

A SUFISTIC COMPILATION WITH OE_YZ_0333 ITEM NUMBER
AT ATATÜRK LIBRARY OF İSTANBUL METROPOLITAN MUNICIPALITY
(ANALYSIS – TRANSCRIPTION & MESTAP CLASSIFICATION)

SEZEN SEVİM

BOĞAZİÇİ UNIVERSITY

2022

A SUFISTIC COMPILATION WITH OE_YZ_0333 ITEM NUMBER
AT ATATÜRK LIBRARY OF İSTANBUL METROPOLITAN MUNICIPALITY
(ANALYSIS – TRANSCRIPTION & MESTAP CLASSIFICATION)

This thesis was submitted to the
Institute for Graduate Studies in Social Sciences
in fulfillment of the requirements for the degree of

Master of Arts
in
Turkish Language and Literature

By
Sezen Sevim

Boğaziçi University

2022

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI'NDA
BULUNAN OE_YZ_0333 NUMARALI TASAVVUFİ BİR ŞİİR MECMUASI
(İNCELEME –ÇEVİRİYAZI & MESTAP TASNİFİ)

Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Yüksek Lisans Tezi

Sezen Sevim

Boğaziçi Üniversitesi

2022

DECLARATION OF ORIGINALITY

I, Sezen Sevim, certify that

- I am the sole author of this thesis and that I have fully acknowledged and documented in my thesis all sources of ideas and words, including digital resources, which have been produced or published by another person or institution;
- this thesis contains no material that has been submitted or accepted for a degree or diploma in any other educational institution;
- this is a true copy of the thesis approved by my advisor and thesis committee at Boğaziçi University, including final revisions required by them.

Signature.....

Date

ABSTRACT

A Sufistic Compilation with OE_YZ_0333 Item Number
at Atatürk Library of İstanbul Metropolitan Municipality
(Analysis – Transcription & MESTAP Classification)

The topic of this thesis is a sufistic compilation with OE_YZ_0333 item number which we have taken from the Atatürk Library of İstanbul Metropolitan Municipality. The fundamental aim of this research is to create the most accurate transcription of the *Compilation* by comparing the poems which are in the text with the other versions of them. Also, we tried to detect the identities of the poets whose poetries are included in the *Compilation* and to reveal some information about the poems such as a meter or missing/ extra verse units of the poetries. The other purpose of this study is to find out why this *Compilation* was created and how it was consumed. The *Compilation* which consists of a wide variety of poetries was not compiled by different assemblers because the style of handwriting which was used in the whole text was never changed. It shows that this *Compilation* is a private compilation and it reveals some causes of the creation process and the consumption methods of the *Compilation*. Correspondingly, the *Compilation* has been studied from the point of literary tendencies which were internalized by the poets. Therefore, we studied the whole manuscript by searching for the reasons for production with the following footprints in the text and lives of the poets. Then we create a classification of the *Compilation* according to MESTAP project (Systematic Classification Project of Compilations). Finally, the significance of this thesis is that it purposes to reach the information of production and consumption process of the *Compilation* by overreaching that doing just transcription of the text.

ÖZET

A Sufistic Compilation with OE_YZ_0333 Item Number
at Atatürk Library of İstanbul Metropolitan Municipality
(Analysis – Transcription & MESTAP Classification)

Bu tezde işlenen konu, İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) Atatürk Kitaplığı'nda OE_YZ_0333 demirbaş numarası ile bulunan ve 38 yapraktan oluşan tasavvufi bir şiir mecmuasıdır. Bu çalışmanın en önemli amacı eserdeki manzum metinleri divan yahut başka kaynaklardaki versiyonları ile mukayese ederek doğruya en yakın olacak şekilde transkripte etmektir. Bunun yanı sıra, eserde şiiri bulunan şairlerin kimliklerini tespit etmek ve şiirler hakkında bilgi vermek de hedeflenmiştir. Bu *Mecmua*'da yazı stili eser boyunca değişmediğinden eseri tek bir müstensihin meydana getirdiği düşünülmektedir. Bu da eserin ortak bir ürün değil kişisel bir ürün olduğunu ortaya koymaktadır ki bu noktada eserin üretim nedeni ve tüketim şekline dair bilgi edinilebilir. Buna bağlı olarak eserde şiiri bulunan şairlerin hayat hikâyeleri araştırılmış ve edebî yönelimlerine bakılmıştır. Nitekim bu çalışmada eserdeki şiirler ve bu şiirlerin yaratıcılarının yaşamlarını inceleyerek edindiğimiz ipuçları ile bütün bir mecmuanın oluşturulma sürecini belirleyen faktörler üzerinde de durulmuştur. Aynı zamanda *Mecmua*'da bulunan şiirlerin MESTAP'a (Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi) göre tasnifi de yapılmıştır. Son olarak bu tezde, sadece *Mecmua*'yı transkripte etmeye odaklanılmamış, aynı zamanda içeriğe dair detaylı bir araştırmaya girilmiştir.

TEŞEKKÜR

Öncelikle yaşamımın her döneminde varlıklarıyla bana güç veren, destekleyen ve daima yanımda olan annem ve babama, özellikle benim için yaptığı tüm fedakârlıklar, her daim sevgi dolu ve anlayışlı tavrı ve tez yazım sürecinde benden esirgemediği manevi desteği için annem Esengül Sevim’e ne denli teşekkür etsem yetersiz kalacaktır.

Klasik Türk edebiyatı ile tanışmamı, naif ve bilge anlatımı ile bu edebiyata hayranlık duymamı sağlayan Prof. Dr. Fatma Büyükkarcı’ya ve Divan Edebiyatının engin denizlerini keşfederken muazzam bilgisi ile bu alana daha çok ilgi duymama vesile olan Prof. Dr. Zehra Toska’ya, teşekkürlerimi ve saygılarımı sunuyorum. Bununla birlikte bu alanda engin bilgilerinden istifade ettiğim Doç. Dr. Zeynep Sabuncu’ya, Dr. Zeynep Oktay Uslu’ya ve tez jürimde bulunan ve kıymetli bilgileri ile tezime destek veren Doç. Dr. Arzu Atik’e çok teşekkür ederim.

Öte yandan, tez yazım sürecimi benimle birlikte ilerleterek tez danışmanlığımı yürüten ve bu tezin hâsıl olmasını sağlayan kıymetli hocam Doç. Dr. Tülay Gençtürk Demircioğlu’na, tezimin her noktasında gösterdiği destekleyici, anlayışlı, sabırlı ve sevgi dolu yaklaşımı ve bana kazandırdığı değerli bilgiler için ayrıca teşekkürlerimi sunarım.

Tez yazım sürecimde 2210-A Genel Yurt İçi Yüksek Lisans Burs Programı (2018/2) ile beni maddi olarak destekleyen TÜBİTAK- BİDEB’e (Bilim İnsanı Destekleme Daire Başkanlığı) çok teşekkür ederim. Bununla birlikte tezimde konu edindiğim eserle karşılaştığım yer olan İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı çalışanlarına ve bağışçılarına da teşekkürlerimi bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1: TÜRK EDEBİYATINDA MECMUA	1
1.1 Mecmua tasnifi üzerine	5
BÖLÜM 2: MECMUA’NIN TANITILMASI VE İNCELENMESİ.....	13
2.1 Mecmua’nın dış özellikleri ve nüsha tavsifi.....	13
2.2 Mecmua’nın müstensihî ve tertip tarihi.....	16
2.3 Mecmua’nın muhtevası ve tertip esasları.....	17
2.4 Mecmua’daki şairlerin eserdeki şiir ve nazım birimi sayıları	28
2.5 Mecmua’daki şairlerin yaşadıkları yüzyıllar	31
2.6 Mecmua’da bulunan nazım şekilleri	34
2.7 Mecmua’da bulunan şiirlerin vezin bilgisi	39
2.8 Mecmua’da şiiri bulunan şairlerin müntesibi olduğu tarikatlar.....	44
2.9 Mecmua üzerine bazı değerlendirmeler	47
BÖLÜM 3: MECMUA’DA ŞİİRİ BULUNAN ŞAİRLERİN BİYOGRAFİLERİ KİMLİKLERİ VE ESERDEKİ ŞİİRLERİNE DAİR BAZI DEĞERLENDİRMELER	50
3.1 Abdâl Mûsâ	50
3.2 Abdurrahîm Tırsî.....	51
3.3 Adlî.....	52
3.4 Ahmed Fasîh Dede	53
3.5 Akşemseddîn	55
3.6 Ârif.....	56
3.7 Bosnevî.....	57
3.8 Cemâlî / Cemâl-i Halvetî.....	60
3.9 Dervîş Himmet	62

3.10 Eşrefoğlu Rûmî.....	62
3.11 Fethî.....	63
3.12 Gafûrî.....	68
3.13 Hakkî.....	68
3.14 Hâşimî/ Hâşim.....	70
3.15 Hatâyî.....	71
3.16 Hayâlî.....	73
3.17 Şeyh Hulûsî.....	74
3.18 Hüdâyî.....	75
3.19 Hüsâmî.....	76
3.20 İbrâhîm Gülşenî / Gülşenî Şeyh Rûşenî.....	77
3.21 Fahrî.....	79
3.22 Kerâmeddîn.....	80
3.23 Merkezî.....	81
3.24 Niyâzî-i Mısrî.....	83
3.25 Nûrî.....	84
3.26 Selâmî.....	85
3.27 Seyyid Abdussamed.....	88
3.28 Seyyid Nizâmoğlu.....	89
3.29 Sezâyî.....	90
3.30 Şâkir.....	90
3.31 Şemseddîn Sivâsî.....	91
3.32 Teslîm Abdâl.....	92
3.33 Ümmî Sinân.....	94
3.34 Vahdetî.....	96
3.35 Vehbî.....	97
3.36 Vîrânî.....	97

3.37 Vuslatî	100
3.38 Yûnus.....	100
3.39 Zekâyî.....	107
3.40 Kimliği tespit edilemeyen şairler	108
BÖLÜM 4: <i>MECMUA</i> 'NIN ÇEVİRİYAZISI VE KARŞILAŞTIRMALI METNİ.....	109
4.1. Metnin tertibi esnasında takip edilen yöntemler	109
4.2. Metinde kullanılan transkripsiyon alfabesi ve simgeler tablosu	112
4.3 <i>Mecmua</i> 'daki şiirlerin karşılaştırıldığı kaynakların kısaltma listesi ..	114
4.4. <i>Mecmua</i> 'nın çeviriyazısı ve karşılaştırmalı metni	118
BÖLÜM 5: <i>MECMUA</i> 'NIN MESTAP' A GÖRE TASNİFİ	265
BÖLÜM 6: SONUÇ.....	298
EK A: UZUN ÖZET (EXTENDED ABSTRACT)	301
EK B: <i>MECMUA</i> 'NIN TIPKIBASIMI.....	304
KAYNAKÇA.....	380

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: <i>Mecmua</i> 'nın nüsha tavsifi.....	17
Tablo 2: <i>Mecmua</i> 'da dize sayıları dîvânlara göre eksik olan şiirler ve dize sayıları..	22
Tablo 3: <i>Mecmua</i> 'daki tüm şiirlerinin dize sayıları ile bu şiirlerin dîvânlardaki versiyonlarının dize sayıları aynı olan şairler ve şiirlerin dize sayısı bilgisi.....	24
Tablo 4: Bazı şiirlerinin dize sayıları şiirlerin diğer versiyonlarının nazım birimi sayıları ile eşit bazı şiirlerinin nazım birimi sayıları ise farklı olan şairler ve nazım birimi sayısı bilgileri.....	26
Tablo 5: Şiirlerinin nazım birimi sayıları diğer versiyonlarından fazla olan şairler ve şiirlerin nazım birimi sayısı bilgileri.....	29
Tablo 6: <i>Mecmua</i> 'da şiiri bulunan şairlerin şiir ve nazım birimi sayıları.....	31
Tablo 7: <i>Mecmua</i> 'da şiiri bulunan şairlerin yaşadıkları yüzyıllar.....	33
Tablo 8: <i>Mecmua</i> 'da şiiri bulunan şairlerin yaşadıkları yüzyıllar ve bu yüzyıllarda yaşayan şair sayısı.....	35
Tablo 9: Kimliği tespit edilemeyen şairler.....	35
Tablo 10: Şairlerin <i>Mecmua</i> 'daki şiirlerinin nazım şekillerine göre dağılımı, şiirlerin numaraları ve bulundukları sayfa numaraları bilgileri.....	36
Tablo 11: <i>Mecmua</i> 'da kullanılan nazım şekilleri.....	40
Tablo 12: <i>Mecmua</i> 'da bulunan şiirlerde kullanılan aruz vezni kalıpları ve kullanım sıklığına dair bazı bilgiler.....	42
Tablo 13: <i>Mecmua</i> 'da bulunan aruz vezni kalıplarının kullanıldıkları şiirlerin numaraları ve bu şiirlerin nazım birimi sayıları.....	42
Tablo 14: <i>Mecmua</i> 'da bulunan hece ölçüsüyle yazılmış şiirlerde bulunan kalıpların kullanım sıklığına dair bazı sayısal bilgiler.....	44

Tablo 15: <i>Mecmua</i> 'da hece vezni kalıplarının kullanıldığı şiirlerin numaraları ve bu şiirlerin nazım birimi sayıları.....	45
Tablo 16: Vezni tespit edilemeyen şiirlerin numaraları ve nazım birimi sayıları.....	46
Tablo 17: Şairler ve bağlı bulundukları tarikatlar.....	46
Tablo 18: Metnin çeviriyazısında kullanılan transkripsiyon alfabesi.....	114
Tablo 19: Metinde kullanılan bazı simgelerin açıklamaları.....	114
Tablo 20: Mestap manzum metinler tablosu.....	265

KISALTMALAR LİSTESİ

Div.	Divan
Mec.	Mecmua
MESTAP	Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi
No.	Numara
TEİS.	Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü
Yp.	Yaprak
Yy.	Yüzyıl

BÖLÜM 1

TÜRK EDEBİYATINDA MECMUA

Klasik Türk edebiyatı, zengin muhteviyatı ile Türk dili ve edebiyatına yönelik gerçekleştirilen akademik çalışmalar için daima verimli bir saha olmuştur. Arap, Fars ve Türk kültürü gibi üç mühim kültür dairesinin geniş olanakları içinde pişen bu sahada verilen ürünler, tarihin bilinmeyenlerine yapılan yolculukta araştırmacılara kılavuzluk etmekte ve böylelikle pek çok meçhule ışık olmaktadır. Bu seyahatlere eşlik eden rehberlerden bir tanesi de Divan edebiyatının yapı taşlarından biri hâline gelmiş bir tür olan mecmualardır.

Osmanlı ilim, kültür ve edebî dünyasına dair oldukça önemli bilgiler ihtiva eden mecmua türünü tam anlamıyla idrak edebilmek adına öncelikle mecmua kelimesinin kökenini incelemek lazım gelir. Bakıldığında, Arapça bir kelime olan mecmuanın (مجموعه) “Toplama, toplanma, bir araya gelme, getirilme” anlamlarına gelen cem (جمع) kökünden türetilmiş olduğu görülür. Bu noktada, mecmua sözcüğünün aslında, “Bir araya getirilmiş, toplanmış, cem edilmiş, toplanmış varlık ve nesnelerin tamamı, hepsi, cümlesi” anlamına gelen mecmû (مجموع) kelimesinin “tamlamalarda ortaya çıkan aynı anlamdaki müennes şekli” olduğunun altını çizmek gerekir. Nitekim kelime bazında “bir araya getirilmiş” anlamı taşıyan mecmua türünün edebî alandaki tanımına gelindiğinde ise, manaya dair müşterek bir noktadan doğan pek çok tanımın mevcut olduğu görülür (Uzun, 2003, s. 265-268).

Bu müşterek nokta ise mecmuanın “koleksiyon, derleme yahut da bir dergi” olduğudur. Buradan hareketle mecmua türünün, “genelde bir veya daha fazla yazar yahut şaire ait çeşitli şekil ve hacimlerdeki dinî, din dışı nesir ya da şiirlerden oluşan derleme kitaplar” (Uzun, 2003, s. 265), “defter, çeşitli konuların bir araya getirildiği

yazıları ihtiva eden kitap, şiir defteri” (Kut, 1986, s. 170) ve “toplanılıp biriktirilmiş, tanzim ve tertip edilmiş şeyler heyeti” (Sami, 1989, s. 1293) gibi çeşitli tariflerle ifade edilmiş olduğuna rastlanır.

Mecmua; başlangıçta, yani rağbet görmeye başladığı XV. yüzyıldan itibaren çeşitli bilgilerin bir araya getirildiği bir not defteri olarak vücut bulmuş ve zamanla gelişip türlerine göre çeşitlenen bir kitap niteliğine bürünmüştür (Uzun, 2003, 263-268). Daha sonra, içeriğine bağlı olarak hadis mecmuaları, fetva mecmuaları, dua mecmuaları, risale mecmuaları, şiir mecmuaları (XIX. yy. sonları ve XX. yy. başlarında bazı mecmua mahiyetindeki kimi eserlerin kütüphanelerde “şiir defteri” adı ile de bulunduğu görülür (Köksal, 2012, s. 417-421). Tarih manzumelerini içeren mecmualar, faydalı bilgiler mecmuaları ve münşeat mecmuaları gibi isimlerle çeşitli alt başlıklara ayrılan mecmua türünün XVI. yüzyıldan sonra hem sayı olarak hem de çeşitlilik olarak artışa geçip altın çağını yaşamış olduğu ve böylelikle de Osmanlı ilim özellikle edebiyat dünyasının bel kemiklerinden biri hâline geldiği söylenebilir (Uzun, 2003, s. 265-266).

Nitekim edebiyat çevrelerince ilgi odağı hâline getirilmiş olan mecmua türünün daha sık tercih edilen ve dolayısıyla da diğerlerinden sayıca üstün bir alt türü olan şiir mecmuaları, “sadece birkaç ve yahut daha fazla şairin çeşitli nazım şiirlerinin umumiyetle bir sıra ya da esas gözetilmeden bir araya getirildiği” (Köksal, 2012, s. 409-410) muhtelif uzunluktaki eserler olarak tanımlanabilir. Aynı zamanda, bir mecmuanın bir derleyicisi olabildiği gibi birden fazla derleyicisi de olabilmektedir. “Mecmualar yazar/okur/müstensih ayrımının hepten geçersizleştiği bir yazma türüdür, çünkü onları derleyen kişiler, derledikleri metinlerin müstensihi olabildikleri gibi okurlarıdır da; hatta mecmualarına kendi yazdıklarını da kaydetmişlerse yazarları arasında da yer alırlar” (Terzioğlu, 2012, s. 293). Nitekim

farklı zamanlarda, farklı ellerde yeniden şekillenen bazı mecmualar bu durumu ihtiva ettikleri farklı yazı stilleriyle, kâğıt ve mürekkep çeşitleriyle göstermektedirler.

Şiir mecmuaları aralarında herhangi bir tertip ortaklığı bulunmayan, çoğunlukla derleyici ve derlenme tarihine dair mutlak bir malumata erişmenin mümkün olamadığı ve dolayısıyla bu yönleriyle kimi zaman araştırmacıyı pek çok soru işareti içerisinde bırakan eserler olsalar dahi daha evvel de belirtildiği gibi içerdikleri metinlerle pek çok bilinmeyenin kapısını aralayan “medfun ve meçhul” hazinelerdir (Köprülü, 2012, s. 55).

Şiir mecmualarını edebiyat çalışmaları için böylesine mühim kılıp eşsiz hazineler hâline getiren pek çok nokta vardır. Bu noktalara kısaca bakmak gerekirse, öncelikle mecmuaların oluşturuldukları dönemin başta edebî olmak üzere, siyasi ve toplumsal atmosferini yansıtmak hususunda önemli kaynaklar olduklarını belirtmek gerekir. Çünkü mecmualar vasıtasıyla bu eserlerin yazıldıkları dönemde vuku bulup toplumu siyasi, ekonomik ve sosyal yönlerden etkileyen kimi olaylardan ve böylelikle de toplumsal, politik ve ekonomik düzenin ne yönde ilerlediğinden haberdar olmak mümkündür.

Bunun yanı sıra bu eserler üzerinden dönemin edebiyat dünyasına dair pek çok bilgi tespit edilebilir. Mecmuaların Türk edebiyatına dair yapılan çalışmalar için en önemli kaynaklar arasında bulunduğunu ilk bildirenlerden biri olan Ali Canip Yöntem, mecmuaların araştırmacıları çalıştıkları metin yahut kişi üzerine peşin hüküm vermekten alıkoyduğunu dile getirir. Çünkü Yöntem’e (1996) göre mecmualar araştırmacılara ihtiva ettikleri eserlerin farklı versiyonlarını görüp metnin ilk ve en eski hâline ulaşabilme imkânı tanımaktadır (s. 487).

Bununla birlikte tezkire gibi eserlerin bir metin ve şair üzerine ortaya koyduğu değerlendirmeler hususunda yanıltıcı olabileceklerini belirten Yöntem,

tezkirelerde karşılaşılan kimi zaman bol mübalağalı iltifatların kimi zaman da yergilerin tek başvuru kaynağı olarak alınmaması gerektiğini ve metin yahut şair üzerine nispeten daha doğru bir yoruma ulaşabilmek adına o dönemde yazılmış mecmuaların değerlendirilmesinin gerekli olduğunu dile getirir. Böylelikle Yöntem(1996), mecmuaların ihtiva ettikleriyle pek çok eksiği tamamlayıp araştırmacılara yeni bir bakış açısı kazandırabilecek önemli bir çalışma sahası olduğuna dikkat çeker (s. 487).

Yöntem'in(1996) de dile getirdiği üzere, edebiyat tarihi açısından oldukça kıymetli kaynaklar olan mecmuaların yardımıyla, eksik olan pek çok bilgi tamamlanabilir, yeniden tertip edilebilir yahut da birçok meçhul gün yüzüne çıkarılabilir. (s. 487) Örneğin; mecmualarda, daha önce rastlanılmayan nazım şekillerine yahut vezin kalıplarına, şairlerin dîvânlarında bulunmayan şiirlerine, yeni şairlere ve eserlerine, ismi bilinen fakat eserlerine daha evvel rastlanılmamış kimselerin şiirlerine veya yayımlanmış şiirlerin farklı versiyonlarına tesadüf etmek mümkündür. Örneğin, “Hâdî’ye ait Saray Şehrengizi ve Behiştî’ye ait Vize Şehrengizi gibi yapıtlar mecmualardan hareketle gün yüzüne çıkarılmış eserlerdir” (Aydemir, 2007, s. 123).

Tüm bu bilgilerin yanı sıra yer yer mecmua derkenarlarına işlenmiş kısa bilgiler vasıtasıyla şairlerin kimliği ve edebî şahsiyetlerine dair birtakım biyografik bilgilere de erişilebilir. Bununla birlikte, mecmualarda diğerlerine kıyasla daha fazla şiirine yer verilen şairler yahut da yoğunluklu olarak kullanılan nazım türleri ve vezin kalıpları gibi noktalar üzerinden ise eserlerin yazıldıkları dönemin edebî yönelimlerine ve müretteplerin şahsi şiir zevklerine dair bazı değerlendirmeler yapılabilir (Köksal, 2012). Görüldüğü üzere, “mecmualar, yazıldığı devrin edebî zeminini teşkil eder ve bu zemin anlaşılmadan devrin edebî hüviyetini layıkıyla

anlamamız mümkün değildir” (Tarlan, 1946, s. 137). Araştırmacılara Türk şiirinin hangi aşamalardan geçtiğini, nasıl değiştiğini yahut geliştiğini gözlemleme fırsatı sunan mecmualar içerdikleri çeşitli metinlerle başta edebiyat olmak üzere pek çok disiplin için eşsiz bilgiler sunan oldukça bereketli bir kaynaktır

1.1. Mecmua tasnifi üzerine

Derleme olması dışında tertibine yahut içeriğine dair herhangi bir kural bulunmayan, tamamen derleyicisinin arzusuna bağlı olarak çeşitli alanlara veya yukarıda belirtildiği üzere hususi olarak tek bir alana ait ürünleri ihtiva edebilen mecmua türünün tertip edilme yollarına dair türlü sınıflandırmalara gidilmiştir ki, bunlardan ilki mecmua türünü edebiyat tarihi içindeki mühim konumu itibariyle ele alan Agâh Sırrı Levend’e aittir. Mecmuaları beş grup altında inceleyen Levend (2014), bu grupları;

1. Nazire mecmuaları
2. Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde olan seçme şiir mecmuaları
3. Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar
4. Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar
5. Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar olarak adlandırır (s. 166-167).

Levend’in ortaya koymuş olduğu tasniflerden sonra, konuyla irtibat hâlinde olan pek çok araştırmacı tarafından mecmualara yönelik yeni sınıflandırmalar ve bu meseleye dair yeni tartışma zeminleri oluşturulmuştur. Örneğin Hüseyin Ayan

(1997), Orta Asya ve Anadolu’da yaratılmış mecmuların şekil ve içerik yönünden birbirinden farklı nitelikler taşıdığını bildirerek, mecmuaların aslında vücuda getirildikleri coğrafyaya göre de tasnif edilebileceğini öne sürmüştür (s. 79).

Bu tartışmaya dâhil olan araştırmacılardan bir diğeri olan Mehmet Gürbüz ise, Kut ve Levend tarafından daha evvel yapılan tasnif çalışmalarının, ortaya çıkan yeni mecmualar hususunda eksik kalabildiğini iddia etmiştir. Ona göre kapsayıcı bir tasnif çalışması yapmak için öncelikle mecmua nedir sorusuna dönmek ve bazı soru işaretlerini tekrar gözden geçirmek gereklidir.

Bu noktada mecmuaya dair teorik bilgilerin azlığından yakınan Gürbüz (2012), mecmualara dair yapılan çalışmaların genellikle metin neşrine yönelik olduğunun ve bu çalışmaların da umumiyetle bir başka eser için gerçekleştirilen incelemelere yardımcı olmaya yönelik olduğunun altını çizer. Alana dair teorik çalışmaların oldukça kısıtlı oluşu beraberinde pek çok zorluğu getirirse de Gürbüz (2012), mecmualardaki müşterek yönlerin bulunmasının ve mürettibin mecmuayı oluşturma sürecindeki amacının ne olduğunun saptanmasının mecmua türünün tam olarak ne olduğunun yahut da ne olmadığının kapısını açacağını ve böylelikle de daha evvel yapılan tasniflerin kısıtlayıcılığından sıyrılmış daha kapsamlı bir tasnif yöntemine ulaşılabileceğini de belirtir (s. 100-101).

Öncelikle, mecmuanın ne olduğuna ve tertip edilme amacına yönelik birtakım izahlara giden Gürbüz (2012), son olarak da tasnifine yönelik belirleyiciler olarak mecmualar üzerinde gerçekleştirdiği zaman ve mekân sınırlaması meselesini dile getirdikten sonra mecmua tasnifini gözler önüne serer (s. 102). Bu noktada mecmuaları tanımlamak için mutlak bir biçim ve içerik tarifinin mümkün olmadığını belirten Gürbüz (2012) bunun nedeni olarak Divan edebiyatının diğer pek çok

türünde olduğu gibi mecmua alanında da herhangi bir sınırlandırıcının bulunmamasını gösterir (s. 102).

Gürbüz’e (2012) göre, mecmua ülkesinin tek bir hükümdarı vardır ki o da mürettibin kendisidir (s. 102). Eserini nasıl ve ne şekilde tertip edeceğini tamamen kendi isteklerine ve ilgi alanlarına göre belirleyen derleyici, eserini bu şekilde tamamlar. Fakat eserin kapağı tamamen kapanmış değildir çünkü daha evvel belirtildiği ve bazı örneklerde de tespit edildiği üzere bir başka mürettip yahut hatta bir okur tarafından bile bu esere eklemeler yahut eksiltmeler yapılabilir böylelikle mecmuanın oluşum süreci devam eder ve böylelikle de kimi zaman tek bir üreticiye ait olmaz. Bu sebeplerle Gürbüz (2012) mecmuayı “beğeni ve fayda esasına dayanarak farklı üreticilere ait, belli noktalarda ortaklıkları bulunan malzemeyi yine birtakım ortaklıkları esas alarak gruplandıran eserler” (s. 102) olarak tanımlar ve bu eserlerin oluşum sürecinde kişisel edebî zevklerin belirleyici olduğu gibi toplumsal kimi endişelerin de rol oynadığını belirtir.

Edebî ve toplumsal birtakım yönlendiricilerin yanı sıra mürettibin tertip sürecini belirleyen en önemli noktanın “tema” olduğunu belirten Gürbüz (2012), “hikâyeleri, fetvaları, duaları toplayan mecmuaların oluşum sürecine bakıldığında, öncelikle ilgili alanın belirleyiciliğinde potansiyel hedef metinler tespit edildikten sonra daha özelde de tema etrafında bu metinlerden hangilerinin bir grup oluşturacak şekilde yan yana geleceğinin belirlendiğini” (s. 103) dile getirir ve aynı durumun XVI. yüzyıldan sonra sayı ve çeşitlilik olarak artışa geçip oldukça meşhur olan mecmua yazım geleneği içerisinde sayı olarak oldukça önemli bir yer işgal eden şiir mecmuaları için de geçerli olduğunu bildirir (s. 103).

Gürbüz (2012) “tema” tespitinden sonra, tasnif çalışmasına geçmeden önce mecmua yazım geleneği için aydınlatılması gereken diğer iki önemli noktanın ise

zaman ve mekân olduğunu ileri sürer (s. 103-105). Zaman söz konusu olduğunda sınırlandırmanın Divan edebiyatının Tanzimat edebiyatının varlığı ile birlikte nihayete eren ömrünü söz konusu etmek gerektiğini belirten Gürbüz (2012) bu noktadan itibaren mecmua geleneğinin antoloji mahiyetini almasının da altını çizerek (s. 103-105). İkinci olarak, zamanda olduğu gibi mekânsal bir sınırlamanın da lüzumundan bahseden Gürbüz (2012), Arap ve Fars kültürlerinden alınan mecmua geleneğinin Osmanlı kültür dairesi içinde pişerek yeni formunu almış olduğunu dile getirir (s. 103-105).

Gürbüz'e (2012) göre, tasnif çalışmasında "mürettibin eser karşısındaki tavrı göz önünde bulundurularak, gerçekleştirdiği derleme faaliyetini yönlendiren etkenlerin belirlenmesi ve eldeki malzemelerin de bu etkenler üzerinden sınıflandırılması" mecmua türüne dair yapılmış olan diğer tasnif çalışmalarına göre daha kapsayıcı bir deneme olacaktır (s. 106). Buna göre, bazı mecmua örneklerine bakıldığında derleyicilerin umumiyetle "tema, şekil ve şairin kimliği" gibi birtakım hususların belirleyiciliği altında eserlerini vücuda getirdikleri görülür. Böylelikle mürettip gazel, kasîde, mesnevi, naat vesaire gibi bir tür seçip bunlar içinden kendi zevkine göre en iyi olanları seçer ya da şekil ve tema gibi hususlara dikkat etmeden derleme faaliyetine sadece şairi temel alarak hareket edip, sadece bu şairin farklı tema ve türlerdeki eserlerini bir araya toplar (Gürbüz, 2012, s. 106).

Bu noktada daha evvel altını çizdiği önemli bir hususu hatırlatan Gürbüz(2012), mecmua geleneğinin Divan edebiyatının ömrünü tamamlaması ile antoloji yazımına dönüştüğünü ve bu noktadan derleyicilerin derleme faaliyetlerini yönlendiren unsurların "şekil, tema ve şairin kimliği" kıstaslarından çıkıp genişlediğinin altını bir daha çizerek (s. 106-108). Böylelikle Gürbüz (2012) tasnifine yönelik mekânsal ve zamansal bir sınırlandırıcı olduğunu bir daha gözler önüne

sermiş olur ve tasnifini sadece derleyenin tercihini yöneten faktörleri tespit etmek üzerinden gerçekleştirdiğini bildirir (s. 106-108).

Öncelikle, çeşitli nazım şekillerini içerisinde barındıran mecmualar olduğu gibi hususi olarak tek bir nazım şekline özel olacak şekilde düzenlenmiş mecmualar da mevcuttur. Bu noktada Gürbüz’e (2012) göre, mürettibin derleme faaliyetini yönlendiren başlıca faktörün şiirlerin biçim özellikleri olduğu düşünülebilir. Bu bağlamda ilk gruba “şiirlerin şekil özelliklerine göre oluşturulan şiir mecmuaları” başlığını koyan Gürbüz, mecmuaları şu şekilde sınıflandırmış ve bu başlıkların nazım şekillerine göre çoğaltılabileceğini bildirmiştir (s. 106-108):

1. Gazel mecmuaları (Mecmûa-i gazeliyyât)
2. Kaside mecmuaları (Mecmûa-i kasâid)
3. Müstezad mecmuaları
4. Matla mecmuaları (Mecmûa-i metâli)
5. Beyit mecmuaları (Mecmûa-i ebyât)
6. Mısra mecmuaları (Mecmûa-i mesâri)
7. Farklı nazım şekilleriyle yazılmış şiirlerden oluşan mecmualar

İkinci olarak ise, birbirinden bağımsız konuları işleyen şiirleri ihtiva eden mecmuaların yanı sıra sadece aynı temaya sahip şiirlerin bulunduğu mecmuaların da bulunduğu dikkat çeken Gürbüz (2012), sadece “şiirlerin konularına göre oluşturulan (tematik) şiir mecmualarını” şu alt başlıklara ayırır (s. 109):

1. Tarih mecmuaları (Mecmûa-i tevârîh)
2. Nat mecmuaları (Mecmûa-i nuût)
3. Muammâ mecmuaları (Mecmûa-i muammeyât)
4. Lügaz mecmuaları (Mecûa-i elgâz)
5. Medhiye mecmuaları (Mecmûa-i medâyah)

6. Şehrengiz mecmuaları
7. Farklı konularda yazılmış şiirleri içeren mecmualar

Gülbüz'ün (2012) şiirlerin şekil ve tema özellikleri başlığı altına koyduğu üçüncü ve son grup ise nazire mecmualarıdır. (s. 109) Bu grupta mürettibin derleme sürecini belirleyen temel faktör nazire olarak yazılmış şiirleri bir araya getirmektir. Bu noktada tekrar, gruplandırma için temel saika olarak tamamen derleyicinin seçimlerini temel aldığını bildiren Gülbüz (2012) derleme sürecini belirleyen bir diğer nokta olan şairin kimliği başlığına geçer. Buna bağlı olarak mürettip eserini oluştururken temel odak noktası olarak şairin yahut şairlerin aidiyetlerini almaktadır. Mecmualara bu bağlamda tekrar bakıldığında, eserleri iki alt başlık altına almak mümkündür (s. 109-111). Buna göre mecmualar;

1. Aynı zümreye (tasavvufi oluşum, meslek grubu vb.) mensup şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
2. Aynı coğrafyada ya da aynı şehirde yetişmiş veya aynı milliyete mensup şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar olarak sınıflandırılabilir (Gülbüz, 2012, s. 111).

Bunun yanı sıra, mürettibin derlemesine dâhil ettiği şairlere dair herhangi bir aidiyet münasebeti aramadan sadece bazı sebeplere müteakiben belirlediği şairlerin şiirlerini bir araya getirdiği mecmualar da vardır. Gülbüz (2012) bu tür mecmuaları “bir mensubiyet ilişkisi gözetmeksizin belirli şairlerin divanlarını/şiirlerini bir araya getirmeyi amaçlayan mecmualar” başlığı altında değerlendirmektedir (s. 112). Fakat bu noktada mürettibi yönlendiren temel saikanın şair ve mürettibin beğenisi olduğunu bildiren Gülbüz (2012), mürettibin bu bağlamda, ne nazım şekline, ne şiirin temasına ne de şairin kimliğine dikkat ettiğinin altını çizer. (s. 112) Nitekim Gülbüz'ün (2012) tasnif çalışmasına bakıldığında, Levend'in(2014) sınıflandırma

denemelerinden farklı olarak mecmuanın muhtevasını değil doğrudan olarak mürettibi ve onu yönlendiren saikaları odak olarak aldığı görülür.

Gülbüz'ün yanı sıra, mecmuaların sınıflandırılması meselesi üzerine çalışmış olan bir diğer isim ise Atabey Kılıç'tır. Kılıç(2012) tasnif denemesine mecmualara yönelik yapılan sınıflandırma çalışmalarını araştırmacılar için oldukça külfetli bir hâle getiren birkaç noktaya değinerek başlar.(s. 78) Bunlardan ilki, daha evvel de belirtildiği üzere mecmuaların derleyen ve derlenme tarihinin çoğu zaman meçhul olmasıdır. İkincisi ise, mecmuaların bir kısmının farklı kâğıtlar, hatta kâğıt boyutları ve renkleriyle, farklı yazı stilleriyle ve mürekkeplerle gayrimuntazam bir şekilde oluşturulmasıdır. Bu tür mecmuaların hangi zaman dilimlerinde üretildiği ve müretteplerinin kimler olduğu gibi meçhul hususlar bir yana eserdeki metinleri okuyup çözümlemek de ayrı bir çıkmazdır (Kılıç, 2012, s. 78). Kılıç'ın (2012) tasnifi şu şekildedir;

1. Cilt ve tertip hususiyetleri bakımından

- 1.1. Cönkler

- 1.2.Mecmualar

- 1.2.1. Şekil bakımından mecmualar

- 1.2.2. Dil bakımından mecmualar

- 1.2.3. Muhteva bakımından mecmualar

- 1.2.4. Şahısların tertip ettiği veya şahıslar için tertip edilen mecmualar

(s. 81-93).

Kılıç'ın (2012) çalışmasına bakıldığında, diğer tasnif denemelerinden farklı olarak mecmuaların yanı sıra cönklerin de tasnif gruplarına dâhil edildiği görülür (s. 81-93).

Söz konusu edilen tüm tasnif denemelerine bakıldığında, araştırmacıları yönlendiren faktörlerin genellikle mecmualara dair şekil, muhteva, dil ve mürettip gibi unsurlar olduğu görülmektedir. Bu etkenler ışığı altında tasnif çalışmalarını tamamlayan araştırmacıların mevcut mecmuaların tümünü kapsayacak bir sınıflandırma yapmak niyetinde oldukları söylenebilir. Bunun yanı sıra, hem Gürbüz (2012) hem de Kılıç'ın (2012) kütüphanelerde hâlâ okunmayı bekleyen birçok mecmuanın araştırmacılar tarafından gün yüzüne çıkarılmasıyla bu gibi sınıflandırma çalışmalarının çoğalacağını ve konuyla ilgili teorik bilgi eksikliğinin de bununla birlikte ortadan kaybolacağını düşündüklerinin de altını bir kez daha çizmek gerekir (s. 97-113; s. 81-95).

BÖLÜM 2

MECMUA’NIN TANITILMASI VE İNCELENMESİ

2.1. *Mecmua*’nın dış özellikleri ve nüsha tavsifi¹

Mecmua İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) Atatürk Kitaplığı’nda OE_YZ_0333 demirbaş numarası ile Yazma Eserler koleksiyonunda bulunmaktadır. Kütüphaneye bağış yoluyla ulaşan eserin bağış tarihi bilgisi verilmemiştir. *Mecmua*’ya İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) Atatürk Kitaplığı Sayısal Arşiv ve e-Kaynaklar platformu üzerinden erişilmiştir. *Osman Ergin Yazmaları Alfabetik Kataloğu I* isimli eserden alınan bilgilere göre, eserin ismi “Şiir Mecmuası” olarak kaydedilmiştir. Satır sayısı değişen *Mecmua*’nın sütun sayısı manzumelerin tek sütunda yazılan makta beyitleri hariç 2, ölçüsü ise 240x175 mm’dir. Dili Türkçe’dir. Rika ile yazılmıştır ve 38 yapraktır.

İç sayfalarında herhangi bir tezhip bulunmayan *Mecmua*’nın siyah meşinden yapılmış ön ve arka kapağı tezhiplidir. Dış kapaklar ortalarında bulunan altın rengi bir şemse ve dört köşelerine işlenmiş kabartma köşeliklerle yani cetvellerle tezyin edilmiştir. İç sayfalar cetvelsizdir ve kitap kapaklarında mıklep bulunmamaktadır. İç sayfalarda nem tahribatı haricinde yırtık ve yanık vesaire tahribatlar bulunmamaktadır. Bunun yanı sıra, iç sayfaların biçimi eser boyunca hiç değişmemiş, farklı herhangi bir sayfa esere eklenmemiştir. 28b sayfasının derkenarına ve metinlerin sona erdiği 37b sayfasında 160. şiirin altına “Atatürk Kitaplığı, 1979, İstanbul” yazan bir mühür kütüphane görevlilerince basılmıştır.

Müstensih ve telif tarihi ile ilgili herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. 38 yapraktan oluşan *Mecmua* ya yalnızca manzum metinler kaydedilmiştir. Boş sayfalar

¹ *Mecmua*’nın nüsha tavsifi yapılırken *Atatürk Kitaplığı Osman Ergin Yazmaları Alfabetik Kataloğu I* isimli eserde verilen bilgilerden yararlanılmıştır (Bayraktar, 1997, s. 156).

eserin başında ve sonunda yani metinlerden önce ve sonra bırakılmıştır, dolayısıyla metinler arasında boş sayfa bulunmamaktadır. Daha evvel de belirtildiği üzere giriş sayfasında eserin başlığı olarak yazılan “*Mecmua*” kelimesinden sonra ilgili sayfa boş bırakılmış ve 1b sayfasının başına düşülen “Destûr Efendim” nidasından itibaren metin başlamıştır. *Mecmua*’nın derkenarları genellikle boş bırakılmış ve esere metinler, müstensih ve telif tarihi ile ilgili herhangi bir not kaydedilmemiştir. Eserin yalnızca iki sayfasındaki derkenarlara şiirlere ait bazı dizeler eklenmiş ve bir sayfasında ise ilgili şiirle alakalı olarak küçük bir not düşülmüştür. Müstensihin bazı sayfaların altına kırmızı mürekkeple tek kelimelik notlar yazdığı da tespit edilmiştir. Manzumelerin başına herhangi bir başlık, mahlas ya da isim eklenmemiştir.

1b sayfasından itibaren sadece metin bulunan sayfalara kırmızı mürekkeple Arap harfleriyle ve siyah mürekkeple Türkçe olarak sayfa numaraları kaydedilmiş, boş sayfalara numara eklenmemiştir. Bu sayfa numaralarının yahut da bilhassa Arap harfleriyle kaydedilmiş sayfa numaralarının müstensih tarafından mı yoksa sonradan mı eklendiği bilinmemektedir. Fakat müstensihin kırmızı mürekkebi *Mecmua*’nın belirli yerlerinde kullanmasından ve iki yerde de kullanılan mürekkebin aynı kırmızı tonda ve yazı stilinde olmasından dolayı Arapça yazılmış sayfa numaralarının müstensih tarafından, Türkçe (1,2,18 şeklinde) yazılmış sayfa numaralarının ise sonradan eklendiğini tahmin edilmektedir. Bazı sayfalarda reddade de bulunmaktadır.

Sayfa numaraları, bazı nakarat mısraları ve tek sütunda yazdığı makta beyitleri haricinde metinlerin tümü siyah mürekkeple yazılmıştır. Bazı makta beyitlerinde ise mürettip sadece şairin mahlasını kırmızı mürekkeple diğer kelimeleri ise siyah mürekkeple yazmıştır. Fakat son şiirden bir önceki şiir olan 159. şiirin makta beytini tamamen siyah mürekkeple yazmıştır. Bunun yanı sıra bu şiirin

bulunduğu sayfa numarası da diğerlerinden farklı olarak siyah değil kırmızı mürekkeple kaydedilmiştir. Müstensih hata yaptığı yerleri düzeltirken genellikle üstünü karalayıp doğru kelimeyi üstüne yazmayı tercih ederken nadiren de olsa bazen kırmızı mürekkeple düzeltmelerini gerçekleştirmiştir. Eserin başı ve sonu aşağıdaki gibidir;

Baş: Mağsadı ‘ ârifleriñ hikmet-i Yezdân olur
Maṭlabı dervişleriñ meslek-i imân olur

Son: Dîn diyânet ‘ âdet ü şöhet kamu vardı yele
Ey Niyâzî n’oldı sende kayd-ı d[î]n-dâr kalmadı

Mecmua’nın nüsha tavsifinde yukarıda belirtilen nitelikler aşağıdaki tabloda da kısaca belirtilmiştir.

Tablo 1: *Mecmua*’nın nüsha tavsifi²

Kütüphane	İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) Atatürk Kitaplığı
Koleksiyon	Yazma eserler/ Atatürk Kitaplığı Osman Ergin Yazmaları
Mürettip	-
Telif ve istinsah tarihi	-
Mecmua adı	Şiir Mecmuası/Mecmua
Dili	Türkçe
Cilt sayısı	1

² *Mecmua*’nın nüsha tavsifi yapılırken *Atatürk Kitaplığı Osman Ergin Yazmaları Alfabetik Kataloğu I* isimli eserde verilen bilgilerden yararlanılmıştır. (Bayraktar, 1997, s. 156)

Yaprak sayısı	38
Ölçüsü	240x175 mm
Satır	Değişmektedir.
Sütun	2 (Makta beyitlerinde 1)
Hat stili	Rika
Tezhip	Dış kapaklar tezhiplidir, iç sayfalar tezhipsizdir.
Kâğıt	Aharlı saman kâğıdı ve yeşil renkli saman kâğıdı (nohidi renkli)
Cilt	Siyah renkli meşin, altın renkli şemseli ve kabartmalı cetvelle tezyin edilmiştir.
Kütüphaneye geliş şekli ve tarihi	Bağış/ Bilinmemektedir.

2.2. *Mecmua*'nın müstensihî ve tertip tarihi

Daha evvel de belirtildiği üzere *Mecmua*'nın müstensihî bilinmemektedir fakat müstensihînin eseri tertip ederken takip ettiği bazı yöntemler tespit edilebildiğinden derleyicinin kimliğine dair bazı ipuçlarına da ulaşılmıştır. Bu yöntemlerden en önemlisi *Mecmua*'daki tüm manzumelerin dinî-tasavvufî bir içeriğe sahip olmasıdır. Eserde şiiri bulunan şairlerin genellikle Halvetiye Tarikatı'na mensup şeyhler oldukları saptanmıştır. Bu noktadan hareketle *Mecmua*'nın müstensihînin de Halvetiye Tarikatı'na mensup bir mürit yahut mürşit olduğu fikri akıllara gelmektedir ki mürettibin *Mecmua*'da şiiri bulunan şairlerden biri olma olasılığı da vardır.

Mecmua'nın tertip tarihine dair daha evvel de belirtildiği üzere *Mecmua*'da verilmiş herhangi bir malumat bulunmamaktadır. Fakat *Mecmua*'da manzumeleri bulunan şairlerin yaşadıkları yüzyıllara bakıldığında, şairlerin çoğunlukla XVII. ve XVIII. yüzyıllarda yaşadıkları fakat XX. yüzyılda yaşamış bir şairin de eserde

şairinin bulunmasından dolayı *Mecmua*'nın XX. yüzyılda derlendiği düşünülmektedir.

2.3. *Mecmua*'nın muhtevası ve tertip esasları

Mecmua'da genellikle gazel ve koşma nazım türünde eserler bulunmaktayken aynı zamanda eser kasîde, müseddes, terci-bend, murabba, muhammes gibi nazım şekillerini de içermektedir. Daha önce de belirtildiği üzere *Mecmua*'da bulunan manzumelerin tümünün dinî-tasavvufi bir içeriğe sahip olmasından dolayı, eserde ilahi, nefes, nutuk, naat ve şathiye gibi nazım türleri daha çok kullanılmıştır.

Öte yandan, müstensihin *Mecmua*'daki manzumeleri tertip ederken belli bir düzen gözetmediği tespit edilmiştir. Dolayısıyla müstensihin manzumeleri esere kaydederken, şiirler arasında nazım şekli, nazım türü, vezin, kafiye, redif yahut art arda gelen şiirlerin aynı şair tarafından yazılmış olması gibi herhangi bir ortaklığa müracaat etmediği saptanmıştır. Fakat eserde istisnai durumlar elbette ki vardır. Örneğin müstensihin *Mecmua* terkibine ilk başladığında aynı şaire ait olan manzumeleri art arda kaydetmek gibi bir yolu takip etme kararı almış olduğu düşünülebilir. Çünkü esere ilk olarak XVIII. yy. tasavvuf şairlerinden Halvetiye tarikatının alt gruplarından biri olan Celveti tarikatı şeyhi Haşim Baba'nın şiirleriyle başlamıştır ve *Mecmua*'da bulunan ilk 22 şiir ona aittir.

Şiirlerin aynı şaire ait olmak ortak noktasında buluşmaları haricinde kafiye ve redif gibi hususlarda herhangi bir paydaşlıkları yoktur. Fakat bu şiirlerin büyük çoğunluğunun (15) “Fâ‘ ilātün Fâ‘ ilātün Fâ‘ ilātün Fâ‘ ilün” vezninde olduğu tespit edilmiştir. Şairin diğer 4 şiiri ise 144, 146, 147 ve 148 numaralı şiirlerdir. Müstensih şairin esere dâhil ettiği son dört şiirini ise 144. şiirden sonra başka bir şairin şiirini ekleyip nispeten art arda eklemiştir. Bu şiirlerin ise hem vezin (Fâ‘ ilātün Fâ‘ ilātün

Fā' ilātün Fā' ilün) hem de aynı şaire ait olma hususiyetlerinde buluştukları görülmektedir.

Bunun yanı sıra, müstensih Hâşim Baba'nın şiirlerinden sonra 23. şiirden başlayıp 29. şiire kadar Rüşdî mahlaslı kimliği tespit edilemeyen bir şairin şiirlerini kaydetmiştir. Bu şiirlerin de redif, kafiye ve vezin gibi hususlarda ortaklıkları yoktur. Müstensih tıpkı Hâşim Baba'nın geri kalan şiirlerin de yaptığı gibi Rüşdî'nin kalan 4 şiirini ise 103 ve 106 numaralı şiirler arasında kaydetmiştir. Bu şiirlerin biri hariç üçünün "Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün" veznine sahip olduğu görülmektedir. Rüşdî'nin 28. şiirinden sonra müstensih'in aynı şairin manzumelerini art arda sıralama yöntemini terk ettiği ve şiirlerin farklı farklı şairlere ait olduğu görülmüştür. Yani 28. şiirden sonra aynı şaire ait olan şairler *Mecmua*'ya dağınık bir şekilde kaydedilmiştir. Örneğin *Mecmua*'da 3 şiiri bulunan Gafûrî'nin şiirleri esere herhangi bir sıra gözetilmeden 40, 46 ve 94. sıraya düzensiz bir şekilde kaydedilmiştir.

Fakat müstensih ara ara da olsa aynı şaire ait olan şiirleri art arda kaydetmeyi tercih etmiştir. Örneğin, 155, 156, 157, 158 ve 159 numaralı şiirler XVIII. yüzyıldan XIX. yüzyılın ilk çeyreğine kadar yaşamış olan Mustafâ Selâmî Efendi'ye aittir. Bu şiirlerin aynı şaire ve nazım şekline sahip olmaları dışında herhangi bir ortaklığı bulunmamaktadır. Öte yandan, Ömer Hulûsî'nin ise *Mecmua*'da var olan 12 şiirinin 6'sı dağınık bir şekilde kaydedilmişken diğer altısı ise 149, 150, 151, 152, 153 ve 154. sıraya düzenli bir şekilde kaydedilmiştir. Bu şiirlerin de aynı şaire ve nazım şekline sahip olmaları dışında herhangi bir ortaklığı bulunmamaktadır.

Aynı zamanda, *Mecmua*'da Cemâli ve Cemâl-i Halvetî mahlaslarıyla 6 şiiri bulunan şairin 5 şiirinin 137, 138, 139, 140 ve 141. sıraya art arda kaydedildiği tespit edilmiştir. Bu şiirlerin diğer bir ortaklığı ise aynı vezne (Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün

Fā' ilün) sahip olmalarıdır. Bununla birlikte *Mecmua*'da 3 şiiri bulunan Bosnevî mahlaslı şairin şiirleri de 112, 113 ve 114. sıraya düzenli bir şekilde kaydedilmiştir. 3 şiir de aynı vezinle (Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün) yazılmıştır. Son olarak kimliği tespit edilemeyen “Hayrî” mahlaslı şairin eserde bulunan 3 şiiri de 134, 135 ve 136. sıraya art arda sıralanmıştır.

Müstensih tarafından kısmi de olsa Hâşim Baba, Rüşdî ve Hulûsî öte yandan bütünüyle Cemâlî, Bosnevî ve Hayrî mahlaslı şairlerin şiirlerinde aynı şairin şiirlerinin art arda kaydedilmesi esası gözetilirken diğer şairlerin şiirleri esere düzensiz bir şekilde kaleme alınmıştır. Aynı şaire ait olma hususu dışında bu şiirlerin bazılarının aynı vezinde yahut nazım şeklinde yazılmaları gibi ortak noktada buluşmaları gibi nitelikleri vardır. Fakat bu durum hepsinde geçerli olmadığından genellenebilir bir durum değildir.

Bunun yanı sıra bu şiirlerin nazım türü, redif ve kafiye gibi unsurlarda herhangi bir ortaklıkları da yoktur. Nihayetinde müstensih'in esere başladığı esnada aynı şaire ait olan şiirlerin art arda kaydedilmesi gibi bir hususu takip etme kararı aldığı ve ilk iki şairde bunu devam ettirip bir müddet sonra bu yolu terk etmiş ve şiirleri dağınık bir şekilde kaleme almaya başladığı tahminler arasındadır.

Mecmua'nın düzeninde dikkat çeken bir diğer husus da eserde bulunan manzumelerin dize sayıları ile aynı şiirlerin divanlar yahut başka kaynaklarda bulunan versiyonlarının dize sayıları arasındaki farklılıktır. *Mecmua*'daki bazı manzumelerin beyit, bent yahut dörtlük sayılarının divanlardaki veya diğer kaynaklardaki versiyonlarında nazım birimi sayılarından eksik olduğu saptanmıştır. Bu noktada müstensih'in *Mecmua* tertibinde beyitler arasında kişisel beğeni esasına göre seçim yaptığı ve buna bağlı olarak kimi beyitleri ellediği düşünülebilir.

Örneğin, XVII. yüzyıl şairlerinden Şeyh Mahmûd Gafûrî Efendi'nin *Mecmua*'da 3, XVII. yüzyıl şairlerinden Seyyid Seyfullâh Kâsım Efendi'nin 4, XIII. yüzyıl sonlarından XIV. yüzyıl başlarına kadar yaşamış olduğu düşünülen Abdâl Mûsâ'nın 1, XVI. yüzyıl şairlerinden Şâh İsmâîl'in 1, XVI. yüzyıl şairlerinden Abdürrahîm Tırsî'nin 1, XVII. yüzyıl şairlerinden Elmalılı Şeyh Ümmî Sinân'ın 1, XVI. yüzyıl şairlerinden Şemseddîn Sivâsî'nin 1, XVI. yüzyıl şairlerinden İbrâhîm Gülşenî'nin 1, XV. yüzyıl şairlerinden Akşemseddîn'in 1, XVI. yüzyılda yaşayan Vahdetî Baba'nın 1 ve son olarak da XIII. yüzyıl şairlerinden olan Yûnus Emre'ye ait 4 şiirin dize sayıları ile şiirlerin divan yahut başka kaynaklardaki versiyonlarının dize sayılarının farklı olduğu saptanmıştır.

Nitekim toplam 11 şairin *Mecmua*'da bulunan tüm şiirlerinin (160 şiirden sadece 19'u) dize sayıları ile şiirlerin dîvân yahut başka kaynaklardaki versiyonlarının dize sayılarından eksik olduğu saptanmıştır. Bu şiirlere dair detaylı bilgi aşağıdaki gibidir;

Tablo 2: *Mecmua*'da dize sayıları dîvânlara göre eksik olan şiirler ve dize sayıları

Şair isimleri/mahlasları	Şiir numaraları	Mecmua'daki nazım birimi sayısı	Divan/ vb. kaynaktaki nazım birimi sayısı
Gafûrî	40	4	5
	46	4	6
	94	5	6
Seyyid Nizâmoğlu	47	5	7
	57	4	7
	61	3	5
	99	4	5

Abdâl Mûsâ	80	5	6
Hatâyî	79	8	10
Abdurrahim Tırsi	55	5	13
Ümmî Sinân	65	2	9
Şemseddîn Sivâsî	49	1	11
Gülşenî	77	2	4
Akşemseddîn	90	1	6
Vahdetî	132	5	7
Yûnus Emre	31	8	10
	54	8	13
	91	1	10
	128	4	5

Fakat bazı şairlerin *Mecmua*'da bulunan tüm şiirlerinin dize sayıları ile bu şiirlerin divanlardaki versiyonlarının dize sayıları arasında hiç fark bulunmadığı görülmüştür. Örneğin, XIX. yüzyıl Uşşaki şeyhlerinden Ömer Hulûsî'nin *Mecmua*'da bulunan 12, XVIII. yüzyıl şairlerinden Şeyh Hasan Sezâyî Efendi'nin 5, XVIII. yüzyıldan XIX. yüzyılın ilk çeyreğine kadar yaşamış olan Mustafâ Selâmî Efendi'nin 5, XVIII. yüzyıl şairlerinden Ahmed Hüsâmî'nin 1, XVI. yüzyıl şairlerinden Merkez Efendi'nin 1, XVII. yüzyılın sonları ile XVIII. yüzyılın başlarında yaşayan Teslîm Abdâl'ın 1, XVII. yüzyıl şairlerinden Ahmed Fasîh Dede'nin 1, XVII. yüzyıl mutasavvıf şairlerinden Himmet Efendi'nin 1, XVI. yüzyılın meşhur şairlerinden Mehmed Hayâlî Bey'in 1 ve son olarak XV. yüzyıl şairlerinden İbrâhîm Ümmî Sinân'a ait 1 şiir ile bu şiirlerin şairlerin divanlarındaki yahut başka kaynaklardaki versiyonlarının dize sayıları eşittir. Nitekim yalnızca 10 şairin *Mecmua*'da bulunan tüm şiirlerinin (160 şiirden sadece 29'u) dize sayıları ile

şairlerin dîvân yahut başka kaynaklardaki versiyonlarının aynı dize sayısına sahip olduğu saptanmıştır. Bu şairlerin genellikle XVI, XVII ve XVIII. yüzyıllarda yaşadıkları görülmektedir. Şiirlere dair ayrıntılı bilgi aşağıdaki gibidir;

Tablo 3: *Mecmua*'daki tüm şiirlerinin dize sayıları ile bu şiirlerin dîvânlardaki versiyonlarının dize sayıları aynı olan şairler ve şiirlerin dize sayısı bilgisi

Şair isimleri/mahlasları	Şiir numaraları	<i>Mecmua</i> 'daki nazım birimi sayısı	Divan/ vb. kaynaktaki nazım birimi sayısı
Ömer Hulûsî	115	6	6
	119	6	6
	120	6	6
	122	6	6
	123	6	6
	133	5	5
	149	6	6
	150	5	5
	151	6	6
	152	7	7
	153	7	7
	154	6	6
Hasan Sezâyî Efendi	37	6	6
	39	5	5
	59	5	5
	75	5	5
	93	7	7
Mustafâ Selâmî Efendi	155	5	5

	156	7	7
	157	5	5
	158	5	5
	159	7	7
Ahmed Hüsâmî	140	5	5
Merkez Efendi	35	5	5
Teslim Abdâl	100	7	7
Ahmed Fasîh Dede	88	5	5
Dervîş Himmet Efendi	44	5	5
Mehmed Hayâlî Bey	117	5	5
İbrâhîm Ümmî Sinân	38	5	5

Bunun yanı sıra, *Mecmua*’da şiirleri bulunan diğer şairlerin ise bazı şiirlerinin divanlardaki versiyonlarının nazım birimi sayıları aynıken bazılarının nazım birimi sayıları farklılık göstermektedir. Örneğin, XVIII. yy. tasavvuf şairlerinden Celveti Tarikatı şeyhi Hâşim Baba’nın *Mecmua*’da bulunan 26 şiirinden yalnızca 5’i *Hâşim Baba Dîvânı* isimli kaynaktaki versiyonlarından birer nazım birimi eksik olacak şekilde *Mecmua*’ya kaydedildiği görülmüştür. Bunun yanı sıra, Eşrefoğlu Rumi’nin *Mecmua*’da bulunan 4 şiirinin ise sadece birinin nazım birimi sayısının şiirin *Dîvân*’daki versiyonuyla eşit olduğu görülmüştür.

Mecmua’da bulunan bazı şiirlerinin dize sayıları şiirlerin başka kaynaklardaki versiyonlarının nazım birimi sayıları ile eşit bazılarının ise farklı olan şairlere; XVII. yüzyıl şairlerinden Azîz Mahmûd Hüdâyî, XV. yüzyıl şairlerinden biri olan Âşık Yûnus, XVII. yüzyılın meşhur şairlerinden Niyâzî-i Mısırî, XVIII. yüzyıl şairlerinden Şeyh Mustafâ Zekâyî ve son olarak XVIII. yüzyılda yaşamış olan

Abdülahad Nûrî Efendi de örnek gösterilebilir. Şiirlere dair ayrıntılı bilgi aşağıdaki gibidir.

Tablo 4: Bazı şiirlerinin dize sayıları şiirlerin diğer versiyonlarının nazım birimi sayıları ile eşit bazı şiirlerinin nazım birimi sayıları ise farklı olan şairler ve nazım birimi sayısı bilgileri

Şair isimleri/mahlasları	Şiir numaraları	<i>Mecmua</i> 'daki nazım birimi sayısı	Dîvân / vb. kaynaktaki nazım birimi sayısı
Hâşim Baba	1	9	9
	2	5	5
	3	21	21
	4	9	9
	5	8	9
	6	5	5
	7	10	10
	8	5	5
	9	15	15
	10	5	5
	11	7	7
	12	9	9
	13	7	7
	14	6	6
	15	6	6
	16	6	7
	17	6	7
	18	8	8

	19	4	4
	20	10	10
	21	5	5
	22	13	13
	144	8	9
	146	9	10
	147	6	6
	148	31	52
Eşrefoğlu Rûmî	52	7	7
	53	7	9
	98	5	8
	110	3	4
Azîz Mahmûd Hüdâyî	64	5	5
	66	4	7
	82	7	7
	83	5	5
	107	5	5
Âşık Yûnus	29	13	18
	34	4	11
	41	4	7
	50	5	4
	63	5	5
	67	4	2
	70	3	5
	76	7	9
	81	3	3
	89	1	9

Niyâzî-i Mısrî	33	4	7
	60	8	9
	68	5	6
	69	5	5
	73	7	7
	74	16	17
	78	2	7
	86	4	13
	121	12	12
	125	22	22
	142	8	
	160	5	5
Şeyh Mustafâ Zekâyî	96	5	5
	130	6	30
	143	6	6
Abdülâhad Nûrî	48	7	7
Efendi	62	4	5

Bunun yanı sıra *Mecmua*'da bulunan 4 şiirin nazım birimi sayılarının ise divan yahut başka kaynaklarda bulunan versiyonlarından fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu şiirlerden biri XIX. yüzyıl şairlerinden Mehmed/Muhammed Şâkir Efendi'ye, ikisi ise XV. yüzyıl şairlerinden biri olan Âşık Yûnus'a aitken, bir diğeri de "Fahrî" mahlaslı 85 numaralı şiirdir. Bu manzumelere ait ayrıntılı malumat aşağıdaki gibidir.

Tablo 5: Şiirlerinin nazım birimi sayıları diğer versiyonlarından fazla olan şairler ve şiirlerin nazım birimi sayısı bilgileri

Şair isimleri/mahlasları	Şiir numaraları	<i>Mecmua</i> 'daki nazım birimi sayısı	Divan/vb. kaynaktaki nazım birimi sayısı
Şâkir Efendi	71	3	1
Âşık Yûnus	50	5	4
	67	4	2
Fahrî	85	5	4

Nihayetinde *Mecmua*'da bulunan toplam 160 şiir içinden, divan yahut başka kaynaklarda tespit edilen versiyonlarıyla mukayese edilen 113 şiirden, 67'sinin dize sayıları diğer kaynaklardaki versiyonları ile eşitken 42 şiirin dize sayıları diğer kaynaklardaki versiyonlarından eksiktir, son olarak 4 şiirin ise dize sayıları başka kaynaklardaki versiyonlarından fazladır.

Mecmua'nın terkinde dikkat çeken bir diğer husus da eserde bulunan 3 şiirin tekrar edilmesidir. Öncelikle, XVII. yüzyıl şairlerinden Şeyh Mahmûd Gafûrî Efendi'nin *Mecmua*'da bulunan 3 şiirin ikisi aynı şiirlerdir. Gafûrî Efendi'ye ait, şairin günümüze ulaşan herhangi bir eseri bulunmadığından Seda Menteş tarafından üzerine bir yüksek lisans tezi hazırlanan İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı OE_YZ_0561 numaralı bir şiir mecmuasında bulunan farklı bir versiyonunda (Menteş, 2019, s. 178-179) 6 beyit olan fakat *Mecmua*'ya 4 beyitten müteşekkil olacak şekilde kaydedilen 46. şiir; müstensih tarafından 1 beyit fazla hâliyle yani 5 beyitten oluşacak şekilde 94. sırada tekrar yazılmıştır. Buna benzer bir durum da Seyyid Nizamoğlu'na ait 3 beyitlik 61 numaralı şiirin bir beyit fazla olacak şekilde 4 beyit hâlinde 99. sırada yeniden kaydedilmesidir.

Mecmua'daki eserlerin hepsi Türkçe'dir. Fakat Şeyh Hüsâmeddin Uşşâkî'ye ait 102 numaralı şiirde bulunan her beytin birinci dizesi Türkçe yazılmışken ikinci dizesi Türkçe değil Farsça oluşturulmuştur, yani mülemmadır. Bunun yanı sıra, eserde nazire olarak yazılmış herhangi bir şiire rastlanmamıştır. Fakat *Mecmua*'ya Bosnevî mahlasıyla yer alan 113 numaralı şiir Hâşimî'ye ait 22 numaralı şiirle aynı redifi (sevdiğim), aynı vezni, aynı temayı ve pek çok aynı kelimeyi paylaşmaktadır. Bu sebeple XVII. yüzyıl şairlerinden Hâşimî ile kimliği hakkında tahminler olan fakat eser yoksunluğundan kimliği tam olarak tespit edilemediğinden sağlam temellere dayandırılmasa da Bosnevî ile aralarında bir nazire yazımı ilişkisinin olabileceğini fikrinin altını çizmek gerekir.

2.4. *Mecmua* 'daki şairlerin eserdeki şiir ve nazım birimi sayıları

Mecmua'da 45 şaire ait toplam 160 manzume bulunmaktadır. *Mecmua*'da bulunan 4 şiirinde Hâşimî geri kalan 22 şiirinde ise Hâşim mahlaslarını kullanan XVIII. yy. tasavvuf şairlerinden Hâşim Baba'nın toplam 26 şiir ile *Mecmua*'daki 160 şiir içerisinde en çok şiiri bulunan şair olduğu tespit edilmiştir. Sıralamada Hâşim Baba'yı on ikişer şiir ile XVII. yüzyılın meşhur şairlerinden Niyâzî-i Mısırî ve XIX. yüzyıl şairlerinden Ömer Hulûsî takip etmektedir. Ardından 11 manzume ile kimliği tespit edilememiş Rüşdî isimli şair ve 10 şiir ile XV. yüzyıl şairlerinden Âşık Yûnus gelir. *Mecmua*'da şiiri bulunan şairlerin şiir ve bu şiirlerin nazım birimi sayılarına dair bazı bilgiler aşağıdaki gibidir;

Tablo 6: *Mecmua*'da şiiri bulunan şairlerin şiir ve nazım birimi sayıları³

Sıra No	Şair İsmi/Mahlası	Toplam Şiir Sayısı	Toplam Nazım Birimi Sayısı
1	Hâşim Baba	26	254
2	Şeyh Ömer Hulûsî	12	72
3	Niyâzî-i Mısırî	12	98
4	Âşık Yûnus	10	49
5	Rüşdî	11	85
6	Mustafâ Selâmî Efendi	6	33
7	Azîz Mahmûd Hüdâyî	5	26
8	Cemâl-i Halvetî	5	22
9	Şeyh Hasan Sezâyî Efendi	5	28
10	Eşrefoğlu Rûmî	4	22
11	Seyyid Nizâmoğlu	4	16
12	Yûnus Emre	4	21
13	Yûnus mahlaslı şiirler (Tespit edilemeyen)	4	17
14	Adlî/Şeyh Hasan Âdil Efendi	3	18
15	Bosnevî	3	20
16	Gafûrî/Şeyh Mahmûd Gafûrî Efendi	3	13
17	Hakkî/İsmâîl Hakkı Bursevî	3	13
18	Hayrî	3	12
19	Şeyh Mustafâ Zekâyî	3	17
20	Fethî	2	16

³ Bu sıralama *Mecmua*'da şiiri en çok olan şairden en aza doğru yapılmıştır. Şiir sayıları aynı olan şairlerde ise alfabetik sıralama esas alınmıştır.

21	Nûrî/Abdûlahad Nûrî Efendi	2	11
22	Vehbî	2	14
23	Vîrânî Baba	2	13
24	Abdâl Mûsâ	1	5
25	Abdürrahîm Tîrsî	1	5
26	Ahmed Fasîh Dede	1	5
27	Akşemseddîn	1	1
28	‘Ârif	1	6
29	Dervîş Himmet	1	5
30	Elmalılı Şeyh Ümmî Sinân	1	2
31	Hatâyî/ Şah İsmâîl	1	8
32	Hayâlî /Mehmed Hayâlî Bey	1	5
33	Hüsâmî /Ahmed Hüsâmî	1	5
34	Şeyh Hüsâmeddîn Uşşâkî	1	7
35	İbrâhîm Ümmî Sinân	1	5
36	İbrâhîm Gülşenî	1	2
37	Fahrî	1	5
38	Kerâmeddîn	1	3
39	Merkez Efendi	1	5
40	Seyyid Abdüssamed	1	6
41	Şâkir/Mehmed/Muhammed Şâkir Efendi	1	3
42	Şemseddîn Sivâsî	1	1
43	Teslîm Abdâl	1	7
44	Tevfîk	1	5
45	Vuslatî	1	7
46	Vahdetî Baba	1	5

2.5. Mecmua'daki şairlerin yaşadıkları yüzyıllar

Mecmua'da şiiri bulunan 45 şairden 5'inin kimliği tespit edilemediğinden bu şairlerin yaşadıkları yüzyıllar da saptanamamıştır. Bahsi geçen bu şairler; Hayrî, Kerâmeddîn, Rüşdî, Tevfik ve Vehbî'dir. Kimlikleri ve dolayısıyla yaşadıkları yüzyıllar da tespit edilen 40 şairden 12'sinin XVI. yüzyılda, 9'unun XVII. yüzyılda, 8'inin XVIII. yüzyılda, 4'ünün XV. yüzyılda, 2'sinin XIV. yüzyılda ve son olarak 4'ünün XIX. 1'inin ise XX. yüzyılda yaşadığı saptanmıştır. Derleyicinin en çok XVI, XVII ve XVIII. yüzyıl şairlerinin şiirlerini aldığı görülmüştür. Şairlerin yaşadıkları yüzyıllara dair bilgi aşağıdaki tablodaki gibidir.

Tablo 7: *Mecmua*'da şiiri bulunan şairlerin yaşadıkları yüzyıllar

Sıra No	Şair İsmi/Mahlası	Yaşadığı Yüzyıl
1	Abdâl Mûsâ	XIV. yüzyıl
2	Abdürrahîm Tırsî	XVI. yüzyıl
3	Adlî/Şeyh Hasan Âdil Efendi	XVI. yüzyıl
4	Ahmed Fasîh Dede	XVII. yüzyıl
5	Akşemseddîn	XV. yüzyıl
6	‘Ârif	XIX. yüzyıl
7	Âşık Yûnus	XV. yüzyıl
8	Bosnevî	XVI.-XVII. yüzyıl (?)
9	Cemâl-i Halvetî	XV. yüzyıl
10	Dervîş Himmet	XVII. yüzyıl
11	Elmalılı Şeyh Ümmî Sinân	XVII. yüzyıl
12	Eşrefoğlu Rûmî	XV. yüzyıl

13	Fethî	XVI. yüzyıl (?)
14	Gafûrî/Şeyh Mahmûd Gafûrî Efendi	XVII. yüzyıl
15	Hakkî/İsmâîl Hakkî Bursevî	XVIII. yüzyıl
16	Hâşim Baba	XVIII. yüzyıl
17	Hatâyî/ Şah İsmâîl	XVI. yüzyıl
18	Hayâlî /Mehmed Hayâlî Bey	XVI. yüzyıl
19	Hayrî	-
20	Hulûsî /Şeyh Ömer Hulûsî	XIX. yüzyıl
21	Hüdâyî /Azîz Mahmûd Hüdâyî	XVII. yüzyıl
22	Hüsâmî /Ahmed Hüsâmî	XVIII. yüzyıl
23	(Şeyh) Hüsâmeddin Uşşâkî	XVI. yüzyıl
24	İbrâhîm Ümmî Sinân	XVI. yüzyıl
25	İbrâhîm Gülşenî	XVI. yüzyıl
26	Fahrî	XX. yüzyıl
27	Kerâmeddîn	-
28	Merkez Efendi	XVI. yüzyıl
29	Niyâzî-i Mısırî	XVII. yüzyıl
30	Nûrî/Abdülâhad Nûrî Efendi	XVII. yüzyıl
31	Rüşdî	-
32	Selâmî /Mustafâ Selâmî Efendi	XVIII. - XIX. yüzyıl
33	Seyyid Abdüssamed	XVIII. yüzyıl
34	Seyyid Nizâmoğlu (Seyfullâh)	XVII. yüzyıl
35	Sezâyî /Şeyh Hasan Sezâyî Efendi	XVIII. yüzyıl
36	Şâkir/Mehmed/Muhammed Şâkir Efendi	XIX. yüzyıl

37	Şemseddîn Sivâsî	XVI. yüzyıl
38	Teslîm Abdâl	XVII.-XVIII. yüzyıl
39	Tevfîk	-
40	Vahdetî Baba	XVI. yüzyıl
41	Vehbî	-
42	Vîrânî Baba	XVI. yüzyıl
43	Vuslâtî	XVIII. yüzyıl
44	Yûnus Emre	XIII.-XIV. yüzyıl
45	Zekâyî /Şeyh Mustafâ Zekâyî	XVIII. yüzyıl

Mecmua'da şiiri bulunan şairlerin yaşadıkları yüzyıllar ve bu yüzyıllarda yaşayan şair sayısı çoktan aza olacak şekilde aşağıdaki tabloda sıralanmıştır.

Tablo 8: *Mecmua*'da şiiri bulunan şairlerin yaşadıkları yüzyıllar ve bu yüzyıllarda yaşayan şair sayısı

Sıra No	Yüzyıl	Şair Sayısı
1	XVI	12
2	XVII	9
3	XVIII	8
4	XV	4
5	XIV	2
6	XIX	4
7	XX	1

Tablo 9: Kimliğı tespit edilemeyen şairler

Sıra	Şair İsmi/Mahlası	Yaşadığı Yüzyıl
1	Hayrî	-
3	Kerâmeddîn	-
4	Rüşdî	-
5	Tevfîk	-
6	Vehbî	-

2.6. *Mecmua* 'da bulunan nazım şekilleri

Mecmua 'da 160 şiir gazel, koşma, kasîde, murabba, müseddes, musammat gazel, muhammes, terci-bend, müsebbba ve muhammes-i mütekerrir türüne ait isimli nazım şekillerinden oluştuğu tespit görülmüştür. *Mecmua* 'da, en fazladan en aza doğru sıralanacak olursa, 101 şiir ile gazel, 29 şiir ile koşma, 11 şiir ile kaside, 7 şiir ile murabba, 5 şiir ile muhammes 1 müseddes, 3 şiir ile masammat gazel, 1'er müseddes, terci-bend, müsebbba ve muhammes-i mütekerrir nazım şekillerinin bulunduğu görülmüştür. Nitekim müstensih'in en fazla gazel, koşma, kaside ve murabba gibi nazım şekillerini seçtiği saptanmıştır.

Çoğunlukla gazel ve koşma nazım şeklinde yazılmış bu şiirlerden 157 şiir'in şairlerinin kimlikleri yahut mahlasları tespit edilebilmiştir. 3 şiir'in mahlassız olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte “Yûnus” mahlasını taşıyan toplam 18 şiirden 4'üne dair bilgiler ise şiirlerin Yûnus Emre yahut da Âşık Yûnus divanlarında tespit edilememesi nedeniyle aşağıdaki tabloda “kimliğı tespit edilemeyen fakat Yûnus mahlası taşıyan şiirler” başlığı altında sunulmuştur. Şairlerin *Mecmua* 'daki şiirlerinin nazım şekillerine göre dağılımı, şiirlerin numaraları ve bulundukları sayfa numaraları aşağıda bulunan tablodaki gibidir.

Tablo 10: Şairlerin *Mecmua*'daki şiirlerinin nazım şekillerine göre dağılımı, şiirlerin numaraları ve bulundukları sayfa numaraları bilgileri

Sıra No	Şair İsimleri/ Mahlasları	Nazım Şekilleri	Şiir Sayıları ve numaraları
1	Abdâl Mûsâ	Koşma	1 (80)
2	Abdürrahîm Tırsî	Gazel	1 (55)
3	Adli/Şeyh Hasan Âdil Efendi	Gazel	3 (42, 43, 58)
4	Ahmed Fasîh Dede	Kaside	1 (88)
5	Akşemseddîn	Gazel	1 (90)
6	‘Ârif	Gazel	1(118)
6	Âşık Yûnus	Koşma	10 (29, 34, 41, 50, 63, 67, 70, 76, 81, 89)
7	Bosnevî	Gazel	3 (112, 113, 114)
8	Cemâl-i Halvetî	Gazel	5 (56, 137, 138, 139, 141)
9	Dervîş Himmet	Gazel	1 (44)
10	Elmalılı Şeyh Ümmî Sinân	Gazel	1 (65)
11	Eşrefoğlu Rûmî	Gazel	3 (52, 53, 98)
		Koşma	1(110)
12	Fethî	Gazel	2 (51, 116)
13	Gafûrî/Şeyh Mahmûd Gafûrî Efendi	Gazel	3 (40, 46, 94)
14	Hakkı/İsmâîl Hakkı Bursevî	Koşma	1 (45)
		Gazel	2 (72, 84)

15	Hâşim Baba	Gazel	22 (1, 2, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 144, 146, 147)
		Kaside	3 (3, 4, 148)
		Müseddes	1 (9)
16	Hatâyî/ Şah İsmâîl	Koşma	1 (79)
17	Hayâlî /Mehmed Hayâlî Bey	Gazel	1 (117)
18	Hayrî	Koşma	3 (134, 135, 136)
19	Hulûsî /Şeyh Ömer Hulûsî	Musammat Gazel	2 (149, 154)
		Muhammes	1 (133)
		Gazel	9 (115, 119, 120, 122, 123, 150, 151, 152, 153)
20	Hüdâyî /Azîz Mahmûd Hüdâyî	Muhammes-i mütekerrir	1 (64)
		Muhammes	1 (107)
		Murabba	3 (66, 82, 83)
21	Hüsâmî /Ahmed Hüsâmî	Gazel	1 (140)
22	(Şeyh) Hüsâmeddin Uşşâkî	Gazel	1 (102)
23	İbrâhîm Ümmî Sinân	Koşma	1 (38)
24	İbrâhîm Gülşenî	Gazel	1 (77)
25	Fahrî	Gazel	1 (85)

26	Kerâmeddîn	Gazel	1 (95)
27	Merkez Efendi	Gazel	1 (35)
28	Niyâzî-i Mîsrî	Gazel	7 (33, 60, 68, 69, 73, 78, 160)
		Kaside	3 (74, 86, 125)
		Murabba	1 (121)
		Koşma	1 (142)
29	Nûrî/Abdülâhad Nûrî Efendi	Koşma	1 (48)
		Murabba	1 (62)
30	Rüşdî	Gazel	7 (23, 26, 27, 28, 104, 105, 106)
		Muhammes	3(24,101, 103)
		Kaside	1 (25)
31	Selâmî /Mustafâ Selâmî Efendi	Gazel	6 (36, 155, 156, 157, 158, 159)
32	Seyyid Abdüssamed	Gazel	1 (32)
33	Seyyid Nizâmoğlu	Musammat Gazel	1 (47)
		Gazel	3 (57, 61, 99)
34	Sezâyî /Şeyh Hasan Sezâyî Efendi	Gazel	4 (37, 39, 59, 75)
		Murabba	1 (93)

35	Şâkir/Mehmed/Muhammed Şâkir Efendi	Koşma	1 (71)
36	Şemseddîn Sivâsî	Gazel	1 (49)
37	Teslîm Abdâl	Koşma	1 (100)
38	Tevfîk	Gazel	1 (124)
39	Vahdetî Baba	Müsebbâ	1 (132)
40	Vehbî	Koşma	2 (126, 131)
41	Vîrânî Baba	Gazel	2 (111, 145)
42	Vuslâtî	Gazel	1(30)
43	Yûnus Emre	Gazel	2 (31, 128)
		Koşma	1 (91)
		Murabba	1 (54)
44	Zekâyî /Şeyh Mustafâ Zekâyî	Kaside	1(143)
		Terci-Bend	1 (130)
		Muhammes	1(96)
45	Mahlassız Şiirler	Koşma	2 (87, 129)
		Gazel	1 (127)
46	Kimliği Tespit Edilemeyen Fakat “Yûnus” Mahlaslı Olan Diğer Şiirler	Gazel	1 (92)
		Koşma	3 (97, 108, 109)

160 şiirin bulunduğu bu *Mecmua*'da toplamda 10 nazım şekli ile kaleme alınmış şiirler bulunmaktadır. *Mecmua*'da kullanılan nazım şekilleri ve o nazım şekli ile yazılmış şiir sayısı aşağıdaki tabloda azdan çoğa doğru olacak şekilde sıralanarak gösterilmiştir;

Tablo 11: *Mecmua*'da kullanılan nazım şekilleri

Sıra	Nazım Şekli	Şiir Sayısı
1	Gazel	102
2	Koşma	29
3	Kasîde	10
4	Murabba	7
5	Muhammes	5
6	Musammat gazel	3
7	Müsebbâ	1
8	Terci-bend	1
9	Müseddes	1
10	Muhammes-i mütekerrir	1

2.7. *Mecmua*'da bulunan şiirlerin vezin bilgisi

Mecmua'ya alınan 160 şiirin hem aruz hem de hece vezniyle yazılmış şiirlerden seçildiği görülmüştür. Ekseriyetle aruz ölçüsüyle yazılan şiirlerin yer aldığı eserde, 160 şiirin 119'u aruz ölçüsünün muhtelif kalıpları ile yazılmışken, yalnızca 38 şiir hece vezni ile oluşturulmuştur. Bunun yanı sıra, 3 şiirin ise mısra sayısı eşitsizlikleri, eksik yahut fazla yazılmış kelimelerden dolayı vezni tespit edilememiştir.

2.7.1. Aruz ölçüsü ile yazılan şiirler

Eserde 13 farklı aruz kalıbı kullanılmış olup, bu kalıplar içinde 58 şiirle en çok

“Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün” kalıbı kullanılmıştır. Bunu 28 şiirle

“Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün” kalıbı ve 10 şiirle “Mefā' ilün Mefā' ilün

Fe'ülün" kalıbı takip etmektedir. *Mecmua*'da bulunan aruz vezni ile oluşturulmuş şiirlerde kullanılan kalıplarla ilgili ayrıntılı bilgi Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12: *Mecmua*'da bulunan şiirlerde kullanılan aruz vezni kalıpları ve kullanım sıklığına dair bazı bilgiler.

Vezin	Şiir sayısı
Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün (-./-./-./-.)	58
Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün (-./-./-./-.)	3
Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün (././././.)	1
Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün (./././././.)	28
Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ülün (./././././.)	10
Mef' ülü Mefā' ilün Mef' ülü Mefā' ilün (-./././././.)	2
Mef' ülü Mefā' ilün Fe' ülün (-./././././.)	1
Mef' ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülün (-./././././.)	6
Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün (-./././././.)	2
Müstef' ilün Müstef' ilün (-././././.)	4
Mef' ülü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün (-./././././.)	2
Mef' ülü Fā' ilātün Mef' ülü Fā' ilātün (-./././././.)	1
Müfte' ilün Fā' ilün Müfte' ilün Fā' ilün (-./././././.)	1
13	119

Tablo 13: *Mecmua*'da bulunan aruz vezni kalıplarının kullanıldıkları şiirlerin numaraları ve bu şiirlerin nazım birimi sayıları.⁴

Sıra	Vezin	Şiir numaraları ve nazım birimi sayıları
1	Fā ^ç ilātün Fā ^ç ilātün Fā ^ç ilātün Fā ^ç ilün (-.-/-.-/-.-/-.-)	2 ⁵ , 4 ⁹ , 5 ⁸ , 7 ¹⁰ , 9 ⁵ , 10 ⁵ , 11 ⁷ , 15 ⁶ , 16 ⁶ , 17 ⁶ , 18 ⁸ , 20 ¹⁰ , 21 ⁵ , 22 ¹³ , 24 ⁵ , 30 ⁷ , 33 ⁴ , 36 ⁴ , 40 ⁴ , 43 ⁴ , 46 ⁴ , 52 ⁷ , 53 ⁷ , 56 ³ , 57 ⁴ , 72 ³ , 73 ⁷ , 74 ¹⁶ , 75 ⁵ , 94 ⁵ , 102 ⁷ , 103 ⁷ , 107 ⁵ , 112 ⁵ , 113 ⁹ , 114 ⁶ , 115 ⁶ , 116 ⁹ , 118 ⁶ , 119 ⁶ , 120 ⁶ , 122 ⁶ , 123 ⁶ , 132 ⁵ , 133 ⁵ , 138 ⁵ , 139 ⁵ , 140 ⁵ , 141 ⁵ , 144 ⁸ , 143 ⁶ , 146 ⁹ , 147 ⁶ , 148 ³¹ , 153 ⁷ , 156 ⁷ , 159 ⁷ , 160 ⁵
2	Mefā ^ç ilün Mefā ^ç ilün Mefā ^ç ilün Mefā ^ç ilün (.---/.---/.---/.---)	3 ²¹ , 6 ⁵ , 8 ⁵ , 13 ⁷ , 19 ⁴ , 23 ⁵ , 25 ²³ , 28 ⁵ , 32 ⁶ , 35 ⁵ , 37 ⁶ , 39 ⁵ , 42 ⁵ , 47 ⁵ , 59 ⁵ , 88 ⁵ , 96 ⁵ , 101 ⁵ , 117 ⁵ , 124 ⁵ , 127 ² , 149 ⁶ , 150 ⁵ , 151 ⁶ , 152 ⁷ , 154 ⁶ , 155 ⁵ , 157 ⁵
3	Mefā ^ç ilün Mefā ^ç ilün Fe ^ç ülün (.---/.---/.--)	12 ⁹ , 14 ⁶ , 61 ³ , 62 ² , 77 ² , 86 ⁴ , 99 ⁴ , 125 ²²
4	Mef ^ç ülü Mefā ^ç ilün Mef ^ç ülü Mefā ^ç ilün (--/.---/--/.---)	54 ⁸ , 95 ³

⁴ Aruz vezni kalıplarının sıralamasında, kalıpların kullanıldığı şiir sayıları esas alınmış ve en fazla kullanılan en az kullanılan doğru bir tertip gözetilmiştir. Şiirlerin nazım birimi sayıları belirtilirken ise üslû sayılar sistemi kullanılmıştır. (5¹⁰: Beş numaralı şiir 10 adet dize sayısına sahiptir gibi...)

5	Mef' 'ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülün (--./---./---./--)	26 ¹² , 27 ⁷ 49 ¹ , 104 ⁴ , 105 ⁵ , 106 ⁷
6	Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün (--./---./---./--)	78 ² , 90 ¹
7	Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün (---./---./--)	84 ⁶ , 93 ⁷ , 145 ⁵
8	Müstef' ilün Müstef' ilün (---./---)	64 ⁵ , 66 ⁴ , 82 ⁷ , 121 ¹²
9	Mef' ülü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün (--./---./---./--)	130 ⁶ , 158 ⁵
11	Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün (---./---./--)	98 ⁵
12	Mef' ülü Mefā' ilün Fe' ülün (--./---./--)	69 ⁵
13	Mef' ülü Fā' ilātün Mef' ülü Fā' ilātün (--./---./---./--)	68 ⁵
14	Müfte' ilün Fā' ilün Müfte' ilün Fā' ilün (---./---./---./--)	1 ⁹

2.7.2. Hece ölçüsü ile yazılan şiirler

Mecmua'daki 160 şiirden 38'i hece vezninin çeşitli kalıpları ile oluşturulmuştur. Bu kalıplarından şiir sayısı bakımından en sık kullanılanı 11 şiirle 11'li hece ölçüsü ve yine 11 şiirle 8'li hece ölçüsüdür. Ayrıntılı bilgi aşağıda verilmiştir.

Tablo 14: *Mecmua*'da bulunan hece ölçüsüyle yazılmış şiirlerde bulunan kalıpların kullanım sıklığına dair bazı sayısal bilgiler.

Vezin	Kalıp	Şiir Sayısı

	13'lü hece ölçüsü	1
Hece Vezni	11'li hece ölçüsü	11
	10'lu hece ölçüsü	1
	8'li hece ölçüsü	12
	7'li hece ölçüsü	11
	5'li hece ölçüsü	2
Toplam	6	38

Tablo 15: *Mecmua*'da hece vezni kalıplarının kullanıldığı şiirlerin numaraları ve bu şiirlerin nazım birimi sayıları⁵

Sıra	Vezin	Şiir numaraları ve nazım birimi sayıları
1	13'lü hece ölçüsü	109 ⁶
2	11'li hece ölçüsü	50 ⁵ , 65 ² , 67 ⁴ , 70 ³ , 79 ⁸ , 80 ⁵ , 81 ³ , 83 ⁵ , 100 ⁷ , 108 ⁵ , 129 ⁵
3	8'li hece ölçüsü	31 ⁸ , 41 ⁴ , 44 ⁵ , 55 ⁵ , 58 ⁵ , 76 ⁷ , 85 ⁵ 87 ⁴ , 89 ¹ , 91 ¹ , 110 ³ , 131 ⁷
4	7'li hece ölçüsü	29 ¹³ , 34 ⁴ , 38 ⁵ , 45 ⁴ , 48 ⁷ , 60 ⁸ , 63 ⁵ , 92 ¹ , 97 ⁵ , 128 ⁴ , 142 ⁸
5	10'lu hece ölçüsü	71 ³
6	5'li hece ölçüsü	51, ⁷ 126 ⁷

2.7.3. Vezni tespit edilemeyen şiirler

⁵ Hece vezni kalıplarının sıralamasında, kalıpların kullanıldığı şiir sayıları esas alınmış ve en fazla kullanılan en az kullanılamaya doğru bir tertip gözetilmiştir. Şiirlerin nazım birimi sayıları belirtilirken ise üslû sayılar sistemi kullanılmıştır. (5¹⁰: Beş numaralı şiirde 10 dize vardır gibi...)

Mecmua'daki 3 şiirin vezni çeşitli sebeplerden belirlenememiştir. Vezni tespit edilemeyen 134, 135 ve 136'ncı şiirlerin hece vezniyle yazıldığı tespit edilse de öncelikle mısralar arasındaki hece sayısı eşitsizlikleri ve müstensih'in yapmış olabileceği imla hatalarından dolayı şiirlerin hangi vezinde oldukları saptanamamıştır. Tablo 16'da vezni tespit edilemeyen şiirlere dair manzume ve nazım birimi sayısı gibi niceliksel bilgiler verilmiştir.

Tablo 16: Vezni tespit edilemeyen şiirlerin numaraları ve nazım birimi sayıları

Vezin	Şiir Sayısı	Şiir numaraları ve nazım birimi sayıları	Toplam nazım birimi sayısı
Vezni Tespit Edilemeyen Şiirler	3	134 ⁴ , 135 ⁵ , 136 ³	12

2.8. *Mecmua*'da şiiri bulunan şairlerin müntesibi olduğu tarikatlar

Dinî-tasavvufî mecmua niteliğinde olan bu *Mecmua*'da şiiri bulunan 45 şairin genellikle belirli bir tarikatın müntesibi olan şeyh-şairler oldukları tespit edilmiştir. Buna göre, kimliği tespit edilemeyen 5 şair ve kimlikleri tespit edilmiş olmasına rağmen kaynaklarda müntesibi oldukları tarikat konusunda ihtilafli bilgiler bulunan Âşık Yûnus ve Yûnus Emre haricindeki 38 şairin bağlı bulundukları tarikatlar saptanmıştır. Buna göre şiiri bulunan 25 şairin Halvetiye tarikatının çeşitli şubelerinin, 4 şairin Bayramiye, 5 şairin Bektaşî, 1 şairin Safevî, 1 şairin Mevlevî, 1 şairin Kalendarî ve 1 şairin ise Nakşibendî tarikatının müntesibi olduğu tespit edilmiştir. Aşağıdaki tabloda şairlerin bağlı bulundukları tarikatlara ait bilgi ayrıntılı bir şekilde sunulmuştur.

Tablo 17: Şairler ve bağlı bulundukları tarikatlar

Sıra No	Şair İsmi/Mahlası	Tarikatı
1	Abdâl Mûsâ	Bektaşî tarikatı
2	Abdürrahîm Tırsî	Bayramî tarikatı
3	Adlî/Şeyh Hasan Âdil Efendi	Halvetî tarikatının Sünbûlî kolu
4	Ahmed Fasîh Dede	Mevlevî tarikatı
5	Akşemseddîn	Bayramî tarikatı
6	‘Ârif	Bektaşî tarikatı
7	Âşık Yûnus	?
8	Bosnevî	Halvetî tarikatı
9	Cemâl-i Halvetî	Halvetî tarikatının Cemaliye kolu
10	Dervîş Himmet	Halvetî tarikatı
11	Elmalılı Şeyh Ümmî Sinân	Halvetî tarikatı
12	Eşrefoğlu Rûmî	Bayramî tarikatı
13	Fethî	Halvetiye tarikatının Ahmediye şubesinin Uşşakî kolu
14	Gafûrî/Şeyh Mahmûd Gafûrî Efendi	Halvetî-Celvetî tarikatı
15	Hakkı/İsmâîl Hakkı Bursevî	Halvetî-Celvetî tarikatı
16	Hâşim Baba	Halvetî-Celvetî tarikatının Haşimiye kolu
17	Hatâyî/ Şah İsmâîl	Safevî tarikatı
18	Hayâlî /Mehmed Hayâlî Bey	Kalenderî tarikatı
19	Hayrî	-

20	Hulûsî/Şeyh Ömer Hulûsî	Halvetiye tarikatının Ahmediye şubesinin Uşşaki kolu
21	Hüdâyî /Azîz Mahmûd Hüdâyî	Halveti-Celveti tarikatı
22	Hüsâmî /Ahmed Hüsâmî	Halvetiye tarikatının Ahmediye şubesinin Uşşaki kolu
23	(Şeyh) Hüsâmeddin Uşşâkî	Halvetiye Tarikatı'nın Ahmediye şubesinin Uşşaki Kolu
24	İbrâhîm Ümmî Sinân	Halvetiye tarikatının Sinaniye şubesi
25	İbrâhîm Gülşenî	Halvetiye tarikatının Gülşeniye şubesi
26	Kadrî	-
27	Kerâmeddîn	-
28	Merkez Efendi	Halveti tarikatının Sünbûli kolu
29	Niyâzî-i Mısırî	Halveti tarikatının Mısriye kolu
30	Nûrî/Abdulahad Nûrî Efendi	Halveti tarikatı
31	Rüşdî	-
32	Selâmî /Mustafâ Selâmî Efendi	Nakşibendi tarikatının Kâsâniye kolu
33	Seyyid Abdüssamed	Bayramiye tarikatının Himmetiye kolu

34	Seyyid Nizâmoğlu	Halvetiye tarikatının Sinaniye kolu
35	Sezâyî /Şeyh Hasan Sezâyî Efendi	Halvetiye tarikatının Gülşeniye şubesi
36	Şâkir/Mehmed/Muhammed Şâkir Efendi	Halvetiye tarikatının Ramazâniye şubesinin Cerrahiye kolu
37	Şemseddîn Sivâsî	Halvetiye tarikatının Şemsiye kolu
38	Teslîm Abdâl	Bektaşî tarikatı
39	Tevfîk	-
40	Vahdetî Baba	Bektaşî tarikatı
41	Vehbî	-
42	Vîrânî Baba	Bektaşî tarikatı
43	Vuslatî	Halvetiye-Ramazaniye tarikatının Buhuriye kolu
44	Yûnus Emre	?
45	Zekâyî /Şeyh Mustafâ Zekâyî	Halvetiye-Cemaliye tarikatının Şabaniye kolu

2.9. *Mecmua* üzerine bazı değerlendirmeler

Mecmua'da bulunan şiirlerinin tümünün dinî- tasavvufi bir muhteviyata sahip olması *Mecmua*'nın üretim sürecine ve bununla birlikte mürettibin kimliğine yönelik bilgi veren en önemli hususlardandır. Bu bölümde *Mecmua*'nın hedef kitlesinin nasıl oluşturulduğu sürecine şiirlerin dinî-tasavvufi bir mahiyete sahip olmaları ışığında değinilecek ve bazı tahminler ortaya konacaktır.

Öncelikle *Mecmua*'da şiiri bulunan şairlerin yaşam öyküleri araştırıldığında da, tüm isimlerin Halvetiye tarikatı başta olmak üzere bir tarikat mensubu olan “şeyh şair” olarak nitelendirilebilecek şairler olduğunu söylemek gerekmektedir. Ayrıca yazı stilinin eser boyunca hiç değişmemiş olması eserin tek bir müstensihinin kaleminden çıktığını göstermektedir ki bu noktada bu “tek” müstensihinin de büyük ihtimalle Halvetiye tarikatı olmak üzere tarikat mensubu bir kişi ya da şair olduğunu söylenebilir.

Buradan hareketle, şiirlerin nazım türlerine odaklanıldığında şiirlerin nerdeyse hepsinin ilahi ve nutuk nazım türünde yazılmış olması müstensihinin bu *Mecmua*'yı mensubu olduğu tarikata -Halvetiye tarikatına- yahut tarikat yoluna yeni girmiş bir müride gerçek aşka giden yolu ve bu yolda takip edilmesi gereken düsturları öğretmek amacıyla derlemiş olabileceğini düşündürmektedir. Müstensih tamamen didaktik bir amaçla beğeni esasına göre şiirleri bir araya toplamış olabilir. Bu noktada *Mecmua*'ya belirli bir tarikatın yahut tasavvufi yapılanmanın önemli bir rehber kitabı olarak yaklaşmak da mümkündür.

Böylelikle, *Mecmua* 'nın dâhil olduğu sınıf meselesine gelindiğinde, Mehmet Gürbüz'ün (2012) derleme sürecini belirleyen başlıca noktalardan biri olarak altını çizdiği şairin kimliği meselesi bizim için önemli bir rehber olacaktır. (s.111) Gürbüz'e (2012) göre mürettip eserini oluştururken temel odak noktası olarak şairin yahut şairlerin aidiyetlerini almaktadır. (s. 111) Buna göre mecmualar; “aynı zümreye (tasavvufi oluşum, meslek grubu vb.) mensup şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar” ve “aynı coğrafyada ya da aynı şehirde yetişmiş veya aynı milliyete mensup şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar” (Gürbüz, 2012, s. 111) olarak iki gruba ayrılmaktadır. Bu noktada, üzerine çalıştığımız *Mecmua* ise Gürbüz'ün

tasnifine göre “aynı zümreye (tasavvufi oluşum, meslek grubu vb.) mensup şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar” kategorisi altında incelenmelidir.

Tüm bunlara bakıldığında *Mecmua*’nın tertip ve hedef kitlesi yaratma süreci büyük ölçüde aydınlatılmaktadır. Fakat müstensih’in yalnızca kişisel beğeni esasına göre kendi kişisel kullanımı için eserde bulunan ilahi ve nutukları bir araya topladığı da düşünülmelidir.

BÖLÜM 3

MECMUA’DA ŞİİRİ BULUNAN ŞAİRLERİN BİYOGRAFİLERİ KİMLİKLERİ VE ESERDEKİ ŞİİRLERİNE DAİR BAZI DEĞERLENDİRMELER

3.1 Abdâl Mûsâ

Mecmua’da şairi “Abdâl Mûsâ” olarak kaydedilmiş 1 şiir tespit edilmiştir. Alevi-Bektaşî kültürünün en mühim isimlerinden olan Abdâl Mûsâ’nın yaşamına dair bilgilerin edinildiği başlıca kaynaklar öncelikle kendi ve Kaygusuz Abdâl başta olmak üzere halifelerinin eserleri olmak üzere Âşıkpaşazâde, Taşköprizâde ve Belîğ gibi tarihçilerin değerlendirmeleridir (Köprülü, 1988, s. 64). Buna bağlı olarak, XIII. yüzyıl sonlarından XIV. yüzyıl başlarına kadar yaşamış olduğu düşünülen şairin “pîr-i sâni”, “Köselen Mûsâ yahut Kaygusuz Abdâl”ın *Menakıbnâme* isimli eserinde geçtiği üzere Kösre Mûsâ”, “Abdâl Mûsâ Sultân”, “Seyyid Mûsâ” gibi isimlerle zikredildiği görülür (Güzel, 1999, s. 142). Doğum tarihi ve yerine yönelik kesin bir bilgi bulunamamakla birlikte, *Velâyetnâme*’de geçen “Hünkâr Hacı Bektaş vefat idicek Abdâl Mûsâ zuhura geldi” ifadesinden şairin doğum tarihinin 1271 senesinden sonra olduğu tahmin edilmektedir (Duran, 2015).

Bunun yanı sıra, Kaygusuz Abdâl’ın *Dilgüşâ* isimli eserinde 1397/1398 yılları arasında piri Abdâl Mûsâ’dan icazet alarak Mısır’a seyahat ettiği bildirildiğinden Abdâl Mûsâ’nın bu tarihlere kadar uzunca bir ömür yaşayıp 1398-1410 yılları arasında vefat ettiği tahmin edilmektedir (Güzel, 1999, s. 18-56). Öte yandan, şairin "Biz Horasan mülkindeki boydanuz / Neslimüzi sorarsan asıl Hoydanuz" dizelerinden yola çıkılarak şairin doğum yerinin Hoy olduğu düşünülmektedir (Güzel, 1999, s. 44). *Velâyetnâme*’de verilen bilgilere göre, neslinin âl-i âbâ’dan geldiği, babasının Seyyid Hasan Gazi, annesinin ise Ana Sultan olduğu

ve hatta Hüsniye Bacı diye anılan bir kız kardeşinin de bulunduğu bilinmektedir (Güzel, 1999, s. 44). Bununla birlikte Hacı Bektâş-ı Velî'nin, şairin hem kuzeni hem de şeyhi olduğu *Velâyetnâme*'de verilen diğer bilgilerdendir (Güzel, 1999, s. 19). Daha evvel de bildirildiği gibi Alevi-Bektaşî kültüründe oldukça önemli bir yeri olan şair halk arasında kerametleri ile tanınmaktadır. Abdâl Mûsâ'dan geriye sadece birkaç şiir ve kısa bir nasihat kitabı niteliğinde olan *Pendnâme* isimli eser kalmıştır (Duran, 2015).

3.2 Abdurrahîm Tırsî

Mecmua'da “Abdurrahîm Tarsûsî” ismiyle kaydedilmiş 1 şiir tespit edilmiştir. 55 numaralı bu şiirin XVI. yüzyıl şairlerinden Abdurrahîm Tırsî'nin *Dîvân*'ında bulunduğu saptandığından *Mecmua*'da “Abdurrahîm Tarsûsî” isminin hatalı bir şekilde kaydedildiği ortaya çıkmıştır. Doğum tarihi meçhul olan şairin doğum yerinin İznik'e bağlı Tırse köyü olduğu bu durumdan mütevellit “Tırsî” lakabıyla zikredildiği bilinmektedir. Babasının Bâyezîd-i Fakîh isminde bir zat olduğu bilgisinin dışında ailesi hakkında herhangi bir bilgi bulunmayan şairin ismi daha çok mürşidi olduğu Eşrefoğlu Rûmî ile birlikte anılmıştır (Ergun, 1936, s. 243).

Daha çok küçük yaşlarda Eşrefoğlu Rûmî'nin öğretilerini yakından takip eden şair bu temayülü sebebiyle babasının icazetini alarak Rûmî'nin talim ve terbiyesi altına girmiştir (Ergun, 1936, s. 243). Böylelikle de Bayramiye tarikatının çatısı altına giren şair, şeyhi Eşrefoğlu Rûmî'nin kızı Züleyhâ Hanım'la evlenmiştir. Eşrefoğlu Rûmî'nin vefatından sonra onun tarafından kurulan ve Bayramiye tarikatının bir alt kolu olan Eşrefiye tarikatının şeyhliğini üstlenmiştir (Turan, 2014). 1519 ve 1527 yılları arasında vefat ettiği düşünülen şairden günümüze çeşitli kütüphanelerde 4 nüshası bulunan *Divan*'ı kalmıştır (Turan, 2014). Bu eserde

bulunan 88 adet şiirinde tasavvufi konulu şiirleri lirik ve didaktik bir eda ile kaleme alan şairin üslubunda Eşrefoğlu Rûmî başta olmak üzere Yûnus Emre'nin de tesiri belirgindir (Turan, 2014).

3.2 Adlî

Mecmua'da "Adlî" mahlasıyla neşredilmiş 3 şiire rastlanmıştır. 42, 43 ve 58 numaralı bu şiirlerin, şairin 43 numaralı şiirde kendisine dair vermiş olduğu bazı bilgiler vesilesiyle XVI. yüzyıl şairlerinden Şeyh Hasan Âdil Efendi'ye ait olduğu tahmin edilmektedir. Kaynaklarda Hasan Adlî Efendi ve Şeyh Hasan Adlullâh Efendi gibi isimlerle de zikredilen şairin doğum tarihine dair herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Fakat doğum yerinin Kuzey Makedonya'da bulunan İştîp kasabası olduğu bilinmektedir (Kılıç, 2014).

Ailesiyle ilgili elde bulunan tek bilgi şairin babasının hem Sünbülü tarikatı hem de bu tarikatın âsitânesi olarak kabul edilmiş olan Koca Mustafâ Paşa Tekkesi şeyhi Necmeddîn Hasan Efendi olduğudur (Kılıç, 2014). 43 numaralı şiirin tamamında meşrebinin Sünbülüye tarikatından geldiğini kendisi de belirten şair şiirinde Sünbülî Yakup'tan ve Şeyh Hasan'dan bahsetmiştir. Kaynaklarda Sofyalı Bâlî Efendi'nin müntesiplerinden biri olduğu belirtilen şairin bu şiirde bahsettiği Halveti-Sünbülü dervişlerinden Şeyh Hasan'a sonradan intisap ettiği kaydedilmektedir (Kılıç, 2014).

Bilat, Yanya, Mora ve bir camii ve tekke yaptırdığı Siroz'da irşat faaliyetlerini devam ettiren şairin şiirde bahsettiği bir diğer isim olan Sünbülî Yâkup'un ise Yanya'da hizmette bulunduğu Yâkup Efendi tekkesinin şeyhi olduğu düşünülmektedir (Kılıç, 2014). Babası vefat ettikten sonra bir padişah fermanıyla Sünbülü tarikatı asitanesi Koca Mustafâ Paşa Tekkesinin şeyhliğini devralan şair

yaklaşık yedi yıl bu vazifeyi yaptıktan sonra 1026/1617 tarihinde vefat etmiştir (Kılıç, 2014). Kaynaklarda şairin *Dürr-i Nazîm* ve *Silsilenâme* isminde iki risalesi, *Tergîbât* isimli bir başka eseri ve mürettep bir *Dîvân* 'ı bulunduğu bilgisi mevcuttur (Kılıç, 2014). Fakat ismi geçen bu eserlere henüz rastlanmamıştır.

Daha evvel de belirtildiği üzere şairin *Dîvân* 'ı henüz bulunamamış olduğundan *Mecmua* 'daki şiirler farklı bir nüsha ile mukayese edilememiştir. Bu sebeple şairin doğrudan kendine dair bilgiler sunduğu 43 numaralı şiir haricindeki diğer şiirlerin Şeyh Hasan Âdil Efendi'ye değil de Adlî mahlaslı başka bir şaire ait olma ihtimali de göz ardı edilmemiştir. Fakat Şeyh Hasan Âdil Efendi dışında kaynaklarda tespit edilen Adlî mahlaslı diğer on bir şairin; *Mecmua* 'ya dâhil edilen şairlerin Halveti dergâhı ve kollarına mensup olmaları yahut da eserlerini tasavvufi bir muhteviyatta oluşturmaları gibi *Mecmua* 'nın derlenme sürecinde mürettibi yönlendiren temel saikalara uygun olmadıkları görülmüştür ki bu durum 42 ve 58 numaralı şiirlerin de Şeyh Hasan Âdil Efendi'ye ait olduğunu destekler niteliktedir. Bununla birlikte didaktik bir üslupla yazılan bu şiirlerde tamamıyla anlam ön planda olduğu için vezin gibi biçimsel özelliklerin göz ardı edildiği düşünülmektedir ki, şiirlerde sayısı yadsınamayacak kadar fazla bulunan vezin hataları bunu ispatlamaktadır.

3.4 Ahmed Fasîh Dede

Mecmua 'da “Fasîhâ” mahlası ile kaydedilen 1 şiir vardır. Şiirin XVII. yüzyıl şairlerinden Ahmed Fasîh Dede'ye ait olduğu tespit edilmiştir. Kaynaklarda doğum tarihine yönelik herhangi bir bilgiye rastlanılmayan şairin doğum yerinin İstanbul olarak kaydedildiği görülmüştür (Ünal, 2014). *Divan* 'ının İstanbul Millet Kütüphanesi'nde bulunan yazmalarından birinde künyesi “Fasîh Ahmed b. Mehmed

b. Dukâkinzâde Ahmed Bey b. Mehmed Pâşâ b. Ahmed Pâşâ” olarak kaydedilmesinden dolayı Ahmed Fasîh Dede’nin nesebinin Fatih Sultan Mehmet döneminden beri Osmanlı Devleti için birçok devlet adamı ve bilim insanı yetiştirmiş olan Dukâkinzâde sülalesinden geldiği düşünülmektedir (Ünal, 2014). Fakat bu künye dışında bu bilgiyi teyit eden başka bir kaynak bulunamamıştır (Ünal, 2014).

Bununla birlikte şairin eğitim hayatına dair de elde bir bilgi yoktur. Fakat eserlerinde görülen yüksek ifade gücü ve Arapça ve Farsça gibi dilleri ve aruz veznini kullanırken sergilediği kabiliyet başta olmak üzere devrin önemli isimlerinin onun hakkında yaptığı yorumlar Ahmed Fasîh Dede’nin oldukça nitelikli bir eğitim aldığı göstermektedir (Ünal, 2014). Bunun yanı sıra şairin Divan-ı Hümayun ve Hazine kâtipliği gibi vazifeleri yerine getirmiş olması onun iyi bir tahsilden geçtiğini kanıtlamaktadır (Ünal, 2014).

Hazine kâtipliği görevini yaptığı sırada karar değiştirerek vazifesini terk eden Ahmed Fasîh Dede’nin Mevlevi tarikatı şeyhlerinden Gavsî Ahmed Dede’ye intisap ettiği bilinmektedir (Ünal, 2014). Mevlevi tarikatının müntesiplerinden biri olmasının akabinde kalan ömrünü Galata Mevlevihanesi çatısı altında geçiren şair yaklaşık üç yıl süren ve “Mevlevilikte 1001 gün çilesi” olarak adlandırılan halvetini tamamladıktan sonra “dede” sanını edinmiş ve buradaki vaktini irşat faaliyetlerini sürdürerek geçirmiştir (Ünal, 2014). Bu süre zarfında *Divan*’ı başta olmak üzere *Dîvânçe*, *Münşeât*, *Münâzara-i Gül ü Mül*, *Münâzara-i Rûz u Şeb*, *Tenbâkûnâme* ve *Kalem Makalesi* adlı eserlerini vücuda getiren şair 1111/1699 senesinde vefat etmiştir. Vefat etmeden evvel bütün yakınlarından helallik aldığı rivayet edilen şairin ömrünün son yıllarını geçirdiği Galata Mevlevihanesi’ne defnedildiği bilinmektedir (Ünal, 2014). Şiirlerinde gösterdiği maharet ve kendine has üslubuyla Esrâr Dede, Nedîm ve Şeyh Gâlib gibi önemli isimler başta olmak üzere pek çok şairi etkileyen

Ahmed Fasîh Dede'nin mecmuada bulunan 1 şiiri şairin çeşitli kütüphanelerde yaklaşık 37 nüshası mevcut olan *Divan*'ında da tespit edilmiştir. Şiir bir Kerbela mersiyesi olarak bestelenmiştir.

3.5 Akşemseddîn

Mecmua'da yer alan 90 numaralı beytin XV. yüzyıl şairlerinden Akşemseddîn'e ait olduğu tespit edilmiştir. Asıl ismi Şemseddîn Muhammed (Mehmed) bin Hamza olan fakat Akşeyh yahut da Akşemseddîn isimleriyle tanınan şairin doğum tarihinin 792/1390, doğum yerinin ise Şam olduğu bilinmektedir (Karaca, 2014). Kaynaklarda soyunun Hz. Ebûbekir'den geldiği kaydedilen Akşeyh'in daha çok küçük yaşlardayken babası Şeyh Hamza ile birlikte Şam'dan Anadolu'ya göç ettiği ve sonrasında Amasya'ya yerleştiği belirtilmektedir (Karaca, 2014).

Amasya'da özellikle dinî alanda tahsil gördükten sonra müderrislik vazifesini icra etmeye başlayan şairin aynı zamanda tıp eğitimi de edindiği kaydedilmektedir (Karaca, 2014). Fakat şair hakkında oldukça muteber bilgilerin yer aldığı Emir Hüseyin Enîsî'ye ait *Menâkıbnâme* isimli yapıtta bildirilenlere göre Akşeyh bâtını ilimlerin tadının hafızasına yerleşip gitmek bilmediğini belirterek tasavvuf yoluna girmek üzere bulunduğu yerden ayrılmıştır. Lakin intisap edecek bir şeyh bulamadığından Amasya'ya dönmüştür (Karaca, 2014).

Yetkin bir mürşit bulma arayışına devam eden Akşemseddîn bu makam için öncelikle Bayramiye tarikatının kurucusu olan Hacı Bayrâm-ı Velî'yi münasip görmüş fakat bu fikrinden vazgeçip Sühreverdiye tarikatının Zeyniye şubesinin müessisi olan Zeynüddîn El-Hâfî'ye müntesip olmak üzere yola çıkmıştır (Karaca, 2014). Lakin bir gece rüyasında boynuna takılmış bir zincirle Bayramiye tarikatının

mihrakı olan Ankara'ya getirildiğini görmüş ve bunun üzerine Hacı Bayrâm-ı Velî'ye vasıl olmaya karar vermiştir (Karaca, 2014).

Bu rüya üzerine Hacı Bayrâm-ı Velî'nin müritlerinden biri olan Akşemseddîn, burada tahsilini tamamlayıp şeyhin hilafet verdiği kimselerden olma mertebesine de erişmiştir. Sonrasında çeşitli yerlerde irşad faaliyetlerini sürdürdüğü sırada vefat eden Hacı Bayrâm-ı Velî'nin makamına mazhar olmuş ve Bayramiye tarikatının şeyhliğini üstlenmiştir (Karaca, 2014). Bu vakitlerde İstanbul'un fethine hazırlanan Fâtih Sultân Mehmet'in çağrısı üzerine ruhani bir önder olarak orduya katılmış ve askerlerin manevi açıdan kuvvet bulduğu kıymetli bir kaynak olarak fethin başarıya ulaşmasına büyük katkı sağlamıştır (Karaca, 2014). İstanbul'un ele geçirilmesiyle Ayasofya'da ilk namazı kıldıran Akşemseddîn burada çeşitli kerametler gösterdikten sonra şehirden ayrılmış ve Anadolu'da irşad faaliyetlerini sürdürmüş ve birçok mürit yetiştirmiştir (Karaca, 2014).

863/1459 senesinde vefat eden şairin kabri Bolu'nun Göynük ilçesindeki türbede bulunmaktadır (Karaca, 2014). Bayramiye tarikatının Şemsiye şubesinin de kurucusu olan şairden *Hall-i Müşkilât*, *Telhis-i Def'-i Matâ'in*, *Risâle-i Zikrullâh*, *Risâle-i Şerh-i Ahvâl-i Hâcî Bayrâm-ı Velî*, *Nasihatnâme-i Akşemseddîn*, *Maddetü'l-Hayât*, *Makâmât-ı Evliyâ*, *Def'u Metâini's-Sûfiyye* ve *Risâletü'n-Nûrîyye* isimlerinde 9 eser kaldığı bilinmektedir (Karaca, 2014).

3.6 Ârif

Mecmua'da “Ârif” mahlaslı 1 şiire rastlanmıştır. Şiirin XIX. yy. şairlerinden Kethüdazâde Hacı Mehmed Ârif Efendi'ye ait olduğu saptanmıştır. 1768 yılında İstanbul'da doğan şairin pek çok medresede müderrislik görevini yerine getirdiği bilinmektedir. Şairin mezhebi konusunda kesin bir görüşe varılmamış olsa da onun

Bektaşî bir şair olduğu düşünülmektedir. Devrinin en önemli ilim adamlarından olan şairin oldukça fakir bir yaşam sürdüğü ve kendisinden geriye sadece iki sandık dolusu yazma eser kaldığı rivayet edilmektedir. 1849 senesinde vefat eden şair Beşiktaş'ta medfundur. Günümüze yalnızca divançesi ulaşmış ve üzerine bir yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. Fakat tez henüz yayımlanmamıştır (Arslan, 2014).

3.7 Bosnevî

Mecmua'da "Bosnevî" mahlasıyla neşredilmiş 3 şiire rastlanmıştır. Şairin kimliğine dair yapılan literatür taramasında "Bosnevî" ismiyle kayıtlı üç şair tespit edilmiştir ki bunlar Bosnevî Alî Dede, Abdullâh Rûmî Bosnevî ve genellikle Hevâî yahut da Üsküfî mahlaslarıyla bilinen Muhammed Bosnevî'dir. Bu üç isimden Bosnevî Alî Dede ve Abdullâh Rûmî Bosnevî'nin Halvetiye tarikatının müntesiplerinden oldukları tespit edilmiştir. Bu noktada mecmuada bulunan şiirlerin umumiyetle Halveti şairlere ait olması sebebiyle "Bosnevî" mahlaslı şiirlerin bu şairlere ait olma ihtimali daha yüksektir.

Öte yandan, Muhammed Bosnevî'nin şiirlerini genellikle Boşnakça ve Türkçe olarak karışık bir dille yazması, bunun yanı sıra ilahi türünde dört şiiri olsa da eserlerinde daha çok tamahkârlık ve siyasilerin sahip olduğu bazı etik problemleri konu edinmesi de *Mecmua*'daki şiirlerin ona ait olmadığı fikrini desteklemektedir. Çünkü *Mecmua*'daki şiirlerde Boşnakça herhangi bir sözcüğe rastlanmamış ve şiirler tamamıyla tasavvufi bir mahiyette yazılmıştır.

Bunun yanı sıra, Bosnevî Alî Dede ve Abdullâh Rûmî Bosnevî'nin şiirlerini topladığı mürettep bir eserinin bulunmaması, şiirlerin onlara ait olma ihtimali belirtilen sebeplerden oldukça düşük de olsa Muhammed Bosnevî'nin ise Türkçe ilahilerine ulaşamaması sebebiyle *Mecmua*'daki şiirlerin hangi şaire ait olduğu tam

olarak belirlenememektedir. Bu sebeple bu bölümde her üç şaire ait bilgilere de yer verilecektir.

3.7.1 Bosnevî Alî Dede

Yaşamına dair elde oldukça az bilgi bulunduğundan doğum tarihi tam olarak bilinmeyen şairin, kaynaklarda Bosna'ya bağlı Mostar şehrinde dünyaya geldiği ve XVI. yüzyıl şairlerinden olduğu kaydedilmektedir (Ceyhan, 2013). Tahsili esnasında tasavvuf yoluna temayül gösteren Alî Dede'nin Halvetiye tarikatının mürşitlerinden Şeyh Nûreddînzâde'nin müntesiplerinden biri olduğu bilinmektedir (Ceyhan, 2013). Uzun bir müddet Macaristan'ın Zigetvar şehri yakınlarında bulunan Kânûnî Sultân Süleymân türbesinde şeyhlik vazifesini icra ettiğinden “türbe şeyhi” sıfatıyla tanınan şairin günümüze ulaşan pek çok şiirinde “Harîmî” mahlasını kullandığı belirlenmiştir (Ceyhan, 2013). *Temkînü'l-Makâm fî Mescidi'l-Harâm, Muhâdaratü'l-Evâ'il ve Mûsâmerâtü'l-Evâhir ve Terbî'u'l-Merâtib* şairin elimize ulaşan bazı eserleri arasındadır (Ceyhan, 2013). Eserlerinin içeriğine bakıldığında genellikle tercüme üzerine yoğunlaştığı görülen şairin 1598/1007'de vefat ettiği kaydedilmektedir (Ceyhan, 2013).

3.7.2 Bosnevî Abdullâh Rûmî

XVII. yüzyıl şairlerinden olan Abdullâh Rûmî'nin kaynaklarda doğum yeri olarak Bosna'ya bağlı olan Mostar şehri doğum tarihi olarak ise 1584/1054 senesi kaydedilmektedir (Ünal, 2014). Esas ismi Abdullâh Abdî b. Muhammed er-Rûmî el-Bayramî olan ve eserlerinde genellikle “Abdî”, “Rûmî” ve “Gâibî” mahlaslarını kullanan şairin çevresinde “Bosnevî” ve “Şârih-i Füsûs” namlarıyla meşhur olduğu bilinmektedir (Ünal, 2014). Bazı kaynaklar müderrislik vazifesi yapan şairin

Kudüs'te Molla olduğunu belirtirken bazı kaynaklara göre ise şair ilk tahsilini memleketi Bosna'da tamamladıktan sonra İstanbul'a gitmiş ve burada İslam ilimleri üzerine çalışmıştır (Ünal, 2014). Bu kaynakta şairin daha sonra tarikat yoluna meylettiği ve İstanbul'u terk ederek Bursa'ya yerleştiği belirtilmektedir (Ünal, 2014). Şairin Bursa'da Halvetiye tarikatının Bayramiye kolunun şeyhlerinden biri olan Melami Şeyh Hasan Kabadûz'un müntesiplerinden biri olduğu belirtilen bilgiler arasındadır (Ünal, 2014). Halvetiye tarikatının önemli isimlerinden de eğitim alan şair Bursa'dan ayrılıp pek çok şehre seyahat etmiş ve hac vazifesini de yerine getirmiştir (Ünal, 2014). Gittiği her bölgede Melamilik yolunu gösterip öğreten şairin 1644/1054 senesinde Konya'da vefat ettiği bilinmektedir (Ünal, 2014). Şiirlerini hikemî bir üslupla yazan şairin tasavvufi meseleler üzerine yazılmış neredeyse altmışın üzerinde manzum ve mensur eseri mevcuttur. *Şerh-i Fusûs*, *Şerh-i Cezîre-i Mesnevî* ve *Gülşen-i Râz-ı Ârifân Fi Usûl-i Râh-i İrfân* bu eserler arasındadır (Ünal, 2014).

3.7.3 Muhammed Bosnevî

XVII. yüzyıl şairlerinden olup şairin 1601/1009 senesinde Bosna'nın Dobırnya köyünde dünyaya geldiği bilinmektedir (Okumuş, 2013). Eserlerinde genellikle Hevâî yahut da Üsküfî mahlaslarını kullanan şairin anne ve babası o çok küçük yaşlardayken vefat ettiğinden tahsili için Bosna'yı terk ederek İstanbul'a gelmiştir (Okumuş, 2013). Yaşamı üzerine kendi eserlerinde bahsettikleri dışında herhangi bir bilgi bulunmayan şair *Makbûl-i Ârif* isimli eserinde Osmanlı İmparatorluğu'nun sarayında uzun müddet çalıştığı bilgisini kaydetmektedir (Okumuş, 2013). 1651/1061-62 senesinde vefat ettiği bilinen şair eserlerini Boşnakça ve Türkçe karışık bir şekilde yazmıştır (Okumuş, 2013). Şairin Boşnakça ve Türkçe yazdığı ilk manzum

sözlüklerden olan *Makbûl-i Ârif* isimli yapıtı pek çok âlimin iltifatına mazhar olmuştur (Okumuş, 2013). Sadece dört ilahisi bulunan şairin daha önce de belirtildiği üzere eserlerinde genellikle sosyal sorunlara değindiği görülmektedir (Okumuş, 2013).

3.8 Cemâlî / Cemâl-i Halvetî

Mecmua'da “Cemâlî” ve “Cemâl-i Halvetî” mahlasıyla neşredilmiş 5 şiire rastlanmıştır. Bu şiirlerden yalnızca 56 numaralı şiirde Cemâl-i Halvetî mahlası 138, 139 ve 141 numaralı diğer şiirlerde ise Cemâlî mahlası kullanılmıştır. 56 numaralı şiirin XV. yüzyıl şairlerinden kaynaklarda künyesi “Ebü'l-Füyûzât Muhammed b. Hamîdüddin b. Mahmûd b. Muhammed b. Cemâleddin el-Aksarâyî” olarak kaydedilen ve “Çelebi Halife” sanıyla maruf olan Cemâl-i Halvetî'ye ait olduğu tespit edilmiştir (Gündüz, 1995, s. 206). Doğum tarihi bilinmeyen şairin doğum yeri ile ilgili farklı fikirler vardır. Bursalı Mehmed Tahir *Osmanlı Müellifleri* isimli yapıtında şairin Amasya'da doğduğu bilgisini verirken, diğer kaynaklar şairin doğum yerinin Aksaray olduğu konusunda mutabıktır (Sarıoğlu, 2014).

Tahsilini tamamladıktan sonra müderrislik vazifesine tayin olunan şairin şahit olduğu bir vakadan sonra görevinden istifa edip tasavvufa yöneldiği rivayet edilmektedir (Sarıoğlu, 2014). Buna göre, Cemâl-i Halvetî bir gün kazasker bir tanıdığıyla muhabbet ederken yanlarına yaklaşan bir seyyar satıcı onlardan sattığı Kur'an-ı Kerimlerden almalarını ister. Fakat satıcının söylediği fiyatı oldukça yüksek bulan ve Kur'an-ı Kerimlerden satın almak istemeyen kazasker bir süre sonra yaklaşık üç kat daha fazla para ödeyerek bir at satın alır. İlmiye sınıfından bir zatın böyle bir davranışta bulunmasından oldukça hicap duyan şair görevini terk edip tasavvuf yoluna girer (Sarıoğlu, 2014). Kaynaklar şairin bu yolda, ilk durak olarak

Sühreverdiye tarikatının Zeyniyye şubesi şeyhlerinden birine intisap ettiğini bildirmekte ve mürşit zatla ilgili Hacı Halîfe, Zeynüddîn-i Hâfî Ebû Bekr Muhammed ve Şeyh Abdullâh-ı Karamânî gibi farklı isimler sunmaktadır (Sarioğlu, 2014).

Halveti tarikatından pek çok şeyhin müntesibi olan şair halife olduktan sonra tarikatın Amasya’da bulunan tekkeleri Gümüşlüoğlu ve Hoca Sultan tekkelerine şeyh olmuştur (Sarioğlu, 2014). Bu vazifesi sırasında Amasya’da bulunan Fâtih Sultân Mehmet’in şehzadelerinden II. Bâyezid ile dostluk kuran şair şehzade padişah olunca İstanbul’a davet edilmiştir (Sarioğlu, 2014). Padişahın arzusu üzerine İstanbul’a taşınan şair burada irşad faaliyetlerini devam ettirmiştir. Bununla birlikte kaynaklarda İstanbul’daki ilk Halveti ayinini tertip eden kişi olarak kaydedilen şairin Halvetiye tarikatının Cemaliye şubesinin kurucusu olarak tarikatın bu şehirdeki ilk temsilcisi olduğu bildirilmektedir (Sarioğlu, 2014).

Şair, İstanbul’da irşad faaliyetlerini sürdürürken, veba salgını ortaya çıkınca II. Bâyezid’in talebiyle salgının son bulması için dua etmek için müritleriyle birlikte hacca gitmek üzere yola çıkmış ve Kâbe’ye varmadan yolda vefat etmiştir (Sarioğlu, 2014). İstanbul’un en bilinen şeyhlerinden olan şair yaşadığı dönemin en üretken ilim insanlarından biri olarak yazmış olduğu yirmiyi aşkın eserle yalnızca bağlı bulunduğu Halvetiye tarikatı için değil başka tarikatlar için de tasavvuf yolunda oldukça faydalı bir rehber vazifesi üstlenmiştir (Sarioğlu, 2014).

Yapıtlarının çoğunu mensur bir şekilde Arapça olarak kaleme alan şairin *Tefsîrû’l-Fâtiha ve’d-Duhâ*, *Kitâbü’n-Nûrîyye*, *Risâletü’l-Kevseriyye*, *Envârü’l-Îlâhiyye*, *Risâletü’l-İslâmiyye*, *Risâletü’r-Rahîmiyye* isimli bazı eserlerinin yanı sıra bir de *Dîvânçe*’si olduğu kaydedilmektedir (Sarioğlu, 2014). Fakat *Dîvânçe*’sinin müstakil ve mürettep olmadığı, yalnızca Muhammed es-Sünbülî el-Fahrî isimli

kişinin oluşturduğu bir mecmuada şaire ait şiirlerin bulunduğu bildirilmektedir (Sarioğlu, 2014). Şaire ait olan on sekiz şiir Sadettin Nüzhet Ergun tarafından *Türk Şairleri* isimli antolojide neşredilmiştir. Daha önce bahsedilen 56 numaralı şiir Ergun'un neşrettiği 18 şiir arasında mevcutken diğer üç şiir bulunmamaktadır. Bu nedenle bu şiirlerin aynı mahlaslı farklı bir şaire ait olma ihtimallerinin de bulunduğunu belirtmek gerekir.

3.9 Dervîş Himmet

Mecmua'da yalnızca 1 şiiri bulunan ve bu şiirde “Dervîş Himmet” adını kullanan şairin XVII. yüzyıl mutasavvıf şairlerinden Himmet Efendi olduğu tespit edilmiştir. Şiirlerinde mahlas yerine bizzat kendi ismini kullanmayı tercih eden şairin Bolulu olduğu ve tahsili için geldiği İstanbul'da müderrislik vazifesini üstlendiği bilinmektedir (Tapsız, 1995, s. 13). Fakat daha sonra tasavvufî bir talim terbiye altına giren şair Halvetiye tarikatından Şeyh Hüsâmeddin'e intisap etmiştir (Tapsız, 1995, s. 13). Günümüze *Dîvân*, manzum *Tarîkatnâme* ve *Âdâb-ı Hurde-i Tarîkat* isimli üç eseri ulaşan şairin daha evvel yaşamı hakkında bilgi verilen ve *Mecmua*'daki 1 şiirin ona ait olduğu düşünülen Himmetzâde Şeyh Abdussamed Efendi'nin dedesi olduğu saptanmıştır (Tapsız, 1995, s. 22-26). Bu da 32 numaralı şiiri neşreden şairin Şeyh Abdussamed Efendi olduğu fikrini bir kez daha kuvvetlendirmiştir.

3.10 Eşrefoğlu Rûmî

Mecmua'da şaire ait 4 şiir tespit edilmiştir. Bu şiirlerden, 52, 53 ve 98 numaralı şiirlerde “Eşrefoğlu Rûmî” 110 numaralı şiirde ise “Eşref Rûmî” mahlaslarını kullanan şairin esas isminin Abdullâh olduğu bilinmektedir (Güneş, 1994, s. 20). Babası Eşref b. Ahmed'den dolayı “Eşrefoğlu, Eşrefzâde, İbn'ül-Eşref” gibi isimlerle

de tanınan şairin 1377/779 tarihinde İznik'te doğduğu bilinmektedir (Güneş, 1994, s. 20). İznik'te ailesinin yanında ilk talim ve terbiyesini alan şair tahsilini Bursa'da Çelebi Sultan Medresesi'nde tamamlamıştır. (Güneş, 1994, s. 23) Bazı kaynaklara göre, şair tahsilinden sonra bu medresede kalmaya devam etmiş ve Alâeddin Alî adlı bir zata muîd olmuştur. Buna karşılık, şairin Eşrefzâde Muhyiddîn Muhammed isimli bir zatla karıştırılması nedeniyle bu bilginin yanlış olduğu da rivayet edilmektedir (Güneş, 1994, s. 24). Abdullâh Veliyyüddîn Bursevî'nin neşrettiği *Menâkıb-ı Eşrefzâde* isimli eserde ise, şairin gördüğü bir rüya sebebiyle medresedeki tahsilini yarım bıraktığı ve konuyla ilgili müracaat ettiği Emîr Sultân tarafından Hacı Bayrâm-ı Velî'ye gönderildiği bildirilir. Bu vasıtaıyla Hacı Bayrâm-ı Velî Dergâhı'na varmak için yola çıkan şair, bu dergâhta uzun yıllar konaklamış ve hizmet görmüştür (Güneş, 1994, s. 29).

Dergâh hizmeti yolunda yeterli tahsili edindiği düşünülen şair Hacı Bayrâm-ı Velî'nin kızıyla evlendirilmiş ve dergâh imamlığına ve Bayramiye tarikatının İznik halifeliğine yükselmiştir (Güneş, 1994, s. 23). Bu vazifesinden sonra tarikat yolundaki talim ve terbiyesine devam ederek Anadolu'nun çeşitli yerlerinde uzun yıllar inzivada kalmıştır (Güneş, 1994, s. 41). Daha sonra İznik'e dönüp burada bir tarikat inşa edip tarikat hizmetine devam eden şair 874/1469-70 yıllarında vefat etmiştir. Müritlerince büyük bir evliya olarak görüldüğü bilinen şairin *Tarîkatnâme*, *Müzekki'n-nüfûs* isimli eserlerinin yanı sıra kaynaklara göre yirmiden fazla nüshası tespit edilen mürettep bir *Divan*'ı da mevcuttur (Güneş, 1994, s. 50-57).

3.11 Fethî

Mecmua'da "Fethî" mahlasıyla neşredilmiş 2 şiire rastlanmıştır. 51 ve 116 numaralı bu şiirlerden 113 numaralı şiirin dördüncü beytinde XVI. yüzyıl Uşşâkî Asitanesi pîri

Şeyh Ahmed Hüsâmeddîn Uşşâkî'nin methedilmesinden dolayı “Fethî” mahlaslı şairin Halvetiye tarikatının ana şubelerinden Ahmediye'nin dört alt kolundan biri olan Uşşâkî dergâhına mensup olduğu düşünülmektedir. Bunun yanı sıra aynı beyitte Hüsâmeddîn Uşşâkî'nin Asitanesi'ne intisap eden her müride ona Allah tarafından bağışlanmış varidatın sirayet edeceği belirtilerek bu feyizlere kavuşmak talebinde olan tasavvuf talebelerinin Pir Hüsâmeddîn'e müntesip olmaları gerektiği vurgulandığından şairin Hüsâmeddîn Uşşâkî'nin müritlerinden biri olduğu düşünülmektedir.

“Fethî” mahlaslı şairin XVI. yüzyılda yaşadığı tahmin edilmektedir; fakat şairin yaşadığı yüzyıl ile alakalı fikir mutlak nitelikte bir bilgi değildir çünkü beyitte Hüsâmeddîn Uşşâkî'ye intisap etmenin gerekliliğinden bahsedilirken esasen Hüsâmeddîn Uşşâkî'nin isminin altında Uşşâkî dergâhı kastediliyor olabilir ki, Pîr Hüsâmeddîn'in Uşşâkî dergâhının kurucusu olması bu fikri desteklemektedir. Bu sebeple de “Fethî” mahlaslı şairin yaşadığı yüzyılın XVI. yüzyıl olduğu tahmin edilse de şairin hangi yüzyılda yaşamış olduğu oldukça müphem bir meseledir. Her ne kadar yaşadığı yüzyıl muğlak olsa da şairin yaşamına dair eldeki bilgi şairin Halvetiye tarikatının kollarından biri olan Uşşâkî tekkesine mensup olduğudur.

Kaynaklarda yaşamlarına dair verilen bilgilerde Halvetiye tarikatına mensup olduğu bildirilen iki adet şaire rastlanmıştır ki bu şairlerden Osmân Beyzâde Fethî Mehmed Alî Efendi XIX. yüzyılda, Bolbolcüzâde/Bülbülcüzâde Şeyh Abdülkerîm Fethî Efendi ise XVII. yüzyılda yaşamıştır. Fakat Osmân Beyzâde Fethî Mehmed Alî Efendi'nin Halvetiye tarikatının Şabaniye şubesinin alt kollarından olan İbrahimiye ve Kuşadaviye tekkelerinin kurucusu olan Kuşadalı Şeyh İbrâhîm'in müntesiplerinden biri olduğu yani Uşşâkî bir şair olmadığı bilgisinin edinilmesiyle adı geçen şair olmadığı tespit edilmiştir.

Bununla birlikte Bolbolcuzâde/Bülbülcüzâde Şeyh Abdülkerîm Fethî Efendi'nin ise kaynaklarda Halvetiye tarikatı şeyhlerinden Abdülahad Nûrî Efendi'ye intisap ettiği kaydedilmekte fakat Halvetiye tarikatının hangi şubesine bağlı olduğu zikredilmemektedir. Bu noktada şairin müntesibi olduğu Abdülahad Nûrî Efendi'nin yaşamına yönelik erişilen bilgilerin Şeyh Abdülkerîm Fethî Efendi'nin tarikat yolculuğuna dair kimi bilgileri ışığa çıkaracağı tasavvur edilmektedir.

Rivayete göre Abdülahad Nûrî Efendi oldukça küçük yaşlardayken Halvetiye tarikatının Şemsiye kolunun şeyhi ve aynı zamanda annesinin de amcası olan devrinin en önemli âlimlerinden Şemsettin Sivâsî'nin varidatına mazhar olmuştur. Şemsettin Sivâsî, Abdülahad Nûrî Efendi'yi kucağına alıp iltifatta bulunup müritleriyle birlikte dua ettikten sonra ruhunu teslim etmiştir. Bu sebeple de Abdülahad Nûrî Efendi'nin Şemsettin Sivâsî'nin tüm ilim ve feyzine eriştiği söylenegelmiştir. Daha çok küçük yaşlardayken böylesine mühim bir armağana layık görülen Abdülahad Nûrî Efendi Halveti-Şemsî tekkesi şeyhi aynı zamanda dayısı olan Abdülmecid Sivâsî'nin terbiyesi altında yetişmiş ve tahsil görmüştür. Nitekim Abdülahad Nûrî Efendi'nin yaşam öyküsü vesilesiyle Bolbolcuzâde/Bülbülcüzâde Şeyh Abdülkerîm Fethî Efendi'nin de Halvetiye tarikatının Şemsiye koluna dâhil olduğu ortaya çıkmış ve 113 numaralı şiirin sahibi olan Uşşaki şair olmadığı bilgisi çıkarılabilir.

Tüm bunların yanı sıra, şairinin yaşamına dair herhangi bir ipucuna rastlanılmayan 51 numaralı şiirin “Fethî” mahlaslı başka bir şaire ait olma ihtimali de vardır. *Mecmua*'nın tertip edilme sürecini yönlendiren en önemli kıstaslardan birinin *Mecmua*'ya dâhil edilen şairlerin Halvetiye tarikatına mensup şairler olması daha önce de belirtildiği üzere her ikisi de Halveti dergâhı şeyhlerinden olan Osmân

Beyzâde Fethî Mehmed Alî Efendi ve Bolbolcuzâde/Bûlbûlcüzâde Şeyh Abdülkerîm Fethî Efendi isimlerini karşımıza çıkarmaktadır. Bazı kaynaklarda çeşitli nüsha farklarıyla tespit edilen şiirin şairine dair herhangi bir bilgi tespit edilemediğinden bu şiirin şairi olabilecek kişilerin yaşamına dair bilgiler verilecektir.

3.11.1 Osmân Beyzâde Mehmed Alî Fethî Efendi

Babası Osmân Efendi'den dolayı Osmân Beyzâde olarak tanınan XIX. yüzyıl şairlerinden Mehmed Alî Fethî'nin 1209/1804-1805 tarihinde Rusçuk şehrinde doğduğu bilinmektedir (Ceyhan, 2014). Memleketinden dolayı kaynaklarda "Rusçuklu Alî Fethî Efendi" ismiyle de yer alan şairin eserlerinde hem "Fethî" hem de "Ali" mahlaslarını birlikte kullandığı görülmüştür (Ceyhan, 2014). Tahsilini devam ettirmek için Rusçuk'tan Edirne'ye giden Alî Fethî Efendi bu şehirde uzun bir süre yaşadktan sonra İstanbul'a geçmiş ve burada Dersaadet dairesinde muallimlik vazifesini gerçekleştirmiştir (Ceyhan, 2014). Kaynaklar şairin bu görevini yaptığı sırada İstanbul'un Aksaray semtinde bulunan ve Halvetiye tarikatına bağlı olan Kuşadalı Tekkesi şeyhi Kuşadalı İbrâhîm Halveti'ye intisap ettiğini kaydetmektedir (Ceyhan, 2014).

Ali Fethî Efendi'nin memleketi Rusçuk'a giderek altı yıl kadar bu şehirde öğretim faaliyetlerini devam ettirdiği ve ardından İstanbul'a döndüğü bilinmektedir (Ceyhan, 2014). Burada çeşitli medreselerde müderrislik, Mekteb-i Maarif-i Adliye muallimliği, müfessirlik ve akademik encümen azalığı gibi vazifelerde bulunan şair İstanbul'un çeşitli kütüphanelerinde karışık hâlde bulunan eserleri tasnif ettiği eseri *El-Âsâru'l-Alîyye Fî Hazâ'ini'l-Kütûbi'l-Osmâniyye* isimli eseri vesilesiyle padişahın ihsan ve lütuflarına mazhar olmuş ve Halep mollalığı vazifesine getirilmiştir (Ceyhan, 2014). Bu vazifeye tayin edildikten bir yıl sonra 1274/1857 tarihinde vefat

eden Alî Fethî Efendi İstanbul'un Eyüp semtinde bulunan Mihrişah Valide Sultan türbesinde medfundur (Ceyhan, 2014). Kaynaklarda şiir ve nesir hususunda oldukça kabiliyetli olduğu kaydedilen şairin günümüze *İlm-i Tabakât-ı Arz; Terceme-i Kelâm-ı Erba'în-i Hazret-i 'Alîyyü'l-Murtazâ; Terceme-i Nesâyih-ı Eflâtûn-ı İlâhî* gibi yer bilimi, hadis ilmi, vecize ve bibliyografya gibi çeşitli alanlarda yazdığı sekiz eseri ve mektupları ulaşmıştır (Ceyhan, 2014).

3.11.2. Bolbolcuzâde/Bülbülcüzâde Şeyh Abdülkerîm Fethî Efendi

Kaynaklarda hakkında oldukça kısıtlı bilgi bulunan şairin doğum tarihi hakkında herhangi bir bilgi bulunamamış olup doğum yerinin ise İstanbul olarak kaydedildiği görülmüştür (İnce, 2005, s. 541; Aksoyak, 2014). XVII. yüzyıl şairlerinden, Bolbolcuzâde yahut da Bülbülcüzâde olarak da anılan Abdülkerim Fethî Efendi'nin tahsilini tamamladıktan sonra müderrislik vazifesini yerine getirirken Halveti tarikatı şeyhlerinden Abdulahat Nûrî Efendi'ye intisap ettiği bilinmektedir (İnce, 2005, s. 541; Aksoyak, 2014).

Tarikat talim ve terbiyesi altında yetiştikten sonra çeşitli şeyhlikler üstlenmiş ve bununla birlikte bazı camilerde cuma şeyhliği ve şeyh önderliği gibi vazifeleri yerine getirmiştir (İnce, 2005, s. 541; Aksoyak, 2014). Şairin vefat tarihi hususunda ise kaynaklarda ihtilafa düşüldüğü görülmüştür. Ölüm tarihine dair Mustafâ Safâyî Efendi *Tezkire-i Safâyî: Nuhbetü'l-Âsâr Min Fevâ'idü'l-Eş'âr* isimli eserinde 1107/1695-1696 tarihini işaret ederken, Sâlim Efendi *Tezkiretü's-Şuarâ* adlı yapıtında 1106/1694-1695 yıllarını göstermektedir (İnce, 2005, s. 541; Aksoyak, 2014). Sâlim Efendi şairin birkaç şiirini örnek olarak vermiştir ve şairin ilahilerinin oldukça yetkin olduğunu dile getirmiştir (İnce, 2005, s. 541; Aksoyak, 2014).

3.12 Gafûrî

Mecmua'da "Gafûrî" ismiyle kaydedilmiş 3 şiirin XVII. yüzyıl şairlerinden Şeyh Mahmûd Gafûrî Efendi'ye ait olduğu tespit edilmiştir. Doğum tarihi bilinmeyen şairin Gelibolu'da doğduğu fakat tahsili için İstanbul'a gittiği bilinmektedir (Aksoyak, 2013). İstanbul'da müderrislik vazifesini sürdüren şairin bu esnada Üsküdar'da bulunan Şeyh Mahmûd Hüdâyî Tekkesi şeyhi Cennet Efendi'ye intisap ettiği ve böylelikle de Celveti tarikatına mensup olduğu onun hakkındaki kısıtlı bilgiler arasındadır (Aksoyak, 2013). Cennet Efendi'nin ölümü üzerine tekke mürşitliği vazifesine de yükselen şair, çeşitli camilerde şeyhlik yaptıktan sonra 1667-68/1078 yılında vefat etmiştir (Aksoyak, 2013). Vefatının ardından Üsküdar'a, bağlı bulunduğu tekkeye defnedilen şairin mürettep bir eseri bulunmamaktadır. Fakat bazı kaynaklara göre günümüze birkaç ilahisi ve gazeli ulaşmıştır (Aksoyak, 2013).

3.13 Hakkı

Mecmua'da "Hakkı" mahlasıyla neşredilmiş 3 şiire rastlanmıştır. Bu şiirlerden 72 ve 84 sıra numaralı şiirlerin XVIII. yüzyıl şairlerinden İsmâîl Hakkı Bursevî'ye ait olduğu düşünülmektedir. Şairin 1063/1653 senesinde günümüzde Bulgaristan hudutlarına dâhil olan Aydos isimli semtte doğduğu bilinmektedir (Namlı, 2001, s. 33). Asıl isminin İsmâîl olduğu fakat yapıtlarının büyük bir kısmında Hakkı mahlasını kullanmayı tercih ettiği görülen şairin bir müddet Üsküdar'da bulunmasından dolayı Üsküdârî, uzun bir süre Bursa'da ikamet etmesi nedeniyle Bursevî ve Celvetiye tarikatının müntesiplerinden biri olması sebebiyle ise Celveti gibi çeşitli isimlerle anıldığı görülmüştür (Namlı, 2001, s. 33-34). Farklı isimlerle anılan İsmâîl Efendi'nin sıklıkla "Hakkı" mahlasını kullanması ve uzun bir müddet

Bursa’da ikamet etmesi nedeniyle özellikle “Hakkı” ve “Bursevî” isimleriyle bütünleştiği ve meşhur olduğu söylenebilir (Namlı, 2001, s. 34).

Aydos’ta bulunduğu sırada babası Mustafâ Efendi’nin Celveti şeyhi Atpazarî Osmân Fazlı ile olan münasebeti vesilesiyle Atpazarî’nin müritlerinden olan Ahmed Efendi’nin Arapça dil derslerine iştirak etme olanağı bulan İsmâîl Efendi, akabinde yine Atpazarî’nin talebelerinden olan Celveti tarikatı Edirne şeyhi Seyyid Abdülbâkî Efendi’nin talebi üzerine tahsilini devam ettirmek üzere Edirne’ye gitmiştir (Namlı, 2001, s. 34-35). Edirne’de daha çok dinî ilimler üzerine edindiği tahsilinin sona ermesinden sonra Abdülbâkî Efendi’nin rızasıyla İstanbul’da bulunan Atpazarî Osmân Fazlı’nın yanına gönderilen İsmâîl Hakkı, burada üç yıl kadar eğitimine devam etmiş ve sonrasında takriben doksan gün süren halvetini de tamamlamasıyla Atpazarî tarafından Üsküp’e tekke şeyhi olarak yollanmıştır (Namlı, 2001, s. 34-35).

Üsküp’teki vazifesi esnasında şehrin önemli isimleriyle ihtilafa düşüncü Köprülü’ye ve oradan da Ustrumca’ya gönderilmiştir. Celveti tarikatı Bursa şeyhi Sunullâh Efendi’nin vefat etmesinin ardından ise buraya halife olarak tayin edilen şair Bursa’daki vazifesi esnasında sık sık mürşidi Atpazarî’nin yanına İstanbul’a giderek ilmî ve dinî ilerlemesini devam ettirmiştir (Namlı, 2001, s. 45-46).

Fakat burada uzun süre kalmayıp Bursa’ya dönmüş ve 1137/1725 senesinde burada vefat etmiştir. Bursa’nın Osmangazi ilçesinde bulunan Tuzpazarı semtinde kendi ismiyle anılan tekkede medfun olan şairin kayıp olanlar ve kendisine nispet edenler de dâhil olmak üzere yüz yirminin üzerinde eseri olduğu bilinmekle birlikte mürettep bir Divan’ı da mevcuttur (Namlı, 2001, s. 111-112).

3.14 Hâşimî/ Hâşim

Mecmua'da bulunan 4 şiirinde “Hâşimî” geri kalan 22 şiirinde ise “Hâşim” mahlaslarını kullanan şairin, toplam 26 şiir ile *Mecmua*'da bulunan 160 şiir içerisinde en çok şiiri bulunan şair olduğu tespit edilmiştir. Bu şiirlerden 22'si *Mecmua*'nın ilk sayfasına nakşedilen “Destûr Efendim” nidasından hemen sonra artarda sıralanmışken, diğer 4 şiiri ise *Mecmua*'nın sonlarına karışık bir şekilde yerleştirilmiştir. Şairin XVIII. yy. tasavvuf şairlerinden Celveti tarikatı şeyhi Hâşim Baba olduğu tespit edilmiştir.

Bazı kaynaklarda ismi Mehmet Hâşim olarak geçen fakat eserlerinde verdiği bilgilere istinaden asıl adının Mustafâ Hâşim olduğu tespit edilen şairin 1716/1130 yılında İstanbul'un Üsküdar ilçesinde doğduğu ve 1782-1783/1197 yıllarında da vefat edince de Üsküdar'a defnedildiği bilinmektedir (Kayacan, 2002, s. 9). Hâşim Baba olarak bilinen şair Celveti Tarikatı'na bağlı Bandırmalızâde Tekkesi'nin kurucusu olan babası Şeyh Yûsuf Nizâmeddin Efendi vasıtasıyla bu tarikatın öğretileriyle büyümüş, babası vefat ettikten sonra ise onun yerini alarak tekke şeyhliğine intisap etmiştir (Kayacan, 2002, s. 9-10). Celveti Tarikatı şeyhiyken bilahare Bektaşiliğe meyletmeye başlayan şairin bu temayülü dört yıl kadar Bektaşî Asitanesinde konaklaması ve Bektaşîlerin dedebabalık makamına erişmesi ile sonuçlanmıştır (Kayacan, 2002, s. 9).

Bandırmalızâde Tekkesi'nin şeyhliğini üstlendiği zamanlarda, Celveti Tarikatı'nın Hâşimiye kolunu da kurmuş olan Hâşim Baba'nın, bir yerde intisap etmeyip farklı meşreplere meyletmesi hasebiyle diğer cemiyet önderlerince dışlandığı bilinmektedir. Yaşamının oldukça önemli bir kısmını tarikat düsturunu irşad etmek yolunda harcamasına rağmen ne Bektaşîler ne de Celvetiler tarafından benimsenmiştir. Öyle ki, cenazesinin bile Celveti Tarikatı önderlerince kabul

edilmediği ve dergâhın içine alınmak istenmediği rivayet edilir Bununla birlikte, bazı tarikat mensuplarının Hâşim Baba'nın tekkesinin bulunduğu mevkiden geçmeyi bile hoş karşılamadıkları bu rivayetler arasındadır (Kayacan, 2002, s. 10).

Hem bir tasavvuf mürşidi hem de müridi olan ve hayatı boyunca farklı meşreplere dâhil olmuş olan Hâşim Baba'nın eserlerine bakıldığında *Divan*'ının yanı sıra, mensur bir şekilde düzenleyip cifr ilmini konu edindiği ve ebced hesabı vasıtasıyla gelecekte bazı bilgiler aktardığı *Vâridât*, gene cifr ilminden bahsettiği ve İbnü'l-Arabî'nin *Ankâ-i Mugrib* adlı eserine nazire olarak yazdığı *Ankâ-yı Maşrık* gibi eserleri vardır (Kayacan, 2002, s. 17-18).

Şairin *Mecmua*'da bulunan 26 şiiri incelendiğinde; bu şiirlerin *Divan*'ın Süleymaniye Kütüphanesi'ndeki nüshasında da mevcut olduğu tespit edilmiştir. Biçime değil anlama önem verdiği bu sebeple de oldukça anlaşılır ve sade bir dile sahip olduğu tespit edilen şairin mecmuada mevcut olan 26 şiirinin de, çoğunlukla didaktik bir üslupla yazıldığı, tasavvufî bir mahiyete sahip yek ahenk şiirler olduğu görülür. Dilinin süsten uzak olup manaya dayalı olması şairin şiirlerini insanlara tarikat adabını öğretmek amacıyla bir vasıta olarak görmesinden kaynaklanmaktadır. *Mecmua*'da bulunan şiirlerde çoğunlukla kemale erebilmek için bir mürşide gönülden intisap etmenin gerekliliğinden ve kâmil insanın vâkıf olduğu niteliklerden bahseden şairin şiirlerinin On İki İmam, Hz. Alî, Hz. Muhammed, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin için övgü dolu ifadeler barındırdığını belirtmek gerekir.

3.15 Hatâyî

Mecmua'da "Hatâyî" mahlasıyla neşredilmiş 1 şiir tespit edilmiştir. 79 numaralı bu şiir her ne kadar incelediğimiz *Mecmua*'da ve diğer pek çok mecmua ve cönkte "Hatâyî" mahlasıyla kaydedilmiş olup mahlasın sahibi olan XVI. yüzyıl şairlerinden

Şâh İsmâîl'e atfedilmişse de, Sârban Ahmed, Âşık Ahmed İsmâîl Mâşûkî ve Pîr Sultân Abdâl gibi isimlerle de ilişkilendirilmiştir (Ergun, 1956, s. 30). Bu çetrefilli durum sebebiyle bu meşhur manzumenin asıl naşiri henüz bilinmemektedir. Fakat şiir, incelediğimiz *Mecmua*'da "Hatâyî" mahlasıyla neşredildiğinden şairin Şâh İsmâîl olduğu düşünülerek bu bölümde Şâh İsmâîl'in yaşamı üzerinde durulacaktır.

Lehtarlarınca Ebu'l-Muzaffer Şah İsmâîl Bahâdır Han ismiyle anılan Şâh İsmâîl Safevî Devleti'nin kurucu hükümdarı olup Erdebil Dergâhı'nın da şeyhidir. (Ergun, 1956) 1487/892 tarihinde Erdebil'de doğan şairin babası Şirvan Hükümdarı Ferrûh Yesâr tarafından katledilen Safevî şeyhi Haydar'dır (Tufan, 2010, s. 253). Annesi ise Akkoyunlu Hükümdarı Uzun Hasan'ın kızı Âlemşah Hâlîme Begüm Sultân'dır (Tufan, 2010, s. 253). Babası vefat edince kardeşleriyle birlikte bir kalede alıkonulan şair Akkoyunlu Sultân Yâkup vefat ettiğinde devletin içine düştüğü iktidar kargaşası esnasında Safevîlerin desteğini edinmek isteyen Rüstem Bey tarafından azat edilmiştir (Tufan, 2010, s. 253). Babası Şeyh Haydar'ın destekçileri tarafından korunan şair Lala Hüseyin Efendi'nin nezaretinde tahsil görmüştür (Tufan, 2010, s. 253).

Akkoyunlu Devleti'nde tekrar taht mücadeleleri yaşanmaya başlayınca, atalarının bıraktığı hükümranlığı teslim almak için destekçileriyle birlikte Erdebil'e doğru harekete geçen şair düşmanlarını alt ederek Tebriz'i işgal edip "şâh" unvanını elde etmiştir (Tufan, 2010, s. 254). Böylelikle Safevi hükümdarlığını resmen kurmuş olan şair ülkesini genişletmek için çalışmış ve bu girişimleri esnasında Osmanlı Devleti'ne karşı aldığı Çaldıran mağlubiyetinden sonra pek çok iç ve dış sorunla mücadele etmek durumunda kalmıştır (Tufan, 2010, s. 255). Bu problemleri çözüme kavuşturmadan 1524 yılında vefat eden şairin mesnevi türünde *Dehnâme* ve

Nasihatnâme isimlerinde iki eseri ve bir de çeşitli kütüphanelerde pek çok nüshası bulunan *Divan*'ı vardır (Tufan, 2010, s. 253).

3.16 Hayâlî

Mecmua'da “Hayâlî” mahlasıyla neşredilmiş 1 şiire rastlanmış olup bu şiirin XVI. yüzyılın meşhur şairlerinden Mehmed Hayâlî Bey'e ait olduğu tespit edilmiştir.

Çevresi tarafından “Bekâr Memî” olarak tanınan Hayâlî'nin doğum tarihi mutlak bir şekilde bilinemese de eserlerinden yola çıkılarak yapılan bir tahmine göre şair 903-905/1497-1499 tarihleri civarında XVI. yüzyıl Osmanlı devrinin en canlı kültür ve edebiyat muhitlerinden biri olan Yenice-i Vardar'da doğmuştur (Kurnaz, 1998, s. 5). Bazı kaynaklarda şairin ilk tahsilini bir medrese bünyesinde almadığı, Şeyh Sad-i Şîrâzî gibi önemli şairlerin yapıtlarını okuyarak kendini eğittiği ve buna müteakiben şiirlerini yazmaya başladığı kaydedilmektedir (Kurnaz, 1998, s. 5; Karagözlü, 2014).

Yenice'de bulunduğu sırada, şehirden geçen bir Kalenderî grubuyla tanışan ve tasavvufi meşreplerinin tesiri altında kalan şair, Kalenderî cemaatine dâhil olup onlarla birlikte Anadolu'nun pek çok şehrine seyahat etmiştir (Kurnaz, 1998, s. 5).

Bu seyahatlerden birinde İstanbul'a da uğrayan şair dönemin İstanbul kadısı tarafından fark edilmiş ve Kalenderîlerle birlikte yaşaması uygun bulunmayarak İstanbul şehremini Uzun Alî'nin himayesine verilmiştir (Kurnaz, 1998, s. 5).

Tasavvufi usûl ve erkâna Kalenderîler vesilesiyle vâkıf olan şair İstanbul'da hem dinî hem de edebî tahsiline devam etmiş ve şiirleriyle kısa zamanda devlet adamlarının dikkatini çekip takdir görmüş ve padişah müsahipliği vazifesine getirilmiştir (Kurnaz, 1998, s. 5-6). Böylelikle şiirde gösterdiği yüksek ifade kabiliyeti sayesinde başta Kânûnî Sultan Süleymân olmak üzere, sadrazam İbrâhîm Paşa ve İskender Paşa gibi pek çok devlet adamının himayesini edinmiştir (Kurnaz, 1998, s. 6).

Şiirlerindeki özgün üslup sayesinde sadece devlet adamlarını değil aynı zamanda hem devrinin hem de sonraki yüzyılların edebî çevresi üzerinde de büyük bir tesir yaratan Hayâlî hamileri olan devlet adamlarının vazifelerinden uzaklaştırılmalarıyla eski şöhretini kaybetmiştir (Kurnaz, 1998, s. 6). Buna müteakiben İstanbul'dan ayrılmak talebinde olan şairin padişah'tan kendisini sancakbeyliği ile görevlendirmesini istediği bilinmektedir ki, isminde bulunan “bey” unvanı bu emeline ulaştığının bir göstergesi olabilir (Kurnaz, 1998, s. 6).

Kaynaklarda vefat etmeden önceki yılları hakkında pek bilgi bulunmayan şairin 957/1557 yılında Edirne'deyken vefat ettiği ve burada bulunan Vize Çelebi ismindeki bir caminin bahçesinde medfun olduğu bilinmektedir (Kurnaz, 1998, s. 6; Karagözlü, 2014). Şairin günümüze ulaşan tek eseri farklı kütüphanelerde yaklaşık on üç nüshası bulunan *Divan*'ıdır (Karagözlü, 2014).

3.17 Şeyh Hulûsî

Mecmua'da “Şeyh Hulûsî” ve “Hulûsî” mahlaslarıyla kaydedilmiş 12 şiire rastlanmıştır. Bu şiirlerden; 149, 150, 151, 152 ve 153 numaralı şiirlerde “Hulûsî”, 115, 119, 120, 122, 123, 133 ve 153 numaralı şiirlerde ise “Şeyh Hulûsî” isimlerini kullanan şairin XIX. yüzyıl Uşşaki şeyhlerinden Ömer Hulûsî olduğu tespit edilmiştir. 1805/1222 tarihinde Aydın'da doğan şair, ilk tahsilini babası Hacı Hâfız Efendi'den edindikten sonra, babası tarafından gönderildiği Nazilli'de medrese eğitimi almış ve tasavvufa gösterdiği temayül de bu dönemde başlamıştır (Baş, 2013, s. 18-19). 1868/1285 tarihinde vefat eden şair vefatından önce beş yıl kadar Nazilli'deki Uşşaki tekkesinin şeyhliğini üstlenmiştir (Baş, 2013, s. 33). Şairin günümüze ulaşan tek eseri *Divan*'ıdır (Baş, 2013, s. 38).

3.18 Hüdâyî

Mecmua'da 5 şiiri bulunan ve bu şiirlerin tamamında “Hüdâyî” ismini kullanan şairin XVII. yüzyıl şairlerinden Azîz Mahmûd Hüdâyî olduğu tespit edilmiştir. 1541/948 yılında Şereflikoçhisar'da doğduğu bilinen şair, yüksek tahsilini İstanbul'da Küçük Ayasofya Medresesi'nde tamamlamıştır (Yılmaz, 1991, s. 338). Medresedeki mürşidi Nâzırzâde vasıtasıyla, Mısır, Şam ve Bursa'da bulunan şair bu şehirlerde müderrislik, naîplik ve kadılık gibi vazifelerini sürdürürken aynı zamanda tasavvufî muhitlerle de yakından alakadar olmuştur (Yılmaz, 1991, s. 338).

Hocası vefat ettikten sonra, vazifelerini bir bir terk eden şair, Muhyiddin Üftâde'ye initisap etmiştir (Yılmaz, 1991, s. 338). Hatta asıl adı Mahmûd olan şaire, “kendinî Allah yoluna adanmış” manasında olan, “Hüdâyî” mahlası da şeyhi Üftâde tarafından verilmiştir (Eren, 2015). Hocası Üftâde Efendi de vefat edince tarikat yolunda irşad faaliyetlerini sürdürmeye devam eden şair çeşitli camilerde vaizlik yapmanın yanı sıra Küçükayasofya Camii Tekkesi'nde de şeyhlik vazifesini ifa etmiştir (Yılmaz, 1991, s. 338; Eren, 2015).

Yaşadığı devirde hem halkın hem de devlet erkânının gözünde oldukça muteber bir konumda olan şairin kurmuş olduğu Hüdâyî Dergâhı dönemin en önemli tasavvuf ve ilim mihraklarından olmuştur (Yılmaz, 1991, s. 339). Onlarca müride sahip olan şair aynı zamanda Halvetiye tarikatının alt gruplarından biri olan Bayramiye'ye bağlı Celvetiliğin de kurucusu olarak kabul edilmektedir (Yılmaz, 1991, s. 339). 1628/1038 yılında vefat eden şairin *Dîvân-ı İlâhiyât*, *Tarikat-nâme*, *Nesâih ve Mevâiz*, *Nefâ'isü'l-mecâlis*, *Miftâhu's-salât* ve *Mirkâtü'n-necât* gibi Türkçe ve Arapça olmak üzere otuz civarı eseri bulunmaktadır (Yılmaz, 1991, s. 339). Çeşitli kütüphanelerde onlarca nüshası bulunan *Dîvân-ı İlâhiyât* adlı eserinde

255 kadar ilahi nazım şekliyle yazdığı şiiri bulunmaktadır (Eren, 2015). Şairin *Mecmua*'da bulunan şiirleri *Divan*'ında da mevcuttur.

3.19 Hüsâmî

Mecmua'da “Hüsâmî” ve “Hüsâm” mahlaslarıyla yazılmış 2 şiir tespit edilmiştir. Bu şiirlerden “Hüsâm” mahlasıyla neşredilmiş 140 numaralı şiirin XVIII. yüzyıl şairlerinden Ahmed Hüsâmî'ye ait *Divan*'da bulunduğu, eser henüz Latin alfabesine aktarılamamış olduğundan Osmânzâde Hüseyin Vassâf'ın *Sefîne-i Evliyâ* isimli yapıt vasıtasıyla saptanmıştır. Öte yandan “Hüsâmî” mahlasının kullanıldığı 102 numaralı şiirin ise Şeyh Hüsâmeddin Uşşâkî'nin divanında tespit edilmiştir. Mürettibin her iki şiirin de aynı şaire ait olduğunu düşünmüş olma ihtimali mevcuttur. Fakat iki şiirin farklı üsluplara sahip iki sanatçı tarafından vücuda getirildikleri oldukça açıktır. Çünkü 99 numaralı şiirin dili ve üslubu 140 numaralı şiirden bütünüyle farklıdır. Örneğin 99 numaralı şiirde bulunan tüm beyitlerin ilk dizelerinin Türkçe, ikinci dizelerinin ise Arapça olduğu ve bu durumun tasavvufi şiirinin tabiatına aykırı düşecek şekilde, halkın nezdinde şiirdeki anlamı büyük oranda kapalı kıldığı yahut anlaşılmasız hâle getirdiği görülür. Buna karşılık, 140 numaralı şiirin dilinin bütünüyle Türkçe ve anlamın oldukça açık olduğu görülmektedir. Nitekim iki şiir arasında oldukça belirgin olan dil ve üslup farkı şiirlerin farklı ellerde yaratıldığını da düşündürmektedir.

Bütün bunların yanında, şaire ait biyografik bilgilere gelindiğinde, doğum tarihi hakkında herhangi bir bilgi bulunmayan Ahmed Hüsâmî'nin doğum yerinin İstanbul olduğu düşünülmektedir (Pehlivan, 2013). Bununla birlikte kaynaklar, şairin ailesiyle ilgili çelişik ifadeler barındırmaktadır (Pehlivan, 2013). Öncelikle bazı kaynaklarda; şairin, Hasan Hüsâmeddin Uşşâkî Âsitânesi şeyhlerinden Hüsâmeddin

Efendi'nin kızıyla evlendiği belirtilmektedir (Pehlivan, 2013). Fakat bir başka kaynakta, Hüsâmeddîn Efendi'nin kızıyla Ahmed Hüsâmî'nin değil babası Abdullah Hüsâmî'nin evlendiği ve bu evlilikten ise şairin dünyaya geldiği bildirilmektedir (Pehlivan, 2013).

Buna karşılık pek çok kaynak Ahmed Hüsâmî'nin Uşşaki şeyhi Hüsâmeddîn Efendi'nin kızıyla evli olduğu ve İstanbul Kasımpaşa'daki Uşşaki dergâhında şeyhlik vazifesini yaptığı konusunda mutabıktır (Pehlivan, 2013). Şairliğinin yanı sıra, hattat ve kâtip olan Ahmed Hüsâmî'nin 1754-1755/1168 tarihinde vefat ettiği bilinmektedir (Pehlivan, 2013). Şairin günümüze ulaşan tek eseri *Dîvân*'ıdır. *Dîvân* hakkında şimdilik herhangi bir çalışma yapılmamış olduğu, ancak eserin Latin alfabesine aktarımı konusunda henüz tamamlanmamış bir yüksek lisans çalışmasının olduğunu belirtmek gerekir.

3.20 İbrâhîm Gülşenî / Gülşenî Şeyh Rûşenî

Mecmua'da “Gülşenî Şeyh Rûşenî” mahlasıyla kaydedilmiş yalnızca 2 beyitten oluşan 1 şiire rastlanmıştır. Bazı kaynaklarda 77 numaralı bu şiirin XVI. yüzyıl şairlerinden İbrâhîm Gülşenî'ye ait olduğu bilgisi kayıtlıdır. Fakat bu şiirin şairin Mehmet Akay tarafından *İbrâhîm Gülşenî'nin Divan*'ı ismiyle tertip edilen Türkçe *Divan* 'ında bulunmadığı saptanmıştır. Bununla birlikte, *Divan* 'da bulunan 68, 69 ve 70 numaralı gazeller ile aynı vezin kalıbına (Mefâ'ilün Mefâ' ilün Fe' ülün) ve aynı redife (‘ aşkın/ ‘ ışkun) sahip olduğu ve hatta şiirin makta beytinin “Şor aḥî Gülşenî Şeyh Rûşenîden” şeklinde olan birinci mısrası 68 numaralı gazelin on ikinci beytinin ilk mısrası ve 70 numaralı gazelin makta beytinin ilk mısrası ile aynı olduğu görülmüştür. Bu durum şiirin *Divan* 'da bulunan 68, 69 ve 70 numaralı gazellere başka bir şair tarafından nazire mahiyetinde mahlassız bir şekilde yazılmış

olabileceğini fakat şiirin zamanla İbrâhîm Gülşenî'ye atfedilmiş olabileceğini akıllara getirmektedir. Yahut da Gülşenî'nin *Divan* 'ına dâhil etmediği bir manzumesi olabileceği ihtimali de düşünülebilir. Nitekim bu bölümde hem makta beytinde bulunan “Gülşenî Şeyh Rûşenî” mahlasının hem de şiirin kime ait olabileceği üzerine yapılan değerlendirmelerin gösterdiği isim olan İbrâhîm Gülşenî'nin yaşamı incelenecektir.

3.20.1 İbrâhîm Gülşenî

Aydın bir aileye mensup olan şairin doğum tarihi ve doğum yerine yönelik muhtelif görüşler bulunmaktadır. Azamat'a göre şairin doğum tarihi *Menâkıb-ı İbrâhîm Gülşenî* isimli eserde yer verilen vefat tarihi bilgilerine istinaden 826/1423, yine aynı eserde şairin babası Muhammed Âmidî'nin yaşadığı döneme dair verilen bilgilere göre ise 836/1433'tür (Azamat, 2000, s. 301). Şairin doğum yeri konusunda ise Âmid (Diyarbakır) ve Barda (Azerbaycan) isimlerinin tartışıldığı görülmüştür. Fakat şairin babasının Âmidî unvanını taşıması onun Âmid'de (Diyarbakır) doğduğu iddialarını güçlü kılmaktadır (Azamat, 2000, s. 301).

Çok küçük yaşlarda babası vefat edince şeyh olan amcası Seydî Alî tarafından büyütülen ve ilk tahsilini onun yanında edinen şairin on beş yaşına geldiğinde eğitim için Mâverâünnehir'e gitmeye karar verdiği fakat Tebriz'e vardığında tanıştığı Molla Hasan tarafından himaye altına alındığı bilinmektedir (Azamat, 2000, s. 302).

Tebriz'de bulunduğu sırada medrese eğitimi de alan şair burada Molla İbrâhîm olarak şöhret kazanmaya başlamış ve muhitinde edindiği yüksek itibar vesilesiyle Akkoyunlu hükümdarı Uzun Hasan ile tanışma fırsatı da yakalayabilmiştir (Azamat, 2000, s. 302). Hatta istediği her vakit hükümdarla görüşebilmesi için kendisine “tarhan” sanının bahşedilmesi ve Herat Barış Antlaşması'na iştirak etmek üzere

gönderilmesi Molla İbrâhîm'in hükümdarın karşısında oldukça muteber bir konum kazandığını göstermektedir (Azamat, 2000, s. 302). Daha sonra Halvetiye tarikatının Ruşeniye kolunun kurucusu Dede Ömer Rûşenî'ye Uzun Hasan'ın davetini iletmek üzere yola çıkan şair Rûşenî'nin yanına vardığında şeyhin muhitindeki tasavvufî atmosferden oldukça etkilenmiş ve kendisine intisap etmiştir (Azamat, 2000, s. 302).

Zamanla yüzlerce müride sahip olup Halvetiye tarikatının bir alt kolu olarak Gülşeniliğin doğmasına sebep olan şeyhin kurduğu Gülşenî tekkesinin halk üzerinde giderek artan tesiri dönemin padişahı Kânûnî Sultan Süleymân'ı kaygılandırıncı şair İstanbul'a davet edilmiştir (Azamat, 2000, s. 303). Ancak şairin saltanat üzerinde olumsuz bir niyeti olmadığını gören padişah ondan irşad faaliyetlerine İstanbul'da devam etmesini talep etmiştir (Azamat, 2000, s. 303). Bu teklifi olumsuz bir şekilde yanıtlayan şair Kahire'ye dönmüş ve burada 1534 yılında vefat etmiş ve Gülşenî tekkesine defnedilmiştir (Azamat, 2000, s. 303). Arapça, Türkçe ve Farsça olarak üç ayrı *Divan*'a sahip olan şairin Farsça kaleme aldığı *Kenzü'l-cevâhir* ve *Manevî* isimli eserlerinin yanı sıra Türkçe olarak neşrettiği *Pend-nâme*, *Râz-nâme*, *Kıdem-nâme* ve *Çoban-nâme* gibi eserleri de mevcuttur (Azamat, 2000, s. 304).

3.21 Fahrî

Mecmua'da "Fahrî" mahlasıyla kaydedilmiş 1 şiir tespit edilmiştir. Şiirin XX. yüzyıl şairlerinden Şeyh İbrâhîm Fahreddîn Şevkî Efendi'ye ait olduğu saptanmıştır. 8 Eylül 1885 tarihinde İstanbul'un Karagömrük semtinde bulunan Nüreddin Cerrahi Asitanesi'nde doğan şair öğrenimini de burada gerçekleştirmiştir (Azamat, 1995, s. 83). Halveti tarikatının bir alt kolu olan Cerrahiye Asitanesi'nin kendisine öğrettiği tüm gelenek ve görenekleri yaşatmış ve müritlerine öğretmiştir (Azamat, 1995, s. 84). 3 eseri bulunan şairin *Dîvân*'ı yoktur (Azamat, 1995, s. 84).

3.22 Kerâmeddîn

Mecmua'da “Kerâmeddîn” mahlasıyla kaydedilmiş 1 şiire rastlanmıştır. 95 numaralı bu şiirin şairi hakkında kaynaklarda herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

Mecmua'nın derlenme sürecini belirleyen en önemli nokta olan şairlerin genellikle Halvetiye tarikatına mensup olmaları meselesinin ışığında yapılan literatür taramasında XVI. yüzyılın son çeyreği ile XVII. yüzyılın başlarında yaşamış olan Halvetiye'nin bir alt şubesi olarak Dede Ömer Rûşenî tarafından kurulan Ruşeniye tarikatının mensuplarından Şeyh Kerâmeddîn isimli bir kişiye rastlanmıştır. Fakat şahsa ait herhangi bir eser kaydına rastlanılmadığından şiirin Şeyh Kerâmeddîn'e ait olup olmadığı saptanamamıştır. Bununla birlikte elde mutlak bir veri olmamasına rağmen zatın Ruşeniye tarikatının şeyhlerinden biri olması şiirin ona ait olma ihtimalini çoğaltmaktadır. Bu nedenle bu bölümde Şeyh Kerâmeddîn'e ait biyografik bilgilere yer verilecektir.

3.22.1 Şeyh Kerâmeddîn

Kaynaklarda hakkında oldukça kısıtlı bilgi bulunan Şeyh Kerâmeddîn'i konu alan tek kaynak olan “Giresun Yöresinin Manevi Mimarı Şeyh Kerâmeddîn ve Tekkesi” isimli makaleden alınan bilgilere istinaden Şeyh Kerâmeddîn isminin zikredildiği belgeler genellikle XVII. yüzyıla ait olduğundan şeyhin XVI. yüzyılın son çeyreği ile XVII. yüzyılın başlarında yaşamış olduğu düşünülmektedir (Fatsa, tarihsiz, s. 47-56). Çocukluk yılları ve eğitim hayatına dair herhangi bir bilgi bulunmayan şeyhin, XVII. yüzyıl başlarında Giresun ilinin idarecisi Seyyid Mehmed Paşa tarafından suhte (medrese) isyanlarından biri olan Hacı Şamlu isyanı neticesinde baş gösteren

bozulmaları düzeltmek için Giresun'a davet edildiği ve Seyyid Mehmed Paşa idam cezasına çarptırılana kadar bu şehirde ikamet edip irşad faaliyetlerini sürdürdüğü bilinmektedir (Fatsa, tarihsiz, s. 47-56).

Ölüm tarihi de meçhul olan şeyh vefat ettikten sonra da kurmuş olduğu tekke birçok müride ilim yuvası olmuştur. Bunun yanı sıra, Giresun'da Şeyh Kerâmeddîn ismiyle inşa edilmiş bir caminin bulunması şeyhin halk üzerindeki tesirinin ne denli büyük olduğunu göstermektedir. Şeyhe ait herhangi bir eserin günümüze ulaşmadığı görülmüştür (Fatsa, tarihsiz, s. 47-56).

3.23 Merkezî

Mecmua'da "Merkezî" mahlasıyla kaydedilmiş 1 şiir tespit edilmiştir. Mahlas sahibi şairin, asıl adı Mûsâ olan Muslihuddîn Mustafa, Ebü't-Takî ve Merkez Halîfe isimleriyle de tanınan XVI. yüzyıl şairlerinden Merkez Efendi olduğu saptanmıştır (Aksoyak, 2015). 868/1463-64 tarihinde doğduğu tahmin edilen şairin bazı kaynaklarda doğum yeri Uşak, Manisa ve Kütahya olarak kaydedilmişse de şairin aslen Denizli'de doğduğu bilinmektedir (Aksoyak, 2015). İlk tahsilini babası Mustafâ Efendi'den alan şair, eğitimini Bursa'da devam ettirmiş ve İstanbul'da tamamlamıştır (Aksoyak, 2015).

Mahmûd Cemâleddîn el-Hulvî, *Lemezât-ı Hulviyye Ez Lemezât-ı Ulviyye* isimli eserinde şairin Halveti tekkesi şeyhlerinden Habîb Karamânî Efendi'ye mürit olmak için Karaman'a gittiğini fakat şeyh tarafından irşadının başka ellerde olacağı rivayet edilerek geri çevrildiğini belirtmiştir (Aksoyak, 2015). Şeyh Habîb tarafından kendisine Muslihuddîn ismi bağışlanan şair, şeyhe müntesip olamayınca İstanbul'a geri dönmüş ve Etyemez tarikatı şeyhinin kızıyla evlenmiştir. Fakat şair, kayınpederi Mirza Baba ile birlikte bu tekkede irşad faaliyetlerini sürdürürken birtakım rüyalar

görmeye başlamıştır. Bu rüyalarda şeyhliğini reddettiği Sünbül Efendi'nin zorla hücreğine girdiğini ve bu rüyayı tabir etmesi için Sünbül Efendi'nin dergâhına gittiğinde rüyasına dair yaptığı izahatlar üzerine şeyhin ayaklarını öpüp ona bağlandığını görmüştür. Bu rüyalar üzerine merakını gidermek için Sünbül Efendi'nin dergâhına gitmek isteyen şair bu arzusunu Sünbül Efendi'nin müritlerinden biri vasıtasıyla gerçekleştirmiştir (Aksoyak, 2015).

Şair Sünbül Efendi'nin dergâhına geldiğinden kendisi için önceden hazırlanmış olan Halveti tacıyla karşılaşmış ve bugüne kadar kuşandığı tüm unvanları terkedip Sünbül Efendi'ye intisap etmiştir (Aksoyak, 2015). Böylelikle Halveti dergâhına dâhil olan şairin Sünbül Efendi tarafından Yavuz Sultan Selim Han'ın zevcesi Hafsa Ayşe Sultan'ın Manisa'da inşa ettirdiği cami ve zaviyeye irşad faaliyetlerini sürdürmek üzere gönderildiği ve bu esnada Manisa'da sancak beyi olarak bulunan Kânûnî Sultan Süleymân'ın şeyhin vaazlarını hayranlıkla takip ettiği bilinmektedir. Sünbül Efendi vefat ettikten sonra Koca Mustafâ Paşa Tekkesinin postnişini olmuştur (Aksoyak, 2015).

Bütün yaşamını tarikat yolunda irşad faaliyetlerini sürdürerek geçiren şair 959/1551-52 tarihinde vefat etmiştir (Aksoyak, 2015). İlminin genişliği ve tabiatının temizliğiyle meşhur olan şairin vefatı Şeyhülislâm Ebussuud Efendi başta olmak üzere pek çok isim tarafından teessürle karşılanmış ve cenazesi Fatih Sultan Mehmet Cami'inden kaldırılmıştır (Aksoyak, 2015). Türbesi İstanbul'un Topkapı semtinde bulunan şairin günümüze birkaç şiiri dışında herhangi bir eseri ulaşmamıştır (Aksoyak, 2015).

3.24 Niyâzî-i Mısırî

Mecmua'da bulunan 12 şiirinden; 60, 69,78 ve 125 numaralı şiirlerde “Mısırî”, 33, 68, 73, 74, 86, 121, 142 ve 160 numaralı şiirlerde ise “Niyâzî” mahlasını kullanan şairin XVII. yüzyılın meşhur şairlerinden Niyâzî-i Mısırî olduğu tespit edilmiştir. Esas ismi Mehmet olan fakat tahsil için bir süre Mısır'da bulunmasından dolayı “Mısırî” mahlaslarını kullanan şairin 1027/1618 tarihinde Malatya'da doğduğu bilinmektedir (Aşkar, 2007, s. 166). İlk tahsilini bulunduğu yerdeki âlimlerden edinen şair tasavvufî eğitimini ilerletmek için, babası Nakşibendî Dergâhı şeyhlerinden Soğancızâde Alî Çelebi'nin itirazlarına rağmen Halveti Dergâhı dervişlerinden Hüseyin Efendi'ye müntesip olmuştur (Aşkar, 2007, s. 166). Fakat Hüseyin Efendi'nin Malatya'dan göç etmesi üzerine mürşitsiz kalan şair yarım kalan tahsilini devam ettirmek için memleketinden ayrılarak Diyarbakır, Mardin, Kerbela, Bağdat ve Mısır gibi şehirlere gitmiştir (Aşkar, 2007, s. 166-167).

Tahsili için Anadolu'nun pek çok şehrini gezen şair, Uşak'ta bulunduğu sırada Elmalılı Şeyh Ümmî Sinan'ın müritlerinden Şeyh Mehmed vasıtasıyla Elmalı'ya gidip Ümmî Sinan'a intisap etmiştir (Aşkar, 2007, s. 167). Burada Ümmî Sinan'dan hilafet alana kadar uzun bir müddet kalmış ve ardından Anadolu'nun çeşitli bölgelerine seyahat ederek irşat faaliyetlerini sürdürmüştür (Aşkar, 2007, s. 166). Bu esnada hem halk hem de siyasîler arasında oldukça muteber bir konum edinen şair Edirne'de bulunduğu bir vakit Eskicami'de verdiği bir vaazdan ötürü Rodos'a sürgüne gönderilmiştir (Aşkar, 2007, s. 166).

Daha sonra Anadolu'ya tekrar dönen şairin şeriata aykırı olacak şekilde sarf ettiği sözlerinden dolayı tekrardan sürgüne yollandığı bilinmektedir (Aşkar, 2007, s. 166). Böylelikle on beş yıl kadar Limni'de sürgünde kalan şair burada geçirdiği uzun yılların ardından Anadolu'ya tekrar dönme imkânını bulabilmişse de yüzlerce müridi

ile birlikte II. Ahmed'in Avusturya Seferi'ne katılma talebinin padişah tarafından engellendiği fermanı reddetmesi sebebiyle tekrardan Limni'ye sürgüne yollanmış ve 1105/1694 yılında burada vefat etmiştir (Aşkar, 2007, s. 166). Limni Adası'nda medfun olan şairin *Risâle-i Devriyye*, *Risâle-i Es'ile* ve *Ecvibe-i Mutasavvifâne* (*Risâle fi't-Tasavvuf*), *Ta'bîrâtü'l-Vâkıât*, *Şerh-i Esmâü'l-Hüsnâ* (*Esmâ-i Halvetiye*), *Şerh-i Nutk-ı Yûnus Emre* gibi eserleri olan şairin çeşitli kütüphanelerde pek çok nüshası olan bir *Dîvân*'ı da vardır (Aşkar, 2007, s. 167-168).

3.25 Nûrî

Mecmua'da "Nûrî" mahlasıyla kaydedilmiş 2 şiire rastlanmıştır. 48 ve 62 numaralı bu şiirlerin çalışmamızda Bolbolcuzâde/Bülbülcüzâde Şeyh Abdülkerim Fethî Efendi'nin müntesibi olduğu şeyh olarak zikredilen Abdülahad Nûrî Efendi'ye ait olduğu tespit edilmiştir. Kaynaklarda şairin doğum tarihine yönelik iki farklı bilgi bulunmaktadır. Bunlardan biri 1003/1594 tarihini işaret ederken diğeri 1013/1604 senesini göstermektedir. XVII. yy. şairlerinden olan şairin doğum yerinin Sivas olarak kaydedildiği görülmüştür (Akkaya, 2015). Takma adı Evhadüddin olan fakat eserlerinde genellikle Nûrî ismini kullanan şairin babası Halveti tarikatının Şemsiye şubesinin kurucusu Şemsettin Sivâsî'nin küçük kardeşinin oğlu olan Muslihuddîn Mustafâ Safâyî Efendi'dir (Akkaya, 2015). Annesi ise Şemsettin Sivâsî'nin ağabeyinin kızı olan Safâ Hatun'dur (Akkaya, 2015).

Nesebi hem anne hem de baba tarafından Şemsettin Sivâsî'ye ulaşan şairin küçük yaşlardayken Sivâsî'nin feyzine mazhar olduğu rivayet edilmektedir (Akkaya, 2015). Babasının vefatından sonra dayısı Halveti tarikatı şeyhlerinden Abdülmecid Sivâsî'nin terbiyesi altına girmiş ve onun tarafından yetiştirilmiştir (Akkaya, 2015). Abdülmecid Sivâsî III. Mehmed tarafından İstanbul'a davet edilince Abdülahad Nûrî

Efendi de onunla birlikte İstanbul'a gelip tahsilini dönemin önemli bilginlerinden dersler alarak devam ettirmiştir (Akkaya, 2015).

Abdulahad Nûrî Efendi'nin hiç ara vermeden üst üste kırk erbain çilesi tamamladığı rivayet edilmektedir (Akkaya, 2015). Dayısı Abdülmecid Sivâsî'nin nezaretinde yaklaşık bin altı yüz gün inzivaya çekilip ibadetle iştil eden şairin seyr ü sülûkünü tamamladığı ve irşad faaliyetlerine başladığı bilinmektedir (Akkaya, 2015). Vazifesini yerine getirmesi için Abdülmecid Sivâsî tarafından Midilli'ye gönderilen şair burada muvaffak olunca İstanbul'a geri çağırılmış ve Mehmed Ağa tekkesi şeyhliği ile görevlendirilmiştir (Akkaya, 2015).

Yaşamı boyunca irşad faaliyetlerini devam ettiren şairin 1061/ 1651 yılında İstanbul'da vefat ettiği ve Eyüp'te bulunan dayısı Abdülmecid Sivâsî'nin türbesi civarında medfun olduğu bilinmektedir (Akkaya, 2015). *Mir'âtü'l-Vücûd ve Mirkâtü's-Şühûd, Riyâzü'l-Ezkâr ve Hıyâzü'l-Esrâr, Terceme-i Te'dîbü'l-Mütemerriidîn ve Risâletün fî-Deverâni's-Sûfiyye* gibi dinî ve tasavvufî muhteviyatta yazdığı otuzdan fazla eseri olan şairin aynı zamanda çeşitli kütüphanelerde birden fazla nüshası mevcut bir *Dîvân*'ı da vardır (Akkaya, 2015). 48 ve 62 numaralı şiirlerin bazı nüsha farklarıyla şairin *Dîvân*'ında da mevcut olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra, her iki şiirin de şairin diğer pek çok eseri gibi bestelenmiş olduğu görülmüştür. 62 numaralı şiirin bestekârı İsmâîl Dede Efendi iken, 48 numaralı şiir ise Hatîb Zâkirî Hasan Efendi tarafından bestelenmiştir.

3.26 Selâmî

Mecmua'da “Selâmî” mahlası ile kaydedilmiş 6 şiire rastlanmıştır. Bu şiirlerden 155, 156, 157, 158 ve 159 numaralı şiirler XVIII. yüzyıldan XIX. yüzyılın ilk çeyreğine kadar yaşamış olan Mustafâ Selâmî Efendi'nin *Divan*'ında tespit edilmiştir. Fakat bu

eserde 36 numaralı şiire rastlanmamıştır. Bu durum öncelikle şiirin mürettip tarafından *Divan*’ın elde bulunmayan bir nüshasından edinildiği fikrini akıllara getirmektedir ki, diğer beş şiirin eserde mevcut olması ve şiirler arasındaki dil ve üslup benzerliği de bu olasılığı güçlendirmektedir.

Öte yandan, 36 numaralı şiirin Mustafâ Selâmî Efendi’ye değil de, aralarında isim benzerliği bulunan XVII. yüzyıl şairlerinden Selâmî Alî Efendi isimli bir Celveti şeyhine ait olabileceği de çok daha düşük bir olasılık olsa da ihtimaller arasındadır. Her iki şairin de tekke-tasavvuf şairi olması, şairlerin yaşadıkları yüzyılların nispeten yakın tarihler olması ve Selâmî Alî Efendi’nin şiirlerinin toplandığı henüz bulunamamış bir mecmuasının olduğu bilgisi bu ihtimali doğuran sebepler arasındadır. Buna karşılık bazı kaynaklarda ise Selâmî Alî Efendi’nin tek eserinin Celvetiliğe dair bilgiler aktardığı *Tarikatnâme* isimli yapıt olduğu bildirilmekte ve ona ait olduğu düşünülen şiirlerin aslında Mustafâ Selâmî Efendi’ye ait olduğu iddia edilmektedir.

Bu iddiaya rağmen bu şiirin Selâmî Ali Efendi’ye ait olabileceği ihtimalinin düşünülmesinin en önemli sebeplerinden biri de şairin bir Celveti şeyhi olmasıdır ki, *Mecmua*’da bulunan şairlerin büyük çoğunluğu Halveti tarikatına mensuptur. Mürettibin derleme sürecini belirleyen temel saikanın şairlerin aynı yahut yakın muhitlere mensup olması durumu olduğunun bir daha altı çizilirse bu ihtimali belirtmek daha da gerekli hâle gelmiştir. Fakat daha önce de bildirildiği gibi şiirler arasındaki dil ve üslup birliği 36 numaralı şiirin de Mustafâ Selâmî Efendi’ye ait olduğu fikrini daha da güçlü kılmaktadır. Nitekim 36 numaralı şiirin yarattığı çift başlı durum nedeniyle “Selâmî” başlığı altında hem Mustafâ Selâmî Efendi’ye hem de Selâmî Alî Efendi’ye ait biyografik bilgiler verilecektir.

3.26.1 Mustafâ Selâmî Efendi

Hayatı hakkında oldukça kısıtlı bilgi bulunan şairin doğum tarihi hakkında herhangi bir bilgi bulunmamakla birlikte doğum yerinin İzmir olduğu bilinmektedir (Kayya, 2001, s. 2). İlk tahsilini babası Şeyh İsmâîl Şerhî Efendi'den alan şair tasavvufî yolculuğunu daha da zenginleştirmek için Buhara'ya gitmiş ve ardından, Nakşibendî tarikatının Kâsâniye kolunun halifesi olarak İstanbul'a dönmüştür bilinmektedir (Kayya, 2001, s. 2). Bu vazifesini yaparken hem devlet erkânı hem de halk arasında şöhret bulan şair, Sadaret Kethudası Arabacızâde İbrâhîm Nesîm Efendi tarafından Eyüp Sultan'da yaptırılan bir dergâhın şeyhliğini üstlenip burada irşad faaliyetlerini sürdürmüştür (Kayya, 2001, s. 2). Bunun yanı sıra, şair XVI. yüzyıl şairlerinden Mustafâ Selâmî Efendi ile isim benzerliğinden dolayı sık sık karıştırılmıştır. Örneğin *Mevlid-i Şerîf* isimli eser XIX. yüzyıl şairlerinden Mustafa Selâmî Efendi'ye ait zannedilmektedir fakat eser üzerine hazırlanan bir yüksek lisans tezi bu eserin aslında XVI. yüzyılda yaşayan Mustafa Selâmî Efendi'ye ait olduğunu kanıtlamıştır (Odunkıran, 2021). 1813/1228 yılında vefat eden şairin *Divan ve Şerh-i Âşık Yûnus* isimlerinde iki eseri vardır (Kayya, 2001, s. 2-4).

3.26.2 Selâmî Alî Efendi

Doğum tarihi bilinmeyen şairin doğum yeri Aydın'dır. Medresede tahsil görüp, müderrislik vazifesini gerçekleştirirken tasavvufa meyletmiş ve İstanbul'a gitmiştir. İstanbul'da Celveti tarikatı şeyhlerinden Zâkirzâde Abdullâh Efendi'ye intisap eden şair halife olarak gönderildiği Bursa'da bir dergâh inşa ettirip burada müritleriyle meşgul olmuştur (Çakır, 2014).

Daha sonra yedinci postnişin ünvanıyla İstanbul'a tekrar dönen şair Vanî Mehmed Efendi ile aralarında geçen bir tartışma neticesinde bu vazifesinden

azledilmiştir (Çakır, 2014). Fakat Vanî Mehmed Efendi'nin sürgüne gönderilmesi üzerine kaybettiği şöhretini tekrar kazanan şair Celveti tarikatındaki vazifesine geri getirilmiştir (Çakır, 2014). Bu tarikatın Selamiye kolunu kuran şair Halveti tarikatı müntesiplerinden Niyâzî-i Mısırî ile de münakaşaya girmiştir (Çakır, 2014). Kaynak eksikliğinden dolayı kesin hükümlere sahip olunamasa da bu ihtilafa neden olarak iki şair arasındaki bakış açılarının farklılığı gösterilmektedir (Çakır, 2014). 1691/1103 tarihinde vefat eden şairin daha evvel de bildirildiği gibi günümüze ulaşan tek eserinin *Tarikatnâme* isimli yapıt olduğu bilinmektedir (Çakır, 2014). Fakat bazı kaynaklar ona ait şiirlerin toplu olarak bulunduğu henüz ele geçmemiş bir şiir mecmuasının da olduğu bilgisini vermektedir (Çakır, 2014).

3.27 Seyyid Abdussamed

Mecmua'da yalnızca 1 şiiri bulunan ve bu şiirde "Seyyid Abdüssamed" mahlasını kullanan şairin, Himmetzâde Şeyh Abdussamed Efendi olarak bilinen kişi olduğu tahmin edilmektedir. Kaynaklarda yaşamı hakkında oldukça kısıtlı bilgiye rastlanan Seyyid Abdüssamed'in ömrünü tarikat adabını irşad etmeye adanmış bir aileye mensup olduğu öğrenilmiştir. Babası Bayramiye tarikatının Himmetiye kolunun kurucusu olan Himmet Efendi'nin oğlu ve bununla birlikte mutasavvıf bir şair olan Şeyh Abdullah Efendi'dir (Kesik, 2014).

Babası vefat ettikten sonra Himmetzade Tekkesi'nin şeyhliğine intisap eden Abdüssamed Efendi'nin doğum tarihi ve yerine dair elde herhangi bir bilgi yoktur. Ancak, Süleymaniye'de vaizlik görevini yaptığı ve Ordu şeyhliği vazifesinden sonra 1150/1737-38 yıllarında vefat ettiği ve mezarının Üsküdar'da bulunduğu bilinmektedir (Kesik, 2014). Ölüm tarihine istinaden XVIII. yüzyılda yaşadığı çıkarımına varılan şairin babası Şeyh Abdullâh Efendi'nin İstanbul Kütüphanelerinde

Abdullâh, Dervîş Abdullâh, Himmetzâde ve Abdî mahlaslarını kullanarak neşrettiği *Îlâhiyyât*, *Divan*, *Dîvân-ı Nuût* ve *Gencîne-i İcâz* gibi pek çok eseri mevcuttur (Kesik, 2014). Abdüssamed Efendi'nin günümüze ulaşan herhangi bir mürettep eseri bulunmamaktadır. Fakat ona ait olduğu varsayılan bir naat, bir de bir gazel mevcuttur (Kesik, 2014). Bu naata ulaşılmış fakat gazel hakkında herhangi bir bilgiye erişilememiştir.

3.28 Seyyid Nizâmoğlu

Mecmua'da şaire ait 4 şiir tespit edilmiştir. Bu şiirlerden 47 numaralı şiirde “Seyfullâh”, 57 numaralı şiirde “Seyyid Seyfi”, birbiriyle aynı olan 61 numaralı ve 99 numaralı şiirlerde ise “Seyyid Nizâmoğlu” isimlerini kullanan XVII. yüzyıl şairlerinden Seyyid Seyfullâh Kâsım Efendi'nin doğum tarihi hakkında herhangi bir bilgi olmamakla birlikte doğum yerinin İstanbul olduğu bilinmektedir (Özdemir, 1996 s. 5). Soyunun Hz. Hüseyin'den geldiğini bir mesnevisinde bizzat dile getiren şair Caferiye mezhebine mensuptur (Özdemir, 1996 s. 5).

Bununla birlikte Halvetiye tarikatının Sinaniye kolunun kurucusu İbrâhîm Ümmî Sinan'a intisap eden şair, tarikat adabını ondan öğrenmiş ve aynı zamanda bu zatın halifeliğini de üstlenmiştir (Özdemir, 1996 s. 5). 1601/1010 yılında vefat eden şair eserlerinin tümünü tasavvufî bir meşrepte ve Türkçe yazmıştır. *Divan*'ı başta olmak üzere *Mi'râcü'l-Mü'minîn*, *Seyrû's-Sülûk*, *Esrârü'l-Ârifîn Şeref-i Siyâdet*, *Ma'denü'l-Ma'ârif* ve *Miftâh-ı Vahdet-i Vücûd* gibi yaklaşık on eseri vardır (Özdemir, 1996 s. 21). *Mecmua*'da bulunan 47, 57 ve birbiriyle aynı olan 61 ve 99 numaralı şiirler şairin *Dîvân*'ında da bulunmaktadır.

3.29 Sezâyî

Mecmua'da "Sezâyî" ismiyle neşredilmiş 5 şiire rastlanmıştır. 37, 39, 59, 75 ve 93 numaralı bu şiirlerden 75 numaralı şiirde diğerlerinden farklı olarak ismi "Sezâî" olarak kaydedilen şairin XVIII. yüzyıl şairlerinden Şeyh Hasan Sezâyî Efendi olduğu tespit edilmiştir. Câbî Dede olarak da bilinen şairin esas adının Hasan olduğu, Sezâyî mahlasının ise ona Niyâzî-i Mısrî tarafından verildiği söylenir (Özuygun, 1999, s. 18). *Mektûbât* isimli eserinde yaşamı hakkında verdiği bilgilere istinaden 1080/1699-70 tarihinde Mora yarımadasında bulunan Gördüs (Korinthos) isimli kasabada doğduğu fakat daha sonra Mora'nın Venediklilerce işgali üzerine bir gemiye binip İstanbul'a gittiği bilinmektedir (Özuygun, 1999, s. 5).

Hasan Efendi'yi İstanbul'a taşıyan bu gemi yaşamının en mühim dönüm noktalarından biri olmuştur ki, burada bir Halveti şeyhiyle tanışan şair onun vasıtasıyla tasavvufla ilgilenmeye başlamıştır (Özuygun, 1999, s. 5). İstanbul'dan Edirne'ye geçen şair tasavvufa yönelik bu temayülünü Gülşenî tekkesi şeyhlerinden Mehmed Sırrî Efendi yahut diğer ismiyle Şeyh Fenâî'ye intisap ederek neticelendirmiştir (Özuygun, 1999, s. 6). Bütün ömrünü, Gülşenî tarikatı çatısı altında irşad faaliyetlerini sürdürerek geçiren şair 1151/1738 yılında vefat etmiştir (Özuygun, 1999, s. 9). *Mektûbât*, *Şerh-i Gazel-i Niyâzî-i Mısrî* isimli eserleri ve çeşitli kütüphanelerde iki nüshası bulunan mürettep bir *Dîvân*'ı vardır (Özuygun, 1999, s. 13-14).

3.30 Şâkir

Mecmua'da "Şâkir" mahlasıyla kaydedilmiş 1 şiire rastlanmıştır. 71 numaralı bu şiirin XIX. yüzyıl şairlerinden Mehmed/Muhammed Şâkir Efendi'ye ait olduğu tespit edilmiştir. Kaynaklarda yaşamı hakkında oldukça kısıtlı bilgi bulunan şairin doğum

tarihi hakkında herhangi bir bilgi bulunamazken doğum yerinin ise İstanbul olarak kaydedildiği görülmüştür (Erdoğan, 2014). Eğitim hayatının nasıl ilerlediği bilinmeyen Mehmed Şâkir Efendi'nin Halvetiye tarikatının Ramazaniye şubesinin bir alt kolu olan Cerrahiye dergâhına intisap ettiği ve Nişancı Mehmed Paşa Tekkesinin şeyhlerinden biri olduğu bilinmektedir (Erdoğan, 2014).

Tüm bunların yanı sıra, kaynaklarda tefsir ilmiyle iştigal ettiği ve hafız olduğu belirtilen şairin ölüm tarihine yönelik olarak iki farklı tarihin kaydedildiği görülmüştür. Bunlardan ilki 1269/1852, diğeri ise 1216/1801 senesidir. Henüz yerleri tespit edilememiş olsa da bazı kaynaklarda *Etvâr-ı Seb'a ve Dîvân-ı İlâhiyyât* isminde iki eserinin bulunduğu belirtilen Mehmed Şâkir Efendi'nin İstanbul'un Fatih semtinde bulunan Nişancı Cami mevkiinde medfun olduğu bilinmektedir (Erdoğan, 2014). Şairin eserlerinin varlığına dair herhangi bir bilgiye erişilmediğinden *Mecmua*'daki 71 numaralı şiir *Dîvân*'daki versiyonuyla mukayese edilememiştir.

3.31 Şemseddîn Sivâsî

Mecmua'da bulunan 49 numaralı beytin, *Mecmua*'da 2 şiiri bulunan Abdülehad Nûrî'nin akrabası olan XVI. yüzyıl şairlerinden Şemseddîn Sivâsî'ye ait olduğu tespit edilmiştir. 926/1520 senesinde Tokat'ın Zile ilçesinde doğduğu bilinen şairin esas isminin “Ahmed” olduğu fakat “Şemseddîn” takma adını kullandığı kaydedilmektedir (Aksoy, 2010, s. 523). İlk tahsilini doğduğu yerde yaptıktan sonra eğitimine ağabeylerinin yanında Tokat'ta devam eden şair buradayken dönemin önemli âlimlerinden Arekiyecizâde Şemseddîn Mahvî Efendi'nin de derslerine katılmıştır (Aksoy, 2010, s. 523). Sonrasında İstanbul'a gelen şairin burada medrese öğrenimi gördüğü ve nihayetinde bir medreseye müderris olarak tayin edildiği bilinmektedir (Aksoy, 2010, s. 523).

Fakat bu vazifesi sırasında makam hırsına kapılan bazı müderrislerin bulundukları konuma yakışmayacak şekilde davranışlar sergileyip hem kendilerini hem de mesleklerini küçük düşürmelerine şahit olunca görevini terk ettiği ve sonrasında tasavvufa meyletmeye başladığı rivayet edilmektedir (Aksoy, 2010, s. 523-524). İlmi ve kişiliği sayesinde edindiği şöhretin bir neticesi olarak Sivas valisi tarafından şehre davet edilen şair buraya gelmiş ve inşa ettirdiği dergâhta irşat faaliyetlerini sürdürmüştür. Bu şehirde uzun yıllar ikamet eden şair pek çok eserini burada yazmış aynı zamanda birçok halife yetiştirmiş ve şöhretini İstanbul’a dahi erişirmiştir (Aksoy, 2010, s. 524). Bu sebeple aslen Tokatlı olmasına rağmen Sivâsî lakabıyla anılan Şemsettin Efendi’nin bu şehirde Şems-i Azîz olarak da anıldığı bilinmektedir. III. Mehmed’in yanında iki sefere katılan ve hatta dualarıyla bu seferlerin başarılı olmasını sağladığı rivayet edilen şair, sefer sonrası Sivas’a döndüğünde 1006/1597 senesinde vefat etmiştir (Aksoy, 2010, s. 524).

Müntesibi olduğu Halvetiye tarikatının Şemsiye kolunun kurucusu olan şair, Sivas’a gelip bünyesinde vaizlik vazifesini üstlendiği güncel ismiyle Meydan Cami’ye defnedilmiştir. *Menâkıb-ı Çehâr-yâr-ı Güzîn, Şerh-i Gazeliyyât-ı Sultân Murâd-ı Sâlis, Terceme-i Kasîde-i Bürde, Menâzilü'l-Ârifîn ve Nakdü'l-Hâtır* gibi yaklaşık 22 eseri bulunan şairin bir de *Dîvân*’ı vardır (Aksoy, 2010, s. 525). *Mecmua*’da yalnızca matla beyti verilen şiirin aslında 10 beyitten oluştuğu görülmüştür. Nutuk nazım biçiminde yazılan şiirin aynı zamanda Hüseyin Sadettin Arel tarafından da bestelendiği tespit edilmiştir.

3.32 Teslîm Abdâl

Mecmua’da “Teslîm Abdâl” mahlasıyla kaydedilmiş 1 şiir tespit edilmiştir. Fakat bu şiirin Teslîm Abdâl isimli şaire ait olup olmadığı oldukça muğlak bir meseledir.

Çünkü şiirin farklı kaynaklarda Pir Sultân Abdâl mahlasıyla da neşredildiği saptanmıştır. Şiirin asıl şairinin kim olduğu hususundaki bu müphemiyetin çıktığı başlıca nokta Teslîm Abdâl isimli zatın gerçekten var olup olmadığı meselesidir. Çünkü yaşamı üzerine herhangi bir biyografiye yahut da kendi adına telif etmiş olduğu bir esere rastlanmamıştır. Kim olduğuna dair eldeki bütün bilgiler Alevi-Bektaşî ananesi içerisinde anlatılagelen rivayetlere ve muhtelif mecmua ve cönklerde Teslîm Abdâl, Teslîm Dede yahut da Teslîm Sultân Abdâl gibi isimlerle kaydedilmiş şiirler üzerine yapılan değerlendirmelere bağlıdır. Bu noktada Teslîm Abdâl, Teslîm Dede ve Teslîm Sultân Abdâl isimlerinin aynı şahsa ait olma ihtimali öncelikli olarak düşünülse de bunun yanı sıra bu iki ismin ayrı ayrı şahıslar olma olasılığı da vardır. Bunun yanı sıra Edirne, Çorum ve Elazığ gibi Anadolu'nun muhtelif bölgelerinde şairin ismiyle mezarlar bulunmaktadır (Özmen, 2002, s. 16).

İsmâîl Özmen, *Teslim Abdâl Hayatı ve Şiirleri* isimli eserinde şairin XVII. yüzyılın sonları ile XVIII. yüzyılın başlarında yaşadığını ve Horasanlı olduğunu kaydetmiştir. Özmen'in verdiği bilgilere göre, şair Kalender Abdâl'in oğludur ve Şeyh Bedrettin lehtarlarından Alîoğlu'nun öğrencisi olduğundan isyanlara katıldığı gerekçesiyle sürgüne yollanmıştır (Özmen, 2002, s. 14).

Bu bilgilerden ziyade Teslîm Abdâl ile alakalı mutlak ve tartışmasız olan şey onun “çok mezarlı ve çok kişilikli” bir şahıs olmasıdır (Oğuz, 2011 s. 5-11). Bu nedenle de ona ait olmayan bazı şiirlerin ona atfedilerek yeniden yazılmış olması oldukça kuvvetli bir ihtimal olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durum da *Mecmua*'da bulunan 100 numaralı şiirin kime ait olduğu konusundaki belirsizliğe az da olsa ışık tutmaktadır. 100 numaralı şiirin dili ve üslubu oldukça sade ve anlaşılır olması bakımından Pir Sultân Abdâl'in veya Yûnus Emre'nin şiirlerinde kullandığı söyleyiş tarzıyla birebir aynıdır. Bu noktada şairin, Yûnus Emre, Hatâyî ve Pir Sultân

Abdâl'ın üslubunun tesiri altında olduğu düşünülünce şiirin asıl sahibinin kim olduğu hususunda kullanılan üslup belirleyici bir unsur olmayacaktır. Tarikat yoluna dair bazı nasihatler üzerine yazılmış olan şiirin hem Teslîm Abdâl ismiyle hem de Pir Sultân ismiyle neşredilmiş farklı versiyonları incelendiğinde genel olarak kelime farklılıkları, nazım birimi sırası değişimleri gibi noktalar temel nüsha farklılıkları olarak tespit edilmiştir.

3.33 Ümmî Sinân

Mecmua'da tespit edilen 2 şiirden 38 numaralı şiirde “Ümmî Sinân”, 65 numaralı şiirde ise “Sinân-ı Ümmî” mahlaslarının kullanıldığı görülmüştür. Bu şiirlerden 65 numaralı şiir, XVII. yüzyıl şairlerinden Elmalılı Şeyh Ümmî Sinân'ın *Divan* 'ında tespit edilmiş fakat eserde 38 numaralı şiire rastlanmamıştır. Bu durum akıllara bu şiirin mahlası Ümmî Sinân olan başka bir şaire ait olabileceğini akıllara getirmiştir. Zira Elmalılı Şeyh Ümmî Sinân'dan yaklaşık bir yüzyıl önce yaşamış olan İbrâhîm Ümmî Sinân isminde bir başka şair daha olduğu tespit edilmiştir. Aynı ismi paylaşan şairlerin eserleri bu sebepten sık sık birbiriyle karıştırılmıştır. Nitekim *Mecmua*'da bulunan 38 ve 65 numaralı şiirlerin de mürettip tarafından aynı şaire ait oldukları düşünüldükçe *Mecmua*'ya kaydedildikleri tahmin edilmektedir. Bu sebeple önce 65 numaralı şiir ve şairi Elmalılı Şeyh Ümmî Sinân üzerinde durulacak akabinde 38 numaralı şiir ve şairi İbrâhîm Ümmî Sinân hakkında bilgi verilecektir.

3.33.1 Elmalılı Ümmî Sinân

Kaynaklarda hayatına dair oldukça kısıtlı bilgi bulunan şairin doğum tarihine dair herhangi bir kayda rastlanmamış fakat doğum yerinin Antalya Elmalı olarak kaydedildiği görülmüştür (Bilgin, 2012, s. 310). Esas isminin Yûsuf olduğu görülen

şairin Halvetiye tekkesi şeyhlerinden Eroğlu Nûrî'ye müntesip olduğu ve şeyhinin vefatından sonra halifesi olarak onun yerine geçtiği bilinmektedir (Bilgin, 2012, s. 311). Fakat Niyâzî-i Mısırî'nin *Mevâidü'l-İrfân* isimli eserinde kaydettiği üzere şair şeyhinin yerine geçmeden önce onun vefatıyla eksik kalan tahsilini Mazhârî Sultân ile birlikte tamamlamıştır (Bilgin, 2012, s. 311).

Yaşadığı dönemin en kâmil şeyhlerinden biri olduğu düşünülen şaire intisap eden müritler arasında Şeyh Muslihuddîn Mustafâ Uşşâkî, Şeyh Süleymân Hakîrî, Muhammed Uşşâkî ve Gülâboğlu Muhammed Askerî gibi isimler vardır ki bu talebelerden en meşhuru kendisine intisap ederek Elmalî'ya gidip yaklaşık on yıl kadar onun irşadı altında yetişen Niyâzî-i Mısırî'dir (Bilgin, 2012, s. 311). Niyâzî-i Mısırî gibi muteber bir şeyhin onun tahsili altında yetişmiş olması, şairin tasavvuf yolundaki tekâmülünün bir göstergesi olarak kabul edilmektedir (Bilgin, 2012, s. 311). *Kutbü'l-Meânî* isminde bir eseri ve çeşitli kütüphanelerde biri henüz bulunmamış olmakla birlikte 7 adet yazma nüshası olan *Dîvân* 'ı vardır (Bilgin, 2012, s. 311).

3.33.2 İbrâhîm Ümmî Sinân

Esas isminin İbrâhîm olduğu bilinen şairin doğum tarihine ilişkin karşılaşılan karışıklığa doğum yerinin neresi olduğu meselesinde de rastlanmaktadır. Prizen, Arnavutluk, Karaman ve Bursa şairin doğduğu düşünülen şehirlerden bazılarıdır (Bilgin, 2009, s. 240). Hâfız Hüseyin Ayvansarâyî *Vefeyât-ı Ayvansarâyî* isimli yapıtında Ümmî Sinân'ın tahsilini İstanbul'da gördüğünü ve Karaman'a gidip orada Halveti tekkesi mürşitlerinden Şeyh Karamânî Alî'ye müntesip olduğunu belirtmektedir (Bilgin, 2009, s. 240).

Hilafetinin ardından İstanbul'a giderek bir tekke inşa ettiren şair burada irşad faaliyetlerini sürdürmeye devam etmiştir. Şairin kurmuş olduğu bu tekke hem Anadolu'da hem de Balkanlar'da oldukça rağbet görmüş, böylece Halveti tarikatının Sinaniye kolunun kurulmasına da vesile olmuştur (Bilgin, 2009, s. 240).

Bu tekkeye intisap ederek buradan hilafetini alan yüzlerce şeyhten en meşhuru daha önce de belirtildiği üzere *Mecmua*'da 1 şiiri bulunan Seyyid Nizâmoğlu yahut esas ismiyle Seyyid Seyfullâh Kâsım Efendi'dir (Bilgin, 2009, s. 240).

3.34 Vahdetî

Kaynaklarda yaşamına dair oldukça kısıtlı bilgi bulunan şairin doğum yeri ve doğum tarihi bilinmemektedir. XVI. yüzyılda yaşadığı ve Bosna'da ikamet ettiği tahmin edilmektedir (Bayraktar, 2015). Şiirlerinde verdiği bilgilerden hareketle Hurufi bir şair olduğu tespit edilen ve bazı kaynaklarda Vahdetî Baba olarak da nitelendirilen Vahdetî'nin Balım Sultân'ın talebesi Sersem Alî Sultân'ın müntesiplerinden biri olduğu anlaşılmaktadır (Bayraktar, 2015).

Tahsiline dair de herhangi bir bilgiye erişilememesine rağmen şiirlerinde Arapça ve Farsça gibi iki lisanı kullanırken gösterdiği maharet iyi bir eğitim aldığıının işaretlerinden biri olarak görülmektedir (Bayraktar, 2015). Şiirlerinde genellikle didaktik bir üslup sergileyen şairin eserleri aynı ismi taşıdığı Dimetokalı Vahdetî ile karıştırılmıştır (Bayraktar, 2015). Ancak şiirlerde bulunan Hurufi-meşrep eda bunların Bosnalı Vahdetî'ye ait olduğunu göstermiştir (Bayraktar, 2015). Şairin *Mecmua*'da bulunan 132 numaralı şiirinin *Dîvân*'ında da mevcut olduğu tespit edilmiştir.

3.35 Vehbî

Mecmua'da "Vehbî" mahlasıyla kaydedilmiş 2 şiire rastlanmıştır. 126 ve 131 numaralı bu şiirlerden 126 numaralı şiirde şaire dair bazı biyografik bilgiler tespit edilmiştir. Şair şiirin üçüncü beytinde (Pîr Hüsâmeddîn evlâdı yüz biñ Hakk'a vâsılın efendim hû diyelim hû) Halvetiye tarikatının bir alt kolu olan Uşşaki dergâhının kurucusu olan Pîr Hüsâmeddîn'in evlatlarından biri olduğunu gayet açık bir şekilde beyan etmiştir. Bu beyitten şairin Uşşaki dergâhının müntesiplerinden biri olduğu bilgisine erişilmektedir. Fakat şiirin makta beytine ('Uşşākîden el-ḥaḳ gördi mahal, Vehbîyâ ecmel efendim hû diyelim hû) gelindiğinde şairin Uşşaki dergâhını bulunduğu en güzel mekân olarak belirtmesiyle bizatihi Uşşaki tarikatının müritlerinden olduğunu bildirdiği görülmektedir.

Şaire dair elde edilen bilgiler ışığında yapılan literatür taramasında Uşşaki tarikatına mensup "Vehbî" mahlaslı herhangi bir şaire rastlanmamıştır. Öte yandan "Vehbî" mahlasıyla telif edilmiş 131 numaralı diğer şiirde şairin Uşşaki olup olmadığına dair herhangi bir bilgi bulunmadığından bu şiirin mahlası "Vehbî" olan başka bir şaire ait olabileceği ihtimali de vardır. Ancak Halvetiye tarikatının müritlerinden olan "Vehbî" mahlaslı herhangi bir şaire rastlanamamıştır.

3.36 Vîrânî

Mecmua'da "Vîrânî" mahlasıyla kaydedilmiş 2 şiir tespit edilmiştir. Bu şiirlerden 145 numaralı şiirin XVI. yüzyıl şairlerinden Vîrânî Baba'nın *Risâle* isimli eserinde mevcut olduğu saptanmıştır (Vaktidolu, 1998, s. 304). Bunun yanı sıra 108 numaralı şiirin ise şairin ne *Dîvân*'ında ne de *Risâle* adlı yapıtında bulunmadığı görülmüştür. Bu şiirin her ne kadar üslup bakımından Vîrânî Baba'ya ait olduğu ve *Divan*'ının elde bulunmayan bir nüshasında mevcut olması nedeniyle bulunamadığı yahut da

ona ait olmamasına rağmen zaman içinde ona isnat edilmiş şiirlerden biri olduğu düşünülse de Vîrânî Baba ile aynı meşrebe, üsluba ve hatta aynı mahlasa sahip XIX. yüzyılda yaşayan Vîrânî isimli şaire ait olma ihtimali de vardır. Bu sebeple bu bölümde Vîrânî Baba'nın yanı sıra 108 numaralı şiirin şairi olma ihtimali bulunan Vîrânî mahlaslı diğer şaire ait biyografik bilgilere de yer verilecektir.

3.36.1 Vîrânî Baba

Kaynaklarda doğum tarihine dair mutlak bir bilgi bulunmayan şairin doğum yerinin Eğriboz Adası olduğu bilinmektedir (Albayrak, 2013, s. 109). Şairin hangi yüzyılda yaşamış olduğunun tespiti ise onun hakkında bilgi veren kimi eserler vesilesiyle yapılmaktadır. Örneğin, Abdülbaki Gölpınarlı'nın *Alevi-Bektaşî Nefesleri* isimli yapıtında Vîrânî Baba'nın, yaşamı 1587 ve 1628 seneleri arasında süren ve Safevi Hanedanlığının beşinci hükümdarı olan Şah Abbas ile tanıştığı bilgisini kaydetmesinden şairin XVI. yüzyılın son yarısı ile XVII. yüzyılın başlarında yaşamış olduğu tahmin edilmektedir (Albayrak, 2013, s. 109).

Alevi-Bektaşî ananesi içinde yedi ulu ozandan biri olarak kabul edilen Vîrânî'nin XVI. yüzyılda Bektaşilik mezhebini yeniden tertip eden ve bu mezhebin üyeleri tarafından Hacı Bektâş-ı Velî'den sonra ikinci büyük pir kabul edilen Balım Sultân'a intisap ettiği rivayet edilmektedir ki şairin Balım Sultan'ın müntesiplerinden halk arasında Kızıl Deli olarak bilinen Seyyid Alî Sultân'ı metheden bir şiir yazılmış olması bu rivayeti doğrulamaktadır (Albayrak, 2013, s. 109-110).

Bununla birlikte Vîrânî'nin Bektaşî tarikatı müntesiplerinden biri olmadan önce Hz Alî'yi ilah olarak telakki eden Nusayrilik fırkasına mensup olduğu bilinmektedir (Albayrak, 2013, s. 109-110). Kaynaklarda şairin Bektaşî tarikatına dâhil olduktan sonra Alîlâhîlik diğer ismiyle Alîyyullâhîlik ve ardından harflerin ve

sayıların ardında kutsal bir gizem olduğu fikri üzerine kurulmuş olan Huruffilik inançlarına temayül gösterdiği de kaydedilmektedir (Albayrak, 2013, s. 110). Şiirlerinde genellikle Alevi-Bektaşî kültürünün öğelerini işleyen şairden günümüze çeşitli kütüphanelerde yaklaşık on sekiz nüshası bulunan *Divan*’ı ve esas ismi *İlm-i Câvidân* olan fakat *Vîrânî Baba Risâlesi*, *Buyruk* ve *Fakrnâme* gibi adlarla da anılan eser ulaşmıştır (Albayrak, 2013, s. 110).

3.36.2 Vîrânî

Kaynaklarda yaşamı hakkında pek fazla bilgi bulunmayan şairin 1247/1831 yılında Kahramanmaraş’ta doğduğu bilinmektedir (Ulu, 2014). Varlıklı bir aileye mensup olan şairin bulunduğu şehrin önde gelen isimlerinden olduğu kaydedilmektedir. Muhteviyatını Alevi-Bektaşî kültüründen alan şiirleri sayesinde halk arasında şöhet kazanmış olan şair 1329/1911 tarihinde vefat etmiştir (Ulu, 2014). Çeşitli mecmua ve cönkler vesilesiyle gün yüzüne çıkan şiirleri toplu bir şekilde tertip edilmediğinden birbirinden müstakil hâlde bulunan şiirleri dışında başlı başına bir yapıtı yoktur (Ulu, 2014).

Ortaya çıkan şiirleri vasıtasıyla şiirlerini genellikle hece ölçüsünü kullanarak dörtlükler hâlinde oluşturduğu görülen şairin bu şiirleri saz eşliğinde seslendirmek gayesiyle yazdığı söylenebilir (Ulu, 2014). Bu nedenle de her ne kadar muhteva ve mahlas benzerliği nedeniyle 108 numaralı şiirin şairi olma ihtimali düşünülse de aruz vezniyle ve beyitler hâlinde yazılmış bu şiirin Vîrânî Baba’ya değil de Vîrânî’ye ait olması düşük bir ihtimaldir.

3.37 Vuslatî

Mecmua'da "Vuslatî" mahlasıyla kaydedilmiş 1 şiire rastlanmıştır. Hakkında kaynaklarda pek fazla bilgi bulunmayan şairin *Mecmua*'da bulunan 30 numaralı şiirine *Dîvân*'ında da rastlanmıştır. İsmi Hasan, doğum yerinin ise Kastamonu olduğu bilinen şairin doğum tarihi üzerine ihtilaflı görüşler bulunmaktadır (Tanıdır, 2002, s. 5-9). Fakat doğum tarihi üzerine ortaya atılmış olan genel görüş ise şairin XVIII. yüzyılda yaşamış olduğudur. Şiirlerinde hem "Vuslat" hem de "Vuslatî" mahlaslarını kullanan şairin *Mecmua*'da şiiri bulunan diğer şairler gibi mutasavvıf bir şair olduğu tespit edilmiştir (Tanıdır, 2002, s. 5-9).

Dîvân'ının başında verdiği tarikat silsilesi vesilesiyle şairin Halvetiye tarikatının Ahmediye kolunun Ramazaniye şubesine bağlı Buhuriye dergâhının müntesiplerinden biri olduğu tespit edilmiştir (Tanıdır, 2002, s. 5-9). Halvetiye tarikatının şeyh-şairlerinden biri olan şairin Yûnus Emre, Eşrefoğlu Rûmî ve Niyâzî-i Mısırî gibi isimlerin etkisinde olduğunu söylemek mümkündür (Tanıdır, 2002, s. 5-9). 1768'de vefat eden şairin günümüze sadece *Dîvân*'ı kalmıştır (Tanıdır, 2002, s. 5-9).

3.38 Yûnus

Mecmua'da "Yûnus" mahlasıyla kaydedilmiş 18 şiire rastlanmıştır. Bu şiirlerden 31, 34, 54, 76, 81, 92 ve 97 numaralı olanlarda "Yûnus"; 50, 67, 70, 108, 109 ve 128 numaralılarda "Dervîş Yûnus"; 41 numaralı şiirde "Âşık Yûnus" ve son olarak 63 numaralı şiirde ise "Kul Yûnus" mahlaslarının kullanıldığı görülmüştür. Bunun yanı sıra, *Mecmua*'da yer alan ve makta beytinin eksik olduğu tespit edilen 29 numaralı şiirin yanı sıra 89 (76 numaralı şiirin ilk beytidir) ve 91 numaralı beyitlerin de "Yûnus" mahlaslı olduğu saptanmıştır. Şiirlerden yalnızca 31, 54 ve 128 numaralı şiirler ve 91 numaralı beytin Mustafa Tatcı tarafından hazırlanan *Yûnus Emre Dîvânı*

isimli eserde bulunduğu görülmüştür. Bununla birlikte 29, 34, 41, 50, 63, 67, 70, 76, 81 ve 89 numaralı şiirlerin ise yine Mustafa Tatcı tarafından hazırlanan *Âşık Yûnus* adlı yapıtta neşredildikleri belirlenmiştir. Öte yandan, 92, 97, 108 ve 109 numaralı toplam 4 şiir ise herhangi bir eserde tespit edilememiştir.

Mecmua'da bulunan şiirlerin *Divan*'daki varyantları tetkik edildiğinde iki farklı Yûnus'un olduğu görülmüştür. Elde kâfi derecede kanıt bulunmadığından "hakiki" Yûnus Emre de dâhil olmak üzere Yûnus isimli şairlere dair mutlak bilgilere ulaşılamamaktadır. *Mecmua*'da bulunan şiirlerin hangi isme ait olduğu konusunda *Dîvânlar* temel alınmıştır. *Mecmua*'da bulunan Yûnus mahlaslı 18 şiirden 14'ü divanlarda tespit edilebilmiş, 4'ü ise bulunamamıştır.

3.38.1 Yûnus Emre

Vilâyetnâme-i Hacı Bektâş-ı Velî isimli eser, yaşamına dair pek çok farklı şayanın bulunduğu Yûnus Emre'nin hayatı hakkında en muteber bilgilerin mevcut olduğu yapıtlardan biridir (Tatcı, 2013, s. 600). Eserde şairin şu an Eskişehir ilinin Mihaliççık kazasına bağlı bir mahalle olup ismi Yûnus Emre olarak değiştirilen Sarıköy'de yaşayan yoksul bir çiftçi olduğu kaydedilmektedir (Tatcı, 2013, s. 600). Tahıl tedarik etmek için bulunduğu yerden ayrılarak Karahöyük kazasına doğru yola çıkan şair burada Hacı Bektâş-ı Velî'nin yanında bir süre konaklamıştır (Tatcı, 2013, s. 600). Eve dönüş vakti geldiğinde Hacı Bektâş-ı Velî'nin tahıl yerine enfâs-ı kudsiyesinden bağışlama teklifini reddetmiş ve ısrarla tahılını talep etmiştir (Tatcı, 2013, s. 600). Talebi fazlasıyla karşılanan şair köyüne varmak üzereyken hata ettiğini fark edip dergâha dönmüş ve kararından vazgeçtiğini bildirerek şeyhin nefesine talip olmuştur (Tatcı, 2013, s. 600). Durumdan haberdar olan Hacı Bektâş-ı Velî'nin

artık kendisinde değil Tapduk Emre’de olduğunu söyleyerek şairi geri çevirmiştir (Tatc1, 2013, s. 600).

Bunun zerine Tapduk Emre’nin dergâhına varmak üzere yola çıkan şair dergâha geldiğinde hemen kabul görmemiş ve kendisine bu tekkeye hizmet etmesi hâlinde nasibine kavuşabileceği tebliğ edilmiştir (Tatc1, 2013, s. 600). şeyhin şartını kabul eden şair kırk sene gibi uzun bir süre boyunca dergâha odun taşıyarak hizmet etmiş ve buraya bir tek eğri odun dahi getirmemiştir (Tatc1, 2013, s. 600). Hizmetle geçirdiği uzun senelerden sonra Tapduk Emre ile Horasan abdallarının dergâhta gerçekleştirdikleri itimalardan birine katılan şair, Tapduk Emre’nin orada bulunan Ynus isimli başka bir talebeden konuşmasını isteyip yanıt alamaması üzerine söz hakkı elde edip oldukça kıymetli kelimeler etmiş ve böylelikle de kırk yıllık hizmetinin nihayetinde yıllar önce kaybettiği nasibine sonunda eriştiğini ispatlamıştır (Tatc1, 2013, s. 600).

Ynus Emre’nin zikredildiği pek çok eser ve rivayette de yukarıda anlatılana benzer bir öyküden bahsedilmektedir. Örneğin, Azîz Mahmd Hüdâyi tarafından telif edilen *Vâkı’ât* isimli yapıtta yer alan menkıbelerden birine göre, Ynus Emre, Tapduk Emre’nin dergâhında otuz yıl kadar konaklamış ve hizmette bulunmuştur (Tatc1, 2013, s. 600). Fakat burada bulunduğu süre içerisinde şeyhten aldığı tahsilden memnun kalmayıp tekkeyi terk etmiştir (Tatc1, 2013, s. 600). Dönüş yolunda tesadüf ettiği birkaç evliya Ynus Emre’ye gösterdikleri bazı alametlerle aldığı bu kararın bir yanılığan ibaret olduğunu bildirmiştir (Tatc1, 2013, s. 600). Sonrasında aldığı karardan pişmanlık duyan şair hızla dergâha dönmüş ve şeyhten mağfiretini talep etmiştir (Tatc1, 2013, s. 600).

Bununla birlikte eserde bulunan rivayetlerden birinde de şairin yine otuz yıl boyunca Tapduk Emre’ye hizmet ettiği ve buna mukabil şeyhin kerimesi ile

evlendiği ve nihayetinde kendisine şairlik kabiliyeti bağışlandığı kaydedilmektedir (Tatcı, 2013, s. 600). *Vâkı'ât* isimli eser haricinde Yûnus Emre'nin yaşamına dair bilgiye yer veren pek çok eserde bulunan rivayetler şairin Tapduk Emre'ye uzun yıllar boyunca hizmet etmesi ve ondan nefes alması noktasında birleşmektedir (Tatcı, 2013, s. 600).

Yûnus Emre'nin efsanevi yaşam öyküsü üzerine hem halk arasında söylenegelmiş hem de pek çok yapıtta zikredilmiş muhtelif rivayetin mevcudiyetinin yanı sıra, şairin hakiki varlığına dair de araştırmacılar tarafından ortaya atılmış farklı fikirler bulunmaktadır. Bu noktada Yûnus Emre'nin hangi zaman diliminde ve nerede yaşadığı hususunda bilgi veren çeşitli kaynaklara göre, şairin XIV. yüzyılın sonu ile XV. yüzyılın başında; bunun yanı sıra XVI. yüzyılda ve son olarak da XVIII. yüzyıl ile XIX. yüzyılın ilk yarısında yaşadığı iddia edilmektedir. (Tatcı, 2013, s. 600).

İstanbul kütüphanelerinde bulunan mecmualardan birinde yer alan bir belgenin gün ışığına çıkarılmasıyla Yûnus Emre'nin aslen 1240'lı yıllarda doğup 1320'li yıllarda vefat ettiği bilgisi ele geçmiştir (Tatcı, 2013, s. 600). Böylelikle de şairin doğum tarihine yönelik gerçeğe en yakın bilgi de edinilmiştir (Tatcı, 2013, s. 600). Öte yandan Yûnus Emre'nin ikametinin neresi olduğu noktasında ise, öncelikle pek çok rivayette de anlatılageldiği üzere Sarıköy ile birlikte, Sakarya Nehri mevki, Bolu ve civarı ve son olarak da Karaman gibi yerler öne çıkmaktadır (Tatcı, 2013, s. 600).

Yûnus Emre'nin nasıl bir tahsil edindiği meselesi de tıpkı diğer hususlar gibi oldukça ihtilaflıdır. Pek çok kaynağa göre ümmi bir zat olması sebebiyle okuma yazma niteliğinden mahrum olan ve böylelikle de “ümmî-i kâmil” olarak nitelendirilen şairin sahip olduğu bilgi hazinesi Tanrı tarafından kendisine

bahşedilmiştir (Tatcı, 2013, s. 601). Bazı kaynaklar ise şairin Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî gibi âlim bir şairin eserlerini çevirdiğini, Farsça'yı kullanmakta gayet ehil bir kimse olduğunu, bundan dolayı da şairin okuma yazma bilmediği bilgisinin bütünüyle asılsız olduğunu kaydetmektedirler (Tatcı, 2013, s. 601).

Yûnus Emre'nin hangi tarikata mensup olduğu meselesine gelindiğinde ise şairin müntesibi olduğu cemaat meçhuldür. Tapduk Emre başta olmak üzere Sarı Saltuk ve Barak Baba gibi isimler şairin tarikat şeceresinde yer alan isimlerdir. Fakat bu isimlerin de tam olarak hangi tarikata intisap ettikleri bilinemediğinden Yûnus Emre'nin de hangi tarikata yahut hangi mürşide intisap ettiğine dair bilgi oldukça şüphelidir (Tatcı, 2013, s. 601- 602). Fakat bu noktada genellikle Mevlevîlik ve Bektaşîlik ve bunun yanı sıra Kâdirîlik, Halvetîlik ve Nakşîbendîlik gibi tarikat isimleri öne çıkmaktadır (Tatcı, 2013, s. 601-602).

Vefat ettiği yer ve tarih de hakkındaki diğer bilgiler gibi kesin olmayan şairin seyyah bir şair olması sebebiyle Anadolu'nun pek çok şehrinde kabri bulunmaktadır. Bu nedenle de şairin asıl mezarının hangisi olduğu bilinememekle birlikte bazı kaynaklarda Sarıköy'de bulunan kabrin daha doğru olduğu kaydedilmektedir (Tatcı, 2013, s. 602). Şairin hangi tarihte vefat ettiği konusunda ise yine muhtelif fikirler mevcutsa da kaynaklar vefatın 1300-1400'lü yıllarda gerçekleştiği konusunda mutabıktır (Tatcı, 2013, s. 602). Çeşitli kütüphanelerde birçok nüshası bulunan *Divân* ve bununla birlikte *Risâletü'n-Nushiyye* isimli eserlerin şaire ait olduğu düşünülmektedir (Tatcı, 2013, s. 602). *Mecmua*'da bulunan "Yûnus" mahlaslı 31 ve 54 numaralı şiirler ve 91 numaralı beyit; bunun yanı sıra "Dervîş Yûnus" mahlasıyla neşredilmiş 128 numaralı şiir, *Divân*'ın Mustafa Tatcı tarafından derlenmiş nüshasında bulunduğu tespit edilmiştir.

3.38.2 Âşık Yûnus

Bazı araştırmacılar Âşık Yûnus'un varlığını kabul edip bunun için birtakım kanıtlar gösterirken bazıları ise böyle bir şairin mevcudiyetini reddetmektedirler (Tatcı, 2008, s. 1-13). Öncelikle, Âşık Yûnus'un "hakiki" Yûnus Emre'nin üslubunu özümseyip onun yolundan giden bir şair olduğunu ilk defa belirten araştırmacılardan biri olan Faruk Kadri Timurtaş'a göre; XV. yüzyıl şairlerinden biri olan Âşık Yûnus, Kübreviye tarikatına mensup ve Yıldırım Bâyezîd'in damatlarından biri olan Emîr Şemseddîn-i Buhârî'nin talebelerinden biridir (Tatcı, 2008, s. 3). Timurtaş'a göre, şair şiirlerinde genellikle, Yûnus, Yûnus Emrem, Dervîş Yûnus ve çoğunlukla da Âşık Yûnus isimlerini kullanmıştır (Tatcı, 2008, s. 3). Âşık Yûnus *Mecmua*'da bulunan 29, 34, 41, 50, 63, 67, 70, 76 81 ve 89 numaralı 10 şiirinin 5'inde Yûnus, 3'ünde Dervîş Yûnus, 1'inde Âşık Yûnus ve son olarak 1 şiirde ise Timurtaş'ın bahsetmediği bir mahlas olan Kul Yûnus ismini kullanmıştır. Timurtaş son olarak eserlerini genellikle hece vezni ve dörtlük esaslarına göre yazan şairin mezarının Bursa'da bulunduğunu iddia edip, şaire ait olduğunu düşündüğü bazı şiirleri yayımlamıştır.

Âşık Yûnus'un varlığının kesin olduğunu iddia eden Turan Alptekin, daha evvel belirtilen sebeplerden "hakiki" Yûnus Emre'ye ait olamayacak *Risâletü'n-Nushiyye* isimli yapıtın Âşık Yûnus'a ait olduğunu iddia eder. Ona göre eserin Osmanlı Devleti'nin ilk dönemlerinde gerçekleşmiş vakalardan bahsetmesi ve aruz vezniyle yazılması bunun en önemli ispatıdır (Tatcı, 2008, s. 3). Ayrıca, Alptekin, Timurtaş'ın şairin Bursa'da medfun olduğu fikrine de iştirak etmektedir (Tatcı, 2008, s. 3).

Mustafa Tatcı ise Timurtaş'ın Âşık Yûnus'a dair beyan ettiği, Kübreviye tarikatına mensup olduğu, XV. yüzyıl şairlerinden biri olduğu ve Bursa'da ikamet

ettiği gibi meseleleri kabul etmektedir (Tatcı, 2008, s. 5). Fakat Tatcı, diğer araştırmacılardan farklı olarak tahminler yerine Âşık Yûnus'un varlığını ispatlayan güçlü bir kanıttan bahseder ki bu da "hakiki" Yûnus Emre'nin eserlerini Âşık Yûnus'un şiirlerinden ayıran ve her iki şairin şiirlerini de isimleri altında ayrı ayrı sınıflandıran XV. asırda yazılmış *Bursa Mecmuası* isimli yapıttır (Tatcı, 2008, s. 6). Bu mecmuadaki şiirler incelendiğinde Alptekin'in "hakiki" Yûnus Emre'nin aruz vezni bilmediği ve kullanmadığı fikrinin yanlış bir görüş olduğu ortaya çıkmaktadır. Çünkü eserde her iki şairin de hece ve aruz vezni ile yazılmış şiirleri mevcuttur (Tatcı, 2008, s. 6).

Öte yandan Tatcı, Âşık Yûnus'un şiirlerinden yola çıkarak, şairin Yıldırım Bâyezîd döneminden II. Murat dönemine kadar yaşamış bir şair olduğunu belirtir (Tatcı, 2008, s. 7-8). Şairin bazı şiirlerinde Emîr Sultân ismiyle meşhur Emîr Şemseddîn-i Buhârî'ye methiyeler düzmesi Timurtaş'ın onun Kübreviye tarikatının müntesiplerinden biri olduğunu belirttiği fikrini de kanıtlar niteliktedir (Tatcı, 2008, s. 7-8). Tüm bunlardan hareketle Tatcı'ya göre Âşık Yûnus'un varlığı yadsınamaz bir hakikattir ki Bursa'da bulunan Âşık Yûnus isimli kabir de şairin mezarının bu şehirde olduğunu göstermektedir (Tatcı, 2008, s. 9).

Tatcı şaire ait olduğunu düşündüğü fakat ismi Yûnus olan başka sanatçılara da ait olabilecek şiirleri *Âşık Yûnus* isimli eserinde bir araya getirmiştir. *Mecmua*'da bulunan 9 şiir bu eserde bulunduğundan, bu şiirlerin diğer Yûnuslara nazaran varlığına dair birçok kanıt bulunan Âşık Yûnus'a ait olduğu düşünülmektedir (Tatcı, 2008, s. 1-13). Bu nedenle bu şiirler çalışmamızda da Âşık Yûnus başlığı altında değerlendirilmiştir.

3.39 Zekâyî

Mecmua'da "Zekâyî" mahlasıyla kaydedilmiş 3 şiire rastlanmıştır. 96, 130 ve 143 numaralı bu şiirlerin XVIII. yüzyıl şairlerinden Şeyh Mustafâ Zekâyî bin İbrâhîm Üsküdarî'ye ait olduğu tespit edilmiş olup bazı kaynaklarda Şeyh Mustafâ Zekâyî Efendi ile aynı mahlası paylaşan ve aynı dönemde yaşadığı bildirilen Abdullah Zekâyî isminde başka bir şairin daha var olduğu bilgisine rastlanmıştır (Alkan, 1993, s. 3). Bu şairin yaşamına dair verilen bilgiler Şeyh Mustafâ Zekâyî Efendi ile bire bir aynıdır (Alkan, 1993, s. 3). Bu nedenle Abdullah Zekâyî Efendi'nin farklı bir şahıs mı yoksa Şeyh Mustafâ Zekâyî Efendi'nin kendisi mi olduğu oldukça belirsiz bir meseledir. Elde Abdullah Zekâyî Efendi'ye ait herhangi bir eser bulunmaması bu meseleyi bütünüyle çözümsüz kılmaktadır (Alkan, 1993, s. 3). Şeyh Mustafâ Zekâyî Efendi'nin yaşam öyküsüne bakıldığında ise, kaynaklarda doğum tarihi hakkında herhangi bir bilgi bulunmamakta, doğum yerinin Üsküdar olduğu görülmektedir (Alkan, 1993, s. 3).

Bununla birlikte şairin Divan-ı Hümayun'da bir müddet memuriyet vazifesini yaptığı fakat bu görevini babası Üsküdar muhafızı İbrâhîm Efendi'nin vefatı üzerine terk edip tasavvufa meylettiği onun yaşamına dair elde bulunan kısıtlı bilgiler arasındadır (Alkan, 1993, s. 3). Tasavvufa yönelik bu temayülünü takip ederek İstanbul'dan ayrılıp Simav'a giden şair Halvetiye-Cemaliye tarikatının Şabaniye koluna dâhil olmuş ve bu dergâhın kurucusu Şeyh Şabân Velî'ye intisap etmiştir ki bunu birçok şiirinde şeyhi Şabân Efendi'ye methiyeler düzerek sık sık dile getirmiştir (Alkan, 1993, s. 3). 1227/1812-13 tarihinde vefat eden şairin günümüze sadece *Dîvân* 'ı ulaşmıştır (Alkan, 1993, s. 3).

3.40 Kimliğı tespit edilemeyen şairler

Mecmua'da şiiri bulunan 5 şairin kimliğı belirlenememiş ve bu şairlerin kim olduklarına dair herhangi bir tahminde de bulunulamamıştır. Şairler hakkındaki bilgi eksikliği, şiirlerinin herhangi bir eserde örnek olarak sunulmamış olması, divanlarının bulunmaması ve aynı isimle oluşturulmuş divanlarda *Mecmua*'daki şiirlerin mevcut olmaması bu durumun sebepleri arasındadır. Nitekim hakkında herhangi bir bilgi sahibi olunmayan şairler, *Mecmua*'da 1'er şiiri bulunan Tevfik, Kerâmeddîn ve Vehbî, 3 şiiri bulunan Hayrî ve son olarak 11 şiiri bulunan Rüşdî isimli şairlerdir. Bu isimlerle ilgili eldeki tek tahmin, *Mecmua*'nın tasavvufî bir mecmua olup içerdiği tüm şairlerin belirli bir tarikatın ve özellikle Halvetiye tarikatının müntesibi olmalarından dolayı hepsinin şeyh-şairler olduklarıdır.

BÖLÜM 4

MECMUA 'NIN ÇEVİRİYAZISI VE KARŞILAŞTIRMALI METNİ

4.1. Metnin tertibi esnasında takip edilen yöntemler

1. *Mecmua*’nın transkripsiyonlu metni oluşturulurken *Mecmua* ’daki şiir sırasına uyulmuştur.
2. *Mecmua*’da yer alan tüm şiirler numaralandırılmış (1, 76, 152 vb.) ve bu metinlerin bulunduğu sayfa numaraları da sağ tarafta gösterilmiştir. Böylelikle tüm sayfaların nerede başlayıp nerede bittikleri şiirler üzerinde gösterilmiştir (5a, 23b vb.).
3. Metinde sadece yazılı sayfalar numaralandırılmış, boş bırakılan sayfalara numara verilmemiştir.
4. Beyitler, bentler ve dörtlükler de numaralandırılmıştır.
5. Şiirlerdeki beyit, bent ve dörtlük sıralamaları *Mecmua*’daki hâlleriyle verilmiştir. Yayımlanmış metinlerde farklı sıralama tespit edilmesi hâlinde ise dipnotta gösterilmiştir. ((4 : 6 D). *Mecmua*’daki dördüncü beyit dîvânda altıncı beyittir gibi...)
6. Şiirlerin vezinleri; sıra numaraları ve başlıklarının altında köşeli parantez içerisinde gösterilmiştir.
7. Her metnin numarasının yanına bulundurduğu mahlas da yazılmıştır. Mahlas tespit edilemeyen şiirlerde ise yapılan literatür taraması neticesinde erişebilen mahlaslar sıra numarasının yanında köşeli parantez içerisinde gösterilmiştir. Erişilemeyenlere ise “mahlassız” başlığı verilmiştir.

8. *Mecmua*'da bulunan şiirler, dîvân yahut başka kaynaktaki versiyonları ile mukayese edilmiş ve tespit edilen farklılıklar dipnotta sunulmuştur. Vezin ve mana gibi açılardan en uygun olan versiyona erişilmeye çalışılmıştır.
9. Her metnin numarası, düşülen dipnotta metinlerin divandaki versiyonlarının kaynak ve sayfa numarası bilgisiyle sunulmuştur.
10. Divanlardaki versiyonları ile mukayese edildiğinde şiirlerde eksik yahut fazla olduğu belirlenen dizeler kendilerinden önce gelen nazım birimlerinin sıra numaralarına yahut son kelimelerine dipnot düşülerek gösterilmiştir.
11. Şiirlerde ünsüz sertleşmesi (benzeşmesi) kaidesine uygun olmayan kelimeler düzeltilmemiş ve özgün halleri ile bırakılmıştır (kesretde gibi...).
12. Metinde bulunan özel isimlerin baş harfleri büyük harfle yazılmış ve bu isimlere gelen ekler kesme işareti ile ayrılmıştır.
13. Metinde müstensih tarafından yapılan bazı yazım hataları sonrasında yanlış yazılmış olan kelimeler düzeltilmiş, imla hatası bulunan kelimeler/harfler metin içerisinde köşeli parantez içinde yazılmıştır.
14. Vezinde aksaklıklar tespit edilen kusurlu kısımlar dipnotta gösterilmiştir.
15. Vezni tespit edilemeyen şiirlerin numaralarının altına “vezni tespit edilemedi” notu düşülmüştür.
16. *Mecmua*'da sıklıkla rastlanan zıkr ve şükr gibi kelimeler, veznin öyle gerektirdiği durumlarda ses türemesi gerçekleştirilerek yazılmıştır. (zıkr: zikir, şükr: şükür)
17. Metinde müstensih tarafından yazılmamış olan fakat hem mana hem de vezin itibariyle yazılması gerekli görülen; و (u, ü, vu, vü) bağlacı köşeli parantez içinde yazılmıştır. (hayr [u] şerr)

18. Metinlerde bulunan ünlü bir harfle başlayan “ise”, “ile” ve “imiş” gibi bağlaçlar ve ekler şiirin ölçüsüne uygun düşecek şekilde yazılmıştır. (ise: -yse, imiş: -miş, ile: -le)
19. Metinde vāv-ı ma’dûle barındıran sözcüklerde vāv-ı ma’dûleler “” simgesi kullanılarak gösterilmiştir.
20. Bazı kelimelerde şiirin veznine uymasını sağlamak adına kasti ünlü düşmesi gerçekleştirilmiştir. (Abidiñ: Abdiñ, mi olur: m’olur)
21. Metinde okunamayan yerler köşeli parantez içinde üç nokta ile gösterilmiştir. [...]
22. Metinde okunmuş olan fakat doğruluğundan emin olamadığımız kelimelerin yanına parantez içinde soru işareti konulmuştur. [?]
23. *Mecmua* nın XX. yüzyılda derlendiği düşünüldüğünden ve eserdeki birçok şair XVII, XVIII ve hatta XIX. yüzyıllarda yaşadığından şiirlerde genellikle düzlük-yuvarlaklık uyumuna uyulmuştur. Eserde XVI. yüzyıl ve öncesinde yaşamış şairlerin de şiirleri olduğundan bu şiirler *Mecmua*’da yazıldığı gibi düzlük-yuvarlaklık uyumuna uyulmadan yazılmıştır. Bunun yanı sıra bu şiirlerde p, ç ,t, k sert ünsüz kullanılması gereken fakat bunlar yerine b, c, d, g kullanılan kelimeler de korunmuştur. (türlü: dürlü)
24. Arapça tamlamaların ve bazı eklerin nasıl yazılması gerektiği konusunda İsmail Ünver’in “Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler” isimli makalesinde sunmuş olduğu çözüm önerilerine uyulmaya çalışılmıştır (Ünver, 2008, s. 2- 46).
25. *Mecmua*’nın transkripsiyonlu metni oluşturulurken *TDV İslam Ansiklopedisi*’nin 2012 yılında İstanbul’da basılmış olan 41. cildinde yer alan transkripsiyon maddesinde verilen bilgilerden faydalanmıştır. Bu bağlamda yararlanılan transkripsiyon alfabesi aşağıdaki tablodaki gibidir;

4.2. Metinde kullanılan transkripsiyon alfabesi ve simgeler tablosu

Tablo 18: Metnin çeviriyazısında kullanılan transkripsiyon alfabesi

Arap alfabesi	Büyük harf	Küçük harf	Arap alfabesi	Büyük harf	Küçük Harf
آ	Ā	ā	ش	Ş	ş
ب	B	b	ص	Ş	ş
پ	P	p	ض	Ž, Đ	ž, đ
ت	T	t	ط	Ṭ	Ṭ
ث	Ṣ	*Ṣ	ظ	Ẓ	ẓ
ج	C	c	ع	‘	‘
چ	Ç	ç	غ	Ġ	ġ
ح	Ḥ	ḥ	ف	F	f
خ	Ḫ	ḫ	ق	Ḳ	ḳ
د	D	d	ك	K, G	k, g, ñ
ذ	Ẓ	ẓ	ل	L	l
ر	R	r	م	M	m
ز	Z	z	ن	N	n
ژ	J	j	و	V, O, Ö, U, Ü, Ū	v, o, ö, u, ü, ū
س	S	s	ی	Y, I, Ĭ Ī, Ī	y, ı, i, ī, ī

Tablo 19: Metinde kullanılan bazı simgelerin açıklamaları

Simge	Açıklamalar
[]	Vezin, takti işaretleri, metinde düzeltilen harf vb. unsurlar
[...]	Metin içerisinde okunamayan unsurlar
[?]	Hakkında tereddütte kalınan unsurlar

4.3 Mecmua'daki şiirlerin karşılaştırıldığı kaynakların kısaltma listesi⁶

4.3.1. Dîvân kısaltmaları

AMHD: Azîz Mahmûd Hüdâyî Dîvânı [Tatçı M./ Yıldız M. (2005) *Azîz Mahmûd Hüdâyî Dîvân-ı İlâhîyât (Tıpkıbasım-Çeviriyazı)*. İstanbul: Üsküdar Belediye Başkanlığı.]

AND: Abdülehad Nûrî Dîvânı [Coşkun A. O (2001). *Abdülehad Nûrî Dîvânı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.]

ATD: Abdürrahîm Tırsî Dîvânı [Aydoğmuş Yüce E. (2010) *Abdürrahîm Tırsî ve Dîvânı*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.]

AY: Âşık Yûnus [Tatçı M. (2008). *Âşık Yûnus*. İstanbul: H Yayınları.]

BHBD: Bandırmalizâde Hâşim Baba ve Dîvânı [Yalçınkaya M. A. (2008) *Bandırmalizâde Hâşim Baba ve Dîvânı İnceleme- Metin*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.]

BHD: Bolulu Himmet Dîvânı [Tapsız M. (1995) *Bolulu Himmet Dîvânı-Manzûm Tarikatnâme Âdâb-ı Hurde-i Tarikat*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.]

DVD: Dimetokalı Vahdetî Dîvânı [Öztürk, Y. (2006) *17. Yüzyıl Şairlerinden Dimetokalı Vahdetî'nin Dîvânı'nın Tenkidli Metni*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi/ Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.]

ERD: Eşrefoğlu Rûmî ve Dîvânı [Güneş M. (1994). *Eşrefoğlu Rûmî ve Dîvânı (İnceleme-Metin)*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.]

⁶ Mecmua'daki şiirler farklı kaynaktaki versiyonları ile mukayese edilirken bu kaynaklara dair oluşturulan kısaltmalar listesi hazırlanırken Seda Menteş'in yüksek lisans tezi örnek alınmıştır.

- HBD: Hâşim Baba ve Dîvânı [Kayacan M. (2002) *Hâşim Baba ve Dîvânı İnceleme-Metin*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Süleymân Demirel Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.]
- HD: Hatâyî Dîvânı [Ergun S. N. (1956) *Hatâyî Dîvânı-Şah İsmâîl Safevî Edebî Hayatı ve Nefesleri*. İstanbul: İstanbul Maarif Kitaphanesi.]
- HSD: Hasan Sezâyî Dîvânı [Özüygun A. R. (1999). *Hasan Sezâyî 'nin Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri, Dîvânı'nın Tenkitli Metni ve İncelemesi*. (Yayımlanmış Doktora Tezi) Atatürk Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.]
- ND: Niyâzî Dîvânı [Kâsım N. (1974). *Niyazî Dîvânı – Niyazî-i Mısırî'nin Hayatı ve Şiirleri*. İstanbul: Maarif Matbaası/ Kitaphanesi]
- ÖHD: Ömer Hulûsî Dîvânı [Baş M. Ş. (2013) *Ömer Hulûsî ve Dîvân'ı (İnceleme-Metin)* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.]
- SD: Selâmî Dîvânı [Kayya S. (2001) *Selâmî Dîvânı'nın Transkripsiyonlu Metni* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi/ Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Kütahya.]
- SND: Seyyid Nizâmoğlu Dîvânı [Özdemir C. (1996) *Seyyid Nizâmoğlu Dîvânı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.]
- ŞHUD: Şeyh Hüsâmeddîn-i Uşşâkî Dîvânı [Özenç Y. (2008) *Şeyh Hüsâmeddîn-i Uşşâkî Dîvânı Transkripsiyonlu Metin*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.]
- ŞMZD: Şeyh Mustafâ Zekâyî Dîvânı [Alkan S. (1993) *Şeyh Mustafâ Zekâyî Efendi'nin Hayatı, Edebî Kişiliği, Dîvânı (İnceleme- Tenkidli Metin)*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.]

ÜSD: Ümmî Sinân Dîvânı [Bilgin A. A. (2017) *Ümmî Sinan Dîvânı*. Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.]

VD: Vîrânî Dîvânı [Vaktidolu A. A. A. (1998) *Vîrânî Dîvânı ve Risalesi (Buyruğu)* İstanbul: Can Yayınları.]

VD: Vuslatî Dîvânı [Tanıdır G. (2002) *Dîvân-ı Vuslatî (İnceleme-Tenkitli Metin-İndeks)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.) Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş]

YED: Yûnus Emre Dîvânı [Tatçı M. (2008). *Yûnus Emre Dîvânı Tenkitli Metin*. İstanbul: H Yayınları.]

4.3.2. Dîvân dışı kaynak kısaltmaları

ABŞA: Alevi-Bektaşî Şiirleri Antolojisi [Özmen İ. (1998) *Alevî-Bektaşî Şiirleri Antolojisi- 13.-14.-15. Yüzyıl*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.]⁷

M: Divanı mevcut olmayan Gafûrî'nin şiirlerinin tespit edildiği Mecmua [Menteş S. (2019). *İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı OE_YZ_0561 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuasının Transkripsiyonlu Metni ve MESTAP'a göre tasnifi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.]

OM: Bursalı Mehmed Tâhir Efendi- Osmanlı Müellifleri [Yavuz F./ Özmen İ. (1972) *Bursalı Mehmed Tâhir Efendi- Osmanlı Müellifleri*. İstanbul: Meral Yayınevi.]⁸

⁷ Bu kaynakta, dîvânı bulunmayan bir şair olan Abdâl Mûsâ'nın ve Teslîm Abdâl'ın, 1'er şiirine; bunun yanı sıra Miskin Yûnus mahlaslı 1 şiire (91. şiir) rastlanmıştır ve şiirlerin mukayeseli metni bu kaynaktaki şiir üzerinden yapılmıştır.

⁸ Bu kaynakta, dîvânı bulunmayan bir şair olan Mehmed Şâkir Efendi'nin 1 şiirine rastlanmıştır ve şiirin mukayeseli metni bu kaynaktaki şiir üzerinden yapılmıştır.

SE: Sefîne-i Evliyâ [Osmânzâde Hüseyin Vassaf- (Haz.) Akkuş M./ Yılmaz A.

(2011) *Osmânzâde Hüseyin Vassaf Sefîne-i Evliyâ IV. Cilt*. İstanbul: Kitabevi

Yayınları.]

TŞ: Türk Şairleri Cilt III [Ergun S. N. (1936) *Türk Şairleri Cilt III*. İstanbul: Suhulet

Basımevi.]⁹

⁹ Bu kaynakta, dîvânı bulunmayan bir şair olan Cemâl-i Halvetî'nin 1 şiirine rastlanmış ve şiirin mukayeseli metni bu kaynaktaki şiir üzerinden yapılmıştır.

4.4. *Mecmua*'nın çeviriyazısı ve karşılaştırmalı metni

MECMŪ' A¹⁰

Destūr Efendim

[1b]

1.¹¹ HÂŞİM

[Müfte' ilün Fā' ilün Müfte' ilün Fā' ilün]

[...-/...-/...-/...]

- 1 Maḳṣadı 'ārifleriñ ḥikmet-i yezdān olur
Maṭlabı¹² dervīşleriñ meslek-i imān olur
- 2 Göñli evin bekleyen mürşidini ḥaḳlayan
Nefsini pāk eyleyen zāhid-i Geylān olur
- 3 Sırr ile sālīk olan ḳalbine mālīk olan
Şehveti hālīk olan 'āleme sulṭān olur
- 4 Ma' rifete 'ār eden gülşenini ḥār eden
Mürşidi inkār eden tābi' -i Mervān olur
- 5 Şehvete mā'il olan ḥikmete ḥā'il¹³ olan
Ḥidmete kāhil olan maşdar-ı ḥizlān olur
- 6 Fānī vücūddan geçen vaḥdet evine göçen
Ma' rifet ābın içen dā'imī sekrān olur¹⁴
- 7 Ādemi bil ādemi nefḥa-i Ḥaḳ'dır demi
Bulmayan ādem demi maṭla' -ı şeyṭān olur¹⁵
- 8 Meşhed-i cānı gören Āl-i 'Abā'ya eren

¹⁰ Bu sayfadan önce tamamen boş olan 2 yaprak daha vardır.

¹¹ Haşim Baba Divânı (Kayacan, 2002, s. 87), *Bandırmalızâde Hâşim Baba Dîvânı* (Yalçinkaya, 2008, s. 146-147).

¹² HDB: maṭlûb.

¹³ HBD: cahil.

¹⁴ Bu beytin vezni bozuktur.

¹⁵ Bu beytin vezni bozuktur.

- Melāmet²⁰ zevķini buldum derūnum fikridir ezķār
- 2 Nübüvvet gencini açdım velāyet dūrlerin saçdım
Semā‘ım ‘ayn-ı cem zıkrım düvāzdeh rütbedir her bār
- 3 Gelenler işbu erkāna geçerler ğayr-ı ezķārdan
Gelir ḥaķķānī istiġnā²¹ gerekmez ğayr-ı Ḥaķ deyyār
- 4 Derūna āşinā olmak gerekdir eyleye şoḥbet
Müşāḥıbsız sülūk olmaz seni rüsvā eder aġyār
- 5 Gerekdir rehberiñ nācī ola meşrebde ḥaķķānī
Sülūkūñ ṭavrıdır nuṭkum diliñ çek ğayrıdan zinhār
- 6 Resūl’ūñ ḥānedānıdır bu silkiñ pişvāsı hep
İmāmet evveli şoñra çehār-deh rütbedir iķrār
- 7 İmāmet bāṭın oldıķda ḥilāfetle ḥilāf oldı
Gelir şāḥib- zamān mürşid münāfıķlar ede inkār
- 8 Çehār-deh pāk ü ma‘şūmdur Resūl’e vāriş-i esrār
Gerekdir mü’mine cümle muḥabbet eylemek izhār
- 9 Şehīd-i tıġ-i a‘dādır bu ervāḥ-ı muḥaddes hep
Beyān edem saña bir bir nedir esmā’ları ey yār
- 10 Muḥammed Ekber olmuşdur biriniñ nām-ı pāki ol
İmāmeyn’iñ ḳarındaşı pederdir Ḥaydar-ı Kerrār
- 11 Birine derler ‘Abdullāḥ Ḥasan mazlūmuñ oġludur
Şehīd-i Kerbelā’dandır helāk etdi nice eşrār
- 12 İki şehzādesi şāḥ-ı şehīd anıñ biri Ḳāsım
Birisi Ekber ‘Abdullāḥ bular gencine-i envār
- 13 İmāmü’l-Ḥaķ ḥuzūrunda buları tır-i bārānla

²⁰ HBD: selāmet.

²¹ HBD: istiġfār.

- Şehîd etdi münâfîklar olardır kâtil-i ahyâr
- 14 Biri Zeynel-‘Ābidîn nūr-ı ‘aynıdır Sa‘îd Kâsım²²
- Şehîd etdi babasıyla münâfîk Hâricî murdâr
- 15 ‘Alīyyü’l-‘aḥtarı aña İmām el-Bâkır’ın oğlu
- Zehirle eyledi ikrām münâfîk pâdişâh-ğaddâr
- 16 Biri Yahyâ-yı Hādî’dir öbiri Aşğar ‘Abdullâh
- İmāmü’l-Ca‘feri’ş-Şâdık deminden bu iki ebrâr
- 17 Cenâb-ı Mūsâ-yı Kâzım’dan olmuşdur iki gevher
- Biri Şâlih biri Tayyib bulardır kıble-i şuttâr
- 18 Taķı’den zâhir olmuşdur iki cevher kemâl üzre
- Biri Ca‘fer biri Tâhir velâyet cündine serdâr
- 19 ‘Alî nâm Naķı’den Ca‘fer [ü] Kâsım zühûr etdi²³ [2b]
- ‘Acebdir cümle ma‘şûmân gelir şâhib-zamân tekrâr
- 20 Şehâdet bezmine zevķ-i semâ‘ ile gelenler hep
- İçerler cām-ı Kevşer’dan ederler Hâķ ile güftâr
- 21 Seniñ bu nuṭķını Hâşim edenler Hâķ ile iz‘ân
- Girerler kalb-i insâna olurlar Hâķ ile seyyâr

4²⁴. HĀṢĪMĪ

$$[-.-/-.-/-.-/-.-]$$

²² Bu dizenin vezni bozuktur.

- Murg-ı lāhūt-ı semender lānesidir gönlümüz
- 2 Nūr-ı *mā-zāga 'l-başardan*³¹ feyz-i Hakk'ın dāyesi
Tıfl-ı serdām-ı tecelli dānesidir gönlümüz
- 3 Etdirir tecdīd-i elbās tıfl-ı rūḥa dā'imā
Her³² nefesde biñ tecellī ḥānesidir gönlümüz
- 4 Mekteb-i *sümme denānıñ*³³ ḥocasından ders alıp
Lī-ma 'a'llāh dersiniñ ders-ḥānesidir gönlümüz
- 5 Bir şerāre aña nisbet şu'le-i şems [ü] kamer [3a]
Dā'imā envār-ı ḥüsnüñ anasıdır gönlümüz³⁴
- 6 Şüreti ḥum kāse-i Hakk'dır kelāmı 'ārifin
Bezm-i 'aşkıñ Ḥayderī meyḥānesidir gönlümüz
- 7 Baḥr-ı tevḥīd-i hüviyyetdir anıñ bir kaçresi
Baḥr-i zātın Hāşimā dürdānesidir gönlümüz
- 8 Ān-ı dā'imde kamu eşyāya sırr-ı feyz eder
Sikke-i şems ü kamer darb-ḥānesidir gönlümüz

6³⁵. HÂŞİM

[Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün]

[.---/.---/.---/.---]

- 1 Bugün deryā-yı 'aşk içre benim kaçrem durur herkes
Tecellī zevk [ü] şevk içre benim zerrem durur herkes

³¹ Mâ zâgal basaru ve mâ tegâ. *Bakış kaymadı ve haddi aşmadı*. Necm/ 17.

³² HBD: bir.

³³ Summe dena fe tedella. *Sonra yaklaştı ve sarktı*. Necm/8.

³⁴ HBD'de bu beyitten sonra *Mecmua*'da bulunmayan bir beyit daha vardır.

³⁵ *Hâşim Baba Dîvânı* (Kayacan, 2002, s. 137) *Bandırmalızâde Hâşim Baba Dîvânı* (Yalçınkaya, 2008, s. 192-193).

- 2 Tecellî zāta erişdim fenâ-ender-fenâ buldum
Beķā-ender-beķā buldum baña feryād eder herkes
- 3 Kāmu yoklukla varlığım Hāk'ındır hep hākīkatda
Nidem ol baħr-i vaħdetde beni şayd eyledi herkes
- 4 Gehī bād-ı firāk ile beni sürdü bu illere
Açıp yollar gönüllerde benimle bile hāk herkes
- 5 Kāmu sırlar beyān oldu cemālu'llāh 'ayān oldu
Dil-i Hāşim zebān oldu demiyle demlenir herkes

736. HĀŞİM

[Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün]

$$[-.---/-.---/-.---/-.--]$$

- 1 Cism [ü] eşyāya ḥaḳīḳat cān olan añlar bizi
‘Ayn [u] ġayn[ı] terk edip el-ān olan añlar bizi
- 2 ‘Ālem-i kevn [ü] fesādıñ añlayıp esrārını
Her nuḳūşuñ naḳşına elvān olan añlar bizi
- 3 İ‘tibārātdan ‘ubūr edip mecāzı fehmi edip
‘Ayn-ı a‘yāndan görüp seyrān olan añlar bizi
- 4 Seyr-i ekvānı mükerrer seyr edip seyyāre-veş
Her devirde devr eden devrān³⁷ olan añlar bizi
- 5 Külli mevlūd-ı rümūzın añladık mü’min biziz³⁸
Nefsi şeyṭānı geçip insān olan añlar bizi
- 6 Nākıs[a] kāmil demekden Ḥakk’a tevbe etmişiz

³⁶ *Hâşim Baba Dîvânı* (Kayacan, 2002, s. 242-243), *Bandırmalızâde Hâşim Baba Dîvânı* (Yalçınkaya, 2008, s. 292-293).

³⁷ HBD: devvār.

³⁸ Bu dizenin vezni bozuktur.

- Nār-ı vaşla cān atıp nīrān olan aňlar bizi
- 7 ‘İlm [ü] ‘irfāndan mu‘arrāyız hüviyyet ‘aynımız
- Mülk-i ‘aşka nuṭk ile sulṭān olan aňlar bizi
- 8 Zāhir ü bāṭın şühūddan zevkimiz yok zāhidā [3b]
- Hāş ‘amel ‘ilm-i ledünne kān olan aňlar bizi
- 9 Nokṭa-i bā-yı vücūduñ neydiğin bilmez faḳīh
- Naql [ü] te’vilden geçip Qur’ān olan aňlar bizi
- 10 Hāşimā leffāf olan reh-zenlere yār olmazız
- Bī-zebān şoḥbet ile yār[ān] olan aňlar bizi

8³⁹. HĀŞİM

[Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün]

[.---/.---/.---/.---]

- 1 Eğer ikrāra erdiñse gerekmez sende aşlā ḥavf
- Ḥaḳīkat ḥāne-i dilde özüñ bil dā’imā sen⁴⁰ zayf
- 2 Olursañ mükrım elbette ṭarīkatda budur ‘ādet
- Eğer bilmezseñ ikrāmı olur zikriñ dem-ā-dem ḥayf
- 3 Gerekdir cān ile ḥidmet o meydān-ı muḥabbetde
- O ḥidmet zevk ola cāna ola şubḥ [u] mesā hem keyf
- 4 Muḳaddem niyyetiñ bile ki zāyi‘ olmaya ḥidmet
- Devām üzre ola ḥidmet şitā olsun gerekse şayf
- 5 Bu sözlerden bilen Hāşim ma‘ārifde nedir ḥidmet
- Cünūd-ı nefsi kıрмаğçün verilir ma‘nevī bir seyf

³⁹ *Hāşim Baba Dīvānı* (Kayacan, 2002, s. 147-148), *Bandırmalizāde Hāşim Baba Dīvānı* (Yalçinkaya, 2008, s. 202-203).

⁴⁰ BHBD: dā’imāsın.

- 126

- Olsa aqlām cümle eşcār olsa abherler midād
Olsa kâtib cümle ervāḥ olmaya bu sır küşād
‘İlm ü ḥālî ola tevḥîd köhne ḥālî ola saġ
Göre Ḥaḳ’dan bile Ḥaḳ’dan Ḥaḳ’dan işide ḳulaġ
5 Kime kim feyzi naşib etmiş ola Mevlā ezel
Dā’imā kesb-i kemâlde görmez ol aşlā kesel
Sırr-ı⁴⁴ tevḥîde erişip eylemez ḳat’ ā cedel
Hâşimā keşret zuhūrîñ vaḥdet-i a’ lâ bedel
‘İlm ü ḥālî ola tevḥîd köhne ḥālî ola saġ
Göre Ḥaḳ’dan bile Ḥaḳ’dan Ḥaḳ’dan işide ḳulaġ

10⁴⁵. HÂŞİM

[Fā’ ilâtün Fā’ ilâtün Fā’ ilâtün Fā’ ilün]

[-.--/-.--/-.--/-.-]

- 1 Kâmil insāna mürîd olan bulur lâ-büdd felāḥ
Cân [u] dilden ḥidmet edenler bulur semt-i şalāḥ
2 Vaşf-ı zātîñ derk edip sırr-ı sücûdı anlasañ
Maḥv olur zenb-i vücûduñ yoḥsa her fi’ liñ cenāḥ
3 Mûntehā-yı sırr için nefsiñ berrāk olmak gerek
Sırr-ı rūḥuñ zātîña vuşlat için iki cenāḥ
4 Gelmeşe ger Rûḥ-ı ḳudsî ‘āşıkā da’ vet için
Cân u nefsiñ⁴⁶ zulmetinde eyler ol dā’im niyāḥ
5 Hâşimā taḥt-ı cenāḥa geldi çün sultān-ı ‘aşḳ

⁴⁴ HBD: setr.

⁴⁵ *Hâşim Baba Dîvânı* (Kayacan, 2002, s. 75-76), *Bandırmalızâde Hâşim Baba Dîvânı* (Yalçınkaya, 2008, s. 134).

⁴⁶ BHBD: Cāh-ı nefsin.

Gice gündüz ‘aşk u şevke ver terakkî et şabâh

11⁴⁷. HĀŞİM

[4b]

[Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün]

$$[-. -- / -. -- / -. -- / -. -]$$

- 1 Yevm-i tüblā olmayan kes Hakk'ı bulmazsa ne güç
İçi taşā dönmeyen bu sırrı duymazsa ne güç
- 2 Şirk-i ahfā içre nefsin bilmeyip hake'l-yakīn
*Men 'areffe kad 'arefde*⁴⁸ remzi duymazsa ne güç
- 3 Nutk-ı kāmildir demişler bildiren Hakk'ı 'ayān
Cism[i]⁴⁹ inkār ile sem'-i nutk[ı] duymazsa ne güç
- 4 Beht-i vahdet-meşreb olanlar durur insān olan
Haşr-i hayvān olmadın⁵⁰ bu neşri duymazsa ne güç
- 5 Hakk'ı bugün görmeyen yarın dağı görmez imiş
Çeşm-i kalbiñ açmak için pīri bulmazsa⁵¹ ne güç
- 6 Key şaķın uzaķda bilme sen saña baķ sende bul
Kim 'anāşır zulmetinde nūrı bulmazsa ne güç
- 7 Hāşimā bu nazm[ı] taḥkīķ pes durur sālīklere
Kim bu nutk-ı pākiñ ile devri duymazsa ne güç

12⁵². HĀŞİM

⁴⁷ *Hâşim Baba Dîvânı* (Kayacan, 2002, s. 74-75),), *Bandırmalızâde Hâşim Baba Dîvânı* (Yalçınkaya, 2008, s. 133- 134).

⁴⁸Men arefe nefsehu fekad arefe rabbehu. *Nefsini tanıyan, Rabbini tanır*. Hadis.

⁴⁹ BHBD: Zamm-1.

⁵⁰ BHBD: olmayan.

⁵¹ BHBD: duymazsa.

⁵²*Hâşim Baba Dîvânı* (Kayacan, 2002, s. 94-95), *Bandırmalızâde Hâşim Baba Dîvânı* (Yalçınkaya, 2008, s. 164-165).

[Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Fe‘ ülün]

[.---/.---/--]

- 1 Göñül tıfl-ı muḥabbet dāyesidir
Göñül pīr-i ḥaḳīḳat anasıdır
- 2 Göñüldür baḥr-i ḡaybü’l-ḡayb-i lāhūt
Şadef ‘ irfān-ı nuṭḳ dūrdānesidir⁵³
- 3 Göñül ümmü’l-kitāb toḥmü’l-meẓāhir
Muḥaḳḳaḳ zāt-ı Ḥaḳḳ’ ın ḥānesidir
- 4 Düzer bir demde biñ ‘ arş u semavāt
Göñül Ḥaḳḳ’ ın muşavver ḥānesidir
- 5 Göñüldür ḥocası ervāḥ-ı ḳudsün
Ḳamu ‘ ilmiñ mu‘ allim ḥānesidir
- 6 Odur Muḥyī Mümīt sırrına mazḥar
Ḥayāt [u] mevt anıñ dem-ḥānesidir⁵⁴
- 7 Gerek māzī gerek müstaḳbel [ü] ḥāl
Ezel āḥir tecellī-ḥānesidir
- 8 Cihāt-ı sit aña nisbet ‘ ademdir
Cihetsiz murğ-ı vaḥyiñ lānesidir
- 9 Nebīlerle velīler beyt-i ma‘ mūr
Bu Hāşim cümleñ vīrānesidir

13⁵⁵. HĀŞİM

[5a]

[Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün]

⁵³ BHBD: nuṭḳıdır dānesidir.

⁵⁴ Bu beyit BHBD’de bulunmamaktadır.

⁵⁵ *Hāşim Baba Dīvânı* (Kayacan, 2002, s. 123-124), *Bandırmalızâde Hāşim Baba Dīvânı* (Yalçınkaya, 2008, s. 156-157).

[.---/.---/.---/.---]

- 1 Zuhūr-ı mazhar-ı Ādem Resūl-i kibriyādandır
Muḳaddes olması her dem Resūl-i kibriyādandır
- 2 ‘ Acebdır nefḥa-i Raḥmān Mesīḥa oldı kūt-ı cān⁵⁶
Ḳamuya feyz-i Ḥaḳ ‘ irfān Resūl-i kibriyādandır
- 3 Nübüvvetde olan envār velāyetde olan esrār
Tecellī-i Ḥudā her bār Resūl-i kibriyādandır
- 4 Muḥammed ḥamd ile zākir Eḥad Aḥmed’ledir bāhir
Eğer bāṭın eğer zāhir Resūl-i kibriyādandır
- 5 Demidir nefḥa-i Raḥmān demiyle ḥayy olur ebdān
Zuhūru her melek insān Resūl-i kibriyādandır
- 6 Zuhūru mazhar-ı esbak kelāmıyla bilindi Ḥaḳ
Ḳulūba feyz-i Ḥaḳ muṭlaḳ Resūl-i kibriyādandır
- 7 Saña ‘ izzet budur Hāşim ki ceddin̄dir Ebü’l-Ḳāsım
Tesellīler saña dā’im Resūl-i kibriyādandır

14⁵⁷. HĀŞİM

[Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Fe‘ ülün]

[.---/.---/.--]

- 1 Mekāndan lā-mekān hem kân gönüldür
Zamānsız hem zamān her ān gönüldür
- 2 [Gönül] anda eder her ṭavrı izhār
Meṭālī‘ de zuhūr imkān gönüldür

⁵⁶ BHBD: kuvvet cān.

⁵⁷ *Hāşim Baba Dīvânı* (Kayacan, 2002, s. 93), *Bandırmalızâde Hāşim Baba Dīvânı* (Yalçınkaya, 2008, s. 163).

6 Hāşimā Mañşūr-veş uran Ene’l-Ḥaḫ sırrını⁶⁴
Yüz çevirse dār-ı Ḥaḫ’dan belki ol bīgānedir

$$[-. -- / -. -- / -. -- / -. -]$$

- 1 Nār-ı ‘aşka yanmayan cān nūrı bilmez kâdardır
 Kāleb-i⁶⁶ münkir ki şeytān qalbi bilmez kâdardır⁶⁷
- 2 Bilmeğe sa‘y eyle vaḥdet sırrını gel zāhidā
 Bulmayan keşretde vaḥdet cem‘ i bilmez kâdardır⁶⁸
- 3 Gice gündüz ğayret edip Ḥaḫ’la kāmīl nuṭqını
 Duymayanlar emr-i Rabb’i nuṭqı bilmez kâdardır⁶⁹
- 4 Cezb eden vaḥdet meşāmın cāmi‘ [u] putḥāneden
 Zāhiren kāfir durur ol küfri bilmez kâdardır⁷⁰
- 5 Ehl-i vaḥdet zāt-ı Ḥaḫ’da zātını maḥv eyleyip
 Müfredāta oldu sārī şirki bilmez kâdardır⁷¹
- 6 Yād-ı Ḥaḫ’la sürmeyen aḥbāb şafāsın Hāşimā
 Görmez ol zerrāt-ı Hakk’ı şemsi bilmez kâdardır⁷²

⁷² (6: 7D).

- 1 Biz ḥarābāt ehliyiz her cāna cānān olmuşuz
Ṭayy-ı eṭvār eyleyip her ilde miḥmān olmuşuz
- 2 Zāhiren dīvāneyiz mesken bize mey-ḥāneler
Genc-i Ḥaḳ’dır ḳalbimiz şüretde vīrān olmuşuz
- 3 Nüşa’i tekṡil okuduk neṡsimiz fehṡ etmedik
Noḳta-i ḳalbi bilince ‘ayn-ı insān olmuşuz
- 4 Ḳalb-i kāmil ḥācemizdir neṡsimiz tefsīr-i rūḥ
Ḥāṡiye tab‘-ı selīmdir saṭr-ı Furḳān olmuşuz
- 5 Añladık ḥaṡr-i ḳıyāmet ḳopdu girdik cennete
Vech-i Ḥaḳḳ’a nāzırız biz ehl-i vicdān olmuşuz
- 6 Cām-ı vaḥdet cūr‘ asın nūṡ eyledik sekrān biziz
Ān-ı dā’im naḳlimizdir mest [ü] ḥayrān olmuşuz
- 7 *Şemme vechu ’llāḥ* bizimdir beyt-i ma‘ mūr bizdedir
Rūḥ-ı ḳudsīler meṭāfi ‘arṡ-ı Raḥmān olmuşuz
- 8 Hāṡimā dünyā vü ‘uḳbā ‘āṡıḳa mekr ü ḥicāb
Zāḥir [ü] bāṡın bir oldu nūn-ı imkān olmuşuz

19⁸⁴. HĀŞİM

[Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün]

[.---/.---/.---/.---]

- 1 Dilā zūlf-i dil-ārādan dimāğ-ı cān şafā almaz
Mu‘ aṡṡar eyleyip cismim beni benden baña şalmaz
- 2 Gehī vuṡlat gehī fırḳat gehī rızḳ⁸⁵ u gehī ni‘ met

⁸⁴ *Hāṡim Baba Dīvānı* (Kayacan, 2002, s. 134-135), *Bandırmalızāde Hāṡim Baba Dīvānı* (Yalçınkaya, 2008, s. 181).

⁸⁵ BHBD: zevḳ.

- Gehī nefis⁸⁶ ü gehī miḥnet verip benden beni almaz
- 3 Yem-i vaḥdet olup sırrım temevvüc eylemez her⁸⁷ dem
- Sivādan şoyunup göñlüm o baḥriñ қа‘ rına dalmaz
- 4 Eđer ūlā⁸⁸ eđer āḥir eđer dünyā eđer ‘uḳbā
- Bulardan el yusun Hāşim sivādan hīç eşer ḳalmaz

20⁸⁹. HĀŞİM

[Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün]

[-.--/-.--/-.--/-.-]

- 1 Cism-i ‘ārif⁹⁰ Ḥaḳḳ’a revzen ḥānesi dil aña baḳ
- Vechidir seb‘ a’l-meşānī şūret-i cānāna baḳ
- 2 Seb‘ a-i arzı semāyı ‘arş ile kürsī vü hemm
- Cümle-i eşyāyı cāmi‘ vaḥdet-i ebdāna baḳ
- 3 Hem daḥı esmā-i zātiyye ile muḥtār⁹¹ olup
- Esfel [ü] a‘ lāya ḥākīm ḥikmet-i Yezdān’a baḳ
- 4 Metn-i enmūzec vüçüdu hep meẓāhir ger⁹² şürūḥ
- ‘Ayn-ı mir’āt-ı ‘avālim şafvet-i insāna baḳ
- 5 Zāhir ü bāṭın ‘avālim ḳāleb-i ḳalbi⁹³ olup [6b]
- Bāğ-ı ezhār-ı bihiştten behcet-i elvāna baḳ
- 6 Āb-ı cārī ‘ayn-ı enhār-ı cinānıñ ‘aynıdır
- Ḳāmet-i Ṭübā-yı sidre cennet-i rıdvāna baḳ

⁸⁶ BHBD: naḳmet.

⁸⁷ BHBD: bir.

⁸⁸ BHBD: evveli.

⁸⁹ *Hāşim Baba Dīvânı* (Kayacan, 2002, s. 152-153), *Bandırmalızâde Hāşim Baba Dīvânı* (Yalçınkaya, 2008, s. 206-208).

⁹⁰ BHBD: Çeşm-i ‘ārif.

⁹¹ BHBD: mümtāz.

⁹² BHBD: meẓāhirle.

⁹³ BHBD: ḳalıb-ı ḳalbi.

- 7 Şân-ı ‘irfânînda nâzil kavî-i Hâķ lā takrebū
Tā-ebed vaḥdetle sekrân şerbet-i vicdâna baķ
8 Âdemîdir vaşf-ı zâtîñ fē’s-cüdû⁹⁴ i’lân eder
Böyle zâhir emr-i Hâķ’da ḥamâķat[?] şeyṭâna baķ
9 Men ra’ânî’den⁹⁵ ‘Alîyyü’l-Murtezâ’dan ders alıp
Eyledi bu sırrı inkâr sîret-i Mervân’a baķ
10 Hâşimâ hep devr-i eşyâ âdemîde ḥatm olur
Ve’srebū lā tûsrifû⁹⁶ der âyet-i Qur’ân’a baķ

21⁹⁷. HĀŞİM

[Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün]

$$[-. -- / -. -- / -. -- / -. -]$$

- 1 Gel maḳām-ı ḳāf [ü] nūndan devr eden devvāra baḳ
Zātını izḥār ile hem setr⁹⁸ eden Settār'a baḳ
- 2 Bunca naḳş [u] şūret ile vechini i' lān için
Çār-^c unşur çeşmesinden⁹⁹ seyr eden seyyāra baḳ
- 3 İ' tibār eder celāl [ü] hem cemālīñ nisbeti
Ger cemālīñ perdesinde ḳahr eden Ḳahhār'a baḳ
- 4 Bilmek isterseñ bu sırrı var eriş bir kāmile
Kim bu sırra tāc [u] taḥtın terk eden ebrāra baḳ
- 5 Ġayr[1] yokdur ġayr[1] bilme cümle birdir Hāşimā

⁹⁴ Fescudû lillâhi va'budû. *Haydi, Allah'a secde edin ve O'na kulluk edin.* Necm/ 62.

⁹⁵ Men reânî fekad reel Hakk. *Beni gören Hakk'ı görmüştür.* Hadis.

⁹⁶ Ya benî âdeme huzû zinetekum inde kulli mescidiv ve kulû vesrabû ve la tusrifû, innehu lâ yuhibbul musrifin. *Ey Âdemogulları! Her mescitte ziynetinizi takının (güzel ve temiz giyinin). Yiyn için fakat israf etmeyin. Çünkü O, israf edenleri sevmez. Araf/ 31.*

⁹⁷ *Hâşim Baba Dîvânı* (Kayacan, 2002, s. 154-155).

⁹⁸ BHBD: s1rr.

⁹⁹ HBD: haymesinden.

Farķ[1] terk et ʿ ayn[1] ğayn et yār diyü aġyāra baķ

22¹⁰⁰. HĀŞİMĪ

[Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilün]

[-.--/-.--/-.--/-.-]

- 1 Hāşimīyim hem faķīrim Müctebāʾdır sevdiğim
Āl ü evlād-ı Muḥammed Muştafāʾdır sevdiğim
- 2 Çār-yār-ı pāk-gevher-i ümmehāt-ı mü ʾminīn¹⁰¹
Şuffa-ı aşḥāb-ı yārān-ı vefādır sevdiğim
- 3 Ḥazret-i şāh-ı velāyet Şübber ü Şübeyr¹⁰² ü cān
Pīr Aḥīʾdir¹⁰³ Kānber-i Selmān şafādır sevdiğim
- 4 Zeyd Kāsim İbn-i ʿ Abbās Veys [ü] Caʿ fer erķamı
Sırr-ı isbāt mazḥar-ı faķr [u] fenādır sevdiğim
- 5 Seyyidüʾs-sādāt Zeyneʾl-ʿ Ābidīn bin eş-Şehīd
Kerbelāʾda mazḥar-ı cevr [ü] cefādır sevdiğim
- 6 Ol imāmüʾl-evliyā tevḥīd-i ʿ ilmiñ Bāķırʾı [7a]
Ol kerīm bin el-kerīm şāḥib-ʿ aṭādır sevdiğim
- 7 Evveliñ ü āḥiriniñ mazḥar olan sırrına
Caʿ ferüʾş-Şādık veliyyüʾl-evliyādır sevdiğim
- 8 Kāzīmüʾl-ġayz Hādī-i dīn meşʿ al-i ehl-i yakīn
Mūsā-i Kāzım imāmüʾl-etķiyādır sevdiğim
- 9 Kāf [ü] nūnuñ menbaʿ ı ol kıble-i erbāb-ı dīn

¹⁰⁰ *Hāşım Baba Dīvānı* (Kayacan, 2002, s. 193-194), *Bandırmalızāde Hāşım Baba Dīvānı* (Yalçınkaya, 2008, s. 249-251).

¹⁰¹ Bu dizenin vezni bozuktur.

¹⁰² BHBD: Şeppīr.

¹⁰³ BHBD: Pīr Vācidʾdir.

- Kāşif-i sırr-ı ‘Alī ‘aynu’r-Rızā’dır sevdiğim
- 10 Menba‘u’l-cūd mürşidü’l-Ḥaḳ ol cevād İbnü’l-İmām
Kim Muḥammed Müttakī’dır muḳtedādır sevdiğim
- 11 Fażl-ı Ḥaḳ’dandır Naḳī’dır hem ‘Alī’dır hem velī
‘İlm [ü] ‘irfān menba‘ı ‘ayn-ı ḥayā’dır sevdiğim
- 12 Mülk-i bâṭın şāhididir hem ‘askeri ehl-i fenā
Hem Ḥasan’dır hem ‘Alī şāhib-livādır sevdiğim
- 13 Nesl-i pāk-i Muştafā vü Murtezā’dır Hāşimī
Mehdī-i şāhib-zamān Āl-i ‘Abā’dır sevdiğim

23.RÜŞDİ

[Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün]

[.---/.---/.---/.---]

- 1 Vişāl-i yāre ‘ālemde demez bir kimse cān çekmez
Cihān içre olur mu yār için āh [u] fiğān çekmez
- 2 Ḥaḳīḳatde ḳamu eşyā merātib üzre ‘āşıḳdır
Meşel[?] gurbetde olsun mu firāḳı āşiyān çekmez
- 3 Ḳamu mevcūd dü ‘ālemde vaṭan ārzusun eylerler
Mine’l-ferşi ile’l-‘arş olmaya ḥubb-ı mekān çekmez
- 4 Belī her bülbul-i şeydā için bir gonce mevcūddur
Ḳanı bir gülsitān ayağını kim bülbulān çekmez
- 5 Bu ‘aşḳ içre mücāzāt hep ḥaḳīḳatde aña rāci‘
Anıındır vāridāt Rüşdī buña ‘ārif kemān çekmez

24. RÜŞDÎ

[Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün]

[----/----/----/-.-]

- 1 Biz şîfât-ı nefse tîğ-i kahr ile mât eyleriz
Ceyş-i ezkâr ile her varını ġārāt eyleriz
Şaykal-ı 'aşk ile jeng-i kalbi mir'āt eyleriz
Vech-i Hakk'ı 'ayn-ı a' yān ile işbāt eyleriz
Münkiriñ derdine biñ vechile iskāt eyleriz
- 2 Bu vîrâne dilleriñ 'aşk ile ta' mîr eyleyip [7b]
Âfitâb-ı zât ile gencîne tenvîr eyleyip
Tâlib-i Hakk'ı cemâl-i yâre tefsîr eyleyip
Sırr-ı dilden *men* 'aref dersine takrîr eyleyip
'Âşıkânîñ kalbine pür-nûr-ı mişkât eyleriz
- 3 *Nahnû* mir'āt sırrın[a] maẓhar düşen 'Uşşākî'yiz
*Len terânî*¹⁰⁴ kaydınıñ âzâdıyız ıtlâkıyız
Genc-i dilden 'âlemi seyrân eden İşrākî'yiz
Emr-i Hakk'la bâde-i 'aşk üzre me'mûr sākîyiz
Câm-ı 'aşk[ı] şerh için eş'âr [ü] ebyât eyleriz
- 4 Zâhidâ şekk eyleme irşâdımız Hakk'dır bizim
Kesr muḳayyed etmeyiz mu' tādımız Hakk'dır bizim
Çün ḡarâbât ehliyiz âbâdımız Hakk'dır bizim
Ḳavl-i kâzib bilmeyiz üstâdımız Hakk'dır bizim
Vaḥdeti sırf[?] görmüşüz ref-' i izâfât eyleriz

¹⁰⁴ Kâle len terânî velâkini-nzur ilâ-lcebeli fe-ini-steḡarra mekânehu fesevfe terânî. *Beni (burada ve dünya gözüyle) asla göremezsin, ama şu dağa bak; eğer o yerinde karar kılabilirse, sen de Beni göreceksin.* Araf/143.

- 5 Sā'iliñ sā'iliyiz kâ'iliyiz her kâ'iliñ
Reh-beriz 'aşıklara mā'iliyiz her mā'iliñ
Sā'iliyiz zāhid velī muḥbiriyiz her sā'iliñ¹⁰⁵
Emrini rām olmuşuz her rüz [u] şeb ol fâ'iliñ
Rüşdiyâ 'âcizleriz Hakk'ı itâ' at eyleriz

25. RÜŞDÎ

[Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün]

[.---/.---/.---/.---]

- 1 Dilâ fe't-tahherü¹⁰⁶ emriñ tut olğıl tahir-i ma' nâ
Vü tahhir beyti remziñden haber aldık ise hâlâ
2 Tahâretsiz huzûr-ı Hakk'a varmak bî-edeblikdir
Bulup bir mā'-ı şâf ol pāk bu demde ey dil-i dānâ
3 O mā'-ı ğayb ile ğusl eyleyip pāk olmasa cismiñ
Şalâtıñ ola mı maḳbûl huzûr-ı Hakk'da gör cānâ
4 Ne deñli āb-ı taşvîrle vücûduñ eylese taḥîr
Haḳîkatde deġilsin pāk bu remzi eyle istiṣnâ
5 Ki ğuslûñ farzı üç oldı şerî' at içre kim bî-şek
Haḳîkatde daḡı üçdür dediñ bu kavle āmennâ
6 Gör imdi rütbesi ğuslûñ şerî' at içre üç oldu
Biri ġargara istinşâḳ üçüncü cümle-i a' zâ
7 Haḳîkatde daḡı üç rütbedir pāk etme bil cismiñ [8a]
Biri cemdir biri farḳdır biri maḥviyyet-i eşyâ
8 Mezâhirde bu ğuslûñ sünneti altı dedi Aḥmed

¹⁰⁵ Bu dizenin vezni bozuktur.

¹⁰⁶ Ve in küntüm cünüben fettahheru. *Cünüpseniz iyice yıkanıp arının (tam temizlenin)*. Maide/6.

- Biri niyyet birisi avrudun pāk eylemek āyā
- 9 Üçünci gevdede şibh [?] olan ‘uẕv[1] pāk etmek
- Vü dördüncüsü ābdestdir giri qalmaq ile dü pā
- 10 Beşinci gövde[y]i üç kez sağ [u] soldan u başından
- Döküp bu vech ile mā’ı ki cismiñ üzre ey ‘anqā
- 11 Dağı altıncı her ‘uẕvuñ tamām olduqda ey mü’min
- Topuğuñu qoyup bir nesne üzre yıqamaqdır hā
- 12 Haqīqatde dağı altı olupdur sünneti guslūñ
- Biri ikrār biri bī’at biri teslīm ile’l-Mevlā
- 13 Biri tesbīḥ ü tehlīl [ü] sivāyı ber-ṭaraf etmek
- Beşinci oldı bil irşād dem-i mürşidle bi’l-iḥyā
- 14 Dağı altıncısı dil levḥini pāk etme ḥādīşden
- Hevācisden berī olmak bu demde ṭāhir-i kübrā
- 15 Biri zāhir biri bāṭın ikisin etme gel inkār
- Şerī’ atsız haqīqatsız kişi maqbūl ola ḥāşā
- 16 Dedi *men kâne fī kalbihi*¹⁰⁷ kim ğayr-ı Haqq [u] Allāh
- Fe-ḥaşmūhū ki fī’ d-dāreyn*¹⁰⁸ Allāh qavlini et işğā
- 17 Bu remzi fikr edip selb et gönülden mā-siva’l-lāhı
- Budur *ḳad eflēḥa*¹⁰⁹ sırrı bilirseñ nükte-i ğarrā
- 18 Eğerci kışra pāk etdiñ qanı lebbeyk ri’ āyātı
- Senden[?] qalbū’s-selīm ister nihāyet Ḥaẓret-i Mevlā¹¹⁰

¹⁰⁷ Men kâne fī kalbihi Allah fe-muīnuhū fī’ d-dāreyni Allah Ve men kâne fī kalbiḥi gayrullāh fe-ḥaşmūhū fī’ d-dāreyni Allah. *Kalbinde Allah olanın her iki dünyâda da yardımcısıdır Allah. Kalbinde Allah olmayanın her iki dünyâda da hasmıdır Allah.* Hadis.

¹⁰⁸ Men kâne fī kalbihi Allah fe-muīnuhū fī’ d-dāreyni Allah Ve men kâne fī kalbiḥi gayrullāh fe-ḥaşmūhū fī’ d-dāreyni Allah. *Kalbinde Allah olanın her iki dünyâda da yardımcısıdır Allah. Kalbinde Allah olmayanın her iki dünyâda da hasmıdır Allah.* Hadis.

¹⁰⁹ Kad eflaha men tezekka. *Doğrusu arınan kimse kurtuluşa ermiştir.* Ala suresi/14.

¹¹⁰ Bu beytin vezni bozuktur.

- 19 Birin ikrār birin inkār edersen bil münāfıksın
İmān et zü'l-cenāḥeyn ol dilerseñ cennetü'l-Me'vā
- 20 Ḥaḳīḳat mā'-ı tevḥīdle dilin pāk etmedi bir kez
[...] Allāh cenābetdir buña şekk etmezem aşlā
- 21 Göñül beyt-i muḳaddesdir aña nāzır durur Allāh
Tecellī ede mi fikr et 'aceb nā-pāke o a' lā
- 22 Kulübü'l-etḳiyāyı Ḥaḳ nazar-gāhım demiş gūş et
Sıgışmayan yer [ü] göge taḳı ḳalbiñ eder iḥyā
- 23 Çe mīgūyi 'aceb Rüşdī deyip fikr eyle ey zāhid
Nemīdānem bu taşvīri deyip sen ḳalma nā-bīnā

26. RÜŞDİ

[8b]

[Mef' ūlū Mefā' ilū Mefā' ilū Fe' ūlūn]

[--./--./--./--]

- 1 Dil şehri bahār oldu açıldı gül-i ḥamrā
Keşf etdi cinān vechini āyīne-i kübrā
- 2 Firdevs-i ḥaḳīḳatde çemen-zāra erişdi
Göz açdı seher murğ-ı göñül etdi temāşā
- 3 Raḥmet yeli cūş eyleyip [ol] ḥār u gubārı
Pāk etdi göñül ravzasını raḥmet-i Mevlā
- 4 Dil murğı feraḥ buldu ğınā rev-zenin açdı
'Aşḳ āletini dilde çalar bülbül-i şeydā
- 5 Her gūşede bir nağme-i esrār-ı İlāhī
Cān gūşına hoş erdi yine şayḥa-i İsrā
- 6 Gördüm ki cihān şaḥn-ı sehī-ḳad ile dolmuş

- Her birisi ol sîret-i aķdemle mücellā
- 7 Ağyār-ı sitem-kārdan eķer ķalmamış anda
Nefy eylemiş ol lāyı mu‘îni olup illā
- 8 Nūr-ı Aķad’iñ mazhar-ı eķyāda mu‘anven
Zerrāt-ı cihān eyledi işbāt-ı müsemmā
- 9 Esmāda zuhūr etdi ‘aceb zāt-ı muķaddes
El şundi ķamu vaķdete bu esfel [ü] a‘lā
- 10 Her zerre Ene’l-Ħaķ’dan açıp rāz-ı nihānı
Bu cümle yek oldu mekes-i ‘arş-ı mu‘allā[?]
- 11 İ‘dād-ı ħaķīķatden berī oldu şümārāt
Maķv etdi vücūhāta ķamu şūret-i ma‘nā
- 12 Keşf eyleme ey Rüşdī yeter genc-i nihānı
Ta‘n ehli sözüñ gūş edip aramaya fetvā

27. RÜŞDİ

[Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün] [?]

[--./--./--./--]

- 1 Dil tekyesine aķı olduñsa Mevlā[?]
Ħoş- ravzadır ol ģaflet ile etme tevellā
- 2 Pāk tut ħarem-i manzar-ı dergāh-ı Ħudā’dır
Rā’ilere mir’āt-ı mücellā o muşallā
- 3 Her ten içre ķuds-i mu‘azzam o maķāmdır¹¹¹
Gör Ka‘be-i ‘ulyādan o evdir daķı ‘alā
- 4 Allāh evidir der aña ol zāt-ı muķaddes

¹¹¹ Bu dizenin vezni bozuktur.

- Çün taht-ı şehin-şāh durur eyle mücellā
- 5 Her günde yedi kerre nazar-gāh-ı Hudā'dır
- Ta' zīm ile tut çün aña der nūr-ı tecellā
- 6 Bir qalbi yapan Ka' be yapar dediği şāhñ [9a]
- Bu remzi beyān etmede ğayrı deĝil aqlā
- 7 Diĝkatle baqıp Rüşdī sūhan-pervere ğuş et
- Anda bulunur sa' y ile bu lādaki illā

28. RÜŞDİ

[Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün]

[.---/.---/.---/.---]

- 1 İçerseñ cām-ı ' aşkı ey göñül āb-ı hayāt olsun
- Müdām bezmiñ şafā-yı dil-küşā cā-yı necāt olsun
- 2 Açılsın genc-i maḥfiyyāt sürülsün zevk-i vicdānī
- Tükensin ĝıll [ü] ĝış ḥall-i maḥall-i müşkilāt olsun
- 3 *Seḫāhüm rabbühüm*¹¹² ḥamrın içip dest-i İlāhī'den
- Geçilsin bār-ı hestīden görünen vech-i zāt olsun
- 4 Cemāl perdesini şakḳ eyleyip ol zāt-ı müsteṣnā
- Aradan maḥv olup ḥādiş sivā bi'l-küllü māt olsun
- 5 Erişip ol yüze Rüşdī edip bir secde-i taḥḳīḳ
- İşiñ min ba' d ḥulūş-ı qalb ile zıkr-i şalāt olsun

29¹¹³. [YŪNUS]

¹¹² Aliyehum siyabu sundusin hudrun ve istebrakun ve hullu esavira min fiddah ve sekahum rabbuhum şaraben tahura. Üzerlerinde yeşil ince ipekten ve parlak atlastan elbiseler vardır. Gümüş bileziklerle süslenecekler. Rabb'leri onlara tertemiz içecekler sunacak. İnsan/21.

¹¹³ *Âşık Yûnus* (Tatcı, 2008, s. 118-120).

- 1 Başlayalum söze hoş
Cân [u] gönül itsün cûş
‘Aşk[i]le diyelüm hoş
Lâ ilâhe illa’llâh
- 2 Gönülleri şâd iden
Kaygudan âzâd iden
Cân mülkin âbâd iden
Lâ ilâhe illa’llâh
- 3 Bağlu kapuyı açar
Hakk’ı bātıldan seçer
Gizli sırların açar
Lâ ilâhe illa’llâh
- 4 Ğamı gönülden sürer
Düşmenler boynun burar
Gönülde hoş taht urar
Lâ ilâhe illa’llâh
- 5 Derd bendlerden kurtaran¹¹⁴
‘Aşkî coşup arturan
Korkulardan kurtaran
Lâ ilâhe illa’llâh
- 6 Eylegil beni şâ’im
‘Aşkuñ ile tut kâ’im
Sözüm bu olsun dâ’im

¹¹⁴ AY: aşiran.

- Lā ilāhe illa'llāh¹¹⁵
- 7 Gidelüm ilimize
Bu gelsün dilimize
Berātdur elimize
Lā ilāhe illa'llāh¹¹⁶
- 8 Seni sırra irgüren
Ölmüş cānuñ virgüren
Bilmezlerüñ bildüren
Lā ilāhe illa'llāh¹¹⁷
- 9 Cāndan teşvīşi süren
Kulı Hakk'a irgüren
Murādına irdüren
Lā ilāhe illa'llāh¹¹⁸
- 10 Hakk ile birleşdüren
Raḥmete ulaşıduran
Şu güne irişdüren
Lā ilāhe illa'llāh¹¹⁹
- 11 Bu gözlere nūr virür
Göñüle sürür virür
Ne dilerseñ irgürür
Lā ilāhe illa'llāh¹²⁰
- 12 Rāḥat ider bu cānı

[9b]

¹¹⁵ Bu dörtlük AY'da bulunmamaktadır.

¹¹⁶ Bu dörtlük AY'da bulunmamaktadır.

¹¹⁷ (8: 6D).

¹¹⁸ (9: 7D).

¹¹⁹ Bu dörtlük AY'da bulunmamaktadır.

¹²⁰ (11: 8D).

Dünyâ durur uş fânî

Diyelüm biz hoş anı

Lâ ilâhe illa'llâh¹²¹

13 Allâh adın eydelüm

İmânı bāy¹²² eydelüm

Hoş derdile eydelüm

Lâ ilâhe illa'llâh^{123 124}

30¹²⁵. VUŞLAT

[Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün]

[-.--/-.--/-.--/-.--]

1 Ey gönül gel cümle maḥlûkâtla eyle imtizâc

Hâlik'în ' indinde ḥâzır bulasñ bir ta taht [u] tâc

2 Cümlede mevcûd olan bir sırr-ı a' zâmdır ' Alî

İntisâba ḥilm-i iḥsanıñ ola her türlü bâc

3 Kimseniñ göñlünü yıkma anı yapmak güç olur

Bir yere cem' olması mümkün mi kesr olsa zücâc

4 Düşme göñülde yer bulur illâ göñülde düşîze[?]

Dediler eslâf anıñcün derdine olmaz ' ilâc

5 Yalınız yügrüklük etmek [ger] dilerse bir kişi

Her ne deñli sa' y eder ise gine olmaz revâc

6 Cümleye Hâk'dan ' aṭâ oldu Muḥammed mâyesi

¹²¹ Bu dörtlük AY'da bulunmamaktadır.

¹²² AY: pāk.

¹²³ (13: 8D).

¹²⁴ AY'da bu dörtlükten sonra *Mecmua*'da bulunmayan 9 dörtlük daha vardır.

¹²⁵ *Divan-ı Vuslati* (Tanıdır, 2002, s. 125).

- Ger toyunmazsa geçer vaḳti anıñ her demde aç
- 7 Merd olup meydāna gir merdānelikle Vuşlatā
- Zāhir [ü] bāḫında Ḥaḳ’dan ğayra olma ihtiyāc

31¹²⁶.YŪNUS

[8’li hece ölçüsü]

- 1 Dīnūñ imānuñ varısa
- Ḥor görmegil dervīşleri
- Cümle ‘ālem müştāḳlardur
- Görmekliğe dervīşleri
- 2 Ay [u] güneş müştāḳ dur[ur]
- Soḫbetine dervīşlerüñ
- Ferişteler tesbīḥ oḳur
- Zıkr iderler dervīşleri
- 3 Tersālar tevbeye gelür
- Taḥt ıssıları zebūn olur
- Ṭağlar ṭaşlar secde kıılır
- Göriceğiz dervīşleri
- 4 ‘Ālem faḫrı [ol] Muştafa
- Dervīş idi gönli şafā
- Andan ister iseñ vefa
- İncitmegil dervīşleri
- 5 İncidürseñ āh ideler
- ‘Ömrüñ kökin¹²⁷ ḳurudalar

¹²⁶ *YŪnus Emre Dīvānı* (Tatcı, 2008, s. 306).

¹²⁷ AY: gŭlin.

- Gözsüz olasin yireler[?]
İncidürseñ dervîşleri¹²⁸
- 6 Gökden inen dört kitâb[1] [10a]
Günde[?] biñ kez okurısañ
Yārın dīdār göremezsün
Sevmeziseñ dervîşleri^{129 130}
- 7 Yir gök eydür hırқа һақı
Himmetleri olsun bākī
Çün pādişāh oldı sākī
Esridiser dervîşleri
- 8 Yūnus eydür bu ʿışq geldi
Ölmüş cānum diri kıldı
Sen ben dimek bizden ҡaldı
Göricegiz dervîşleri¹³¹

32. SEYYİD ʿABDUŞŞAMED

[Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün]

[.---/.---/.---/.---]

- 1 Vücūduñ bāʿ iş-i kevn [ü] mekândır yā Resūlaʿllāh
Cenāb-ı Һazretiñ faһr-i cihāndır yā Resūlaʿllāh
- 2 Düşelden göñlüme sevdā-yı ʿaşkıñ rüz [u] şeb kārım
Enin ü zār [ü] feryād [ü] fiğāndır yā Resūlaʿllāh
- 3 Firāķıñ āteşi cism-i zaʿifim yaқdı yandırdı

¹²⁸ AY'da bu dörtlükten sonra *Mecmua*'da bulunmayan 1 dörtlük daha vardır.

¹²⁹ (6: 8D).

¹³⁰ AY'da bu dörtlükten sonra *Mecmua*'da bulunmayan 1 dörtlük daha vardır.

¹³¹ (8: 10D).

4 Der-i devlet-me ‘ābîñdan beni mehcūr [u] dūr etme
 Kāpîñ mücrimlere dārū’l-emāndır yā Resūla’llāh
 Değil ḥaddim ḥuzūr-ı ‘izzetiñe ‘arz-ı ḥāl etmek
 Murādım vāқи-‘i ḥālî beyāndır yā Resūla’llāh
 5 Muḥibbiñ derd-mendiñ Seyyid ‘Abduşşamed ferdā¹³²
 Şefî‘ olmaz iseñ ḥālî yamandır yā Resūla’llāh

[Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün]

1 Ṭoğdı ol şadr-ı risālet başdı ‘ arş¹³⁴ üzre ķadem
 Şaldı ol nūr-ı nübüvvet pertevin fevķa’l-ümem
 2 Çalınup ṭabl-ı beşāret geldi şāh-ı enbiyā
 Ġulgule ṭoldı cihāna ķondı ol şāhib-‘ ālem¹³⁵
 3 Gelmeyeydiñ ‘ āleme sen ḥalk-ı efrād-ı cihān
 Dostluğña yaradıldı ey nebiyy-i muḥterem^{136 137}
 4 Yā Resūla’ llāh şefā‘ at ķıl Niyāzī-mücrime¹³⁸
 Şol zamānķim baş [açıķ]¹³⁹ yalın ayak ķan ağlayam¹⁴⁰

[7'li hece ölçüsü]

- 1 Adım adım ilerü
Beş on adım¹⁴² içerü
On sekiz biñ 'ālemi
Gördüm bir dağ içinde¹⁴³
- 2 Vardum ilerü vardum
Levhi önüme aldum
Āyetlerin okudum
Yazdum bir dağ içinde¹⁴⁴
- 3 Kālbden büyük dağ olmaz
Şol Allāh['a]¹⁴⁵ doyulmaz
Mevlām saña kanılmaz
Sevdüm bir dağ içinde^{146 147}
- 4 **Yūnus** oldum gezerüm
Mevlā'm ile yazarum¹⁴⁸
Ben Allāh'ũn dīzāruñ
Gördüm bir dağ içinde¹⁴⁹

35. MERKEZİ

[Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün]

[.---/.---/.---/.---]

¹⁴¹ *Âşık Yūnus* (Tatçı, 2008, s. 133-134).

¹⁴² AY: beş 'ālemden.

¹⁴³ AY'da bu dörtlükten sonra *Mecmua*'da bulunmayan 6 dörtlük daha vardır.
¹⁴⁴ (2: 8D).

¹⁴⁵ AY: sohbetine.

¹⁴⁶ (3: 9D).

¹⁴⁷ AY'da bu dörtlükten sonra *Mecmua*'da bulunmayan 1 dörtlük daha vardır.

¹⁴⁸ AY: dost iledür bāzārum.

¹⁴⁹ (4: 11D).

- 1 Eyā ‘ālemleriñ şāhı tecellī kıl tesellī kıl
Göñüller burcunuñ māhı tecellī kıl tesellī kıl
- 2 Hābībīñe bizi kıl yār muḥabbet şem‘ini uyar
Eyā Leylā-şıfat dil-dār tecellī kıl tesellī kıl
- 3 Cigerden eylerim feryād bu beñlik da‘ vāsından āzād¹⁵⁰
İkilikden kılıp āzād tecellī kıl tesellī kıl
- 4 Döküp gözyaşımı her ān ‘ināyet kıl rahīm Sulṭān
Cemālīñden kılıp iḥsān tecellī kıl tesellī kıl
- 5 Bu Merkezī kuluñ cāndan yine ister seni senden
Açıp ḥüsnüñ niḳābından tecellī kıl tesellī kıl

36. SELĀMī

[Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün]

$$[-. -- / -. -- / -. -- / -. --]$$

- 1 Baş açıp girdim bugün [ol] şāhib-i meydān benem
Eş-şalā gelsin gelenler sīnesi ‘uryān benem
- 2 İsteyenler bende bulsun istediğın sevdiğim
‘Āşıķāna ‘aşķ verici cān hem cānān benem
- 3 On sekiz biñ ‘āleme verilmeden rūḥ-ı ezel
Muşţafā için yazılan āyet-i Qur’ān benem
- 4 Ey Selāmī naķşı gören ādemi beşer[?] şanır
Her maķāmda ḥāzır olup cümleden mihmān benem

37¹⁵¹.SEZÂYÎ

[Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün]

[.---/.---/.---/.---]

- 1 Cemâliñ nûrına nisbet güneş bî-nûr [u] bî-ferdir
Güneş sensin ki zerrâtıñ nebîlerle velîlerdir
- 2 Sen ol sultân-ı iklîm-i risâletsin eyâ server
Kamu şehler kapıñda bir gedâdan dahı kemterdir
- 3 İşin altın eder hâk-i derinde eyleyen hîdmet [11a]
Nigâh-ı iltifâtıñ 'âşıka kibrî-i aḥmerdir¹⁵²
- 4 Yeter 'uşşâka müjde *men ra 'ânî*¹⁵³ kim buyurmuşsun
Seni görmeklik ile Hakk'ı görmek bes berâberdir
- 5 Kadiñ bağ-ı hüviyyet her dü ḥaddiñ bir gül-i ra' nâ
Yüzün şems-i münevverdir cebîniñ mâh-ı enverdir¹⁵⁴
- 6 Eyâ şâh-ı rüsûl raḥm et Sezâyî derd-mendiñdir
Kapıñ bekler qadîmî hîdmetiñde pîr ü perdir [?]¹⁵⁵

38. ÜMMÎ SİNÂN

[7'li hece ölçüsü]

- 1 Erenleriñ şöḥbeti
Ele giresi deḡil
İkrâr ile gelenler
Maḥrûm kalası deḡil

¹⁵¹ Hasan Sezâyî'nin *Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri, Dîvânı'nın Tenkitli Metni ve İncelemesi* (Özuygun, 1999, s. 345).

¹⁵² (3: 5D).

¹⁵³ Men reani fekad reel Hakk. Beni gören ancak Hakk'ı görmüş olur. Hadis.

¹⁵⁴ (5: 3D).

¹⁵⁵ Bu beytin vezni bozuktur.

- 2 Eğer erenleriñ bir ara
Göz açıp dīdār göre
Şarrāf gerek gevher[e]
Nā-dān alası deęil¹⁵⁶
- 3 Bir pıñarıñ başına
Bir bardağı osalar
Yüz yıl anda durursa
Kendi dolası değil
- 4 Değme kişi er olmaz
Bu yolda itiyār olmaz
‘ Amelsiz dīdār olmaz
Haıñ rızāsı deęil¹⁵⁷
- 5 Ey Ümmī Sinān yol ‘ ayān
Olupdur belli beyān
Dervīřlik yolu hemān
Tāc [u] ırası deęil¹⁵⁸

39¹⁵⁹. SEZĀYĪ GÜLŞENĪ

[Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün]

[.---/.---/.---/.---]

- 1 Verip cānı dil-dāra varlıdan berī oldum¹⁶⁰
Fenā barında ęar oldum ebed ölmem diri oldum

¹⁵⁶ Bu dörtlüğün ilk iki dizesinin vezni bozuktur.

¹⁵⁷ Bu dörtlüğün ikinci dizesinin vezni bozuktur.

¹⁵⁸ Bu dörtlüğün ilk dizesinin vezni bozuktur.

¹⁵⁹ *Hasan Sezāyī’nin Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri, Dīvānı’nın Tenkitli Metni ve İncelemesi* (Özuygun, 1999, s. 435).

¹⁶⁰ Bu dizinin vezni bozuktur.

- 2 Ne m   iden mu   sibim ne isti     le fikrim var
Fen   bulmu  dur a  v  lim anı     n serseri oldum
- 3 Tecelli etti mir'  t-ı dile burc-ı h  viyyetden
Bi-h  mdi'll  h bug  n d  d  r-ı H    'ı  n ma  harı oldum
- 4   oyundum   arf lib  sından eri  dim nok  ta-i sır  ra
O nok  ta i  re ma  v etdim v  c  dum H  ydar   oldum
- 5 Sez  y   G  l   en  'ni  n sırrına ma  har olup geldim
Bug  n r  h-ı mu  abbetde   amunu   reh-beri oldum

40¹⁶¹.   AF  R  

[F  ' il  t  n F  ' il  t  n F  ' il  t  n F  ' il  n]

[-.--/-.--/-.--/-.-]

- 1     n bah  r erip seherle sebz revna  -g  r olur
  yet-i   un' -ı H  d  'ya her vara   tefs  r olur
- 2 Bir zam  n   abr et g     l ma    da¹⁶² isterse   v     l [11b]
Nice m  ddetler m  r  r etmekle demler    r olur¹⁶³
- 3 N  r-ı zikru'll  h ile kimi  n ki g     l   ola a  
   ret   ol    b ise ma' n   y  z  nde p  r olur^{164 165}
- 4 '      -ı   ad   k ise  n terk eyle h    b-ı r   at  
Ey   af  r   t  lib-i d  d  r olan   eb-g  r olur¹⁶⁶

¹⁶¹ *  stanbul B  y  k  ehir Belediyesi Atat  rk Kitap      OE_YZ_0561 Numarada Kayıtlı   iir Mecmuasının Transkripsiyonlu Metni ve MESTAP'a G  re Tasnifi* (Mente  , 2019, s. 400-401).

¹⁶² M: ma  l  ba.

¹⁶³ (2: 4M).

¹⁶⁴ (3: 2M).

¹⁶⁵ M'de bu beyitten sonra *Mecmua*'da bulunmayan 1 beyit daha vardır.

¹⁶⁶ (4: 5M).

41¹⁶⁷. ĀŞIK YŪNUS

[8'li hece ölçüsü]

- 1 Her kaçan añar[um] seni
Karārum qalmaz Allāh'um
Senden ğayrı¹⁶⁸ gözüm yaşın
Kimseler silmez Allāh'um
- 2 Açılur bāğı bostānı
Oķunur dilde destānı
Senüñ baķdığuñ ğülistānuñ¹⁶⁹
Ĝülleri şolmaz Allāh'um^{170 171}
- 3 Sensüñ ismi Bākī olan
Sensüñ dillerde oķunan
Senüñ ' aşķına doķunan¹⁷²
Kendüni bilmez Allāh'um^{173 174}
- 4 ' Āşık Yūnus seni ister
Luţf eyle cemālüñ göster
Cemālüñ gören ' aşıklar
Ebedī ölmez Allāh'um¹⁷⁵

42. ' ADLĪ

[Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün]

[.---/.---/.---/.---]

¹⁶⁷ *Āşık Yūnus* (Tatçı, 2008, s. 80-81).

¹⁶⁸ AY: ayruķ.

¹⁶⁹ Bu dizenin vezni bozuktur.

¹⁷⁰ (2: 4D).

¹⁷¹ AY'da bu dörtlükten sonra *Mecmua*'da bulunmayan 2 dörtlük daha vardır.

¹⁷² AY: tutulan.

¹⁷³ (3: 2D).

¹⁷⁴ AY'da bu dörtlükten sonra *Mecmua*'da bulunmayan 1 dörtlük daha vardır.

¹⁷⁵ (4: 3D).

Efgān ile [?] erişir sultānla bile sūnbüle
Geldi bu mışrā‘ akdı [?] içeri dilden dile
Sūnbülī’yem Sūnbülī’yem Sūnbülī’yem Sūnbülī¹⁷⁸

- 4 Sūnbülī Ya‘ kūb Merkez hem dağı şeyhim Hasan
‘Adliyā boynuma taqdılar benim hoşça resen
Silsileñ kime erer diyü şorarsañ baña sen
Sūnbülī’yem Sūnbülī’yem Sūnbülī’yem Sūnbülī

44¹⁷⁹. DERVİŞ HİMMET

[8’li hece ölçüsü]

- 1 Bād-ı şabāya şorsunlar
Cānān illeri kıandadır
Bilenler haber versinler
Cānān illeri kıandadır
2 Hayli zamāndır şorardım
Bir [...li] ‘āşık arardım
Kalmadı şabr [u] kararım
Cānān illeri kıandadır¹⁸⁰
3 Fıkr ederim ‘aqlım ermez
Yürek kaynar taşar durmaz
Bilenler hod haber vermez
Cānān illeri kıandadır^{181 182}

¹⁷⁸ Bu dörtlüğün ikinci ve üçüncü dizelerinin vezni bozuktur.

¹⁷⁹ *Bolulu Himmet Dīvān, Manzūm Tarikatnāme Ādāb-ı Hurde-i Tarikat* (Tapsız, 1995, s.54).

¹⁸⁰ (2: 3D).

¹⁸¹ (3: 2D).

¹⁸² BHD’de bu dörtlükten sonra *Mecmua*’da bulunmayan 1 dörtlük daha vardır.

- 4 Çıksam Mūsā'nıñ Tūr'una
Baksam cemāliñ nūruna
Ersem gönül murādına
Cānān illeri kıandadır¹⁸³
- 5 Dervīş Himmet eder āhı
‘ Aceb görür mü ol māhı
Seversen güzel Allāh'ı
Cānān illeri kıandadır

45. HAQQI

[7'li hece ölçüsü]

- 1 ‘ Āşık olan ciğeriñ
Dağlar ağlar¹⁸⁴
Akıdıp gözi yaşın
Şu gibi çağlar ağlar
- 2 Mübtelâdır bu cihān
Halkı belā-yı ‘ aşka
Hasteler iñler o miñnet ile
Şağlar ağlar¹⁸⁵
- 3 Yüzü üzre sürünüp
Şular akar deryāya
Gözün eflāke dikip
Derd ile ağlar dağlar

¹⁸³ BHD’de bu dörtlük bulunmamaktadır.

¹⁸⁴ Bu dizenin vezni bozuktur.

¹⁸⁵ Bu dörtlüğün üçüncü ve dördüncü dizelerinin vezni bozuktur.

- Delîlim sırr-ı Kur'ân'dır buñu bilende 'âr olmaz
- 2 Şorageldim ezelîden pîrim Muḥammed 'Alî'den
Şarâbı lâ-yezâlîden içenlere anar¹⁹² olmaz¹⁹³
- 3 Ba ū Mansûr'uñ işine alkı üşürmüş başına
Ene'l-Ḥa'ıñ firâşına düşenlere tîmâr olmaz¹⁹⁴
- 4 Kıyamazsañ baş u cāna ıra dur girme meydāna
Bu meydānda nie başlar kesilir hî ūorar olmaz¹⁹⁵
- 5 Seyfullāh sözünde mestdir ūeyḫinden aldıı destdir
Dîvāne[lere] [?] alem nedir ne ūöylerse yazar olmaz¹⁹⁶

Naarāt

Sübḫān Allāh Sulṭān Allāh her derdlere dermān Allāh

48¹⁹⁷.NŪRĪ

[7'li hece ölçüsü]

- 1 'Aşıñla cihān beste
Luṭf eyle 'ināyet ıl
Derdiñle bu cān aste
Luṭf eyle 'ināyet ıl
- 2 'Āşqlara iḫsān et
Derdililere dermān et
Vuşlat yoluñ āsān et
Luṭf eyle 'ināyet ıl

¹⁹² SND: umār.

¹⁹³ SND'de bu beyitten sonra *Mecmua*'da bulunmayan 1 beyit daha vardır.

¹⁹⁴ (3: 6D).

¹⁹⁵ SND'de bu beyitten sonra *Mecmua*'da bulunmayan 1 beyit daha vardır.

¹⁹⁶ (5: 7D).

¹⁹⁷ *Abdülehad Nûrî Dîvânı* (Coşkun, 2001, s. 118-119).

- 3 Ey raḥmet-i Raḥmān
‘ Ālem gözüme zindān
Uçarsa kafesden cān
Luṭf eyle ‘ ināyet kıl
- 4 Raḥmān [u] Raḥīm’imsiñ
Ġufrān-ı ‘ aẓīmimsiñ
Sulṭān-ı kerīmimsiñ
Luṭf eyle ‘ ināyet kıl
- 5 Bülbül gibi bīzāram¹⁹⁸
Dā’im durup aḡlaram
Daḡı kime yalvaram
Luṭf eyle ‘ ināyet kıl
- 6 Ey derdime dermānım
Ḳurbān yoluna cānım
Nem var daḡı sulṭānım
Luṭf eyle ‘ ināyet kıl
- 7 Bīmāreleri yād et
Vīrāneleri ābād et
Nūrī ḡuluñu şād et
Luṭf eyle ‘ ināyet kıl

49¹⁹⁹. [ŞEMSİ]

[13a]

[Mef’ ūlū Mefā’ ilū Mefā’ ilū Fe’ ūlūn]

[--./--./--./--]

¹⁹⁸ AND: pūr-zārim.

¹⁹⁹ Şemseddin Sīvāsī Dīvānı (Toparlı, 2015, s. 125-126).

- 1 Ey ğāfil uyan rıhlet-i nāgāhı unutma
Yol korkuludur korkusu çok rāhı unutma²⁰⁰

50²⁰¹. YŪNUS

[11'li hece ölçüsü]

- 1 Muḥammed tırigelince yerinden
Döküle toprağı sağ [u] solundan
Ümmetlerüñ bir bir yoklar ḥālinden
Āh ümmetüm diyüp ağlar Muḥammed²⁰²
- 2 ‘Uryān olup yatar şol za‘īf tenler
Şararmış beñizler söylemez diller
Vāh ümmetüm diyüp ağlar Muḥammed^{203 204}
- 3 Kıyāmet kopınca cānlar uyanur
Kāmil mürīd²⁰⁵ mürşidine tayanur
Yüzün yere urmuş Ḥaḳḳ’a yalvarur
Āh ümmetüm diyüp ağlar Muḥammed²⁰⁶
- 4 ‘Alī almış sancağını eline
Ḥasan [u] Ḥüseyni iki²⁰⁷ yanına²⁰⁸
Segirdüben gider maḥşer yerine²⁰⁹
Āh ümmetüm diyüp ağlar Muḥammed²¹⁰

²⁰⁰ ŞSD’de bu beyitten sonra *Mecmua*’da bulunmayan 10 beyit daha vardır.

²⁰¹ *Aşık Yûnus* (Tatcı, 2008, s. 33).

²⁰² AY’da bu dördlük bulunmamaktadır.

²⁰³ Dörtlüğün son mısrası eksiktir.

²⁰⁴ (2: 3D).

²⁰⁵ AY: derviş.

²⁰⁶ (3: 2D).

²⁰⁷ AY: almış.

²⁰⁸ AY’da 1. dörtlüğün üçüncü mısrası olarak kaydedilmiştir.

²⁰⁹ AY’da 1. dörtlüğün ikinci mısrası olarak kaydedilmiştir.

²¹⁰ (4: 1D).

- 5 Dervîş Yûnus²¹¹ gel ƣadrũñi bilelüm
Fırşat elde iken tevĥîd idelüm
Rũĥı içün çok şalavât verelüm
Âh ümmetüm diyüp aĝlar Muĥammed²¹²

51. FETHÎ

[5'li hece ölçüsü]

- 1 Ey Rabbü'r-Raĥmân
Eyle gel iĥsân
Ƣalmasın bu dil
Vîrân [ü] nâlân
- 2 Lûtf [u] iĥsân et
Yolum âsân et
‘Aşƣa mihmân et
Ƣalbe ey sulţân
- 3 Adı şânım
Gide sulţânım
Yoluña cânım
Edeyim ƣurbân²¹³
- 4 Feyz-i Sübhânî
Olsa erzânî
Ƣul iken anı
Eyler ‘âlî-şân

²¹¹ AY: Yûnus eydür.

²¹² (5: 4D).

²¹³ Bu dizenin vezni bozuktur.

- 5 K̇apıña geldim
 Zāriler kıldım
 Cürmümi bildim
 Eylegil āsān
- 6 Baḳmayım ḳāle
 Ergir aḥvāle
 Bezm-i viṣāle
 Muntazır bu cān
- 7 **Fethī** miskine
 Göñlü ḡamına
 Ḳalbi derdine
 Eylegil dermān

52²¹⁴. EŞREFOĞLI RŪMĪ

[13b]

[Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün]

[-./-./-./-./-]

- 1 Bu nice derddür ki düşdi cāna dermān istemez
 Artırur günden güne derdini noḳşān istemez
- 2 ‘ Āşıḳa derdi anuñ besdür gerekmez dü cihān
 Bülbulüñ maḳşūdı güldür bāḡ [u] bostān istemez
- 3 Neylesün nitsün sarāy-ı pādişāhı isteyüp
 Hūrīlere ḳılmaz naḳar cennet-i rıdvān istemez
- 4 Ḳaḡı başda kim anuñ sevdāsı yoḳdur ḳo anı
 Zāḡdur ol murdāra gitsün ṣekkeristān istemez²¹⁵

²¹⁴ *Eşrefoğlu Rûmî ve Dîvânı* (Güneş, 1994, s. 259).

²¹⁵ (4: 5D).

- 5 Ƙaᅅı cānda kim anuñ derdi²¹⁶ oda yanmaz müdām
Tā-ebed cānsızdur ol bī-cānına cān istemez²¹⁷
- 6 Şol göñül kim ‘ aşkı nūrıyla münevver olmadı
Ƙaldı nefsi zulmetinde āb-ı hayvān istemez
- 7 Eşrefoğlu Rūmī artırur derdüñ sen ‘ ārı ƙo²¹⁸
Derd ile rüsvā olan ‘ ālemde pinhān istemez

53²¹⁹. EŞREFOĞLI RŪMÎ

[Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün]

[-.-/-.-/-.-/-.-]

- 1 Ey ‘ aceb bilsem nedür yā Rab bu derdüñ çāresi
Bütün²²⁰ gün artar hīç oñulmaz yüregimüñ yāresi
- 2 Yüregimüñ yarasına hīç tabīb ƙılmaz ‘ ilāc
Ey ‘ aceb var mı ola bencileyin bī-çāresi
- 3 Çāresi bīmārelıkdür²²¹ yine bu derdüñ hemān
Çün belā burcındadır ‘ āşıƙlaruñ sitāresi
- 4 Bağrı başlı gözü yaşlı ciğeri delik delik
Olmışam ‘ ālem içinde ‘ aşkın[uñ] āvāresi
- 5 Her kim [i]ñler bu belādan varsun ol ‘ āşıƙ değil
Görsün aña neylemişdür nefsinüñ emmāresi²²²
- 6 Dost yolında ‘ āşıƙı ger ƙılsalar yüz biñ pāre²²³

²¹⁶ ERD: ‘ ıřƙı.

²¹⁷ (5: 4D).

²¹⁸ Bu dizenin vezni bozuktur.

²¹⁹ *Eşrefoğlu Rūmī ve Dīvānı* (Güneş, 1994, s. 420-421).

²²⁰ “Bütün” kelimesi vezni bozmaktadır.

²²¹ ERD: bī-çārelükdür.

²²² ERD: dünyānuñ mekkāresi. ERD’de bu beyitten sonra *Mecmua*’da bulunmayan 2 beyit daha bulunmaktadır.

²²³ Bu dizenin vezni bozuktur.

- 5 Adı şanı dillerde
Sevgisi gönüllerde
Şol korkulu yerlerde
Allāh görelüm neyler
- 6 Adı şanı unuttum
Küfrümü suya atdım
Miskinliğe arıkdım
Allāh görelüm neyler
- 7 Yetdi bu Yūnus yetdi
Bir toğrı yola gitdi
Şeyhūñ eteğin tutdı
Allāh görelüm neyler
- 8 Yūnus sen anı şanma
Bu ‘aşk saña sendeñdür
Cān kamuya andandur
Allāh görelüm neyler

55²²⁸. ‘ABDURRAHİM TİRSİ

[8’li hece ölçüsü]

- 1 Eyā gönül noldu saña
‘Aşk-ı habibe²²⁹ m’uğradıñ²³⁰
Durmaz aķar gözüm yaşı
Tūfān-ı Nūḥ’a m’uğradıñ

²²⁸ Abdürrahim Tırsi *Dīvānı* (Yüce, 2010, s. 163-164).

²²⁹ ATD: ‘aceb ne derde.

²³⁰ İkinci şahıs eki bütün şiirde “nun” la yazılmıştır.

- 2 Çalķanırsıñ gemi gibi
Çağlarsıñ ırmaķlar gibi
Āh edersıñ Ya‘ ķūb gibi
Ayrılmaĝa mı uğradıñ
- 3 Ķuruduñ şol ķovlar gibi
Tutuşduñ külĥanlar gibi
Pek kızdıñ ĥamāmlar gibi
Nār-ı caĥīme m’uğradıñ ²³¹
- 4 ‘Arz eyleyip Ĥaķķ’a [sō]züñ
Maĥv eyleyip anda özüñ
Bī-çāre Züleyĥā gibi
Ĥüsn-i Yūsuf’a m’uğradıñ
- 5 ‘Abdürrahim [Tırsī] sen²³²
Gezer iken sağ u esen
Cānlar alıp başlar kesen
Heybetli şāha m’uğradıñ ²³³

56²³⁴. CEMĀL-İ ĤALVETĪ

[Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün]

[-.--/-.--/-.--/-.-]

- 1 Şafĥa-i şadrında dā’im ‘āşıkıñ²³⁵ efķār hū
Şākiriñ şükri hüvallāĥ zākiriñ ezķār hū²³⁶
- 2 Şofī mest olup şafādan devr eder yā hū diyü

²³¹ ATD’de bu beyitten sonra *Mecmua*’da bulunmayan 9 beyit daha vardır.

²³² Bu dizenin vezni bozuktur.

²³³ (5: 13D).

²³⁴ *Türk Şairleri Cilt III* (Ergun, 1936, s. 971).

²³⁵ TŞ: şofiniñ.

²³⁶ TŞ’de bu beyitten sonra *Mecmua*’da bulunmayan 3 beyit daha vardır.

3 Dār [...] hū diyü²³⁸ maḡām et ey Cemāl-i Ḥalvetī
Tā vüçüdüm mülkine keşf ola bu esrār hū

1 Deldi bağrım bülbül-i bî-çāre nālānıñ seniñ
Yoksa aldırdıñ mı [sen de]²⁴⁰ verd-i ħandānıñ seniñ

2 Baña beñzersin be hey bî-çāre ārām etmeyip [14b]
Şubħa dek bu ħalkı rāħat etmez efgānıñ seniñ

3 Gülşeni külħana döndürdü añladık āteşi
Nār-ı hicrāndan mı ħalk etdi Ĥudā cānıñ seniñ ²⁴¹

4 Çünki Seyyid Seyfî dūr olduñ vişāl-i yārdan
Ağlasın kıan ağlasın bu çeşm-i giryānıñ seniñ²⁴²

1 Yandı gönülde mā-sivā
 Çün nār-ı zikru'llāh ile
 Oldu münevver cān²⁴³
 Envār-ı zikru'llāh ile

- 2 Pāk ola albi ey hmm
Zkr etmekle ub u m²⁴⁴
Dil dern dola tamm
Tekrr- zkru' ile²⁴⁵
- 3 Ehl-i arkat geldiler
Zkr ile Hk' buldlar
Esrra vl oldlar
r- zkru' ile
- 4 Vadet arbndan ier
Bu cmle varlıdan geer
Mir't- albii aar
Esrr- zkru' ile
- 5 Dirse kemle eres
Varıp cinna gires
'Adl gz a gresin
Ddr- zkru' ile

59²⁴⁶. SEZY

[Mef' iln Mef' iln Mef' iln Mef' iln]

[.---/.---/.---/.---]

- 1 Dernum te-i 'ana yandır y Resla'
Dil-i tenemi val ile andır y Resla'
- 2 Sen ol ems-i hats ki 'lem cmle zerrt

²⁴⁴ Bu dizenin vezni bozuktur.

²⁴⁶ *Hasan Sezy 'nn Hayat, Edeb Kili, Eserleri, Dvn'nn Tenkitli Metni ve ncelemesi* (zuygun, 1999, s. 469-470).

Vücūduñ bā‘ iş-i kevn [ü] mekândır yâ Resûla’llâh²⁴⁷

- 3 İçenler cām-ı ‘ aşkıñ āb-ı Hızr’a iltifāt etmez
Seniñ ‘ aşkıñ hayāt-ı cāvidāndır yâ Resûla’llâh
- 4 Firākıñ āteşi bağrım yakıp eşkim revân oldu
Dü çeşm[im] intizārım dolu kıandır yâ Resûla’llâh
- 5 Sezāyî derd-mendiñ bāb-ı luṭfuñ ilticā eyler
Bilir kim dergehiñ dārü’l-emāndır yâ Resûla’llâh²⁴⁸

60²⁴⁹. MİŞRÎ

[7’li hece ölçüsü]

- 1 Ahvāl-i ser-encāmım
Bu sâ‘ ate irince
Diyem saña icmālî
Tâ gāyete irince
- 2 Biz beş er idük çıkdık
Bir günde²⁵⁰ yola girdik
Kırk yılda ere²⁵¹ irdik
Bu şöhbete irince
- 3 Her yanaya²⁵² çalındık
Çok adları taķındık
Dört tekbiri bir kıldık
Tâ kāmete irince

[15a]

²⁴⁷ (2: 4D).

²⁴⁸ Bu beytin vezni bozuktur.

²⁴⁹ *Niyâzî Dîvânı* (Kâsım, 1974, s. 58).

²⁵⁰ ND: demde.

²⁵¹ ND: pîre.

²⁵² ND: maķāma.

- 4 Çün kâmet alup durduk
Dîvân'el kavuşdırduk
Vechini 'ayân gördük
Bu hayrete irince
- 5 Tâ' at bu imiş el-Hak
Râhat bu imiş el-Hak
'İzzet bu imiş el-Hak
Bu hîdmete irince
- 6 Keşret idi bir oldu
Şûret idi sır oldu
Zulmet idi nûr oldu
Bu âyete irince²⁵³
- 7 Biñ dört yüz kanad açdım
Altı yüz dağı koşdum
Tâ on beşe dek uçdum
Bu hâlete irince²⁵⁴
- 8 Dünyâyı nider 'âşık
'Ukbâyı nider şâdık
Mışrî olagör ayık
Sen vuşlata irince²⁵⁵

61²⁵⁶. SEYYİD NİZÂMOĞLU

[Mefâ' ilün Mefâ' ilün Fe' ülün]

²⁵³ ND'de bu beyitten sonra *Mecmua*'da bulunmayan 1 beyit daha vardır.

²⁵⁴ (7: 8D).

²⁵⁵ (8: 9D).

²⁵⁶ *Seyyid Nizâmoğlu Dîvânı* (Özdemir, 1996, s. 63).

[.---/.---/--]

- 1 Cemî-‘ i derdlere dermān Muḥammed
Cihāna ten gibi aña cān Muḥammed
- 2 Zemīn [ü] āsumān olmazdı peydā
Seniñçün oldı bu ekvān Muḥammed²⁵⁷
- 3 Seniñ Seyyid Nizāmoğlu kılundur
Hiç āzād eyleme sultān Muḥammed ²⁵⁸

62²⁵⁹. NŪRĪ

[Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Fe‘ ūlün]

[.---/.---/--]

- 1 Ḥabībullāh cihāna [cān]²⁶⁰ değildi
Vücūdı ‘ āleme burhān değildi
Cihāna bā‘ iş oldı çünkü nūrı
Cemāli cümlede tābān değildi²⁶¹
- 2 O şems[e] zerre olursa bu Nūrī
Yeter ‘ ālemlere bir zerre nūrı
Olur zulūmātı[?] kāşif zuhūrı
Ziyāsı ‘ āleme tābān²⁶² değildi²⁶³

63²⁶⁴. KUL YŪNUS

²⁵⁷ SND’de bu beyitten sonra *Mecmua*’da bulunmayan 2 beyit daha vardır.

²⁵⁸ (3: 5D).

²⁵⁹ *Abdülehad Nūrī Dīvānı* (Coşkun, 2001, s. 160).

²⁶⁰ AND.

²⁶¹ AND’de bu dörtlükten sonra *Mecmua*’da bulunmayan 3 dörtlük daha vardır.

²⁶² AND: cümleye yeksān.

²⁶³ (2: 5D). Bu dörtlüğün vezni bozuktur.

²⁶⁴ *Âşık Yûnus* (Tatcı, 2008, s. 63-64).

1 Evliyānuñ kelāmı
Söylenmesün kıalsun mı
Baħri yüzmek bilmeyen
‘Ummānlara kıalsun mı

2 Baħr-i ‘ummāna kıaldı
Dürr [ü] cevheri buldı²⁶⁵
İsteyen Hakk’ı buldı
İstemeyen bulsun mı

3 ‘İlm okımak bilmekdür
Bilmek Hakk’ı bulmakdur
Tekebbürlük eyleyen
Ya Allāh’ı bulsun mı²⁶⁶

[15b]

4 Tārīkat mektebinde
Elfi beyi bilmeyen
Dört kitābı okısa
Ma‘ nāsını bilsün mi²⁶⁷

5 Didiler Kıl Yūnus’a²⁶⁸
Artık eksik söyleme
Ya niçün söylemesün
Tuşuşuban yansun mı

²⁶⁵ AY: taldı bir gevher aldı.

²⁶⁶ (3: 4D).

²⁶⁷ (4: 3D).

²⁶⁸ AY: Dervīş Yūnus sen daħı.

- 1 Kuldan saña lâyıķ nola
 ‘ Āşık seni kanda bula
 Meğer senden ihsân ola
 Yā Rabbenā yā Rabbenā
 Senden kerem senden ‘aṭā²⁷⁰
- 2 Şuğrā seniñ kübrā seniñ
 Ūlā seniñ ‘uḡbā seniñ
 Dünyā seniñ uḡrā seniñ
 Yā Rabbenā yā Rabbenā
 Senden kerem senden ‘aṭā
- 3 Nefse bizi ısmarlama
 Çiğnetme derd ile ğama
 Ergi[r] saña bunda koma
 Yā Rabbenā yā Rabbenā
 Senden kerem senden ‘aṭā
- 4 Ey *lā-yezāl* ü *lem-yezel*
 Kanı saña lâyıķ ‘amel
 ‘Abdiñ işi sehv [ü] zelel
 Yā Rabbenā yā Rabbenā
 Senden kerem senden ‘aṭā
- 5 Koma Hüdâyî’yi ğarīb

²⁶⁹ *Azîz Mahmûd Hüdâyî-Dîvân-ı İlâhîyât* (Tatcı-Yıldız, 2005, 71-73).

²⁷⁰ Bu bentin ikinci ve üçüncü dizelerinin vezni bozuktur.

Vaşlıñ eyle bize naşib

*Yessir*²⁷¹ murādı yā Mucīb

Yā Rabbenā yā Rabbenā

Senden kerem senden ‘aṭā

²⁷¹ Rabbi yessir velā tuassir Rabbi temmim bi’l-hayr. *Rabbim! İşlerimi kolaylaştır, zorlaştırma, Rabbim işlerimi hayırla sonuçlandır.* Rabbi Yessir duası.

65²⁷². SİNÂN-I ÜMMÎ

[11'li hece ölçüsü]

- 1 ‘ Aceb hayrân oldum ‘ aşka uyaldan
Yanıp büryân oldum ‘ aşka uyaldan
Uçdu rāḥat kuşu miḥnet uyandı
Derde dūçār oldum ‘ aşka uyaldan²⁷³
- 2 ‘ İl̄m [ü] ḥikmet-i ledündür²⁷⁴ vücūdum
‘ Ayn-ı ‘ irfān oldum ‘ aşka uyaldan ²⁷⁵
Sinān-ı Ümmî eydir ḳalmadı raġbet²⁷⁶
Özge sultān oldum ‘ aşka uyaldan

66²⁷⁷. HÜDÂYÎ

[16a]

[Müstef' ilün Müstef' ilün]

[---./---.]

- 1 Vuşlat gibi ni‘ met m’olur
Yā Rab nice şükr edelim
Ḥidmet gibi devlet m’olur
Yā Rab nice şükr edelim
- 2 Çün geldiñ²⁷⁸ icād eylediñ
Maṭlūba irşād eylediñ
Ḥāne-i dil şād eylediñ

²⁷² *Ümmî Sinan Dîvânı* (Bilgin, 2017, s. 122-123).

²⁷³ (1: 6D).

²⁷⁴ ÜSD: ile ṭoldı.

²⁷⁵ (2: 7D, 9D).

²⁷⁶ ÜSD: bir ġam.

²⁷⁷ *Azîz Mahmûd Hüdâyî-Dîvân-ı İlâhîyât* (Tatcı-Yıldız, 2005, 387-389).

²⁷⁸ AMHD: cūdunla.

- Yā Rab nice şükr edelim
- 3 Kalem²⁷⁹ olup cümle şecer
- Deryā midād olsa eğer
- Yazamaya cinn [ü] beşer
- Yā Rab nice şükr edelim²⁸⁰
- 4 Eyle **Hüdāyī**'ye nazar
- Tā gelmeye qalbe keder²⁸¹
- Varlık seniñdir ser-te-ser
- Yā Rab²⁸² nice şükr edelim

67²⁸³. DERVİŞ YŪNUS

[11'li hece ölçüsü]

- 1 Yetmişden artıq imānuñ²⁸⁴ budağı
- A' lāsıdur lā ilāhe illa'llāh
- Şekkimiz yok cennet olur durağı
- Her kim derse lā ilāhe illa'llāh
- 2 Hāq Te' ālā ḥitāb itdi yā Mūsā
- Yerlerde göklerde ne kim var ise
- Cümlesi mizān gözüne vezn olsa
- Ağır gele lā ilāhe illa'llāh²⁸⁵
- 3 Mü'min olan vuşlat yoluna girer

²⁷⁹ AMHD: Aqlām.

²⁸⁰ AMHD'de bu dörtlükten sonra *Mecmua*'da bulunmayan 3 dörtlük daha vardır.

²⁸¹ AHMD: qalmaya fāniden eşer.

²⁸² AHMD: Mevlā.

²⁸³ *Âşık Yūnus* (Tatçı, 2008, s. 151).

²⁸⁴ AY: Cennetde bitmişdir imān.

²⁸⁵ AY'da bulunmamaktadır.

Gice gündüz Mevlâ'sını zıkr ider

Kebâ'irden dört biñ günâhı gider

Her kim der ise lâ ilâhe illa'llâh²⁸⁶

4 Dervîş Yûnus katı geç bendi öte²⁸⁷

Söylenecek söz[d]e²⁸⁸ eyleme haṭâ

Tâ kıyâmete dek nûr ile yata

Her kim der ise lâ ilâhe illa'llâh²⁸⁹

68²⁹⁰. NİYÂZÎ

[Mef' ulü Fâ' ilâtün Mef' ulü Fâ' ilâtün] [?]

[--./-./--./-./--]

1 Şerî' atüñ sözleri haḳîkatsüz bilinmez

Haḳîkatüñ sırları tarîkatsuz bulunmaz²⁹¹

2 Şavm [ü] şalât ḥacc [u] zekât günâh kirün maḥveder

Ḍarb-ı zıkr olmayunca gönül pası silinmez

3 Sil gözüñi dön aından baḳ göresüñ özüñi

Haḳîkatîñ güneşi doğmuş durur ṭolunmaz

4 *Ḳavseyne*²⁹² irişünce varur gelür gemiler

[16b]

*Ev ednānuñ*²⁹³ baḥrüne hergiz gemi şalunmaz²⁹⁴

5 Bu şüretüñ libāsın vir gayrıya Niyâzî

²⁸⁶ AY'da bulunmamaktadır.

²⁸⁷ AY: yine geçipdir öte.

²⁸⁸ AY: Söyle imdi sözü.

²⁸⁹ (4: 2D).

²⁹⁰ *Niyâzî Dîvânı* (Kasım, 1974, s. 185-186).

²⁹¹ Bu beytin vezni bozuktur.

²⁹² Fe kane kabe kavseyne ev edna. *Böylece iki yay aralığı kadar, hatta daha yakın oldu.* Necm/9.

²⁹³ Fe kane kabe kavseyne ev edna. *Böylece iki yay aralığı kadar, hatta daha yakın oldu.* Necm/9.

²⁹⁴ ND'de bu beyitten sonra *Mecmua*'da bulunmayan 1 beyit daha vardır.

O bahre dalar iseñ şāyed girü gelinmez²⁹⁵

69²⁹⁶.MIŞRÎ

[Mef' ülü Mefā' ilün Fe' ülün]

[--./---/--]

- 1 Bulan özüñi gören yüzüñi
 Bir yüzi dağı görmek dilemez
- 2 Vuşlatda olan hayretde kalan
 ‘ Aqlun deremez kendün bulamaz
- 3 Her şām ü seher odlara yanar
 Hem beñzi solar ağlar gülemez
- 4 ‘ Āşık olagör şādık olagör
 Cehd eylemeyen menzil alamaz
- 5 Meftün olalı mecnün olalı
 Bu Mısrî dağı ‘ aqla gelemmez

70²⁹⁷. DERVİŞ YŪNUS

[11'li hece ölçüsü]

- 1 ‘ Ömür bāğçesinüñ güli şolmadan
 Uyan gel gözlerüm ğafletden uyan
 Ecel bir gün bize durağ dutmadan
 Uyan hey gözlerüm ğafletden uyan
- 2 Niçün ğaflet ile mağrūr olursın

²⁹⁵ (5: 6D).

²⁹⁶ *Niyâzî Dîvânı* (Kâsım, 1974, s. 185).

²⁹⁷ *Âşık Yûnus* (Tatcı, 2008, s. 95).

Kervān göçer gider yolda kalursın
Vallāh bir gün olur pişmān olursın
[Uyan hey gözlerüm ğafletden uyan]²⁹⁸

- 3 Dervīş Yūnus söyler sözi tutilmaz
Senüñ bu yolda kumaşın²⁹⁹ şatılmaz
Böyle yanmak ile Hakk’a yetülmez³⁰⁰
Uyan hey gözlerüm ğafletden uyan³⁰¹

71³⁰². ŞĀKİR

[10’lu hece ölçüsü]

- 1 Mürşid elinden nūş-ı şarāb et
Şoñra derūnıñ ‘ aşka kebāb et
Sīne-i şevkiñ bezme bir bāb³⁰³ et
Rāh-ı Hudā’ya böyle şitāb et
- 2 Zāt-ı Muḥammed kıble-i ḥacāt
Dāmen-i mürşid mevşıl-i vuşlat
Maṭma-‘ı fikriñ olmaya cennet
Rāh-ı Hudā’ya böyle şitāb et³⁰⁴
- 3 Mekteb-i Hudā’dan ders-i cünūnı³⁰⁵
Gel oḡu añla cümle fūnūnı
Şākır’e sor hep şerḥ-i mütūnı

²⁹⁸ AY’da bu dörtlükten sonra *Mecmua*’da bulunmayan 2 dörtlük daha vardır.

²⁹⁹ AY: kumaşın bu ilde.

³⁰⁰ AY: Böyle yatmağıla dostı varılmaz.

³⁰¹ (3: 5D).

³⁰² *Bursalı Mehmed Tâhir Efendi- Osmanlı Müellifleri* (Yavuz- Özen, 1972, s. 210).

³⁰³ OM: rebāb.

³⁰⁴ OM’da bulunmamaktadır.

³⁰⁵ Bu dizenin vezni bozuktur.

Rāh-ı Hudā'ya böyle şitāb et³⁰⁶

72. HAKKI

[17a]

[Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün]

$$[-. -- / -. -- / -. -- / -. -]$$

- 1 Her nefesde bir tecellî-i Hüdâ ister gönül
Kendiñe bu ğurbet içre âşinâ ister gönül
- 2 Görmeye âyînesinde pertev-i nûr-ı Hâk'ı
Hâk-i pâ-yı Muştafâ'dan tütüyâ ister gönül
- 3 Hâkқыyâ mahrem bulunmaz zâr-ı 'aşka bu zamân
Hâk-ı 'âlemden anıñçün ihtifâ ister gönül

73³⁰⁷. NĪYĀZĪ

[Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün]

$$[-. -- / -. -- / -. -- / -. -]$$

- 1 Aç göziñ dil-dāra baķ ref^c oldı vechinden niķāb
Zulmeti sürdi çıkardı ara [?] yerden āfitāb
- 2 Şol *seķāhüm rabbühüm*³⁰⁸ ħamruñ lebüñden içegör
Kaťresin nüş eyleyen ^cuşşāk ebed görmez ^cazāb
- 3 Otuz iki harfı bildüñ dört kitābuñ aşlıdur
Şafĥa-i vechünde yazılmış ķamu bī-irtiyāb
- 4 Mekteb-i ^cirfāna gel oku bu ^cilmüñ aslunı

³⁰⁶ OM’da bulunmamaktadır.

³⁰⁷ *Niyâzî Dîvânı* (Kâsım, 1974, s. 134).

308 Aliyehum siyahu sundusin hudrun ve istebrakun ve hullu esavira min fiddah ve sekahum rabbuhum şaraben tahura. *Üzerlerinde yeşil ince ipekten ve parlak atlastan elbiseler vardır. Gümüş bileziklerle süslenecekler. Rabb'leri onlara tertemiz içecekler sunacak. İnsan/21.*

- 5 Her ne okursañ çün otuz [iki harf] [?] taşra deñil
Yüzinüñ metnini şerh ider okunan faşl [ü] bāb
- 6 Her ne söz kim söylenür ‘ālemde Türkī yā ‘Arab
Tut kulağūñ kim sañadur cümle dillerden hiṭāb
- 7 Her ne kim görir gözün andan cemāl-i yāre bak
Çünkü gitdi ey Niyāzī kalmadı aşlā hicāb

74³⁰⁹. NĪYĀZĪ

[Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün]

$$[-. -- / -. -- / -. -- / -. -]$$

- 1 Evvelümde diñmez idi āh [u] efgānum benim
Gice gündüz bi[t]mez idi zār [u] giryānum benim
- 2 Düşdi ‘ aşk odı bu cāna yaqdı kül itdi³¹⁰
Kül olunca yanmaz oldu nār-ı sūzānum benim
- 3 Hār [u] hāşāk-i enāniyyet yanalı ‘ aşk ile
‘ Arş [u] kürsiden geniş açıldı meydānum benim
- 4 ‘ Ār u nāmūs şīşesin [yerlere çalıp]³¹¹ kırmadın
Vech-i Hākķ’ı[n] olmadı her yüzde seyrānum benim
- 5 Rāḥat ile istedim vaşlını kaḥr itdi baña
Derde düşüp ağlayınca güldi cānānum benim
- 6 Top [i]le çevgānı şundı yine cānān luḥf ile
Bendedir ammā görünmez top [u] çevgānum benim

³⁰⁹ *Niyâzî Dîvânı* (Kâsım, 1974, s. 102-103).

³¹⁰ Bu dizenin vezni bozuktur.

311 ND.

- 7 Hayret-ender-hayrete şöyle düşürdi gönlümü
Şerh olunmaz bu dil ile şöyle hayrānum benim
- 8 ‘Ālem-i evvel ‘amādır hayret andandur bana
Bu vücūdum ‘aybı örtüdi mihr-i raḥṣānum benim
- 9 İbtidā ‘azm eyleyince bu cihān iklīmine
Bir libāsum yoğidi kim örte ‘uryānum benim
- 10 Hep birer haftān virildü dostlarıma hem baña [17b]
Anlaruñ daḥı tırur eskidi haftānum benim
- 11 Şuya vardık anlar ile kapların tıldırdılar
Ben de gitdüm destimi maḥv itdi ‘ummānum benim
- 12 Dirler imiş ḥalka-i zikre girüp dönmez niçün
Ben dönerven līk gözden maḥfī devrānum benim³¹²
- 13 Yārla ‘ahd eyledüm gāh tağılıp gāh cem‘ olalum
Tā ezel budur anuñla ‘ahd [ü] peymānum benim³¹³
- 14 Anıñ içün gāhī cem‘ im gāh perīṣān tā-ebed
Döndi kaldı üstüme cem‘ ü perīṣānum benim³¹⁴
- 15 Döndürür dā’im Mu‘īd ismi taḫāzāsı beni
Nokta-i zātım değıl şüretde cevlanum benim³¹⁵
- 16 Devre-i ‘arşıyyeyi her kim ḥaber-dār oldısa
Ol duyar ancak Niyāzī ‘ilm [ü] ‘irfānum benim³¹⁶

³¹² Bu dizenin vezni bozuktur. ND’de bu beyitten sonra *Mecmua*’da bulunmayan 1 beyit daha vardır.

³¹³ Bu dizenin vezni bozuktur, (13: 14D).

³¹⁴ (14: 15D).

³¹⁵ (15: 16D).

³¹⁶ (16: 17D).

75³¹⁷.SEZÂ'Î

[Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün]

[----/----/----/-.-]

- 1 Şâh-ı istignâ-yı mülk oldum ricâ bilmem nedir
İlticâ-yı Hâk' dan özge mültecâ bilmem nedir
- 2 Fâriğam dünyâ [vü] ' uqbâya ta' alluğ etmeden
Terk [ü] tecridim bugün hubb-ı sivâ bilmem nedir
- 3 Öyle mecnûnam ki Leylâ bend-i zencîrimdedir
Eylerim ' aşkında ammâ cân fedâ bilmem nedir
- 4 Mest-i cām-ı vaḥdetim ben özgeyi fark eylemem
Lâübâlî-meşrebim çün ü çerâ bilmem nedir
- 5 Her ne eylerse revâ cānān men-i dil-ḥasteye
Men Sezâ 'iyem anıñçün nâ-sezâ bilmem nedir

76³¹⁸. YŪNUS

[8'li hece ölçüsü]

- 1 Şūrîde vü şeydâ kılan
Yāruñ cemālîdür beni
' Ālemlere rüsvâ kılan
Yāruñ³¹⁹ cemālîdür beni
- 2 ' Aqlumı başumdan alan
Beni bu sevdāya şalan
Bir mürşide bende kılan

³¹⁷ Hasan Sezâyî'nin Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri, Dîvânı'nın Tenkitli Metni ve İncelemesi (Özuygun, 1999, s. 358-359).

³¹⁸ Âşık Yûnus (Tatçı, 2008, s. 181).

³¹⁹ AY: Hâk' uñ.

- Yāruñ³²⁰ cemālidür beni
- 3 Ẹaddüm büküp yāy eyleyen
Bağrum delüp nāy eyleyen
İşüm gücüm zār eyleyen
Yāruñ cemālidür beni³²¹
- 4 Gözlerimi giryān iden
Hem bağrumı³²² büryān iden
Ḥayrān [u] ser-gerdān³²³ iden
Yāruñ cemālidür beni^{324 325}
- 5 Göñlümü ğayrıdan kesen
Kendüñe mahşüş eyleyen
‘ Aşka giriftār eyleyen
Yāruñ³²⁶ cemālidür beni^{327 328}
- 6 ‘ Aşkuñ beni mest eyledi [18a]
Aldı göñlüm ḥast’eyledi
Öldürmeğe kaşd eyledi
O sulṭānum ‘ aşkı beni ³²⁹
- 7 Her dem ‘ abā-püş eyleyen
Dürlü derde düş eyleyen
Yūnus’ı bī-hüş eyleyen

³²⁰ AY: Ḥaqq’uñ.

³²¹ AY’da bu dörtlükten sonra *Mecmua*’da bulunmayan 1 dörtlük daha vardır.

³²² AY: ciğerüm.

³²³ AY: Yūnus’ı ser-gerdān.

³²⁴ AY: Ḥaqq’uñ.

³²⁵ (4: 9D).

³²⁶ AY: Ḥaqq’uñ.

³²⁷ (5:6D).

³²⁸ AY’da bu dörtlükten sonra *Mecmua*’da bulunmayan 2 dörtlük daha vardır.

³²⁹ AY’da bulunmamaktadır.

Yāruñ cemālīdür benī³³⁰

77³³¹. GÜLŞENİ ŞEYH RÜŞENİ

[Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ülün]

[.---/.---/--]

- 1 Benem Mecnūn-şıfat Leylā'sı ' aşkıñ
Muḥabbet Vāmıķ'ı ' Azrā'sı ' aşkıñ
- 2 [Ş]or aḥī Gülşenī Ş[eyh] Rüşenī'den
[Ne bend]edir olur Mevlā'sı ' aşkıñ

78³³². MIŞRİ

[Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün]

[--.-/--.-/--.-/--.-]

- 1 Halk içre bir āyineyim herkes bakar bir ān görür
Her ne görür kendi yüzün ger yaḥş[ı] ger yamān görür³³³
- 2 Ol dilberūñ Mihrī adı sükker durur halka ṭadı
Mısrī çeker bu miḥneti ol rāḥat[ı] Raḥmān görür³³⁴

79³³⁵. HATĀYĪ

[11'li hece ölçüsü]

- 1 Lā-mekān [ilinden] müsāfir geldim

³³⁰ AY'da bulunmamaktadır.

³³¹ Bu şiir XVI. yüzyıl şairlerinden *İbrāhim Gülşenî'nin Dîvânı*'nda bulunmamaktadır fakat bu şiire vezin, kafiye ve redif gibi açılardan oldukça benzer olan birkaç şiire rastlanmıştır. Buna rağmen bu şiir bazı çevrimiçi sitelerde tespit edilmiştir. Şairin incelenen *Dîvân*'ı, Mehmet Akay tarafından *İbrāhim Gülşenî'nin Dîvânı: Metin-Dil Hususiyetleri* ismi ile hazırlanan eserdir. (Akay, 1996).

³³² *Niyâzî Dîvânı* (Kâsım, 1974, s. 137).

³³³ ND'de bu beyitten sonra *Mecmua*'da bulunmayan 5 beyit daha vardır.

³³⁴ (2: 7D).

³³⁵ *Hatâyî Dîvânı-Şah İsmâîl Safevî Edebî Hayatı ve Nefesleri* (Ergun, 1956, s. 49-50).

- Şu dünya [mülküne] gelip giderken
Hamurlar yoğurup balçık yaparken³³⁶
‘ Arş yüzünde yönüm döndi Hudā’ya ³³⁷
- 2 Hudā’m beni ben Hudā’mı³³⁸ bilipdir
Enbiyā evliyā andan olupdur
Ben bilirim anam bacım neyden olupdur³³⁹
Bu demlerde nikāh kıydı babama³⁴⁰
- 3 Babamdan evvel ben çok geldim gitdim³⁴¹
Pīrim ‘ Alī bu dünyāyı³⁴² halk etdi
Bu dünyāyı o yoğurdu o yaptı
Yedi günlük emeği geçdi bu deme
- 4 Bu dem içinde ırmaqlar akıtdım
Celāl’e geldim Ādem[i] akıtdım
Kırk yıl ders verdim ḥācem[i] okutdum
Dört kitābdan dersi verdim ḥāceme ³⁴³
- 5 Ḥācemi ben kucağımda büyütdüm
Kudret südüni verdim uyutdum³⁴⁴
Nuṭṭ eyledim kalb evini arındım³⁴⁵ [18b]
Anıñ[i]çün İblīs girmez kubbeme
- 6 Ben kabım³⁴⁶ içinde bā[kī] cān idim

³³⁶ HD: Yoğurub çamurum balçık ederken.

³³⁷ HD’de bu dörtlükten sonra *Mecmua*’da bulunmayan 1 dörtlük daha vardır.

³³⁸ HD: Ben kıblemi kıblem beni.

³³⁹ HD: Anam benden gelipdir.

³⁴⁰ (2: 6D).

³⁴¹ HD: Ādem’den ön ādem çok geldi gitti.

³⁴² HD: Mülk şāhibi bu cihānı.

³⁴³ HD’de bu dörtlükten sonra *Mecmua*’da bulunmayan 1 dörtlük daha vardır.

³⁴⁴ HD: meyin emzik verip avuttum.

³⁴⁵ HD: Muḥkem tuttum kalb evimi berkittim.

³⁴⁶ HD: obam.

‘Alī’y[i]dim dīn idim īmān idim

Kendi[si] Hāḡ idi ben mihmān³⁴⁷ idim

Anıñ için sulṭān oldum obama³⁴⁸

7 Ben obam içinde mekānda idim

Muḡammed Muṣṭafā’ya dīvānda idim³⁴⁹

Doḡsan biñ kelāmda ben anda idim³⁵⁰

Yüz yirmi dört biñ ‘ilm oḡudı Ādem’e³⁵¹

8 Şükürler olsun Ḥatāyī sözleriñ

Ṭatlı cāndan kılıp eviñ izlerim³⁵²

Bu cihānı görmez sensiz³⁵³ gözlerim

Tā sonuñda cennet verildi Ādem’e³⁵⁴

80³⁵⁵. ‘ABDĀL MŪSĀ

[11’li hece ölçüsü]

1 Muḡammed ‘Alī’niñ kılduḡı da‘vā

Yok meydānı deḡil var meydānıdur

Muḡammed kırklara niyāz eyledi

Ār meydānı deḡil kār³⁵⁶ meydānıdur

2 Kırklar özin bir araya koydılar

Erenler cenāzesin şusuz yudılar

³⁴⁷ HD: zindān.

³⁴⁸ (6: 9D).

³⁴⁹ HD: Muḡammed’le bile mi‘rācda iken.

³⁵⁰ HD: Mūsā’la doḡsan bīn kelāmda iken.

³⁵¹ HD: Doḡsan bīn ‘ilimi koydum ‘abā’ma. Bu dörtlüğün ikinci ve dördüncü dizelerinin vezni bozuktur. (7: 8D).

³⁵² HD: ‘Aşḡ āteşin derunumda gizlerim.

³⁵³ HD: Günden ‘ayān aṣlā görmez.

³⁵⁴ HD: Ahīr kārda bu yazıldı adıma. Bu dizenin vezni bozuktur. (8: 10D).

³⁵⁵ *Alevî-Bektaşî Şiirleri Antolojisi* (Özmen, 1998, s. 206).

³⁵⁶ ABŞA: er.

- Deveyi gördüñ mi gördüñ mi dediler
Hak'la sırrıñ sır it ser³⁵⁷ meydānıdur
- 3 Ne diyeyim şu erkānda alana³⁵⁸
Yuf ekerler bu meydānda yalana
Ü yüz altmış altı nerdübānı görüne
Kör meydānı değil er meydānıdur³⁵⁹
- 4 Gezdigüñ³⁶⁰ yerlerde er bulasıñ
Varacaęuñ yerde mabül olasıñ
ek evir kendüñi³⁶¹ settār olasıñ
Ört eteğin sırrıñ sır³⁶² meydānıdur^{363 364}
- 5 ‘ Abdāl Mūsā sulān arar ise³⁶⁵
‘ Alī’yi seven[e] muıbb [ü] yār ise
Hak’uñ cemālini göreyim der ise³⁶⁶
Urganı boynunda dār meydānıdur³⁶⁷

³⁵⁷ ABA: Ört elin eteğin sır.

³⁵⁸ ABA: erkānı urana.

³⁵⁹ Bu dörtlüğün üçüncü dizesinin vezni bozuktur, (3: 5D).

³⁶⁰ ABA: Vardıęıñ.

³⁶¹ ABA: aqlasın sırrını kim.

³⁶² ABA: ek evir kendini kār.

³⁶³ (4: 3D).

³⁶⁴ ABA’da bu dörtlükten sonra *Mecmua*’da bulunmayan 1 dörtlük daha vardır. Bu dizenin vezni bozuktur.

³⁶⁵ ABA: ‘ Abdāl Mūsā aydur gerek er iseñ.

³⁶⁶ ABA: didārını görem der isen.

³⁶⁷ (5: 6D).

[11'li hece ölçüsü]

- 1 Yügrük³⁶⁹ değirmenler gibi dönerler
 El ele³⁷⁰ vermişler Hakk'a giderler
 Göñül Ka'be'sini tavâf iderler
 Muhammed'ün kösi dögilür³⁷¹ bunda
 Ol şâhımuñ demi sürilür bunda
- 2 Semâda melekler kanad açarlar
 Mü'min üzerine rahmet saçarlar
 Perisi gılaguz Hakk'a uçarlar
 Muhammed'ün kösi dögilür³⁷² bunda
 Ol şâhımuñ demi sürilür bunda
- 3 Yûnus karındaşum ne oldu saña³⁷³
 'Aşkuñ muhabbeti boyandı câna³⁷⁴
 'Aklıñı başına devşir dīvâne
 Muhammed'ün kösi dögilür³⁷⁵ bunda

³⁶⁸ *Âşık Yûnus* (Tatcı, 2008, s. 148).

³⁶⁹ AY: coşkun.

³⁷⁰ AY: Kol kola.

³⁷¹ AY: çalınur.

³⁷² AY: çalınur.

³⁷³ AY: Derviş Yûnus eydür gör n'oldı baña.

³⁷⁴ AY: 'İşkıla maḥabbet dokundı baña.

³⁷⁵ AY: çalınur.

- 1 Zākır şafāya erişir
Envār-ı zikru'llāh ile
‘ Āşık³⁷⁷ Hudā'ya erişir
İksār-ı zikru'llāh ile
- 2 Zikri mükerrer edegör
Bir hacc-ı ekber edegör
Kalbiñ mu' attar edegör
‘ Attar-ı zikru'llāh ile
- 3 ‘ Āşık olan cānānına
Girmiş fenā meydānına
Ermiş Hakk' ın ihsānına
İsār-ı zikru'l-lāh³⁷⁸ ile
- 4 Taşdik ile imāna er
Taḥkik ile ‘ irfāna er
Bir baḥr-i bī-pāyāna er
Enhār-ı zikru'llāh ile
- 5 Açıan hüviyyetden kapı
Zevk ile olmuş ḥande-rū
Zāhir olur izmār-ı hū
İzhār-ı zikru'llāh ile

³⁷⁶ Azîz Mahmûd Hüdâyî-Dîvân-ı İlâhîyât (Tatcı-Yıldız, 2005, s. 363-365).

³⁷⁷ AMHD: Tabîb.

³⁷⁸ AMHD: âsâr-ı zikru'llāh.

- 6 Keşretde vahdet bul beğim
Bākī sa‘ ādet bul beğim
Sırr-ı hākīkat bul beğim
Tekrār-ı zikru’llāh ile
- 7 Bel bağlayanlar hıdmete
Tālib olanlar vuslata
Ermiş Hüdāyī vahdete
Esrār-ı zikru’llāh ile

83³⁷⁹. HÜDĀYĪ

[19b]

[11’li hece ölçüsü]

- 1 Gine gönlüm dost illerin özledi
Ol illere bir kez dahı varam mı
Dost dīdārın bizden yeter gizledi
Bir gün ola hūb cemālin görem mi
- 2 Kulağ tutan kişiler Hāk kelāma
Noğşāndan kurtulup erer tamāma
Huccāc ile varıp Beytū’l-Harām’a
Eşiğine yüzüm gözüm sürem mi
- 3 Mā-sivāya meyli dilden yuyuban
Faḥr-i ‘ālem Muştafā’ya uyuban
Kābe kavseyn³⁸⁰ ma‘ nāsından toyuban
‘ Aceb sırr-ı ev ednāya³⁸¹ erem mi

³⁷⁹ Azîz Mahmūd Hüdāyî-Dîvân-ı İlâhîyât (Tatcı-Yıldız, 2005, s. 69-71).

³⁸⁰ Fe kane kabe kavseyni ev edna. Böylece iki yay aralığı kadar, hatta daha yakın oldu. Necm/9.

³⁸¹ Fe kane kabe kavseyni ev edna. Böylece iki yay aralığı kadar, hatta daha yakın oldu. Necm/9.

- 4 Tevhîd ile îmânım kâmil ola
Fırkat gidip cem‘iyyet hâşıl ola
Serim vahdet iline vâşıl ola
Ara yerden ayrılığı sürem mi
- 5 Ey Hüdâyî dostdan yana uçuban
Kana kana âb-ı hayât içiben
Hak yol verip hicâblardan geçiben
‘Aceb vahdet sarâyına girem mi

84. HAKKI

[Fā‘ ilâtün Fā‘ ilâtün Fā‘ ilün]

[-.--/-.--/-.-]

- 1 Düşdi cāna ‘ākıbet sevdā-yı ‘aşk
Etdi şeydā çün beni Leylā-yı ‘aşk
- 2 Mest olup ayılmaya tā haşre dek
Yār elinden nûş eden şahbā-yı ‘aşk
- 3 Şol elif-i nā-ḥadı[?] dāl eyledi
Deldi bağırñ ehl-i derdiñ nāy-ı ‘aşk
- 4 Kimse bilmez ḥālını ‘aşıqlarıñ
Gerçi kim mümkün değil ihfā-yı ‘aşk
- 5 Gül cemālin şoldurur ‘aşıqlarıñ
Şüreti tebdil eder ma‘ nā-yı ‘aşk
- 6 Gözleriñ yaşı ko aqsın Hakkıyā
Böyle olur lü’lü’-i lālā-yı ‘aşk

[8'li hece ölçüsü]

- 1 İlāhī netsin neylesin
 Göñül sensiz karar etmez
 Eğer dursun eğer gitsin
 Göñül sensiz karar etmez
- 2 Cihān bāğında bir sâ' at
 Ne mümkün ki ola rāḥat
 Olursa ravza-i cennet
 Göñül sensiz karar etmez
- 3 N'ider ol bāğ [u] bostānı
 N'ider ol ḥūr [u] ğilmānı
 Firāḳuñla yanar cānı
 Göñül sensiz karar etmez
- 4 Murādı sensin ey Mevlā
 Dilinde ğayrı yok aṣlā
 Olursa meskeni tūbā
 Göñül sensiz karar etmez
- 5 Çün [sensiñ] Faḥrī'niñ yārı
 N'ider ol ğayrı efkārı
 Sevindirsin o nā-çārı
 Göñül sensiz karar etmez

86.³⁸² NİYÂZÎ

[Mefâ' ilün Mefâ' ilün Fe' ülün]

[.---/.---/--]

- 1 Kamu ervāh-ı peygamber hem eflāk
 Seni iclāle geldiler Muḥammed^{383 384}
- 2 Seni şāh-ı 'ālem kı lup o andan³⁸⁵
 Kamusı ümmet oldılar Muḥammed³⁸⁶
- 3 Nîçün olmadılar ümmet ki Hakk' uñ
 Rızāsın sende buldılar Muḥammed³⁸⁷
- 4 Ne noḡşān ire cāhuña kı lursañ
 Niyāzî' ye şefā' atler Muḥammed³⁸⁸

87. [MAHLASSIZ]

[8'li hece ölçüsü]

- 1 Ben muḥibb-i ḥānedānım
 Vücūdum şadrıdır Şiddīk
 'Ömer'dir cismimiñ cānı
 Değil dersem olam zındīk
- 2 Baḡan 'Osmān'a kibr ile
 Ḥudā'dan bulmasın tevḡīk
 Yezīd ibn-i Yezīd olsun

³⁸² *Niyāzî Dîvânı* (Kâsım, 1974, s. 54-55).

³⁸³ (1: 10D).

³⁸⁴ ND'de bu beyitten sonra *Mecmua*'da bulunmayan 9 beyit daha vardır.

³⁸⁵ Bu dizinin vezni bozuktur.

³⁸⁶ (2: 11D).

³⁸⁷ (3: 12D).

³⁸⁸ (4: 13D).

‘Alī’yi eyleyen tefrīk

88. [AHMED FAŞİH DEDE]

[Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün]

[.---/.---/.---/.---]

- 1 Bu mātemde olan derd ile hicrāna devā olmaz
Bu feryād-ı Hüseyn’dir daḥı ‘uṣṣāka nevā olmaz
- 2 Ḥasan ile Hüseyn’dir hem Resūl’ün kurretü’l-‘aynı
Sevenler āl ü evlādı eşiğinden cüdā olmaz
- 3 Tevellāsiñ teberrāsiñ bilen ‘uṣṣāka ‘aşk olsun [20b]
Ṭarīkatda budur āyīn buña illā vü lā olmaz
- 4 Hüseyn-i Kerbelā’nıñ efgān-ı mātem-engīzi³⁸⁹
Zebān [ü] ḥāme [vü] şavt [ü] ḥurūf ile edā olmaz
- 5 **Faṣīḥā** nüh felek yāḳūt [u] rummān ile bir olsa
O bir mihr-i ‘ālem[iñ] bir kaṭre ḳanına bahā olmaz

89³⁹⁰³⁹¹. [YŪNUS]

[8’li hece ölçüsü]

- 1 Şūrīde vü şeydā kılan
Yāruñ³⁹² cemālidür beni
‘Ālemlere rüsvā kılan
Yāruñ³⁹³ cemālidür beni³⁹⁴

³⁸⁹ Bu dizenin vezni bozuktur.

³⁹⁰ *Âşık Yûnus* (Tatcı, 2008, s. 181-182).

³⁹¹ Mükerrerdır.

³⁹² AY: ‘ışkun.

³⁹³ AY: Haḳḳ’un.

³⁹⁴ AY’da bu dörtlükten sonra *Mecmua*’da bulunmayan 8 dörtlük daha vardır.

90³⁹⁵. [ŞEMSEDDİN]

[Müstefî ilün Müstefî ilün Müstefî ilün Müstefî ilün]

[---./---./---./---.-]

- 1 Ben bu ‘aşkı bilmez idim bu bir ‘aceb sevdâ imiş
Bir zerresi ay [u] güneş bir kaçresi deryâ imiş³⁹⁶

91³⁹⁷. [MİSKİN YÛNUS]

[8’li hece ölçüsü]

- 1 Ben yürüdüm yana yana
‘Aşk boyadı beni kana
Ne ‘âkılem ne dīvâne
Gel gör beni ‘aşk neyledi³⁹⁸

92. YÛNUS

[7’li hece ölçüsü]

- 1 Her dem ‘abā-püş ile
Dürlü derde düş ile
Yûnus’ı bî-hüş ile
Yāruñ cemālidür beni³⁹⁹

³⁹⁵ *Ak Şemseddin’in Dinî Tasavvufî Şiirleri* (Eraslan, 1987, s. 39-40).

³⁹⁶ AŞDTŞ’de bu beyitten sonra *Mecmua*’da bulunmayan 6 beyit daha vardır.

³⁹⁷ *Alevi-Bektaşî Şiirleri Antolojisi I* (Özmen, 1998, s. 102).

³⁹⁸ ABŞA’da bu dörtlükten sonra *Mecmua*’da bulunmayan 6 dörtlük daha vardır.

³⁹⁹ Bu dizenin vezni bozuktur.

- 1 Ey şehîd-i Kerbelâ'ya ağlayan
 Ağla mâtemdir Muḥarrem'dir bugün
 Nâr-ı ḥasretle ciğerin dağlayan⁴⁰¹
 Ağla mâtemdir Muḥarrem'dir bugün
- 2 Sînedede serde gerekdir dâğ ola
 Kânlı yaşla dîde[de] ırmağ ola
 Ger dilerseñ menziliñ uçmağ ola
 Ağla mâtemdir Muḥarrem'dir bugün
- 3 Gice gündüz ey Muḥammed ümmeti
 Edelim cân-ı Yezîd'e la' neti
 Ger dilerseñ ola⁴⁰² Ḥaḳḳ'ıñ raḥmeti
 Ağla mâtemdir Muḥarrem'dir bugün
- 4 Kimdir o şâh-ı şehîd-i Kerbelâ
 Cedd-i pâkidir Muḥammed Muştafa⁴⁰³
 Nûr-ı çeşm-i Murtezâ Âl-i 'abâ
 Ağla mâtemdir Muḥarrem'dir bugün⁴⁰⁴
- 5 Her seḥer şanma şafaqlar şebnemi
 Añdı kân ağlar felekler ol demi
 'Âlemi tutdı Hüseyin'ıñ mâtemi

⁴⁰⁰ Hasan Sezâyî'nin Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri, Dîvânı'nın Tenkitli Metni ve İncelemesi (Özuygun, 1999, s. 301-302).

⁴⁰¹ HSD: Âteş-i ḥasretle sîne tağlayan.

⁴⁰² HSD: Dirseñ ire saña.

⁴⁰³ HSD: Eb ü ceddidir Muḥammed 'Alî hem.

⁴⁰⁴ (4: 5D).

6 Çār yār ile Muḥammed ey sa‘īd
Oldular tesmīm-i zehr ile⁴⁰⁶ ṣehīd
Kıydılar raḥm etmeyip bunca Yezīd⁴⁰⁷
Ağla mātemdir Muḥarrem’dir bugün

7 Ey Sezāyī bilmiş ol šāh Hüseyn’i
Cümle sevmekdir anı farz-ı ‘ayn
Şeksiz ehlü’l-lāha oldu nūr-ı ‘ayn
Ağla mātemdir Muḥarrem’dir bugün

$$[-.---/-.---/-.---/-.--]$$

1 Taht-gāh etdi vücūdum şehrini sultān-ı ‘aşk
Dil sarāyında kuruldu bir ‘aceb dīvān-ı ‘aşk
2 Mübtelā-yı derd-i ‘aşk olmuş ser-ā-ser bu cihān [21a]
Söylenen dillerde bu hem dinlenen destān-ı ‘aşk
3 Rütbe-i erbāb-ı ‘aşkı zāhidā sen bilmediñ
Şāh-ı mülk-i ma‘nevīdir hādīm-i zindān-ı ‘aşk^{410 411}
4 Bize kār etse ‘aceb mi ehl-i ‘aşkıñ her sözü

Kim derûnunda anıñ dâ'im yanar sūzân-ı 'aşk^{412 413}

5 Ey Ğafûrî ermek isteriseñ eğer cānāna

Terk-i cān eyle tecellî eylesin cānān-ı 'aşk⁴¹⁴

95. KERĀMEDDİN

[Mef' ülü Mefā' ilün Mef' ülü Mefā' ilün]

[--./---/--./---]

1 Gel meclis-i 'uşşāka tā ref' ola aḥzānıñ

Cür'a-i muḥabbet iç mest ola dil [ü] cānıñ

2 Bu meclise ğam gelmez erbābı elem bilmez

Sünbülleri hiç şolmaz bu bāğ-ı gülistānıñ

3 Bu bende Kerāmeddīn her kimse ki eder āyın

Zātını edip tezyīn tācı ola devrānıñ

96⁴¹⁵. ZEKĀYĪ

[Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün]

[.---/.---/.---/.---]

1 Şehīd-i Kerbelā'nıñ mātemi tā rüz-ı maḥşerd[ir]

Dem-i 'Āl-i 'abāyı şanma her kına berāberdir

Anıñ bir kaṭresi ḥurşīd-i 'ālem-sūz-ı enverdir

Kızıl reng ile şol dem arz-ı Kerbelā muşavverdir

Döşenmiş ḥāk[iñe] ḥün-ı şehīdān sürḥ-i pisterdir

2 Olunca şāh-ı 'ālem Kerbelā ḥākinde efkende

⁴¹² M: nīrān-ı 'aşk.

⁴¹³ (4: 3M).

⁴¹⁴ (5: 6M).

⁴¹⁵ *Şeyh Mustafa Zekâyî Efendi'nin Hayatı, Edebî Kişiliği, Dîvân'ı* (Alkan, 1993, s. 283).

- Açıldı ser-te-ser yetmiş cerāhat gül gibi tende
Resūl'ün öpdüğü yer berķ ururken tavķ-ı gerdende
Aķıtdıñ ķanını mazlūmuñ ey gerdūn-i dūn sen de
Bu cārī kıldıgıñ dem dem deęil yāķūt-ı aķmerdir
- 3 Muħarremdir siyāh-pūş oldu 'uşşāķıñ nedir ħālī
Felek tecrīd eder mātemle her yıl māh ile sālī
Değil ins [ü] melek bi'l-cümle ħalkıñ münkesir bālī
Şehāb-ı ebrile dūd-ı şehīdān⁴¹⁶olamaz ħālī
Nedāmetden sipihr-i zālīmīñ ħālī mükedderdir
- 4 Der-i iħsānıñ ey nūr-ı İlāhī melce-'i ümmet [21b]
Ĥilāfet zātıñ maḥşūş iken bī-reyb [ü] bī-minnet
Saña zulm eyleyenler dü cihānda bulmasın raḥmet
Türāb-ı asitānıñdır şehā sermāye-i devlet
Şefā' at kānı ceddiñ vālidīñ sāķī-i Kevşerdir
- 5 Ġarīb [ü] bī-kese dā'im edersiñ luṭf u iħsānı
N'olur bilmem bu 'āşī mücrimiñ hāl-i perişānı
Şarāb-ı Kevşer'e ķandır taḥassürde ķoma anı
Ulaşdır ceddiñe rūz-i cezāda ey keremķārı
Zekāyī bende-gān-ı dergehiñden 'abd-i kemterdir

⁴¹⁶ ŞMZD: dūd-ı siyehden.

97. ʿĀŞİK YŪNUS

[7'li hece ölçüsü]

1 A[ğ]larım⁴¹⁷ ben dün [ü] gün

Derd[i] olanlar ağlar

Yaksam ʿaşk odına

Od da yanar ağlar⁴¹⁸

2 Bu gönlüm[üñ] yarası

Şeyhüm elinden benim

Gözlerüm her dem yine

Yarı[nı] görür ağlar

3 Görmemişsin şuyı kim

Dost yüzün gördigiyçün

Gice gündüz karar itmez

Çağlar akar ağlar⁴¹⁹

4 Gösterür kendi özin

Pinhân ider ol gül yüzün

Gören ol dostuñ yüzün

Dâ'im ağlar ağlar⁴²⁰

5 Bî-çâre ʿĀşık Yūnus

Çün yaralıdır çün bilür

Her şehir yarası

Gonca açar ağlar⁴²¹

⁴¹⁷ Bu kelime şiir boyunca medli elif ve kef ile yazılmıştır fakat anlamsal olarak ağla- kökü daha uygun olacağından düzeltilmiştir.

⁴¹⁸ Bu dördlüğün üçüncü ve dördüncü dizelerinin vezni bozuktur.

⁴¹⁹ Bu dördlüğün üçüncü ve dördüncü dizelerinin vezni bozuktur.

⁴²⁰ Bu dördlüğün ikinci ve dördüncü dizelerinin vezni bozuktur.

⁴²¹ Bu dördlüğün ikinci, üçüncü ve dördüncü dizelerinin vezni bozuktur.

98⁴²². EŞREFOĞLI RŪMÎ

[Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün]

[..--/..--/..-]

- 1 Düşeli ' ışk[un] [bu] cânım iline
Beni düşürdi bu halkun diline
- 2 Akıtdı çeşmünden kanlu yaşları⁴²³
İllâ yaşum dilemezem s[i]line^{424 425}
- 3 Sevmiş⁴²⁶ yaraşur ' âşıklara gözyaşı⁴²⁷
Her kim ' âşıkça gözünden biline^{428 429}
- 4 İsm [ü] resmi Eşrefoğlu Rûmî'nün
Kül olup şavruldu ' aşkun yiline^{430 431}
- 5 Kalmadı nâm [u] nişanı zerrece
Garķ olup gitdi ' aşkı[nı]n seline^{432 433}

99⁴³⁴. SEYYİD NİZÂMOĞLU

[22a]

[Mefâ' ilün Mefâ' ilün Fe' ülün]

[.---/.---/.--]

- 1 Cemî derdiñ dermânı Muhammed⁴³⁵

⁴²² *Eşrefoğlu Rûmî ve Dîvânı* (Güneş, 1994, s. 384-385).

⁴²³ ERD: Gözlerümden yaşıla kan akıdır.

⁴²⁴ ERD'de bu beyitten sonra *Mecmua*'da bulunmayan 1 beyit daha vardır.

⁴²⁵ Bu dizinin vezni bozuktur.

⁴²⁶ ERD: Hoş.

⁴²⁷ Bu dizinin vezni bozuktur.

⁴²⁸ (3: 4D)

⁴²⁹ ERD'de bu beyitten sonra *Mecmua*'da bulunmayan 2 beyit daha vardır.

⁴³⁰ (4: 7D).

⁴³¹ Bu beytin vezni bozuktur.

⁴³² (5: 8D).

⁴³³ Bu beytin vezni bozuktur.

⁴³⁴ *Seyyid Nizâmoğlu Dîvânı* (Özdemir, 1996, s. 63).

⁴³⁵ Bu dizinin vezni kusurludur.

- Cihāt meh⁴³⁶ [gibi] aña cān Muḥammed
- 2 Zemīn [ü] āsumān olmaz mı bedel
Seniñ için oldı ekvān Muḥammed
- 3 Günāh-kār ümmetiñe kıl şefā^c at
Şol⁴³⁷ etdiği dem ğufrān Muḥammed⁴³⁸
- 4 Seniñ Seyyid Nizāmoğlu kuluñdur
Hiç āzād eyleme sultān Muḥammed⁴³⁹

100⁴⁴⁰. TESLĪM ABDĀL

[11’li hece ölçüsü]

- 1 Mürşide varmağa t̄alib olursañ
İbtidā insāndan rehber isterler
Verdiğin ikrāra doğru gelirseñ
‘ Ahd ile peymāndan rehber isterler
- 2 Muḥammed ‘ Alī’niñ yüzün⁴⁴¹ görmeğe
Erenleriñ dīvānına durmağa
On iki imām’ın yolun şormağa
On iki erkāndan rehber isterler
- 3 Mürşidiñ müşkili nazarı seçer
Kāmil olan rehber Şirāt’ı geçer
Cān kuşu ‘ āķıbet kafesden uçar
Tende olan cāndan rehber isterler

⁴³⁶ SND: Cihān ten.

⁴³⁷ SND: Su ’āl.

⁴³⁸ SND’de bu beyitten sonra *Mecmua*’da bulunmayan 1 beyit daha vardır.

⁴³⁹ (4: 5D).

⁴⁴⁰ *Alevî-Bektaşî Şiirleri Antolojisi Cilt III* (Özmen, 1998, s. 96-97).

⁴⁴¹ ABŞA: nūrun.

- 4 Rehberiñ⁴⁴² var ise olursuñ insān
Rehberiñ⁴⁴³ yok ise olursuñ hayvān
‘ Arasāt gününde açılır meydān⁴⁴⁴
Kurulan⁴⁴⁵ mizāndan rehber isterler⁴⁴⁶
- 5 Şāh-ı Merdān bir yol kurmuş kıluna
Yoluna gidilen rehberden bilene⁴⁴⁷
Gitmek isterseñ Haqq’ ın⁴⁴⁸ yoluna
Dīn [ile] imāndan rehber isterler⁴⁴⁹
- 6 Ma‘ rifet bağına girmek dilerseñ
Haqqat güllerin dermek dilerseñ
Cemāl-i Hāzret’e⁴⁵⁰ ermek dilerseñ
Levh ile pinhāndan⁴⁵¹ rehber isterler
- 7 Teslīm Abdāl söyler bu hikāyātı
Nefsini bilmeğ iñ güçdür gāyātı⁴⁵²
Yirmi toğuz hurūf yedi āyeti[22b]
Okunan Kur ‘ān’dan⁴⁵³ rehber isterler

⁴⁴² ABŞA: Mürşidiñ.

⁴⁴³ ABŞA: Mürşidiñ.

⁴⁴⁴ ABŞA: kurulur mizān.

⁴⁴⁵ ABŞA: Açılan.

⁴⁴⁶ . (4: 5D).

⁴⁴⁷ Bu dizenin vezni bozuktur.

⁴⁴⁸ ABŞA: mü ‘min.

⁴⁴⁹ (5: 4D).

⁴⁵⁰ ABŞA: Erenler sırrına.

⁴⁵¹ ABŞA: Ahd ile peymāndan.

⁴⁵² ABŞA: bilmektir gücün gayreti.

⁴⁵³ ABŞA: Bilmeye insandan.

101. RÜŞDÎ

[Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün] [?]⁴⁵⁴

[.---/.---/.---/.---]

- 1 Lisân-ı ğaybdan ehl-i dili bâ-şevk-i cân söyler
Bilenler Mantıku't-Ṭayr'ın sözün bî-nihân söyler
Diyen bilmez bilen bu nükte[y]i bi'l-imtihân söyler
Âyâ sen şanma kim senden bu güftârı 'ayân söyler
Vü yâ terkîb olan 'unşur yâhûd lahm-ı zebân söyler
- 2 Bu râz-ı pāk-i mā-âdemîyi bilmez ğāfil [ü] dānā
Ne fehmi eyler daḥi Cibrîl ise de maḥmil [...]
Değil hükmi-i karîḥa bu nikât-ı 'aşkile âlā
Seni kim saña bildirmek murādı kaşd edip Mevlā
'Anāşırdan giyip bir ṭon yüzünden tercümān [söyler]
- 3 Eremez gevher-i nuṭḡı behāyim [...] yükin
Ne mümkün bulmadan tenvînden şol mazḥar-ı temkîn
Ne deñli da' vā-yı ğurbet ederse sūfî-i bed-kîn
Şular kim bilmeden nefsin 'örfden almadı dersin
Değildir Ḥaḡḡ'a 'ārîfler özin bilmez yalan söyler
- 4 Erişip dāmen-i pîre olursuñ şıdḡ ile bende
Eder vaşfı dil ü cānıñ kemālātın bu kınde
Eğerçi feyz-i taşvîr-i ḡaḡîḡat var ise sende
Ḥayāl [ü] zıl yeter 'ibret görünen ḡayme-i tende
Değildir nuṭḡ eden şüret derûnunda ṭuran söyler
- 5 Çıkar Rüşdî seriñden bî-tereddüd çeşm-i ḡuffāşı

⁴⁵⁴ Şiirin pek çok dizesinin vezni bozuktur.

7 Ey Hüsāmī sen daḡi sa^ʕ y eyle kūy-ı yāre var
Fīhi ^ʕuṣṣākıñ *erā ye ʔtūne min killi fe[re]c* ⁴⁶⁶

[Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün]

1 Resm olduñ levh-i dile ‘ ilm [ü] ‘ irfānım ‘ Alī
Oldu nā-peydā derūn-ı derde dermānım ‘ Alī
Naqd-i heves verip aḥz edeli peymānım ‘ Alī
Halk içinde çağırıp derdim imānım ‘ Alī
Baş açık abdālīñ oldu bu gönül cānım ‘ Alī

2 Taht-ı bāda nokṭa-veş ḥāk-i deriñde durmayan
Kevser-i cām-ı lebiñ keyfiyetinden şormayan
Bī-riyā ayağını bezmiñde āl ergirmeyen
Bir arada Zū’l-ḥimār’ ın Zūlfikār’ ın görmeyen
Çeşm [ü] gāmeñ gözlesin ey merd-i meydānım ‘ Alī

3 Oldu dil nā-çar olup ‘ aşkıñla çün bī-ihtiyār
Çıkdı elden naqd-i hūşu oldı başdan tārūmār
Hūn-ı eşkimle midād-ı sürh ile ey dest-i yār
Tekye-i sinemde gel tığn ile yar Zūlfikār
Yādigārīñ olsun ey sulṭan-ı ḥübānım ‘ Alī

4 Kasm ede mi çarḥ-i ḡaddār levh-i dilden resmimi

466 (6: 5D).

- Kilk-i kudret kâtib-i esrâr yazmış ismimi
 Gövdeden münfek edip pâyimle re's ü destimi
 Yâ 'Alî deme diyü biñ pāre etseñ cismimi
 Yâ 'Alî yaza zemîne dökülen kanım 'Alî
- 5 Gördüm ol tâb-āveri ben arşada Ḥaydar gibi
 Dest şalmış Zülfikār'ı tâbını ḥāver gibi
 Ğamze-i ḥūn-rîzi seyr et dem ejder gibi [23b]
 Yüreğin kopardı bāb-ı ḥalka[y]ı Ḥaydar gibi
 'Aşkla kime nazar etdi ise arslanım 'Alî
- 6 Bilmeyen bāb-ı ḥarîmi zâtına el şal[a]maz
 Şehr-i 'ilmiñ sırrıdır hergiz ana yol bul[a]maz
 İçin[i] pāk etmeyen cām-ı dem ile tōlamaz
 Cümle ḥübāndan biri öñünce Ḳanber olamaz
 Düldül-i nāra su[...] olduğça sulṭānım 'Alî
- 7 Rüṣdî naḳd-i cān ḥarc edip anı netmek diler
 Kārbān-ı 'aşk ile 'azm eyleyip yetmek diler
 Toḥm-ı rāzın bāğ-ı vuşlatda dikip bitmek diler
 Zātınıñ ğam Ka'be-i ḳalbin ḥarāb etmek diler
 Ḳandasıñ ey merd-i merdān şîr-i Yezdān'ım 'Alî⁴⁶⁷

104. RÜŞDÎ

[Meṣ' ülü Meṣā' ilü Meṣā' ilü Fe' ülün]

[--./--./--./--.]

- 1 Aḥmed'le Eḥad olmaz idi farḳ ede [?] kim

⁴⁶⁷ Bu bentin vezni bozuktur.

- Girmese idi evsaṭ-ı ʿālemde eğer mīm
- 2 Düşmezdi cihān ḥalkı biraz ḥādde ḥicābı
Keşf olsa idi nükte-i Yāsīn ile ḥā mīm
- 3 Erseydi girībānımı engüşter şefkat
Yā heft cehenneme benim ne idi bākım
- 4 Āvārece āheng[?] ile kayd etdi ise dost
Ey Rüşdī çī ḡam ʿafvīñ ki yok lām ile hem mīm

105. RÜŞDÎ

[Meʿ ūlū Mefāʿ ilū Mefāʿ ilū Feʿ ūlūn]

[--./--./--./--]

- 1 Başmasa mübārek ḡademiñ rū-yı zemīne
Pāk etmezidi kimseyi ḥāk ile teyemmüm
- 2 İsmiñde mūşārraḡ iken ol māye-i vaḡdet
Gör ḡükmüñü kim perdeledi zātīña bir mīm
- 3 Ben zaḡm-ı diliñ merhemini sende görelden
Biñ neşʿe Loḡmānʼa diyemem ḡayrı ṭabībim
- 4 Vechiñde görüp okuyalı āyet-i nūrı
Bildim ne imiş ḡayrıla ben zübde [...]
- 5 Sen kimsin eyā Rüşdī [...] derdim ben
Hep neşʿe-i ʿaşḡım pederi māderi ʿammim

[Meʿ ūlū Mefāʿ ilū Mefāʿ ilū Feʿ ūlūn]

[--./---./---./---] [?]

- 1 Ben küfri bugün mazhar-ı imān ile gördüm
Bū Cehl gibi kāfiri cānān ile gördüm
- 2 Hikmet nedir ol dār-ı emīnde haḳīkat
Firʿavnı varıp Mūsī-i ʿ İmrān ile gördüm
- 3 Bu vaḥdetmiş cümlede lemeʿ ān eden āḫir
Bu ʿ işve-bāzı dīde-i imʿ ān ile gördüm
- 4 Her şāʿ ibede mazhar olan şāhid-i meşhūr
Her ten içre cān ile cānānı gördüm
- 5 Derler Hūdā olmadı imkān ile mümkün
Taḥkīk imiş ol eyemen-i imkānla gördüm
- 6 Çün görünen ḥādiṣe mazhar-ı dilde
Mevşūf-ı haḳāyık ile bir cān ile gördüm
- 7 Bu vaḥdet-i dil Rüşdī meşāhīr olalıdan
Şāniʿ [yi] heme şanʿ at-ı ʿ irfān ile gördüm

107. HÜDÂYÎ

[Fāʿ ilātūn Fāʿ ilātūn Fāʿ ilātūn Fāʿ ilūn]

[-.--/-.--/-.--/-.-]

- 1 İşbu bāzār-ı fenā bir sūdu yok sevdā imiş
ʿ Ārife genc-i ḳanāʿ at *kenzūn lā-yefnā*⁴⁶⁸ imiş

⁴⁶⁸ El-kanāʾatü kenzun lâ-yefnâ. *Kanaat tükenmez bir hazinedir.* / Hadis.

- Gör nedir ol kim sözü bir gevher-i yektâ imiş
‘ Āşıkıñ maqşudu ol maḥbûb-ı bî-hemtâ imiş
Himmeti ġāyet bülend maṭlab[1] bālâ imiş
- 2 Aldanıp bâziçe-i dünyāya meyl etme dilâ
Nâr-ı ‘ aşku’l-lâh ile olsun derûnuñ âşinâ
Ḳalbiñi ḥubb-ı⁴⁶⁹ sivādan pāk eden merd-i Ḥudâ
Ḳāf [u] nûn iklîmi ‘ Anḳâ’sın şikâr etse nola
Rûḥ-ı ‘ ârif şāhbâz-ı Ḳāf-ı istiğnâ imiş
- 3 Ḳalma alçaqlarda a‘ lâya şu‘ ūd et ey gönül
Şıḳlet-i tenden geçip maḥv-ı vücūd et ey gönül
Yüz tutup ol kıble-i cāna sūcūd et ey gönül
Nūr-ı pāk-i Ḥaḳḳ’ı Ḥaḳḳ ile şuhūd et ey gönül
Bunda yārın görmeyen yārın daḥı a‘ mā imiş
- 4 Ḥaḳḳ ile tevḥîd ile verdiñse cāna nûrlar
Hep dünyâ eylemez mir’ât-ı ḳalbiñ pür keder
Ḳuṭb-ı ‘ âlem Ḥaẓret-i Maḥmūd Efendi gör ne der [24b]
Ġayra bakmaz dâ’imâ sırr-ı sarāyın pāk eder
Şādıkıñ zîrâ murādı Ḥaẓret-i Mevlâ imiş
- 5 ‘ Ālem-i vaḥdetde iken düşdüñ ey dil keşrete
Cümle tebdîl oldu o zevḳ [ü] şafâlar miḥnete
Ermek isterseñ sipāhî menzil-i ḳurbete
Ḳāb-ı kavseyn[i]⁴⁷⁰ geçip ersen sivâ-yı vaḥdete
Sırr-ı ev ednâ⁴⁷¹ Hüdâyî cümleden a‘ lâ imiş

⁴⁶⁹ *Mecmua*’da “hep” şeklinde yazılmıştır.

⁴⁷⁰ Fe kane kabe kavseyni ev edna. *Böylece iki yay aralığı kadar, hatta daha yakın oldu.* Necm/9.

⁴⁷¹ Fe kane kabe kavseyni ev edna. *Böylece iki yay aralığı kadar, hatta daha yakın oldu.* Necm/9.

108. DERVİŞ YÛNUS

[11'li hece ölçüsü] [?]

- 1 İns [ü] cin cümle bir olmadan
Yok iken ol vara uğradum geldüm
Mi' rācda Muḥammedle bile idüm
Kandildeki nūra uğradum geldüm
- 2 Evvel bahār ilk yazında açıldum
Şimdi ḥalkıñ arasından seçildüm
Ben başımdan bıçaḡ ile biçildüm
Kavaḡdaki zāra uğradum geldüm
- 3 Ben Ya' kūbam Yūsuf'umı ararum
İner Yemen çöllerinde sorarum
Veys el-Ḳarāniyle ben tāc urarum
Manşūr ile dāra uğradım geldüm
- 4 Manşūr ile dārda Baḡdād'da idüm
Mūsā ile Ṭūr'da kelāmda idüm
Bülbül ile gülde gülşende idüm
İbrāhimle nāra uğradum geldüm
- 5 Derviş Yūnus bunca 'ālimler
Toplandılar bir araya geldiler
Sen bu 'ilmi kimden alduñ dediler
Şeyḫim Emrem taṭbīḡe uğradum geldüm

109. DERVİŞ YÛNUS

[13'lü hece ölçüsü]

- 1 Gelün ey aşıklar gelün hū Mevlā'm hū hū
Bu menzil uzağa beñzer hū Mevlā'm hū hū
- 2 Nazar kıldum şu dünyāya hū Mevlā'm hū hū
Şandum bir tuzağa benzer hū Mevlā'm hū hū
- 3 Bir pīrūñ etegin tutdum hū Mevlā'm hū hū
Pīrūme demeden gıtdüm hū Mevlā'm hū hū
- 4 Nice yüz biñ günāh itdüm hū Mevlā'm hū hū
Her biri bir dağa beñzer hū Mevlā'm hū hū
- 5 Çağla Derviş Yūnus çağla hū Mevlā'm hū hū
Sen özüñi Hakk'a bağla hū Mevlā'm hū hū
- 6 Ağlarsañ kendine ağla hū Mevlā'm hū hū
Elden vefā yoğa beñzer hū Mevlā'm hū hū

[25a]

110⁴⁷². EŞREF RŪMÎ

[8'li hece ölçüsü]

- 1 ' Aşkuñ odı ciğercigüm
Yağa geldi yağa gider
Ġarīb başum bu sevdāyı
Çeke geldi çeke gider
- 2 Bülbul ider āh [u] efġān
Ĥasretüñle⁴⁷³ yandı bu cān
Benim gönülcigim hemān

⁴⁷² Eşrefoğlu Rûmî ve Dîvânı (Güneş, 1994, s. 251).

⁴⁷³ ERD: 'ışk odına.

Ḥaḳḳ’dan geldi Ḥaḳḳ’a gider⁴⁷⁴

- 3 ‘ Āşıklar turur sözinde
Cihān⁴⁷⁵ görünmez gözine
Eşref Rūmī Ḥaḳ⁴⁷⁶ yüzine
Baḳa geldi baḳa gider⁴⁷⁷

111. VİRĀNĪ

[Me‘ fāilün Me‘ fāilün Fe‘ ülün]

[.---/.---/--]

- 1 Saña kimdin diyen kim cān değilsin
Bu cism ü cān cāna cānān değilsin⁴⁷⁸
- 2 Gözi kördür seni kim görebilmez
Aña bu ‘ aşkıla mihmān değilsin
- 3 Yürü zāhid bunu ben böyle bildim
Ḥaḳ’ı bilmez iseñ insān değilsin
- 4 Eğer etmez iseñ sen nefsin idrāk
Hemān lā-şe gibi ḥayvān değil[siñ]
- 5 Ḳabūl etmez iseñ sen emr-i nehyi [25b]
Yürü var şāhib-i erkān değilsin
- 6 ‘ Alī evlādına cāndan şehādet
Menāhisiñ ki ehl-i imān değilsin
- 7 ‘ Alī sensiñ cihāniñ pādişāhı

⁴⁷⁴ ERD’de bu beyitten sonra *Mecmua*’da bulunmayan 1 beyit daha vardır.

⁴⁷⁵ ERD: kimse.

⁴⁷⁶ ERD: dost.

⁴⁷⁷ (3: 4D).

⁴⁷⁸ Bu dizenin vezni bozuktur.

8 Virānī bende-i āl-i ‘Alī’yseñ
Yezid’iñ fi‘line fermān degilsĩñ

[Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün]

1 Muşḥaf-ı ‘ilm-i ledün iḥfāya girdi çıkmadı
Sırr-ı a‘zam *lā ilāh illāya* girdi çıkmadı

2 ‘İlmü’l-esmāyı küllī nüṣṣası Ādem’dedir [?] ⁴⁷⁹
İsm-i Aḥmed kenz-i lā yefnāyı girdi çıkmadı

3 Baṭn-ı Ādem’de tıfl-ı dil buldu cān-ı cāvidān
Nefḥa-i rūḥ-ı hem-dem-i ‘İsā’ya girdi çıkmadı ⁴⁸⁰

4 Hāme-i *naḥnū kasemnādan* ⁴⁸¹ ‘ibret al zāhidā
Levh-i taqḍir-i ezel ma‘nāya girdi çıkmadı

5 Çeşm-i ‘ibretle nazar kıl ‘ārif [ü] dānā iseñ
Hikmet-ī Hāk Bosnevī eşyāya girdi çıkmadı

481 Ehum yaksimûne rahmetu rabbik(e) nahnû kasemnâ beynehum ma'îsetehum fi-l hayâti-dunyâ ve
 rafa'nâ ba'dahum fevka ba'din deracâtin liyettehîze ba'duhum ba'dan suhriyyâ(en) ve rahmetu
 rabbike hayrun mimmâ yecme'ûn(e). *Rabbinin rahmetini onlar mı paylaşıyorlar? Dünya hayatında
 onların geçimliklerini aralarında biz paylaştırdık. Birbirlerine iş gördürmeleri için kimini ötekine
 derecelerle üstün kıldık. Rabbinin rahmeti onların biriktirdikleri şeylerden daha hayırlıdır.* Zuhurf/32.

113. BOSNEVÎ

[Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün]

[----/---/---/---]

- 1 Dönmezem kıyâmet Muştafâ'dır sevdiğim
Hayder-i Kerrâr 'Alîyyü'l-Murtezâ'dır sevdiğim
- 2 Bendesiyem on iki şehzâdeniñ kurbânıyam
Pâre pâre kalsa cismim Müctebâ'dır sevdiğim
- 3 Nuṭfe-i nûr-ı nübüvvedir Hüseyin-i Kerbelâ
Çeşm-i pür-hûnum Şehîd-i Kerbelâ'dır sevdiğim
- 4 Ravza-i rıdvânı tezyîn eyleyen ol zât-ı pâk
Ben anıñ müştâkıyam Zeynül'ibâd'dır sevdiğim
- 5 Düşmeniyem ben Yezîd'in âline evlâdına
Ol İmâm-ı Bâkır-ı luṭf [u] 'atâdır sevdiğim
- 6 Nâme-i 'ahd-i ezelden fıkır [ü] zıkrım Ca' ferî
Ca' ferî'yem Ca' fer-i Şâdık-şafâ'dır sevdiğim
- 7 Şâh Taḳî vü yâ Naḳî'dir serde tâcımdır benim
Tende cânımdır 'Alî Mûsâ Rızâ'dır sevdiğim
- 8 Hânedânıñ rehberi çün Mûsâ-yı Kâzım olup [26a]
Pîşvâ-yı 'askerî şâhib-livâdır sevdiğim
- 9 Çârdeh ma' süm-ı pâkiñ çâkeriyim tâ-ebed
Bosnevîyem mehdî-i ceşş-i Hudâ'dır sevdiğim⁴⁸²

⁴⁸² Bu beytin vezni bozuktur.

- 2 Şāh-ı istiğnāya mülk olduk bugün irşād ile
Nice istiğrāka düş bilmem neniñ hayrānıyız
- 3 Cāna biñ cāndan çok olmadı cūşa seller gibi
Cūşa geldik kaçre buldukda hem ‘ummānıyız
- 4 Şanmayıñ ‘āşık olaldan yüzümüz döndürmedik
Şem‘ e yandırdık bu cismimiz velī pervāneyiz
- 5 [...ndan]⁴⁸⁸ öyle mest olduk ki lā-ya‘ kıl olup
Tolu tolu bir kadeh nūş eyleyen mestāneyiz
- 6 Dürlü elvāndan şoyunduk biz de bī-rengin olup
Şeyh Hülūşī on sekiz biñ ‘ālemiñ elvānıyız

116. FETHİ

[Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün]

[-.--/-.--/-.--/-.-]

- 1 Faḫr [u] faḫr[a] maḫhar ol [ey] dil yürü iḫsāna gel
*Men ‘arefden*⁴⁸⁹ al da [...] göze[?] gevher-i dürdāna gel
- 2 Çün *nefā[h]tū fihi min rū[h]i*⁴⁹⁰ nidāsına tut kulaḫ⁴⁹¹ [26b]
Bāde-i rüz-ı Elest[i] nūş edip mestāne gel
- 3 Gezme bī-hūde şaḫın saḫrāları Mecnūn gibi
Ol beyābanda’rama sen vuslat-ı cānāna gel
- 4 Hāzret-i Pīr-i Hüsāmüddīn-i ‘Uşşākī gibi
Asiṭān-ı feyz-i sārīdir ki ol sulṭāna gel

⁴⁸⁸ ÖHD: Biz bu ‘ışkdan.

⁴⁸⁹ Men arefe nefsehu fekad arefe rabbehu. *Nefsini tanıyan, Rabbini tanır.* Hadis.

⁴⁹⁰ Fe iza seveytuhi ve nefahtu fihi min ruhi fekau lehu sacidin. *Onu biçimlendirip ve ona ruhumdan üflediğimde, hemen ona secde edin.* Hicr/29.

⁴⁹¹ Bu dizinin vezni bozuktur.

- 5 Ādeme kıl secde uyma nefsiñ İblis sözine
Cân [u] dilden hîle-i inkârı ço imāna gel
- 6 Nār-ı Nemrūd’uñ ‘azābın sen daği geç ey faķih
Şöyle İbrāhīm gibi bülbul-i gülistāna gel
- 7 Ger sen Eyyüb gibi kıldıñ ise hicrān eyle
Yarana merhem şarar bu hikmet-i Loķmān’a gel
- 8 Hāşıl[ı] budur saña pendim hemān tut zāhidā
Sen seni bilmek dilerseñ ekmelü’l-insāna gel
- 9 Bunca ‘ilmiñ mebde’i bir nüktedir çün Fethīyā
Mir’atı bilmek dilerseñ hayyiz-i Qur’āna gel

117⁴⁹². HAYĀLĪ

[Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün]

[.---/.---/.---/.---]

- 1 Cihān-ārā cihān içindedir arayı bilmezler
O mähiler ki deryā iç[re]dir deryāyı bilmezler
- 2 Hārābāt ehline düzeğ ‘azābın añma ey zāhid
Ki bunlar ibn-i vaķt oldu ğam-ı ferdā[yı] bilmezler
- 3 Şafaķ-gün kan içinde dāğını seyr etse ‘āşıklar
Güneşde zerre görmezler felekde ay[ı] bilmezler
- 4 Hāmīde ķadlerine rişte-i āhı⁴⁹³ ıķıp bunlar
Atarlar tır-i maķsūdı nedendir yāy[ı] bilmezler
- 5 Hayālī faķır-ı şālına çekenler cism-i ‘uryānı
Anıñla faķır ederler aķlas-ı dībāyı bilmezler

⁴⁹² Hayālī Bey Dīvāmı (Tarlan, 1945, s. 125-126).

⁴⁹³ HD: rişte-i eşki.

118. ʿĀRĪF

[Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün]

$$[-.-/-.-/-.-/-.-]$$

- 1 Ḳurretü'l-‘ayn-ı ḥabīb-i Kibriyā’sıñ yâ Hüseyn
Nûr-ı çeşm-i şâh-ı merdân Murtezâ’sıñ yâ Hüseyn
- 2 Hem ciğer-pâre-i Zehrâ Fâtıma Hayrî’n-nisâ
Ehl-i Beyt-i Müctebâ Âl-i ‘Abâ’sıñ yâ Hüseyn
- 3 *Ve’d-duḫâ ve’l-leyl^{H94}* dinledi vâlidin ḥaqqında çün
Çünkü zât-ı pâdişâh-ı evliyâsıñ yâ Hüseyn
- 4 Ehl-i maḥşer dest-i Haydar’dan içerken Kevşer’i [27a]
Sen şusuzlıktan şehid-i Kerbelâ’sıñ yâ Hüseyn
- 5 Şad hezârân la‘net olsun ol Yezîd’in cânına
Bilmediler seni çün nûr u ziyâsıñ yâ Hüseyn
- 6 Kıl şefâ‘at ‘Ârif ceddin Muḥammed ‘aşkına
Ar[ş]a-i maḥşerde maqbûl-i recâsın yâ Hüseyn

119⁴⁹⁵. ŞEYH HULŪSĪ

[Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün]

$$[-. \text{--} / -. \text{--} / -. \text{--} / -. \text{--}]$$

- 1 ‘İlm-i zāhirden görüp ‘irfānlara da‘ vā okur
Fāriğ [ü] āzāde şol gufrānlara da‘ vā okur

⁴⁹⁴Ved duha. Vel leyli iza seca. Ma veddeake rabbuke ve ma kala. Ve lel ahiretu hayrun leke minel ulla. Ve le sevfey yu'tike rabbuke fe terda (...) *Duha vaktine ant olsun. Gecenin karanlıktaki dinginliğine, Rabb'in seni bırakmadı ve sana darılmadı. Senin için gelecek, geçmişten hayırlı olacak. Yakında Rabb'in sana verecek, sen de hoşnut olacaksın* (...)Duha Suresi/1-5.

- 2 *Men* ‘arefden⁴⁹⁶ dem urur nefsinden āgāh olmadan
Gizli sırdan içeri seyrānlara da‘ vā oğur
- 3 Pes yatıp kaşşāb önünde [bunda]⁴⁹⁷ cellād olmaya[n]
Her sâ‘ atde cāna biñ kurbānlara da‘ vā oğur
- 4 Şanki bulmuş dost için bir gömleginden geçmeyen
Şoyunup abḍāl olan ‘üryānlara da‘ vā oğur
- 5 İsmi İbrāhīm’dir ammā Edhem İbrāhīm değil
Tāc [u] tahtın terk eden sultānlara da‘ vā oğur
- 6 Şūfī gel sen bir kadeh nūş eyle ‘aşkdan göreyim
Şeyh Hülūşī var mı bi[r] efsāne[y]e⁴⁹⁸ da‘ vā oğur

120⁴⁹⁹. ŞEYH HULŪSĪ

[Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün]

[-.--/-.--/-.--/-.--]

- 1 Düşmeden Hağ derdine dermān arar şaşkın herif
Tutmadan kāmīl yedin burhān arar şaşkın herif
- 2 Hiç bulur mı ‘ömr içinde küfr[i] imān etmeyen⁵⁰⁰
Küfr[e] imān etmeden imān arar şaşkın herif
- 3 ‘Ārifñ her bir kelāmın añlayan ‘ārif gerek
‘İlm-i zāhirden bakıp ‘irfān arar şaşkın herif
- 4 Bağr-i ‘aşkñ kaşresini görmeyen zāhir ebed
Çağlayıp seller gibi ‘ummān arar şaşkın herif

⁴⁹⁶ Men arefe nefsehu fekad arefe rabbehu. *Nefsini tanıyan, Rabbini tanır*. Hadis.

⁴⁹⁷ ÖHD: Bunda.

⁴⁹⁸ ÖHD: insanlara.

⁴⁹⁹ *Ömer Hülûsî Dîvân’ı* (Baş, 2013, s. 323).

⁵⁰⁰ ÖHD: Bilmeyen.

- 5 Çün bu ‘aşqdan bir kıgılcım düşmeden hoş kalbine
Derd-i ‘aşkıñ hāzıkı Loqmān arar şaşkın herif
- 6 Şol kişi dergāh-ı eşigine yüz sürüp hāk olmadan
Şeyh Hülüşī nice ol ihsān arar şaşkın herif

121⁵⁰¹. NİYÂZÎ

[27b]

[Müstef^ı ilün Müstef^ı ilün]

[--./--.-]

- 1 Ey derde dermān isteyen
Yetmez mi der[d] dermān saña
Ey rāhat-ı cān isteyen
Kurbān olan cāndır saña
- 2 Yağma iderseñ varlığını
Gider gönülden ıarlığını
Mağv eyle señ ağıyârlığını
Yār olısar mihmān saña
- 3 Sermāye bu yolda hemān
Teslīm olup buña inañ
Şıdk ile Allāh’a tayañ
İtmez mi gör Allāh saña
- 4 Tevhīde tapşur özüñi
Kimseye açma rāzıñı
Şeyh izine tut gözüñi⁵⁰²
Şeyhün yeter burhān saña

⁵⁰¹ *Niyâzî Dîvânı* (Kasım, 1974, s. 39-40).

⁵⁰² ND: yüzünü.

- 5 İden kişi yol alamaz
Maḳsūdı herkes bulamaz
Bekle ma‘ārif ḳapusın
Yüz göstere ‘irfān saña
- 6 Dünyā ile ‘uḳbāyı ḳo
Ūlā ile uḫrāyı ḳo
Var ol ḳurı sevdāyı ḳo
Maṭlab yeter Sübhān saña
- 7 Cāndan ṭaleb ḳıl yārın
Ver cānı bul dil-dārın
Yok öyle kendi varın
Kim var ola cānān saña
- 8 Çürüklerin hep şāğ olur
Zehrin ḳamu bāl yāğ olur
Ṭağlar yemiş [ü] bāğ olur
Cümle cihān bostān saña
- 9 Güçdür ḳatı Ḥaḳḳ’uñ yolu
Dergāhı hem gāyet [ulu]
Şıdḳ ile olmazsañ ḳulı
İtmez yolu āsān saña
- 10 Ḳullığa bel bağlar iseñ
Şām [u] seher ağlar iseñ
Şular gibi çağlar iseñ
Tiz bulunur ‘ummān saña
- 11 Bülbul oluban ötegör

[27b]

El-emān etdi bugün kim⁵⁰⁷ dilerem sizden recā

123⁵⁰⁸. ŞEYH HULŪSĪ

[Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün]

$$[-. -- / -. -- / -. -- / -. -]$$

- 1 Ey güzeller şāh[1] dilber hüsñüñ üzre *Ve'd-duḥā*⁵⁰⁹
Şadr-ı şafhıñdan münevver ḥaṭṭ çekildi istivā
2 Zülfünüñ her bir telinden şu' lelendi māh-tāb
Kendi zātı hem şıfātı 'ayn[1] sensiñ ol ilā
3 Yüzine çekmişsiñ ey dil bunda yetmiş biñ ḥicāb
Cān [u] cānān etmeyeydi keşf eder miydi saña
4 Şūreti Ādem şıfātı[n] secdesi emrū'n-nikāb
Maḥv edip ten mülkin[i] gör kim olupdur āşinā
5 Zāt[1] senden görmeyenler zātını 'ayne'l-yaḳīn
'Aşr-ı iṣnān şehir-i şehriñ şehrisinden *hel etā*⁵¹⁰
6 Şeyḥ Ḥulūsī kenz-i istiḡrāk içinde menzili [28b]
Ḳudretinden Ḥakk['1] işbāt eyleyen sāhib-livā

⁵⁰⁷ ÖHD: bu göñlüm.

⁵⁰⁸ *Ömer Hulûsî Dîvân'ı* (Baş, 2013, s. 187-188).

509 Ved duha. Vel leyli iza seca. Ma veddeake rabbuke ve ma kala. Ve lel ahiretu hayrun leke minel ulla. Ve le sevfey yu'tike rabbuke fe terda (...) *Duha vaktine ant olsun. Gecenin karanlıktaki dinginliğine, Rabb'in seni bırakmadı ve sana darılmadı. Senin için gelecek, geçmişten hayırlı olacak. Yakında Rabb'in sana verecek, sen de hoşnut olacaksın* (...) Duha Suresi/1-5.

⁵¹⁰ Hel eta alel insani hinun mined dehiri lem yekûn şey'en mezkûra. *Anılmaya değer bir şey değilken, insanın üzerinden "dehr" den bir zaman gelip geçmedi mi? İnsan/1.*

124. TEVFİK

[Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün]

[.---/.---/.---/.---]

- 1 Karıña gelmişim muhtâc [u] gedâdır yâ Resûlu'llâh
 Kuluñ bî-çâredir çün bî-nevâdır yâ Resûlu'llâh
- 2 'Azâb-ı dūzaḡ çekmez saña ümmet olan fırka⁵¹¹
 [...] şanıña el-ân beḡâdır yâ Resûlu'llâh
- 3 Nigāhıñla müşerref olmaḡa rûz-ı kıyâmetde
 Ne deñli var ise cürmüm hebâdır yâ Resûlu'llâh
- 4 Oḡundı şanıña *Lev-lâke*⁵¹² yâ Habîbu'l-lâh
 Bu luṭf saña ancak Ḥaḡḡ'dan 'aṭâdır yâ Resûlu'llâh⁵¹³
- 5 Bu Tevfik'e penâh sensiñ şefâ' at yâ Ḥabîbu'llâh
 Diline çâre mi senden devâdır yâ Resûlu'llâh

125⁵¹⁴. MİŞRÎ

[Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ülün]

[.---/.---/--]

- 1 Ḥaḡ'uñ kulların[ı] ba' zı kul eyler
 Anı kul eylemez yine ol eyler
- 2 Alan veren odur bazâr içinde
 Kimin[i] bāy kimin[i] yoḡsul eyler
- 3 Kiminüñ bakırın[ı] ider altun
 Kiminüñ altunun ḡara pul eyler

⁵¹¹ Bu dizenin vezni bozuktur.

⁵¹² Levlake ma halaktu'l eflak. *Sen olmasaydın felekleri (âlemi) yaratmazdım.* Hadis.

⁵¹³ Bu beytin vezni bozuktur.

⁵¹⁴ *Niyâzî Dîvânı* (Kâsım 1974: s. 150-151).

- 4 Kimini güldürür dā 'im cihānda
Kiminūñ āh [u] efgānuñ bol eyler
- 5 Kiminūñ sevdigin alur elinden
Kiminūñ erin[i] alır tūl eyler
- 6 Kimine istemezken verir evlād
Kimi ister aña yād oğul eyler
- 7 Kimi bulmaz iken⁵¹⁵ çuldan ' abāyı
Kiminūñ atına atlas çul eyler
- 8 Kiminūñ tatlı balın eyler acı
Kiminūñ acısın tatlı bal eyler
- 9 Kimin bülbul eyler güle kılar zār
Kimin pervāne-veş yakup kül eyler
- 10 İder aķ güneş[i] geh kara balçık
Kara balçığı açar gāh göl eyler
- 11 Kimi ' ĩsā-nefesdir ider ihyā [29a]
Kimi Deccāl olup şağa ol eyler
- 12 Çürügi şāğ idüp şağı çürük hem
Şolı şağ ve şağı gāhī şol eyler
- 13 Ayağı baş başı ider [geh] ayak
Dili kulaķ kulağı hem dil eyler
- 14 Fīli gāhī karınca kurşağına
Koyup karınca[yı] gāhī fil eyler
- 15 Çıkarur gāhī yoldan nice yolcuyu
Gehī yolcuya göstermez yol eyler

⁵¹⁵ ND: giye.

- 16 Gehī ister ḥarābı şenlik idüp
 Gehī şenliği tağıdup yel eyler
- 17 ‘Anāşır ipliğin tığ iğnesinden
 Geçirüp onı [bu] bunı ol eyler
- 18 Yeli gāhī leṭāfetle ider od
 Odı gāhī keşāfetle yel eyler
- 19 Şuyı tondurup ider taş [u] toprak
 Taş[ı] toprağı ağıdıp sel eyler
- 20 Ḥurūf-ı cerre gibi cümle eşyā
 Birbirine uzanup el eyler⁵¹⁶
- 21 İder ‘āķilleri her işde ‘āciz
 İder öyle bir iş şan ‘ākil eyler
- 22 Bu söziñ Yūnus’u Mısrī degildir
 Luğaz bunda mu‘ammāsın ol eyler

126⁵¹⁷ . VEHBİ

[5’li hece ölçüsü]

- 1 Gel ‘uşşāķ-ı Ḥaķķ
 Hū diyelim hū
 Hem sırr-ı mutlak
 Hū diyelim hū
- 2 Sırr-ı sübhānsiñ
 Her cisme cānsiñ

⁵¹⁶ Bu beytin vezni bozuktur.

⁵¹⁷ *Mecmua*’da bu şiirin tüm dörtlüklerinin üçüncü dizesinden sonra “efendim” kelimesi yazılıdır fakat şiirin veznine uygun olmadığından bu kelime transkripsiyonda kaydedilmemiştir.

- Baħr-i ‘ummānsiñ
Hū diyelim hū
- 3 Pīr Hūsāmeddīn
Evlādı yüz biñ
Hāḡḡ’a vāşılın
Hū diyelim hū
- 4 Şeyḡ-zādeyiz biz
‘İndü’l-lāh ‘azīz
Bencileyin siz
Hū diyelim hū
- 5 Verelim iḡrār
Duyalım esrār
Ref‘ olsun eṡrār
Hū diyelim hū
- 6 Münāfıḡ ḡod-bīn [29b]
Terk et taḡlīdiñ
Mü’mine mu‘īn
Hū diyelim hū
- 7 ‘Uṡṡākī’den el-Hāḡḡ
Gördü maḡal
Vehbīyā ecmel
Hū diyelim hū⁵¹⁸

127. [MAHLASSIZ]

⁵¹⁸ Bu dōrtlüğün ilk iki dizesinin vezni bozuktur.

[Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün]

[.---/.---/.---/.---]

- 1 Nesīm-i luṭf-i yār ile açıldı verd-i ḥandānım
Duḥūl-i ravżadır ḳasdım [...] dāmānım
- 2 Ṭarīkimde olan ḥārı muṭahhar eyledi Bārī
‘İnāyet-kār Mevlā’nıñ hemīn luṭfule şādānım

128⁵¹⁹. DERVİŞ YŪNUS

[7’li hece ölçüsü]

- 1 ‘İşkuñ ile ‘āşıḳlar
Yansun yā Resūla’llāh
İçüp ‘ışkıñ şarābun
Ḳansıñ yā Resūla’llāh
- 2 Şol seni sevenlere
Ḳıl şefā‘ at anlara
Mü’min olan tenlere
Cānsıñ yā Resūlu’llāh^{520 521}
- 3 Şol seni seven kişi
Virür⁵²² yoluña başı
İki cihān güneşi
Sensiñ yā Resūla’llāh⁵²³
- 4 Dervīş Yūnus’uñ cānı

⁵¹⁹ *Yūnus Emre Dīvānı* (Tatcı, 2008, s. 279-280).

⁵²⁰ (2: 3D).

⁵²¹ YED’de bu dörtlükten sonra *Mecmua*’da bulunmayan 2 dörtlük daha vardır.

⁵²² YED: ḳomış.

⁵²³ (3: 2D).

‘İlm-i şefā‘ at kānı
‘Ālemlerüñ⁵²⁴ sulṭānı
Sensiñ yā Resūla’llāh

129. [MAHLASSIZ]

[11’li hece ölçüsü]

- 1 Erenler şundular bir cām[1] içdim
Olundı luṭf ile ‘izzet efendim
Ki ben derdim oñulmaz derde düşdüm
Baña derdi[ñ] imiş devlet efendim
- 2 Umup vaşlıñ sivādan olsa ‘uryān
Eder nefsinı tezyīn bu devrān⁵²⁵
Bulurmuş derdine her türlü dermān
Bu derd ile çeken ğurbet efendim
- 3 Olup derdiñ derūnum içre mihmān
Fedā olsun yoluñda nice biñ cān
Ne deñli var ise cürm ile ‘isyān
Olurmuş kullara şefkat efendim
- 4 Vücūdiñ maḥv eden iḥyā olurmuş
Dileyen zātıñ[1] cāndan bulurmuş
Cemāl-i bā-kemāliñ görürmüş⁵²⁶
Seni ikrār eden elbet efendim
- 5 Haber almağ değil mümkün o ilden

[30a]

⁵²⁴ YED: İki cihān.

⁵²⁵ Bu dizenin vezni bozuktur.

⁵²⁶ Bu dizenin vezni bozuktur.

Cemāliñ vaşf olunmaz kâl [u] kilden

Göründi lâ-mekân sırrı bu dilden

Muvaffağdır bugün vuşlat efendim

130⁵²⁷. ZEĶĀYĪ

[Meḥ' ūlū Fā' ilātū Meḥā' ilū Fā' ilün]

[--./-.-./-.-./-.-.]

- 1 Yā Rab bu mübtelā kuluña eyle hidāyet
Luṭfuñdan ola tesliye-i şabr u selāmet⁵²⁸
- 2 Bir nev-civānıñ oldum esir-i muḥabbeti
Hecr ile eyledi beni miḥnet-keş-i ğurbet⁵²⁹
- 3 Mecmū' a-i nizāmı bozup kıldı perişān
Endūh-i firķat ü elem-i āteş-i ḥasret⁵³⁰
- 4 Bir kimse yok ki ḥālī bilip çāre-sāz ola
Ey çāre-sāz-ı 'ālemyān eyle 'ināyet⁵³¹
- 5 Bāb-ı niyāza var mı yüzüm sürmeğe lāyık
Luṭf-i Ḥudā-yı zū'l-kereme kaldı bu ḥacāt⁵³²
- 6 Eşķ ile dīde sāğar-ı pür-ḥūn olup tırur
Ķalb-i Zeķāyī öylece maḥzūn olup tırur⁵³³

131. VEHBĪ

⁵²⁷ Şeyh Mustafa Zekāyī Efendi'nin Hayatı, Edebî Kişiliği, Divân'ı (Alkan, 1993, s. 286-288).

⁵²⁸ (1: 25D). ŞMZD'de bu beyitten önce Mecmua'da bulunmayan 24 beyit daha vardır. Bu dizinin vezni bozuktur.

⁵²⁹ (2: 26D). Bu dizinin vezni bozuktur.

⁵³⁰ (3: 27D). Bu beytin vezni bozuktur.

⁵³¹ (4: 28D). Bu dizinin vezni bozuktur.

⁵³² (5: 25D). Bu beytin vezni bozuktur.

⁵³³ (6: 30D).

- 1 Ey gönül gel hūşyārı bul
Hūşyār olandır yār baña
Ben beni bilmem kadayım
Hūşyār olan Lokmān baña
- 2 Gönlüñi gel hūşyāra ver
Vuşlat-ı Hāḫḫ'a eregör
*Küntü kenzen mahfiyyendir*⁵³⁴
Mağz-ı Qur'ān söyler baña
- 3 Hūşyāra gel kıl iktidā
Olmayasıñ Hāḫ' dan cüdā
Cānāndır cāna muḫtedā
Esrārı keşf oldu baña
- 4 Vāḫıf-ı esrār olmayan
Sīret-i insān bilmeyen
*Men 'aref*⁵³⁵ dersin almayan
Söylediği gümān bana
- 5 Ol kim beni bunda gören
Oldur murādına eren
Bunda beni kim görmeyen
Kör gibi ol gelir baña
- 6 Mü'min mü'miniñ mir'atı
Mü'mine kıldı 'izzeti

⁵³⁴ Küntü kenzen mahfiyyen fehalaktü'l halka liya'rifünî. *Ben bir gizli hazine idim, görülmek, bilinmek istedim, bu yüzden âlemi yarattım.* Hadis.

⁵³⁵ Men arefe nefsehu fekad arefe rabbehu. *Nefsini tanıyan, Rabbini tanır.* Hadis.

Muhammed ‘ Alī şöhreti

Dīn ile īmān ver baña

7 Vehbīyā kenz-i bendedir

Hikmet-i Yezdān kãdadır

Ma‘ den-i eşyā cãdadır

Tende tũran söyler bana

132⁵³⁶. VAHDETİ

[Fā‘ ilātũn Fā‘ ilātũn Fā‘ ilātũn Fā‘ ilũn]

[-.--/-.--/-.--/-.-]

1 Hãzet-i faẓl-ı ezelden⁵³⁷ yine rũz-ı ezelī

Şũret-i muhkem ile erişip tũt⁵³⁸ eli

Ẕudret ile yoğurup āteř ü bād āb u kili

Mesken edelden o dem kendi için cān u dili

Kimdir ol kim bileyim derseñ eğer Ẕul elebi⁵³⁹

Sırr-ı Hãķ nũr-ı Muhammed Esedullāh-ı Velī

Vũ ‘ Alī[yyũn] vũ ‘ Alī[yyũn] vũ ‘ Alī[yyũn] vũ ‘ Alī⁵⁴⁰

2 Kāřif-i sırr-ı sũhān [ũ] bāb-ı ‘ ulũm-ı Aħmed

Vāřıl-ı zāt-ı ezel[den]⁵⁴¹ *ķul hũve’l-lāhũ eħad*⁵⁴²

Vaşf-ı zātından nũzũl eyledi *Allāhũ’ř-şamed*⁵⁴³

⁵³⁶ 17. Yũzyıl şairlerinden Dimetokalı Vahdeti’nin Dīvānı’nun Tenkidli Metni (Öztürk, 2006, s. 34-35).

⁵³⁷ DVD: Hũdā’dan.

⁵³⁸ DVD: erişiben Ẕudret. Bu dizenin vezni bozuktur.

⁵³⁹ DVD: ķavl-i celī.

⁵⁴⁰ DVD’de bu bentten sonra *Mecmua*’da bulunmayan 1 bent daha vardır.

⁵⁴¹ DVD: zāt-ı Aħaddan.

⁵⁴² Kul huvallahu ehad. *De ki: "O Allah ehadır. İhlas/1.*

⁵⁴³ Allahus samed. *Allah Samed'dir. İhlas/2.*

*Lem yeliddir*⁵⁴⁴ şıfatı kim *lehū küfüvven eḥad*^{545 546}

Menba-ı ılm-i ledün mazhar-ı esrār-ı ebed

Sırr-ı Hâk nūr-ı Muḥammed Esedu'llāh-ı Velī

Vü 'Alī[yyün] vü 'Alī[yyün] vü 'Alī[yyün] vü 'Alī^{547 548}

3 Şāh Ḥasan ile Ḥüseyn kenz-i kerem-kān-ı 'aṭā⁵⁴⁹

Kuḍsī zāhrından anıñ vücūda geldi ḥaḳḳā

Birisi şāh-ı şehīdān biri şāh-ı 'ulemā

Birisi ḳurş-ı ḳamer[dir] birisi şems-i ḍuḥā

Sözümün mā-ḥāşalı bu dur[ur] ey ehl-i şafā

Sırr-ı Hâk nūr-ı Muḥammed Esedu'llāh-ı Velī

Vü 'Alī[yyün] vü 'Alī[yyün] vü 'Alī[yyün] vü 'Alī⁵⁵⁰

4 Ḥazret-i 'Ābid ü Bākır şeh-i ḥayl-i fuḳar[ā]

Ca'fer-i Şādık ile şeh-i Teslīm-i Rızā

Mūsī-i Kāzım ile şāh-ı 'Alī vü Rızā

Şeh Takī ile Nakī ḥ'āce-i re's-i fūşahā

Cümlesi nūr-ı ezel [ü] vāḳıf-ı sırr-ı Tāḥā

Sırr-ı Hâk nūr-ı Muḥammed Esedu'llāh-ı Velī

Vü 'Alī[yyün] vü 'Alī[yyün] vü 'Alī[yyün] vü 'Alī⁵⁵¹⁵⁵²

5 Vaḥdet-i seyf-i Ḥudā ḳātil-i aşḥāb-ı ceḥīm

'Askeridir ki anıñdır yine Cenābü'n-na'im⁵⁵³

⁵⁴⁴ DVD: Nuṭḳ-ı Ḥaḳḳ'dur.

⁵⁴⁵ DVD: Lem yelid ve lem yüled.

⁵⁴⁶ Ve lem yekûn lehu kufuven ehad. *Hiçbir şey O'nun dengi değildir.* İhlas/4.

⁵⁴⁷ (2: 3D).

⁵⁴⁸ DVD'de bu bentten sonra *Mecmua*'da bulunmayan 1 bent daha vardır.

⁵⁴⁹ DVD: kenz-i: şāh-ı 'aṭā.

⁵⁵⁰ (3: 5D).

⁵⁵¹ (4: 6D).

⁵⁵² Bu bentin birinci ve ikinci dizesinin vezni bozuktur.

⁵⁵³ DVD: cennāt-ı na'im.

Mehdî-i devr-i zamân vâkıf-ı esrâr-ı kâdim
Vaḥdet-i bezm-i rızâ içre anlar ki muḳîm⁵⁵⁴[?]
Cümlesi sırr-ı ezel⁵⁵⁵ süḥan-ı Rabbi'l-Kerîm [?]
Sırr-ı Ḥaḳ nûr-ı Muḥammed Esedu'llâh-ı Velî
Vü 'Alî[yyün] vü 'Alî[yyün] vü 'Alî[yyün] vü 'Alî⁵⁵⁶

[31a]

133⁵⁵⁷. ŞEYH HULÛSÎ

[Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün]

[-.--/-.--/-.--/-.-]

- 1 Ol Ḥasan Ḥazretleri'ne zehr içirdi eşkıyâ
Hem Hüseyin oldu şusuzluḳdan şehîd-i Kerbelâ
Nice kıydıñ kıymadan ma' şümlara sen bî-vefâ
Emr edince kâfir olduñ hîç şübhem yoḳdur saña
Şad hezârân la' net oldu tâbi' ine hem saña
- 2 Bilmedin mi iki 'âlem faḥrı ceddi Muştafâ
Bilmedin mi Fâtıma evlâdı 'Alî Murtezâ
Nice kıydıñ kıymadan ma' şümlara sen bî-vefâ
Emr edince kâfir olduñ hîç şübhem yoḳdur saña
Şad hezârân la' net oldu tâbi' ine hem saña
- 3 Nefsiñe uyduñ bu ilde ey Yezîd noldu saña
Ol la' in şeytâna döndüñ⁵⁵⁸ Ḥaḳ'dan olduñ sen cûda
Nice kıydıñ kıymadan ma' şümlara sen bî-vefâ

⁵⁵⁴ DVD: Ḥazret-i faẓl-ı Ḥudâ kâşif-i Ḳur'ân-ı 'azîm.

⁵⁵⁵ DVD: Nokta-i evvel ü âhır.

⁵⁵⁶ (5: 7D). Bu bentin dördüncü ve beşinci dizelerinin vezni bozuktur.

⁵⁵⁷ *Ömer Hulûsî Dîvân'ı* (Baş, 2013, s. 195).

⁵⁵⁸ ÖHD: uyduñ.

- Emr edince kâfir olduñ hiç şübhem yokdur saña
Şad hezārān la‘ net oldu tābi‘ iñe hem saña
- 4 Korkmadan Haḳ’dan haḳāret beyte bed baḳdıñ bahā
Ey ne bed-kār görmediñ mi emr-i Ḳur’ān-ı Hudā
Nice kıydıñ kıymadan ma‘ şūmlara sen bī-vefā
Emr edince kâfir olduñ hiç şübhem yokdur saña
Şad hezārān la‘ net oldu tābi‘ iñe hem saña
- 5 Şeyḥ Hülūşī emr-i Haḳḳ’a [anlar]⁵⁵⁹ oldılar rızā
Olmayaydı şol haḳāret anlar olmazdı beḳā
Nice kıydıñ kıymadan ma‘ şūmlara sen bī-vefā
Emr edince kâfir olduñ hiç şübhem yokdur saña
Şad hezārān la‘ net oldu tābi‘ iñe hem saña

134. ḤAYRĪ

[Vezin tespit edilemedi.]

- 1 Munkir ne bilir du‘ āyı
Eyler hemān zināyı
Bu fāniye gelen ḳurar bināyı
Gelen gitmekde kime ḳaldı bu fānī
- 2 Aldanma bu dünyāniñ lezzetine
Bir gün bindirir seni ecel atına
Alır gider dem-i ḳabr ḳatına
Çok bağırdır çağırdır seni

⁵⁵⁹ ÖHD: anlar.

- 3 Ey dostlar cenneti neyleyelim
Cehennemi seyr eyleyelim
İçine köşkler yapalım [31b]
Yağalım nefsimizi
- 4 Sekiz cennet yedi cehennem Hâk
Yetmiş iki buçuk millet cennet ister muṭlak
Ḥayrîyâ sen cehenneme bak
Şaḫın yakmaz ol nâr seni

135. ḤAYRÎ

[Vezin tespiti edilemedi.]

- 1 Mübârek Cum‘a gününde
Hû diyelim hû
‘Âşıklarıñ gönlünde
Hû diyelim hû
- 2 İlâhî dervîşleriñ
Sende [?] ser-ḥoşlarıñ
Dünyâyı tutan şeyhleriñ
Hû diyelim hû
- 3 ‘Âşıklarıñ ‘aşkı tâzelendi
Muḥammed geldi bunlar düzlendi
Bülbüller geldi güller gizlendi
Hû diyelim hû
- 4 ‘Âşıklarıñ girdi bu yola
Evliyâ vü enbiyâ anlarda bile

Hū diyelim hū

5 Ҳайриyā girdi bu yola

Dünyādan nefsiñi ıslāḥ eyleye

Gelin düşün siz de bu yola

Hū diyelim hū

136. ḤAYRĪ

[Vezin tespiti edilemedi.]

1 Güli koxudum ben koxusi gitmez tenden

^c Azrā' il gelir rūḥ çıkar senden

Ey bülbül ne ararsın gülden

Var pervāne gibi āteşe yan sen

2 Şeyhimiñ bāğına ‘āşık ol bülbül gibi

[32a]

Koñ gül dalına seher vaktinde şakı bülbül gibi

Ey münkir gel bakma bābdan kāfir gibi

Eski bildiğim münkir imāna gel sen

3 Ey Ḥayriyā pek taşlama münkiri

Yeni kurtulduñ sen dağ1 bildiñ mi

Ne söyledigini bildiñ işitdiñ mi

İşitmediğin bilmediğin söyleme gel sen

137. CEMÂLÎ

[Me' fâilün Me' fâilün Fe' ülün]

[.---/---/---]

- 1 Ḥudā'nıñ beyt-i ma' nāsı gönüldür
 Ḥaḳīḳat 'arşınıñ a' lāsı gönüldür
- 2 Mü'min cān[ın]a andandır tecellî
 Bil anıñ Ṭūr-ı Sīnā'sı gönüldür
- 3 Ḥaḳīḳat dürrine ğavvāş olunan
 Bulur andaki deryāsı gönüldür
- 4 O ḳāl ile feth olunmaz ḥāl gerekdir
 Ezel sırrı mu' ammāsı gönüldür
- 5 Cibāl-i Ḳāf-ı sīretidir vücūd bil
 O Ḳāf'ın murğ-ı ' Anḳā'sı gönüldür
- 6 Şu bādeniñ key sākisi olacak
 O bezmiñ cām-ı şahbāsı gönüldür
- 7 Görür andan Ḥaḳḳ'ı Cemālî [?] ⁵⁶⁰
 Ki mir'āt-ı mücellāsı gönüldür

138. CEMÂLÎ

[Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün]

[-.--/-.--/-.--/-.--]

- 1 Cümle yüzden görünen cānā cemālîndir seniñ
 Cümle dilden söylenen sözler de ḳālîndir seniñ
- 2 On sekiz biñ ' âlem içre naḳş olunan bu nuḳuş

⁵⁶⁰ Bu dizinin vezni bozuktur.

[---/---/---/---]

- 1 Zāt-ı Hakk'ın maḥariyız sırr-ı Sübhān bizdedir
Vech-i Hakk'ın maḥremiyiz zevk-i Raḥmān⁵⁶³ bizdedir
- 2 Ehl-i derd olanların derdine biz kıldık devā
Sırr-ı Loḥmān şāhibiyiz derde dermān bizdedir
- 3 Hakk ile Hakk olmuşuz biz cezbe-i Raḥmān ile
Cān [u] baş kaydını koyduk daḥl-i cānān⁵⁶⁴ bizdedir
- 4 Sırr-ı Tāhā ile Yāsīn eyledi bizde[n] zuhūr
Biz ma'ārif genciyiz esrār-ı Kur'ān bizdedir
- 5 Cümle ehl-i dillerin ser-çeşmesiye biz Hüsām
Sākī-i 'aşk-ı Hudā'yız āb-ı hayvān bizdedir

141. CEMĀLĪ

[Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün]

[---/---/---/---]

- 1 Cānı cānāna veren cānāna eder intisāb
Kaṭresin baḥr-ı fenā[?] 'ummān[a] eder intisāb
- 2 'Abd-i maḥz olup rızāda istikāmet eyleyen
Dergehi bulur yolu sulṭāna eder intisāb
- 3 Būlbül-āsā tırmayıp zār eyleyen şeb tā-seḥer
Bāğ-ı dilde ol gül-i ḥandān[a] eyler intisāb
- 4 Göñli dermānsız olan derd-i 'aşk[ın]a uğra[y]an
Ol rumūz-ı ḥikmet-i Loḥmān[a] eder intisāb

⁵⁶³ SE: Zāt-ı Raḥmān.

⁵⁶⁴ SE: vaşl-ı cānān.

5 Şoĥbet-i ĥayvāndan kendi özin kırtaran⁵⁶⁵

[33a]

Ey Cemālī şoĥbet-i insān[a] eder intisāb

142⁵⁶⁶. NİYĀZİ

[7'li hece ölçüsü][?]

1 Allāĥ bize luĥf itdi
Şükür el-ĥamdüli'llāĥ
Allāĥ lā ilāhe illa'llāĥ
Hū lā ilāhe illa'llāĥ

2 Nî' metine ġarĥ itdi
Şükür el-ĥamdüli'llāĥ
Allāĥ lā ilāhe illa'llāĥ
Hū lā ilāhe illa'llāĥ

3 Bilelüm nî' metini
Umalum raĥmetini
Añalum ĥazretini
Şükür el-ĥamdüli'llāĥ
Allāĥ lā ilāhe illa'llāĥ
Hū lā ilāhe illa'llāĥ

4 Yoġiken var eyledi
' Arz-ı dīdār eyledi
Resül'e yār eyledi
Şükür el-ĥamdüli'llāĥ
Allāĥ lā ilāhe illa'llāĥ

⁵⁶⁵ Bu dizenin vezni bozuktur.

⁵⁶⁶ *Niyâzî Dîvânı* (Kasım, 1974, s. 69).

- Hū lā ilāhe illa'llāh
- 5 Hārc idelüm varumuz
 ẖurbān olsun cānumuz
 ẖur'āndır imānumuz
 Şükür el-ḥamdüli'llāh
 Allāh lā ilāhe illa'llāh
 Hū lā ilāhe illa'llāh
- 6 Muḥammed ḳadem başdı
 Şefi^c olmaḳdur ḳaşdı
 Ḥaḳḳ'ũn sevgili dostı
 Şükür el-ḥamdüli'llāh
 Allāh lā ilāhe illa'llāh
 Hū lā ilāhe illa'llāh
- 7 Ol Ḥabīb'ũn yarlardı
 Cennetdedür cānlardı
 Severlerüz anları
 Şükür el-ḥamdüli'llāh
 Allāh lā ilāhe illa'llāh
 Hū lā ilāhe illa'llāh
- 8 Baḡdādī'nũn bu sözi
 ẖabūl eyle Niyāzī
 Dergāha sürdüm yüzi
 Şükür el-ḥamdüli'llāh
 Allāh lā ilāhe illa'llāh

[33b]

Hū lā ilāhe illa'llāh

143⁵⁶⁷. ZEḲĀYĭ

[Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün]

$$[-.-/-.-/-.-/-.-]$$

- 1 Gel vücdüñ âteş-i ‘aşk-ı Ḥabībullah[a] yak
Çeşm-i kâlb[i] ol ziyâdan feṭh edip Mevlâ’ya yak
- 2 Sîneñ içre nûr-ı zıkr ile uyandır bir çerâğ
Ol çerâğın şu‘lesiyle görüne didâr-ı Ḥaḳḳ
- 3 Nûr-ı faḥr-i ‘âleme eyle teveccüh dâ’imâ
Mâh-ı kâlbîñ ede engüşt-i ‘inâyet iki şaḳḳ
- 4 Maḥrem-i sırr-ı Ḥudâ peygamber-i âḫir-zâmân
Kümmel-i ehl-i ḥaḳîḳat andan aldılar sebak
- 5 Mu‘cizâtın⁵⁶⁸ şubḥ-ı şâdık gibi zâḫir bâ-ḥuşûş
Ḥazret-i Qur‘ân’ı inzâl eyledi Rabbü’l-felaḳ
- 6 Şems-i Ḥaḳ’dan erişip nûr-ı ‘inâyet bir nefes
Dilerim kâlbîñ Zekâyî⁵⁶⁹ açıla mişl-i şafaḳ

⁵⁶⁷ *Şeyh Mustafa Zekâyî Efendi'nin Hayatı, Edebî Kişiliği, Dîvân'ı* (Alkan, 1993, s. 255-256).

⁵⁶⁸ ŞMZD: Mu^c cizātı.

⁵⁶⁹ ŞMZD: Kālb-i Zekāyī.

145⁵⁸¹.VĪRĀNĪ

[Fā^c ilātün Fā^c ilātün Fā^c ilün]

$$[-.---/-.---/-.--]$$

- 1 Ay cemālîñ ħarf-i bi'smi'l-lâhdır
Dest[i] ħudret ħikmet-i Allâh'dır
- 2 Kim aña secde edip baş eġmedi
La'net ol şeytāna kim gümrāhıdır
- 3 Ūş⁵⁸² şalât [u] şavm [u] ħac hem zekât
Bilmişim ħüsnüñ onun miftāhıdır
- 4 Kim [ki] pîrler izin[i] izlemedi
Ermez ol maħsūdına bî-rāhıdır
- 5 Men Virānî-i derd-mendim ħāk-i pā-yı Ĥayderim
Dilde virdim her zamān ol şāhıdır

146⁵⁸³. HĀŞİM

[Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün]

$$[-.---/-.---/-.---/-.--]$$

- 1 Gel vüçüduñ içre zāhid mehdī-i cānānı bul
Bu vüçüdün şehri içre gizli sırdır anı bul
- 2 Hem Benī Aşfār havātır şehrini zabt etmeden
Şām-ı ʔalbe hicret için bir mürüvvet kānı bul
- 3 Hem semā şeyhiñden ine rüh-ı aʕzam şehrine

⁵⁸¹ *Virânî Dîvânı ve Risalesi* (Vaktidolu, 1998, s. 304).

582 VD: Hōş.

⁵⁸³ *Hâşim Baba Dîvânı* (Kayacan, 2002, s. 165-166), *Bandırmalızâde Hâşim Baba Dîvânı* (Yalçinkaya, 2008, s. 221-222).

- Ve's-selām ey *kūn fē-kāmīn*⁶⁰³ mazharı nūr-ı vefā⁶⁰⁴
- 5 Rūh-ı Aḥmed'den muḥabbet isteyen 'āşık müdām
Oḳuya ebyātımı tertibi üzre t̤alibā⁶⁰⁵
- 6 Eş-şalāt ey mazhar-ı küll-i ḥaḳīḳat ve's-selām
Ḳavl-i Ḥaḳḳ şānında nāzil *hel etā*⁶⁰⁶ hem *lā fetā*⁶⁰⁷ 608
- 7 Eş-şalāt ey yār-i Aḥmed Ümmü Zehrā ve's-selām
Ḥazret-i Kübrā Ḥadīce cā-nişīn-i Muştafā⁶⁰⁹ 610
- 8 Eş-şalāt aşḫāb-ı ḥayrīñ cümlesine ve's-selām
Her biri ehl-i kesāya oldılar 'avn-i Ḥudā⁶¹¹
- 9 Eş-şalāt ey zehr-i a' dānīñ⁶¹² şehīdi ve's-selām [35a]
İsm-i ḥulḳı da Ḥasan'dır nūr-ı çeşm-i Muştafā⁶¹³ 614
- 10 Eş-şalāt ey vāriş-i 'ilm-i nübüvvet ve's-selām
Ḥuṭbe-i ümmü'l-kitābdır hem şehīd-i Kerbelā⁶¹⁵
- 11 Eş-şalāt ey ekber-i evlādı Şübeyr⁶¹⁶ ve's-selām
Nām-ı Zeyne'l-'ābidīn hem mefḥar-i Āl-i 'abā⁶¹⁷
- 12 Eş-şalāt ey Bāḳıru'l-'ilm-i Muḥammed ve's-selām

⁶⁰³ Bedius semavati vel ard ve iza kada emren fē innema yekulu lehu kun fe yekūn. *O, gökleri ve yeri hiçbir şeyi örnek almadan yaratandır. Bir şeyin olmasını istediğinde, ona sadece "Ol." der, o da oluverir.* Bakara/117.

⁶⁰⁴ (4: 17D).

⁶⁰⁵ (5: 18D).

⁶⁰⁶ Hel etā alel'insani hînum mined dehri lem yekūn şey'em mezkûra. *İnsan (henüz) anılır bir şey değilken (yaratılmamışken) üzerinden uzunca bir zaman geçti.* İnsan/ 1.

⁶⁰⁷ Lâ fettâ illâ Ali lâ seyfâ illâ Zülfikâr. *Ali'den başka yiğit, Zülfikârdan başka kılıç yoktur.*

⁶⁰⁸ (6: 19D).

⁶⁰⁹ HBD'de bu beyitten sonra *Mecmua*'da bulunmayan 1 beyit daha vardır.

⁶¹⁰ (7: 21D).

⁶¹¹ (8: 22D).

⁶¹² BHBD: Ey Zehrā a' dānīñ.

⁶¹³ BHBD: Murtażā.

⁶¹⁴ (9: 23D)

⁶¹⁵ (10: 24D)

⁶¹⁶ BHBD: Şeppîr.

⁶¹⁷ (11: 25D)

- Cābir ile cedd-i pākinden selām erdi añā⁶¹⁸
- 13 Eş-şalāt ey faḥr-i ümmet şad hezārāndır selām
Ca‘ fer-i Şādık imāmü’l-evliyā şemsü’ḍ-ḍuḥā⁶¹⁹
- 14 Eş-şalāt ey seyf-i kudret hem *yedu’l-lāh* ve’s-selām
Mūsī-i Kāzım veliyyü’l-mü‘minīn şāḥib-‘aṭā⁶²⁰
- 15 Es-şalāt ey rükn-i erkān-ı imāmet ve’s-selām
Arz-ı beyzā Meşhedī nām-ı ‘Alī’dir hem Rızā⁶²¹
- 16 Eş-şalāt ey ehl-i ‘irfānıñ vüçüdī⁶²² ve’s-selām
Şān [u] şöhretde Muḥammed’dır Taḳī şāḥib-livā⁶²³
- 17 Eş-şalāt ey maḥzen-i nūr-ı hidāyet ve’s-selām
Ebü’l-Ḥasan sırr-ı ‘Alī ḥaḳḳā⁶²⁴ Naḳī ḥayrū’l-verā⁶²⁵
- 18 Eş-şalāt ey ehl-i Ḥaḳ şāḥib-livāsı ve’s-selām
Cünd-i⁶²⁶ vaḥdet ‘askeridir Zülfikār-ı seyf-i lā⁶²⁷⁶²⁸
- 19 Eş-şalāt ol ḥātemü’l-esrāra benden⁶²⁹ ve’s-selām
Nām-ı Mehdī’dir zamānıñ şāḥibidir dā’imā⁶³⁰
- 20 Her nefes olsun şerī‘ at ehline bizden selām
Muşṭafā’nıñ fi’l-i ḥulḳın eylediler pīşvā⁶³¹
- 21 Cān [u] dilden hep tarīkat ehline bizden selām

⁶¹⁸ (12: 26D).

⁶¹⁹ (13: 27D).

⁶²⁰ (14: 28D).

⁶²¹ (15: 29D).

⁶²² HBD, BHBD: cevādı.

⁶²³ (16: 30D).

⁶²⁴ BHBD: ḥaḳḳān.

⁶²⁵ (16: 31D).

⁶²⁶ BHBD: Çend.

⁶²⁷ BHBD: Zülfikārı seyfulā.

⁶²⁸ (18: 32D).

⁶²⁹ BHBD: Bizden.

⁶³⁰ (19: 33D).

⁶³¹ (20: 34D).

- Ehl-i Beyt-i Muṣṭafā'ya eylediler iktidā⁶³²
- 22 Ma' rifet ehline bizden ma' rifet üzre selām
Nūr-ı vech-i muḳtedāyı bildiler kim Hāḳ-nümā⁶³³
- 23 Hāḳḳ'a mir'ātdır ḥaḳīḳat ehline bizden selām
'İlm-i ḳudretle tamāmen buldılar ḥāl-i beḳā^{634 635}
- 24 Hāzıran ḡayben erenler ṣānına bizden selām
Cehl-i inkār ḡulmetine oldılar nūr-ı ziyā⁶³⁶
- 25 Hārici'dir hem münāfiḳ bil Betül'e cevr eden
Hā'ülāi Ehl-i Beyt'i dedi ṣāh-ı evliyā^{637 638}
- 26 Fāṭıma Ḥaydar Ḥasan'la hem Ḥüseyn'in ṣānına
Ṣāhidim aṣḥāb-ı Ḳur'ān nūr-ı pāk-i müctebā^{639 640}
- 27 Bunları taḥt-ı kesāya aldı hem dedi Resül [35b]
Bunlarıñ neslinden olmaz 'ilm-i Hāḳ Ḳur'ān cüdā⁶⁴¹
- 28 Hāṣre dek tā āb-ı Kevṣer nūṣ olunca bunların
Nesl-i şulbünden gelir her bir imām-ı muḳtedā⁶⁴²
- 29 Her kim isterse maḳām ola añı dārü's-selām
Ehl-i Beytiñ 'aşḳına öz varlığın eyler fedā⁶⁴³
- 30 Tercemān-ı āl-i *Tāhā*'dır bu nazm-ı hoş-edā
Oḳuyanlar diñleyenler ḥaḳḳıyla bulur bekā^{644 645}

⁶³² (21: 35D).

⁶³³ (22: 36D).

⁶³⁴ HBD, BHBD: ḥayy-i beḳā.

⁶³⁵ (23: 37D).

⁶³⁶ (24: 38D).

⁶³⁷ HBD, BHBD: ṣāh-ı enbiyā.

⁶³⁸ (25: 39D).

⁶³⁹ HBD, BHBD: ḳavl-i pāk-i müctebā.

⁶⁴⁰ (26: 40D).

⁶⁴¹ (27: 41D).

⁶⁴² (28: 42D).

⁶⁴³ (29: 44D).

⁶⁴⁴ (30: 45D).

⁶⁴⁵ HBD'de bu beyitten sonra *Mecmua*'da bulunmayan 7 beyit daha vardır.

- 31 Hāşimā geldi Muharrem zevk ü şevk oldu harām
Hānedānıñ hürmetiyçin ola *icrā mā-cerā*⁶⁴⁶

149⁶⁴⁷. HULŪSÎ

[Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün]

[.---/.---/.---/.---]

- 1 Menem hamdi bi-hamdi'llāh ki zerdinde bi-‘abdi’llāh
Ezel bezminde şafu’llāh kılındı ‘ārif-i bi’llāh
- 2 Menem Ādem şafiyyu’llāh menem Mūsā Kelīmu’llāh
Menem ‘Īsā’da rūhu’llāh Muḥammed çünki zātu’llāh
- 3 ‘Alī vāriş-i sırru’llāh vekīli ol veliyyu’llāh
Eregör bunda zıllu’llāh o kim kudret-i ile’llāh
- 4 Taḥammül mülk-i meksu’llāh cihād-ı nefis-i fethu’llāh
Ma‘ārif kûṭb-ı gavşu’llāh mekâşif-i ehl-i ‘ilmu’llāh
- 5 Göñül āyine-i kalbu’llāh erişdiñ ise fażlu’llāh
Anıñçün kılma havfu’llāh anıñ maḥvında hüznü’llāh
- 6 Hulûşî sen de ‘aşku’llāh dilerseñ bunda meşku’llāh
Sülûk ehlinde ehlu’llāh kılar [kalbiñi] Beytu’llāh

⁶⁴⁶ (31: 43D).

⁶⁴⁷ Ömer Hulûsî Dîvânı (Baş, 2013, s. 500).

150⁶⁴⁸. HULŪSÎ

[Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün]

[.---/.---/.---/.---]

- 1 Tecellî kıldı Allâh'ım tesellî dilde sırru'llâh
Göñül baħrinde evşâfım hüveydâ şehridir Allâh
- 2 O şehre varmadan maḳsūd cenân perdesini açmaḳ
Dile var şeyḫ-i kāmilden seni sen saña ol āgâh
- 3 Derûn-ı şıdk ile destin tutup ḫüsnüne tevḫīdiñ
Müsem mā ism [ü] esmâsın uyarsın ḳalbiñe her gâh
- 4 Ḥaḳîḳat ḥaccınıñ beyti tavâfım mü 'miniñ ḳalbi
Muḥammed şâhınıñ râhı bu râha cem' ola her râh
- 5 Ḥulûsî tut özüñ şâha göñüller cür' asından ḳan
Erip destine Kevşer'den şarâb-ı 'aşḳına bir şâh

151⁶⁴⁹. HULŪSÎ

[36a]

[Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün]

[.---/.---/.---/.---]

- 1 Velîler meclisin şordum şalâtu'llâh imiş iḥlâş
Ḥaḳîḳatde göñüller içre Beytu'llah imiş iḥlâş
- 2 Men ol ümmü'l-kitab olmaḳ dilerdim feyz-i muṭlaḳdan
Dil oldum Ḥıẓr-ı 'İmrân'a kelâmu'llâh imiş iḥlâş
- 3 Hemîn bir derde düş oldum aradım ḥâzıḳın bir bir
Bu 'aşḳıñ âb-ı ḫayvânı ḫayâtu'llâh imiş iḥlâş
- 4 Kirâmen kâtibîn anda günâhım ḫayrımı yazmış

⁶⁴⁸ *Ömer Hulûsî Dîvânı* (Baş, 2013, s. 501).

⁶⁴⁹ *Ömer Hulûsî Dîvânı* (Baş, 2013, s. 304).

- Muḳayyed defterin baḳdım Kitābu'llāh imiş ihlāş
- 5 Bu dem 'ālī-maḳām oldu şıfatı zāt-ı 'aynında
Eḥad vāḥid şamed cem'i' cemālu'llāh imiş ihlāş
- 6 Mücerred sırr-ı kenzinden eğer āgāh olam derseñ
Ḥulūşī hīç degildir faḳr-ı faḥru'llāh imiş ihlāş

152⁶⁵⁰. HULŪSÎ

[Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün]

[.---/.---/.---/.---]

- 1 İrem bāğ-ı behişt içre oḳur bülbülli Hāḳ Hāḳ
Bu gülzār [u] bu bostānda gülistān gülli Hāḳ Hāḳ
- 2 Dīnim 'ālī gülistānı dilimde āşiyān etdim
Cemāli dü-cihān beyti bize zülfün telin ṭak ṭak
- 3 Bu 'aşḳa yār olaldan tā elest bezminde yār oldu
Muḥaḳḳaḳ ḥil' atin giydim ḥakāyik 'ilmidir baḳ baḳ
- 4 Bu elde kim gelirken lā-mekānla kimi muşaffā ol
Semā tevḥīd ederek ism-i a'zam dedi ḳalk ḳalk
- 5 Mekān-ı bī-mekān kāmı nişān-ı bī-nişān bārı
Çehār [u] 'unşurun şānı hezārān oldılar şaḳ şaḳ
- 6 Ḥaḳḳ'ın şer'ini ol sen bil ṭarīḳ-i müstaḳīm üzre
Ḥaḳīḳat ma'rifetden gör görün ervāḥları aḳ aḳ
- 7 Ḥulūşī yārınıñ yārı tutup destin eden 'ārī
Eğer mürşid eder inkār anı zencir ile çaḳ çaḳ

⁶⁵⁰ Ömer Hulûsî Dîvânı (Baş, 2013, s. 331).

153⁶⁵¹.ŞEYH HULŪSÎ

[Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün]

[----/---/---/---]

- 1 Boş gelen boş tıldı gıtdı tıl[ması] mümkün değil
Ehl-i nefsiñ hilesinden gelmesi mümkün değil
- 2 Şandı vāşıl Hakk'ı görmek terkini görmez ebed
*Men 'aref*⁶⁵² sırrında olsun bilmesi mümkün değil
- 3 Kendini zāhir⁶⁵³ bilenler görmedi eşyā nedir
Şol açılmış bir gül ammā şolması mümkün değil
- 4 Şanma sūfî zāhirîde işlenen zāhirdedir [36b]
Bî-haberdir şeş cihetden alması mümkün değil
- 5 Bārî Hakk'dan var olandan bir gönül al andadır
Küfr imān sen seni gör bulması mümkün değil
- 6 Çün behiştî yār olanlar külli nārından geçer
Tā ezelden vermedi Hakk kılması mümkün değil
- 7 Şeyh Hulusî sırr-ı Hakk gizlice āgāh ol nedir
Kerbelā'yı bilmiş iken gülmesi mümkün değil

154⁶⁵⁴. HULŪSÎ

[Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün]

[.---/---/---/---]

- 1 Dilin pāk tüt eliñ bağla yuvarlak ol toparlañ gel

⁶⁵¹ Ömer Hulûsî Dîvânı (Baş, 2013, s. 354).

⁶⁵² Men arefe nefsehu fekad arefe rabbehu. *Nefsini tanıyan, Rabbini tanır*. Hadis.

⁶⁵³ ÖHD: tahir.

⁶⁵⁴ Ömer Hulûsî Dîvânı (Baş, 2013, s. 356).

- Ayağıñ çek belin pekle⁶⁵⁵ toparlak ol yuvarlañ gel
- 2 Hevādan geç gönül düşün kanad taqdır kuşuñ uçsun
Meyālin kes kuşañ kuşluk⁶⁵⁶ sen ol çifte tatarlañ gel
- 3 Çıkar qalbindeki qālin seni aldatmasın ālin
Getirsin⁶⁵⁷ bir horus mālin kanadıñ aç qatarlañ gel
- 4 Saña lāzım gerek sultān ne yapsın saña ol ‘irfān
Çekemez ‘arabañ hayvān yüküñ çokdur tekerleñ gel
- 5 Baqagör varlığıñ bunda olasıñ bir ere bende
Deme Haq bendedir sende [bir] ol sen bī-haberleñ gel
- 6 Felekler mihriñ[e] kānsın kamu ‘ālemlere cānsın
Hulūsī şem‘ine yansın uyañ şems-i kamerleñ gel

155⁶⁵⁸. SELĀMĪ

[Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün]

[.---/.---/.---/.---]

- 1 Olanlar maḥrem-i sırr-ı serāy-ı lī-ma‘a’llāhı
Serīr-i lā-mekānda giydiler tāk-ı şehin-şāhı
- 2 Yaқан mişbāḥ-ı qalbin nūr-ı mişkāt-ı nübüvvetdir
Erip qudsī-i lāhūta bıraқdı mā-siva’llāhı
- 3 Vücūduñ Tūrunu cā-yı tecellī-i ilāh⁶⁵⁹ eyle
Saña sırr-ı şecerden diye Haq anı Ene’llāh’ı

⁶⁵⁵ ÖHD: bağla.

⁶⁵⁶ ÖHD: koşan koşsun.

⁶⁵⁷ ÖHD: Götürsün.

⁶⁵⁸ *Selāmī Dīvānı’nın Transkripsiyonlu Metni* (Kayya, 2001, s. 234-235).

⁶⁵⁹ SD: tecellī-i āle.

4 Alanlar pîr-i ‘ilm-i *min ledünden*⁶⁶⁰ *men ‘aref*⁶⁶¹ dersin

Bulur bir lahzada Allāhı vallāhi vü billāhi

5 Selāmî hırқа-i cismim gönülde re’s-i təcımdır

Hadîş-i faqr-ı fahr ile tevekkeltü ‘ale’llāh

56⁶⁶². SELĀMÎ

[37a]

[Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün]

[-.--/-.--/-.--/-.-]

1 Cām-ı ‘aşkı nüş edip sekrân olan añlar bizi

‘Aşk ile bî-hüş [u] ser-gerdân olan añlar bizi

2 Ğıll u ğışdan qalbi mir’âtın mücellâ eyleyip

Vech-i dil-dârı görüp hayrân olan añlar bizi

3 Nâr-ı ‘aşk ile dem-â-dem ciğerin büryân edip

Eşk-i çeşmi derd ile al qan olan añlar bizi

4 Hâbbe-i hubb-ı sivâdan şoyunup abdâl-veş

Terk [ü] tecdîd oluban ‘üryân olan añlar bizi

5 Nûr-ı zıkr ile münevver eyleyip dil-ğânesin

Vecd-i hâlî cezbe-i Raḥmân olan añlar bizi

6 Āsitân-ı dergehinde yüz sürüp şâm u seher

Pîrine kulluq ile sulṭân olan añlar bizi

7 Nâm ü neḡi ‘âr u nāmûsı ferāmûş eyleyip

Ey Selāmî ḡāk ile yeksân olan añlar bizi

⁶⁶⁰ Fe vecedâ abden min ibâdinâ âteynâhu rahmeten min indinâ ve allemnâhu min ledunnâ ilmâ(ilmen). *Böylece katımızdan, kendisine rahmet verdiğimiz ve ledun (gizli) ilmimizden öğrettiğimiz kullarımızdan bir kul buldular.* Kehf/65.

⁶⁶¹ Men arefe nefsehu fekad arefe rabbehu. *Nefsini tanıyan, Rabbini tanır.* Hadis.

⁶⁶² *Selâmî Dîvânı’nın Transkripsiyonlu Metni* (Kayya, 2001, s. 235).

157⁶⁶³. SELÂMÎ

[Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün]

[.---/.---/.---/.---]

- 1 Devâ-cûy-ı za' ifiñ derdiniñ dermânıdır Şerhî
Hakikatde nice dil-ğaşteniñ Loğman'ıdır Şerh
- 2 Nola pür-nür ederse sâliki envâr-ı feyzinden
Velâyet âsumânınıñ meh-i tâbânıdır Şerhî
- 3 ' Aceb mi gevher-i esrârıñ işâr etse 'uşşâka
Rumûz-ı küntü kenziñ mağzen-i pinhânıdır Şerhî
- 4 Havâss-ı ehl-i ' aşk cümle muṭî-' i emr ü fermânı
Ma' ârif kişveriniñ bir şeh-i hâkânıdır Şerhî
- 5 Tarikatda mürebbî-i sülûküm⁶⁶⁴ rehber [ü] pîrim
Selâmî vâlidim cism-i naḥîfim cânıdır Şerhî

158⁶⁶⁵. SELÂMÎ

[Mef' ulü Fâ' ilâtü Mefâ' ilü Fâ' ilün]

[--./-.-./--./-.-]

- 1 ' Ömrüm tükendi sehv ile ' işyân tükenmedi
Ṭul-i emel ile ğaflet ü nisyân tükenmedi
- 2 Deryâ-yı ma' şiyetde gezip keştî-i vücûd⁶⁶⁶
Bâd-ı hevâ-yı nefis ile limân tükenmedi
- 3 Geçdikçe⁶⁶⁷ dil ayık der-i mey-hâneden yine

⁶⁶³ *Selâmî Dîvânı'nın Transkripsiyonlu Metni* (Kayya, 2001, s. 235-236).

⁶⁶⁴ SD: sârekim.

⁶⁶⁵ *Selâmî Dîvânı'nın Transkripsiyonlu Metni* (Kayya, 2001, s. 233)

⁶⁶⁶ SD: keşki-i vücûd.

⁶⁶⁷ SD: Çekdikçe.

- Cām elde mişl-i sübhā-i mercān tükenmedi
- 4 Düşmez elimden āb-ı vuzū-veş-sebū-yi mey
Hem-çü namāz-ı şufî bu tuğyān tükenmedi
- 5 Biñ tevbe ile dergeh-i Mevlāyî et niyāz
Hāşā Selāmî rahmet-i Raḥmān tükenmedi

159⁶⁶⁸. SELĀMÎ

[37b]

[Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün]

[-.--/-.--/-.--/-.-]

- 1 Kulluk et Allāh'a gel 'ālemde sulṭānlık budur
Terk [ü] tecrîd ol 'alāyıkden Süleymān'lık budur
- 2 Ceyş-i efkār-ı sivāyî kişver-i dilden çıkar
Mülket-i tende taşarruf eyle ḥāḳānlık budur
- 3 Burc-ı dilde yekdir Allāh yek diyip şām u seḥer
Ḥile-i düşmāndan āgāh ol nigeḥ-bānlık budur
- 4 Aldıñ ise pîr-i kāmilden 'aref dersin eger
Ehl-i tevḥîd arasında işte 'irfānlık budur
- 5 Küntü kenz sırrını idrāk eyleyip vicdān ile
Bā' iş-i ḥulkiyyetiñ fehm eyle insānlık budur
- 6 Seyf-i nefy-i lāla katl et ser-i enāniyeti
Sırr-ı illādan ḥaber-dār ol Müselmānlık budur
- 7 Ey Selāmî *sümme vechu 'llāh'*dan⁶⁶⁹ olduñsa ḥabîr
Ġayrı görme zāhir ü bāṭında nā-dānlık budur

⁶⁶⁸ *Selāmî Dîvânî'nun Transkripsiyonlu Metni* (Kayya, 2001, s. 149-150).

⁶⁶⁹ Ve lillahil meşriku vel magribu fe eynema tuvellu fe semme vechullah innallahe vasiun âlim. *Doğuda Allah'ındır, batıda da. Nereye yönelirseniz yönelin, Allah'ın yönü orasıdır. Kuşkusuz, Allah, Yardımı Çok Kapsamlı Olan'dır, Her Şeyi Bilen'dir.* Bakara/115.

160.⁶⁷⁰ NĪYĀZĪ

[Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün]

$$[-. -- / -. -- / -. -- / -. -]$$

- 1 Ben sanurdum ‘âlem içre baña hîç yâr ҡalmadı
Ben beni terk eyledüm gördüm ki aғыâr ҡalmadı
- 2 Cümle eşyâda görürüm hârı var gül-zârı yok
Hep gülistân oldu ‘âlem şimdi hîç hâr ҡalmadı
- 3 Gice gündüz zâr u efgân eyleyüp inlerdi dil
Bilmezem n’oldı kesildi âh ile zâr ҡalmadı
- 4 Gitdi keşret geldi vaḥdet oldu ḥalvet dost ile
Hep Ḥaḫ oldu cümle ‘âlem şehr ü pāzār ҡalmadı
- 5 Dîn diyānet ‘âdet ü şöhret ҡamu vardı yeke
Ey Niyāzî n’oldı sende ҡayd-ı dîn-dār ҡalmadı

⁶⁷⁰ Niyâzî Dîvânı (Kasım, 1974, s. 69).

BÖLÜM 5

MECMUA’NIN MESTAP’A GÖRE TASNİFİ

TABLO 20. Mestap manzum metinler tablosu

Yer No ve Nüsha Tavsifi: İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) Atatürk Kitaplığı’nda bulunan <i>Mecmua</i> OE_YZ_0333 demirbaş numaralıdır. <i>Mecmua</i> ’nın katalogda belirtilen yer numarası T811 Şİİ T811 Şİİ 1’dir. Satır sayısı değişen eserin sütun sayısı manzumelerin tek sütunda yazılan makta beyitleri hariç 2, ölçüsü ise 240x175 mm’dir. Dili Türkçe olan <i>Mecmua</i> ’nın cilt sayısı 1’dir.Eserin hattının cinsi ise Rika’dır. 38 yapraktan müteşekkil olan ve mensur bir metin mevcut olmayan <i>Mecmua</i> ’da 160 şiir bulunmaktadır.							
Yp. No.	Mahlas	Matla’ beyti / bendi	Makta’ beyti / bendi	Nazım şekli	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
1b	Hâşim	Mağsadı ‘ârifleriñ hikmet-i yezdân olur Mağlabı dervişleriñ meslek-i imân olur	Nûr-ı hâkîkat eğer Hâşim’e etse eşer Kâfire kılsa nazar mazhar-ı imân olur	Gazel (9 beyit)	Nutuk	[../-./- /-../-./-]	
1b	Hâşimî	Bağır-i ‘aşka çalmayan ‘ummânı bilmez kâdardır Şıdık ile kûl olmayan sulţânı bilmez kâdardır	Zevk edelden zât-ı vahdet bezmini bu Hâşimî Hayr u şerri bir bilip şeytânı bilmez kâdardır	Gazel (5 beyt)	Nutuk	[../-./- -/..-./- .-]	

2a	Hâşim	Bi-ḥamdi'llāh kemāl üzre imāmet ṭavrına erdim Melāmet zevḳini buldum derūnum fikridir ezḳār	Seniñ bu nuṭḳıñı Hâşim edenler Ḥaḳ ile iz'ān Girerler ḳalb-i insāna olurlar Ḥaḳ ile seyyār	Kasid e (21 beyit)	Nut uk	[---/-. -/---/-. --]	
2b	Hâşimî	Mevciyim men ḥānedāniñ baḥr-i 'ummān bendedir Sırrıyım men Murtaẓā'nıñ genc-i pinhān bendedir	Var olan dem var eden dem Hâşimî-demdir bu dem Evvelim dem āḫirim dem çār-erkān bendedir	Kasid e (9 beyit)	İlahi	[-./-. -/---/ .-]	
2b	Hâşim	Şem'-i 'aşḳın zāhidā pervānesidir göñlümüz Murg-ı lāhūt-ı semender lānesidir göñlümüz	Ān-ı dā'imde ḳamu eşyāya sırr-ı feyz eder Sikke-i şems ü ḳamer ḍarb-ḥānesidir göñlümüz	Gazel (8 beyit)	İlahi	[-./-. -/---/ .-]	Divan'da bu şiir toplam 9 beyittir. <i>Mecmua</i> 'ya 1 beyit eksik kaydedilmiştir. Mahlas ise makta beytine değil bir önceki beyte kayıt edilmiştir.
3a	Hâşim	Bugün deryā-yı 'aşḳ içre benim ḳaṭrem durur herkes Tecellî zevḳ [ü] şevḳ içre benim zerrem durur herkes	Ḳamu sırlar beyān oldu cemālu'llāh 'ayān oldu Dil-i Hâşim zebān oldu demiyle demlenir herkes	Gazel (5 beyit)		[---/-. -/---/-. --]	
3a	Hâşim	Cism [ü] eşyāya ḥaḳıḳat cān olan añlar bizi 'Ayn [ü] ğayn[ı] terk edip el-ān olan añlar bizi	Hâşimā leffāf olan reh-zenlere yār olmazız Bî-zebān şoḥbet ile yār[ān] olan añlar bizi	Gazel (10 beyit)	Nut uk	[-./-. -/---/ .-]	

3b	Hâşim	Eğer ikrâra erdiñse gerekmez sende aşlâ havf Haķıķat hâne-i dilde özüñ bil dâ'imâ sen zayf	Bu sözlerden bilen Hâşim ma' ârifde nedir hîdmet Cünüd-ı nefsi kıрмаķçün verilir ma' nevî bir seyf	Gazel (5 beyt)	Nut uk	[.---/--- -/---/- --]	
3b	Hâşim	Ṭalib-i fakr u fenâya eyle imdâd yâ İlâh Ola dâ'im fıkır ü zikriñ 'aşķ ile aña penâh Luṭfa mazhar eyle her bâr eyleme sa' yin tebâh Lî ma' allâh sırrına vâşıl ola luṭfuñla gâh 'İlm ü hâli ola tevḥîd köhne hâli ola sağ Göre Haķ'dan bile Haķ'dan Haķ'dan işide kulağ	Kime kim feyzi naşîb etmiş ola Mevlâ ezel Dâ'imâ kesb-i kemâlde görmez ol aşlâ kesel Sırr-ı tevḥîde erişip eylemez kat' â cedel Hâşimâ keşret zuhûrîñ vaḥdet-i a' lâ bedel 'İlm ü hâli ola tevḥîd köhne hâli ola sağ Göre Haķ'dan bile Haķ'dan Haķ'dan işide kulağ	Müse ddes (5 bent)	Nut uk	[- .---/--- -/---/- .]	Mahlas makta beytine değil bir önceki beyte kayıt edilmiştir.
4a	Hâşim	Kâmil insâna mürîd olan bulur lâ-büdd felâh Cân [u] dilden hîdmet edenler bulur semt-i şalâh	Hâşimâ taḥt-ı cenâha geldi çün sultân-ı 'aşķ Gice gündüz 'aşķ u şevķe ver teraķķî et şabâh	Gazel (5 beyit)	Nut uk	[----/--- -/---/- .-]	
4b	Hâşim	Yevm-i tüblâ olmayan kes Haķķ'ı bulmazsa ne güç İçi taşâ dönmeven bu sırrı duymazsa ne güç	Hâşimâ bu nazm[ı] taḥķîķ pes durur sâliklere Kim bu nuṭķ-ı pâkiñ ile devri duymazsa ne güç	Gazel (7 beyit)	Nut uk	[----/- .---/--- /-.-]	
4b	Hâşim	Göñül tıfl-ı muḥabbet dâyesidir Göñül pîr-i haķıķat anasıdır	Nebîlerle velîler beyt-i ma' mür Bu Hâşim cümleñiñ vîrânesidir	Gazel (9 beyit)	İlahi	[.---/--- -/---]	

5a	Hâşim	Zuhûr-ı mazhar-ı Âdem Resûl-i kibriyâdandır Muqaddes olması her dem Resûl-i kibriyâdandır	Saîna ‘ izzet budur Hâşim ki ceddîndir Ebü’l-Îâsım Teselliler saîna dâ’im Resûl-i kibriyâdandır	Gazel (8 beyit)	Nut uk	[.---/-. -/.---/-. --]	
5a	Hâşim	Mekândan lâ-mekân hem kân gönüldür Zamânsız hem zamân her ân gönüldür	Gönüldür Hâşim’e terkib-i şûret Vücûd-ı ‘ âleme insân gönüldür	Gazel (8 beyit)		[-.---/-. -/.---/-. .-]	
5a	Hâşim	Nûş eden şahbâ-yı ‘ aşkı tâ-ezel mestânedir Şem‘ -i ‘ aşka yanmağa ol tâ-ebed pervânedir	Hâşimâ Manşûr-veş uran Ene’l-Îâk sırrını Yüz çevirse dâr-ı Îâk’dan belki ol bîgânedir	Gazel (6 beyit)	Nut uk	[-.---/-. -/.---/-. .-]	
5b	Hâşim	Nâr-ı ‘ aşka yanmayan cân nûrı bilmez kâdardır Îâleb-i münkir ki şeytân kalbi bilmez kâdardır	Yâd-ı Îâk’la sürmeyen aîbâb şafâsın Hâşimâ Görmez ol zerrât-ı Îâk’ı şemsi bilmez kâdardır	Gazel (6 beyit)	Nut uk	[.- -/.---/-. .--/-.]	
5b	Hâşim	Bilmezem yâ Rab ne sırdır günde biñ şân eylediñ Münkir-i seyr-i cemâliñ ehl-i tuğyân eylediñ	Etdirip bu Hâşim’i cümle şıfatlardan güzer Kendüziñ bildirmek için bunda mihmân eylediñ	Gazel (6 beyit)	Îlahi	[.----/-. .--/-.--- /-.]	.
6a	Hâşim	Biz harâbât ehliyiz her cânâ cânân olmuşuz Tayy-ı etvâr eyleyip her ilde mihmân olmuşuz	Hâşimâ dünyâ vü ‘ uîbâ ‘ aşîka mekr ü hicâb Îâhir [ü] bâtın bir oldı nûn-ı imkân olmuşuz	Gazel (8 beyit)	Nut uk	[.----/-. -/.---/-. .-]	

6a	Hâşim	Dilâ zülfi dil-ârâdan dimâg-ı cân şafâ almaz Mu‘aṭṭar eyleyip cismim beni benden baña şalmaz	Eğer ülä eğer âhîr eğer dünyâ eğer ‘uḳbâ Bulardan el yusun Hâşim sivâdan hiç eşer qalmaz	Gazel (4 beyit)	İlahi	[-./-./- -/./-./- .-]	
6a	Hâşim	Cism-i ‘ârif Hâḳḳ’a revzen ḥânesi dil aña baḳ Vechidir seb‘a’l-meşânî şüret-i cânâna baḳ	Hâşimâ hep devr-i eşyâ âdemîde ḥatm olur <i>Ve’srebû lâ tûsrifû</i> der âyet-i Ḳur’âna baḳ	Gazel (10 beyit)	Nut uk	[-./-./- -/./-./- .-]	
6b	Hâşim	Gel maḳâm-ı ḳâf [ü] nûndan devr eden devvâra baḳ Zâtını izhâr ile hem setr eden Settâr’a baḳ	Ġayr[ı] yoḳdur ġayr[ı] bilme cümle birdir Hâşimâ Farz[ı] terk et ‘ayn[ı] ġayn et yâr diyü aġyâra baḳ	Gazel (5 beyit)	Nut uk	[-./-./- -/./-./- .-]	
6b	Hâşim	Hâşimiyim hem faḳîrim Müctebâ’dır sevdiğim Âl ü evlâd-ı Muḥammed Muşṭafâ’dır sevdiğim	Nesl-i pāk-i Muşṭafâ vü Murtezâ’dır Hâşimî Mehdî-i şâḥib-zamân Âl-i ‘Abâ’dır sevdiğim	Gazel (13 beyit)	Nut uk	[-./-./- -/./-./- .-]	
7a	Rüşdî	Vişâl-i yârî ‘âlemde demez bir kimse cân çekmez Cihân içre olur mu yâr için âh [u] fiġân çekmez	Bu ‘aşḳ içre mücâzât hep ḥaḳîḳatde aña râcî‘ Anıñdır vâridât Rüşdî buña ‘ârif kemân çekmez	Gazel (5 beyit)	İlahi	[.---./- -/./-./- --]	
7a	Rüşdî	Biz şıfât-ı nefse tiġ-i ḳahr ile mât eyleriz Ceyş-i ezḳâr ile her varını ġârât eyleriz Şayḳal-ı ‘aşḳ ile jeng-i ḳalbi mir’ât eyleriz	Sâ’iliñ sâ’iliyiz ḳâ’iliyiz her ḳâ’iliñ Reh-beriz ‘aşıḳlara mâ’iliyiz her mâ’iliñ Sâ’iliyiz zâhid velî muḥbîriyiz her sâ’iliñ	Muhammes (5 bent)	Nut uk	[-./-./- -/./-./- .-]	

		Vech-i Hakk'ı 'ayn-ı a'yân ile işbât eyleriz Münkiriñ derdine biñ vechile iskât eyleriz	Emrini râm olmuşuz her rûz [u] şeb ol fâ'iliñ Rüşdiyâ 'âcizleriz Hakk'ı itâ'at eyleriz				
7b	Rüşdî	Dilâ fe't-ı tahherü emriñ tüt olgıl tahir-i ma' nâ Vü tahhir beyti remziñden haber aldık ise hâlâ	Çe mîgüyi 'aceb Rüşdî deyip fikr eyle ey zâhid Nemîdânem bu taşvîri deyip sen kalma nâ-bînâ	Kasid e (23 beyit)	Nut uk	[.---/.- --/.--- /.---]	
8b	Rüşdî	Dil şehri bahâr oldu açıldı gül-i hamrâ Keşf etdi cinân vechini âyîne-i kübrâ	Keşf eyleme ey Rüşdî yeter genc-i nihânı Ta' n ehli sözüñ güş edip aramaya fetvâ	Kasid e (12 beyit)	İlahi	[--/.-- ./-- ./--]	
8b	Rüşdî	Dil tekyesine ahî olduñsa Mevlâ Hoş- ravzadır ol gaflet ile etme tevellâ	Diğkatle bakıp Rüşdî sühan-pervere güş et Anda bulunur sa'y ile bu lādaki illâ	Gazel (7 beyit)	Nut uk	[--/.-- ./-- ./--]	
9a	Rüşdî	İçerseñ cām-ı aşkı ey gönül âb-ı hayât olsun Müdām bezmiñ şafâ-yı dil-küşâ cā-yı necât olsun	Erişip ol yüze Rüşdî edip bir secde-i taḥkîk İşiñ min ba'd hülûş-ı kalb ile zikr-i şalât olsun	Gazel (5 beyit)	Nut uk	[.---/.- --/.--- /.---]	
9a	Yûnus	Başlayalum söze hoş Cân [u] gönül itsün cüş 'Aşk[i]le diyelüm hoş	Allâh adın eydelüm İmânı bây eydelüm Hoş derdile eydelüm Lâ ilâhe illa'llâh	Koşm a (13 dörtlü k)	İlahi	[7'li Hece Ölçüsü]	Divan'da bu şiir toplam 18 dörtlüktür. <i>Mecmua</i> 'ya 5 dörtlük eksik kaydedilmiştir.

		Lā ilāhe illa'llāh					Mahlasın bulunduğu makta dörtlüğü <i>Mecmua</i> 'da bulunmadığından mahlas sonradan kaydedilmiştir
9b	Vuşlat	Ey gönül gel cümle maḥlūkātla eyle imtizāc Ḥālīk'ın 'indeinde ḥāzır bulasın bir ta taht [u] tāt	Merd olup meydāna gir merdānelikle Vuşlatā Zāhir [ü] bātında Ḥāq'dan ḡayra olma ihtiyāc	Gazel (7 beyit)	Nut uk	[-.-/-.- -/-.-/- .-.]	
9b	Yūnus	Dīnūn imānuḥ varisa Ḥor görmegil dervīşleri Cümle 'ālem müştāklardur Görmekliğe dervīşleri	Yūnus eydür bu 'ışk geldi Ölmüş cānum diri kıldı Sen ben dimek bizden kaldı Göriceğiz dervīşleri	Koşm a (8 dörtlü k)	Nut uk	[--.-/-- .-/--.-/- -.-]	Divan'da bu şiir toplam 10 dörtlüktür <i>Mecmua</i> 'ya 2 dörtlük eksik kaydedilmiştir.
10a	Seyyid 'Abduş şamed	Vücūduḥ bā' iş-i kevn [ü] mekāndır yā Resūla'llāh Cenāb-ı ḥazretiḥ faḥr-i cihāndır yā Resūla'llāh	Muḥibbiḥ derd-mendiḥ Seyyid 'Abduşşamed ferdā Şefī' olmaz iseḥ ḥālī yamandır yā Resūla'llāh	Gazel (6 beyit)	Na' t	[---/-.- -/-.-/- --]	
10a	Niyāzī	Ṭoḡdı ol şadr-ı risālet başdı 'arş üzre ḡadem Şaldı ol nūr-ı nübüvvet pertevin fevḡa'l-ümem	Yā Resūla'llāh şefā' at kıl Niyāzī-i mücrime Şol zamānkim baş [açık] yalın ayaḡ ḡan aḡlayam	Gazel (6 beyit)	Na' t	[-.-/- .-/-.- /-.-]	Divan'da bu şiir toplam 9 beyittir. <i>Mecmua</i> 'ya 3 beyit eksik kaydedilmiştir
10b	Yūnus	Adım adım ilerü Beş on adım içerü	Yūnus oldum gezerüm Mevlā'm ile yazarum	Koşm a (4	İlahi	[7'li Hece	Divan'da bu şiir toplam 10 dörtlüktür. <i>Mecmua</i> 'ya 6 dörtlük

		On sekiz biñ ‘ālemi Gördüm bir dağ içinde	Ben Allāh’uñ dīzāruñ Gördüm bir dağ içinde	dörtlü k)		Ölçüsü]	eksik kaydedilmiştir. Dörtlük sıralamaları da <i>Mecmua</i> ’daki sıralamadan farklılık göstermektedir.
10b	Merkezî	Eyā ‘ālemleriñ şāhı tecellî kıl tesellî kıl Göñüller burcınıñ māhı tecellî kıl tesellî kıl	Bu Merkezî kuluñ cāndan yine ister seni senden Açıp hüsnuñ niķābından tecellî kıl tesellî kıl	Gazel (5 beyit)	İlahi	[.---/.- -/.---/.- --]	
10b	Selāmî	Baş açıp girdim bugün [ol] şāhib-i meydān benem Eş-şalā gelsin gelenler sīnesi ‘uryān benem	Ey Selāmî naķsı gören ādemi beşer[?] şanır Her maķāmda hāzır olup cümleden mihmān benem	Gazel (4 beyit)		[.----/.- -/.---/.- .--]	
10b	Sezāyî	Cemāliñ nūrına nisbet güneş bî-nūr [u] bî-ferdir Güneş sensin ki zerrātuñ nebîlerle velîlerdir	Eyā şāh-ı rüsül raķm et Sezāyî derd-mendiñdir Ķapıñ bekler ķadīmî hîdmetiñde pîr ü perdir [?]	Gazel (6 beyit)	Na‘t	[.---/.- -/.---/.- --]	
11a	Ümmî Sinān	Erenleriñ şöķbeti Ele giresi deķil İķrār ile gelenler Maķrûm ķalası deķil	Ey Ümmî Sinān yol ‘ayān Olupdur belli beyān Dervîşlik yolu hemān Tāc [u] hırķası deķil	Koşm a (5 dörtlü k)	Nut uk	[7’li Hece Ölçüsü]	

11a	Sezāyī Gülşen î	Verip cânı dil-dāra varlıktan berî oldum Fenā bahrında ğarķ oldum ebed ölmem diri oldum	Sezāyī Gülşenî'niñ sırrına maẓhar olup geldim Bugün rāh-ı muhabbetde ķamunuñ reh-beri oldum	Gazel (5 beyit)	Nut uk	[.---/.- -/.---/- --]	
11a	Ġafūrî	Çün bahār erip seherle sebz revnaķ-gîr olur Āyet-i şun'-ı Ĥudā'ya her varaķ tefsîr olur	‘Āşık-ı şādık iseñ terk eyle ĥāb-ı rāhatı Ey Ġafūrî t̃alib-i didār olan şeb-gîr olur	Gazel (4 beyit)	Nut uk	[.-./.- -/.---/- .-]	Kaynakta bu şiir toplam 5 beyittir. <i>Mecmua</i> 'ya 1 beyit eksik kaydedilmiştir.
11b	‘Āşık Yūnus	Her kaçan añar[um] seni Ķarārūm ķalmaz Allāh'um Senden ğayrı gözüm yaşın Kimseler silmez Allāh'um	‘Āşık Yūnus seni ister Luţf eyle cemālūñ göster Cemālūñ gören ‘āşıklar Ebedî ölmez Allāh'um	Koşm a (4 dörtlü k)	İlahi	[8'li Hece Ölçüsü]	Şairin divanında bu şiir toplam 7 dörtlüktür. <i>Mecmua</i> 'ya 3 dörtlük eksik kaydedilmiştir.
11b	‘Adlî	Açıldı şevķle meydān ‘āşık-ı merdāneler gelsin Ķızışdı āteş-i tevĥîd yanan pervāneler gelsin	Dīdārı nefesine ‘Adlî ‘azāba hāzır olmuşdur ‘Adū-küşler[?] dilāverler yarar merdāneler gelsin	Gazel (5 beyit)		[.---/- --/.--- /---]	
11b	‘Adlî	Gülşen-i vaĥdetde dā'im rūz u şeb dil bülbüli Ergirir eflāka feryād ü fīġān u ğulġuli Himmetiñle cân [u] dilden açıla vaĥdet ğülü Sünbüli'yem Sünbüli'yem Sünbüli'yem Sünbüli	Sünbüli Ya'ķūb Merkez hem daĥı şeyĥim Ĥasan ‘Adliyā boynuma taķdılar benim hoşça resen Silsileñ kime erer diyü şorarsañ baña sen Sünbüli'yem Sünbüli'yem Sünbüli'yem Sünbüli	Mura bba (5 bent)		[.-./.- -/.---/- .-]	

12a	Dervîş Himmet	Bād-ı şabāya şorsunlar Cānān illeri kıandadır Bilenler haber versinler Cānān illeri kıandadır	Dervîş Himmet eder āhı ‘ Aceb görür mü ol māhı Seversen güzel Allāh’ı Cānān illeri kıandadır	Koşma (5 dörtlük)	İlahi	[8’li Hece Ölçüsü]	Şairin <i>Divan</i> ’ında bu şiir toplam 6 dörtlüktür. <i>Mecmua</i> ’ya 1 dörtlük eksik kaydedilmiştir.
12a	Hakkı	‘ Aşk olan ciğeriñ Dağlar ağlar Akıdıp gözi yaşın Şu gibi çağlar ağlar	Hakkıyā bülbül olup Her şehir inler inler Biñ bir ismiyle Hakk’ı Zıkr edip ağlar ağlar	Koşma (4 dörtlük)	İlahi	[7’li Hece Ölçüsü]	
12a	Ġafūrī	Taht-gāh etdi vücūdum şehrini sultān-ı ‘ aşk Dil sarāyında kuruldu bir ‘ aceb dīvān-ı ‘ aşk	Ey Ġafūrī ermek isterseñ eğer cānānıña Terk-i cān eyle tecellī eylesin cānān-ı ‘ aşk	Gazel (4 beyit)	İlahi	[---/--- -/---/--- -]	Kaynakta bu şiir toplam 6 beyittir. <i>Mecmûa</i> ’ya 2 beyit eksik kaydedilmiştir.
12b	Seyfullāh	Bu ‘ aşk bir baħr-i ‘ ummāndır buña ħadd ü kenār olmaz Delilim sırr-ı Kur’ān’dır buñu bilende ‘ ār olmaz	Seyfullāh sözünde mestdir şeyħinden aldığı destdir Dīvāne[lere] [?] kalem nedir ne söylese yazar olmaz	Gazel (5 beyit)	İlahi	[---/--- -/---/--- --]	<i>Divan</i> ’da bu şiir toplam 7 beyittir. <i>Mecmua</i> ’ya 2 beyit eksik kaydedilmiştir.
12b	Nūrī	‘ Aşkıñla cihān beste Luṭf eyle ‘ ināyet kıl Derdiñle bu cān ħaste	Bīmāreleri yād et Vīrāneleri ābād et Nūrī kuluñu şād et	Koşma (7 dörtlük)	İlahi	[7’li Hece Ölçüsü]	

		Luṭf eyle ‘ināyet kıl	Luṭf eyle ‘ināyet kıl				
13a	Şemsî	Ey gâfil uyan rihlet-i nâgâhı unutma Yol korkuludur korkusu çok râhı unutma	<i>Mecmûâ</i> ’da yalnızca matla beytine yer verilmiştir. Makta beyti bulunmamaktadır.	Gazel (1 beyit)	Nut uk	[--./.-- ./.--./.--]	<i>Mecmua</i> ’da şiirin yalnızca 1 beyti bulunmaktadır. <i>Mecmua</i> ’da mevcut olmayıp <i>Divan</i> ’da bulunan 10 adet beyit daha vardır. Mahlasa da sonradan ulaşmıştır.
13a	Dervîş Yûnus	Muḥammed tırigelince yerinden Döküle toprağı sağ [u] şolundan Ümmetlerüñ bir bir yoklar hâlınden Âh ümmetüm diyüp ağlar Muḥammed	Dervîş Yûnus gel kadrüñi bilelüm Fırşat elde iken tevḥîd idelüm Rûhı içün çok şalavât verelüm Âh ümmetüm diyüp ağlar Muḥammed	Koşm a (5 dörtlü k)	Nut uk	[11’li Hece Ölçüsü]	
13a	Fethî	Ey Rabbü’r-Raḥmân Eyle gel iḥsân Kalmasın bu dil Virân [ü] nālân	Fethî-i miskîne Göñli ğamına Kıalbi derdine Eylegil dermân	Koşm a (7 dörtlü k)	İlahi	[5’li hece ölçüsü]	
13b	Eşrefo ğlı Rûmî	Bu nice derddür ki düşdi câna dermân istemez Artırur günden güne derdini noḳşân istemez	Eşrefoğlı Rûmî artırur derdüñ sen ‘ârı kıo Derd ile rüsvâ olan ‘âlemde pinhân istemez	Gazel (7 beyit)	İlahi	[.-./.-. -./.-./.- .-]	

13b	Eşrefo ğlı Rûmî	Ey ‘aceb bilsem nedür yâ Rab bu derdün çâresi Bütün gün artar hiç oñulmaz yüregimün yâresi	Eşrefoğlu Rûmî bu derde giriftâr olalı Düşdi bir deryâya kim yokdur anuñ kenâresi	Gazel (7 beyit)	İlahi	[-.--/-. -/-.--/ .-]	<i>Divan</i> ’da bu şiir toplam 9 beyittir. <i>Mecmua</i> ’ya 2 beyit eksik kaydedilmiştir.
14a	Yûnus	Allâh diyelüm dâ’im Allâh görelüm neyler Yolda turalum kâ’im Allâh görelüm neyler	Yûnus sen añı şanma Bu ‘aşk saña sendeñdür Cân kıamuya andandur Allâh görelüm neyler	Mura bba‘ (8 dörtlü k)	İlahi	[--./---]	Bu şiirde mahlas, makta beytinden önceki beyitte de kullanılmıştır.
14a	‘Abdur rahîm Tırsî	Eyâ gönül noldu saña ‘Aşk-ı habîbe m’uğradıñ Durmaz aşar gözüm yaşı Tûfân-ı Nûh’a m’uğradıñ	‘Abdürrahim [Tırsî] sen Gezer iken sağ u esen Cânlar alıp başlar kesen Heybetli şâha m’uğradıñ	Koşm a (5 dörtlü k)	İlahi	[8’li hece ölçüsü]	<i>Divan</i> ’da bu şiir toplam 14 dörtlüktür. <i>Mecmua</i> ’ya 9 dörtlük eksik kaydedilmiştir.
14a	Cemâl- i Halvetî	Şafha-i şadırında dâ’im ‘âşıkıñ efkâr hû Şâkiriñ şükri hüvallah zâkiriñ ezkâr hû	Dâr [...] hû diyü maķâm et ey Cemâl-i Halvetî Tâ vücûdum mülkine keşf ola bu esrâr hû	Gazel (3 beyit)	Nut uk	[-.--/-. -/-.--/ .-]	Şairin divanı bulunmamaktadır fakat şiir farklı bir kaynakta tespit edilerek mukayesesi de bu kaynak üzerinden yapılmıştır. Kaynakta bu şiir 6 beyittir.Şiir

							<i>Mecmua</i> 'ya 3 beyit eksik kaydedilmiştir.
14a	Seyyid Seyfî	Deldi bağrım bülbül-i bî-çâre nālânıñ seniñ Yoksa aldırđıñ mı [sen de] verd-i ħandānıñ seniñ	Çünkü Seyyid Seyfî dūr olduñ vişāl-i yārdan Ağlasın kan ağlasın bu çeşm-i giryānıñ seniñ	Gazel (4 beyit)	İlahi	[-.-/-.- -/-.-/- .-]	<i>Divan</i> 'da bu şiir toplam 7 beyittir. <i>Mecmua</i> 'ya 3 beyit eksik kaydedilmiştir
14b	‘Adlî	Yandı gönülde mā-sivā Çün nār-ı zıkrū’llāh ile Oldu münevver cān Envār-ı zıkrū’llāh ile	Dirseñ kemāle eresin Varıp cināna giresin ‘Adlî gözüñ aç göresin Dīdār-ı zıkrū’llāh ile	Koşm a (5 dōrtlü k)	Nut uk	[8’li hece ölçüsü]	
14b	Sezāyî	Derūnum āteş-i ‘aşkıñıa yandır yā Resūla’llāh Dil-i teşnemi vaşlıñ ile qandır yā Resūla’llāh	Sezāyî derd-mendiñ bāb-ı luţfuñ ilticā eyler Bilir kim dergehiñ dārū’l-emāndır yā Resūla’llāh	Gazel (5 beyit)	Na‘t	[---/-.- -/-.-/- --]	
14b	Mışrî	Aĥvāl-i ser-encāmım Bu sâ‘ate irince Diyem saña icmālî Tā ġāyete irince	Dünyāyı nider ‘aşık ‘Uġbāyı nider şādık Mışrî olagör ayık Sen vuşlata irince	Koşm a (8 dōrtlü k)	Nut uk	[7’li hece ölçüsü]	
15a	Seyyid Nizām oğlu	Cemî-‘i derdlere dermān Muĥammed Cihāna ten gibi aña cān Muĥammed	Seniñ Seyyid Nizāmoğlu ħulundur Hiç āzād eyleme sulţān Muĥammed	Gazel (3 beyit)	Na‘t	[---/-.- -/-.-]	<i>Divan</i> 'da bu şiir toplam 5 beyittir. <i>Mecmua</i> 'ya 2 beyit eksik kaydedilmiştir.

15a	Nūrī	Ḥabībullah cihāna [cān] değildi Vücūdı ‘āleme burhān değildi Cihāna bā‘ iş oldu çünkü nūrı Cemāli cümlede tābān değildi	O şems[e] zerre olursa bu Nūrī Yeter ‘ālemlere bir zerre nūrı Olur zulūmātı[?] kâşif zuhūrı Żiyāsı ‘āleme tābān değildi	Mura bba (2 dörtlü k)	Na‘ t	[.---/-. -/.-]	<i>Divan</i> ’da bu şiir toplam 5 dörtlüktür <i>Mecmua</i> ’ya 3 dörtlük eksik kaydedilmiştir.
15a	Ḳul Yūnus	Evliyānuñ kelāmı Söylenmesün ḳalsun mı Baḥri yüzmek bilmeyen ‘Ummānlara ḳalsun mı	Didiler Ḳul Yūnus’a Artık eksik söyleme Ya niçün söylemesün Ṭuṭuşuban yansun mı	Koşm a (5 dörtlü k)	Nut uk	[7’li Hece Ölçüsü]	
15b	Hüdāyī	Ḳuldan saña lāyık nola ‘Āşık seni ḳanda bula Meḡer senden iḥsān ola Yā Rabbenā yā Rabbenā Senden kerem senden ‘aṭā	Ḳoma Hüdāyī’yi ḡarīb Vaşlıñ eyle bize naşīb Yessir murādı yā Mucīb Yā Rabbenā yā Rabbenā Senden kerem senden ‘aṭā	Muha mmes -i müte kerrir (5 bent)	İlahi	[--./-- .-]	
15b	Sinān-ı Ümmī	‘Aceb ḡayrān oldum ‘aşḳa uyaldan Yanıp büryān oldum ‘aşḳa uyaldan Uçdu rāḡat ḳuşu miḡnet uyandı Derde dūḡār oldum ‘aşḳa uyaldan	‘İlm [ü] ḡikmet-i ledündür vücūdum ‘Ayn-ı ‘irfān oldum ‘aşḳa uyaldan Sinān-ı Ümmī eydir ḳalmadı raḡbet Özge sulṭān oldum ‘aşḳa uyaldan	Koşm a (2 dörtlü k)	İlahi	[11’li Hece Ölçüsü]	
16a	Hüdāyī	Vuşlat gibi ni‘met m’olur Yā Rab nice şükr edelim Ḥidmet gibi devlet m’olur	Eyle Hüdāyī’ye nazar Tā gelmeye ḳalbe keder Varlık seniñdir ser-te-ser	Mura bba (4 dörtlü k)	İlahi	[--./-- .-]	<i>Divan</i> ’da bu şiir toplam 7 dörtlüktür <i>Mecmua</i> ’ya 3 dörtlük eksik kaydedilmiştir.

		Yā Rab nice şükr edelim	Yā Rab nice şükr edelim				
16a	Dervîş Yûnus	Yetmişden artıķ îmānuñ budağı A‘ lāsıdur lâ ilāhe illa’ llāh Şekkimiz yok cennet olur durağı Her kim derse lâ ilāhe illa’ llāh	Dervîş Yûnus katı geç bendi öte Söylenecek söz[d]e eyleme haṭā Tā kıyāmete dek nūr ile yata Her kim der ise lâ ilāhe illa’ llāh	Koşm a (4 dörtlü k)	İlahi	[11’li Hece Ölçüsü]	<i>Divan</i> ’da bu şiir toplam 2 dörtlüktür <i>Mecmua</i> ’da ise şiir 4 dörtlükten oluşmaktadır.
16a	Niyāzî	Şerî‘ atûñ sözleri ḥaķıķatsüz bilinmez Ḥaķıķatûñ sırları ṭarîķatsuz bulunmaz	Bu şüretûñ libāsın vir ğayrıya Niyāzî O baḥre dalar iseñ şāyed girü gelünmez	Gazel (5 beyit)	Nut uk	[--./-- /--./--]	<i>Divan</i> ’da bu şiir toplam 6 beyittir. <i>Mecmua</i> ’ya 1 beyit eksik kaydedilmiştir.
16b	Mıṣrî	Bulan özüñi gören yüzüñi Bir yüzi daḥı görmek dilemez	Meftûn olalı mecnûn olalı Bu Mıṣrî daḥı ‘ aķla gelemmez	Gazel (5 beyit)	İlahi	[--./-- -/--]	<i>Divan</i> ’da bu şiir toplam 6 beyittir. <i>Mecmua</i> ’ya 1 beyit eksik kaydedilmiştir.
16b	Dervîş Yûnus	‘Ömür bāğçesinûñ güli şolmadan Uyan gel gözlerüm ğafletden uyan Ecel bir gün bize duraķ dutmadan Uyan hey gözlerüm ğafletden uyan	Dervîş Yûnus söyler sözi tutilmaz Senûñ bu yolda kumaşıñ şaṭulmaz Böyle yanmaķ ile Ḥaķķ’a yetülmez Uyan hey gözlerüm ğafletden uyan	Koşm a (3 dörtlü k)	İlahi	[11’li Hece Ölçüsü]	<i>Divan</i> ’da bu şiir toplam 5 dörtlüktür <i>Mecmua</i> ’da ise şiir 2 dörtlük eksik kaydedilmiştir.
16b	Şākir	Mürşid elinden nûş-ı şarāb et Şoñra derûñiñ ‘ aşķa kebāb et	Mekteb-i Ḥudā’dan ders-i cününü Gel oķu añla cümle fûnunu	Koşm a	Nut uk	[10’lu Hece	Kaynakta bu şiir toplam 1 dörtlüktür <i>Mecmua</i> ’da ise şiir 3

		Sîne-i şevkiñ bezme bir bâb et Râh-ı Hudâ'ya böyle şitâb et	Şâkir'e sor hep şerh-i mütünü Râh-ı Hudâ'ya böyle şitâb et	(3 dörtlü k)		Ölçüsü]	dörtlükten oluşmaktadır.
17a	Haqqı	Her nefesde bir tecellî-i Hudâ ister gönül Kendiñe bu ğurbet içre âşinâ ister gönül	Haqqıyâ maḥrem bulunmaz zâr-ı 'aşka bu zamân Halk-ı 'âlemden anıñçün ihtifâ ister gönül	Gazel (3 beyit)	İlahi	[-./-./- -./-./- .-]	.
17a	Niyâzî	Aç göziñ dil-dâra baḡ ref' oldı vechinden niḡâb Zulmeti sürdi çıkardı ara [?] yerden âfitâb	Her ne kim görir gözüñ andan cemâl-i yâre baḡ Çünkü gitdi ey Niyâzî ḡalmadı aşlâ hicâb	Gazel (7 beyit)	Nut uk	[-./-./- -./-./- .-]	
17a	Niyâzî	Evvelümde diñmez idi âh [u] efgânum benim Gice gündüz bi[t]mez idi zâr [u] giryânum benim	Devre-i 'arşıyeyi her kim ḡaber-dâr oldısa Ol duyar ancaḡ Niyâzî 'ilm [ü] 'irfânum benim	Kasid e(16 beyit)		[-./-./- -./-./- .-]	<i>Divan</i> 'da bu şiir toplam 17 beyittir. <i>Mecmua</i> 'ya 1 beyit eksik kaydedilmiştir.
17b	Sezâ'î	Şâh-ı istiḡnâ-yı mülk oldum ricâ bilmem nedir İlticâ-yı Haḡ'dan özge mültecâ bilmem nedir	Her ne eylerse revâ cānân men dil-ḡasteye Men Sezâ'iyem anıñçün nâ-sezâ bilmem nedir	Gazel (5 beyit)	İlahi	[-./-./- -./-./- .-]	
17b	Yûnus	Şûride vü şeydâ kılan Yâruñ cemâlidür beni 'Âlemlere rûsvâ kılan Yâruñ cemâlidür beni	Her dem 'abâ-puş eyleyen Dürlü derde düş eyleyen Yûnus'ı bî-huş eyleyen Yâruñ cemâlidür beni	Gazel (7 beyit)	İlahi	[8'li Hece Ölçüsü]	Kaynakta bu şiir toplam 5 beyittir. <i>Mecmua</i> 'da ise şiir 5 beyitten oluşmaktadır.

18a	Gülşen ī Ş[eyh] Rüşenī	Benem Mecnūn-şıfat Leylā'sı 'aşkıñ Muḥabbet Vāmıķ'ı 'Azrā'sı 'aşkıñ	[Ş]or aḥī Gülşenī Ş[eyh] Rüşenī'den [Ne bend]edir olur Mevlā'sı 'aşkıñ	Gazel (2 beyit)		[.---/--- -/---]	
18a	Mısrī	Ḥalķ içre bir āyineyim herkes baķar bir ān görür Her ne görür kendi yüzün ger yaḥş[ı] ger yamān görür	Ol dilberüñ Mihrī adı sükker durur ḥalķa ṭadı Mısrī çeker bu miḥneti ol rāḥat[ı] Raḥmān görür	Gazel (2 beyit)	İlahi	[--.-/-- .-/--.-/ -.]	<i>Divan</i> 'da bu şiir toplam 7 beyittir. <i>Mecmua</i> 'ya 5 beyit eksik kaydedilmiştir.
18a	Ḥatāyī	Lā-mekān [ilinden] müsāfir geldim Şu dünya [mülküne] gelip giderken Ḥamurlar yoğurup balķık yaparken 'Arş yüzünde yönüm döndi Ḥudā'ya	Şükürler olsun Ḥatāyī' sözleriñ Ṭatlı cāndan kılıp eviñ izlerim Bu cihānı görmez sensiz gözlerim Tā şonuñda cennet verildi Ādem'e	Koşm a (8 dörtlü k)		[11'li Hece Ölçüsü]	<i>Divan</i> 'da bu şiir toplam 10 dörtlüktür. <i>Mecmua</i> 'ya 2 dörtlük eksik kaydedilmiştir.
18b	'Abdāl Mūsā	Muḥammed 'Alī'niñ kılduğı da'vā Yok meydānı değıl var meydānıdur Muḥammed kırklara niyāz eyledi Ār meydānı değıl kār meydānıdur	'Abdāl Mūsā sultān arar ise 'Alī'yi seven[e] muḥıbb [ü] yār ise Ḥaķķ'ıñ cemālini göreyim der ise Urganı boynunda dār meydānıdur	Koşm a (5 dörtlü k)	Nefe s	[11'li Hece Ölçüsü]	Kaynakta bu şiir toplam 6 dörtlüktür. <i>Mecmua</i> 'ya 1 dörtlük eksik kaydedilmiştir.
19a	Yūnus	Yügrük değırmenler gibi dönerler El ele vermişler Ḥaķķ'a giderler Göñül Ka'be'sini tavāf iderler Muḥammed'üñ kösi döğılür bunda Ol şāhımuñ demi sürilür bunda	Yūnus qarındaşım ne oldı saña 'Aşķuñ muḥabbeti boyandı cāna 'Aķluñı başına devşir dīvāne Muḥammed'üñ kösi döğılür bunda	Koşm a (5 dörtlü k)	İlahi	[11'li Hece Ölçüsü]	
19a	Hüdāyī	Zākir şafāya erişir Envār-ı zıķru'llāh ile	Bel bağlayanlar ḥidmete Ṭālib olanlar vuşlata	Mura bba' uk	Nut uk	[--.-/-- .]	

		‘Âşık Hüdâ’ya erişir İksâr-ı zikru’llâh ile	Ermîş Hüdâyî vaḥdete Esrâr-ı zikru’llâh [ile]	(7 dörtlü k)			
19b	Hüdâyî	Gine gönüm dost illerin özledi Ol illere bir kez daḡı varam mı Dost didârın bizden yeter gizledi Bir gün ola ḡub cemâlin görem mi	Ey Hüdâyî dostdan yana uçuban Ḳana Ḳana âb-ı ḡayât içiben Ḥaḡ yol verip ḡicâblardan geçiben ‘Aceb vaḥdet sarâyına girem mi	Koşm a (5 dörtlü k)	İlahi	[11’li hece ölçüsü]	
19b	Ḥaḡḡı	Düşdi cāna ‘âḡibet sevdâ-yı ‘aşḡ Etdi şeydâ çün beni Leylâ-yı ‘aşḡ	Gözleriñ yaşı ḡo aḡsın Ḥaḡḡıyâ Böyle olur lü’lû’-i lâlâ-yı ‘aşḡ	Gazel (6 beyit)	İlahi	[-./-./- -./-./-]	
20a	Faḡrî	İlâhî netsin neylesin Gönül sensiz ḡarâr etmez Eḡer dursun eḡer gitsin Gönül sensiz ḡarâr etmez	Çün [sensiñ] Faḡrî’niñ yârı N’ider ol ḡayrı eḡkârı Sevindirsın o nâ-çarı Gönül sensiz ḡarâr etmez	Koşm a (5 dörtlü k)	İlahi	[8’li hece ölçüsü]	
20a	Niyâzî	Ḳamu ervâḡ-ı peyḡamber hem eḡlâḡ Seni iclâle geldiler Muḡammed	Ne noḡşân ire cāḡuḡna ḡılursañ Niyâzî’ye şefâ’ atler Muḡammed	Kasid e (4 beyit)	Na’ t	[./-./-./- -./-./-]	<i>Divan</i> ’da bu şiir toplam 13 beyittir. <i>Mecmua</i> ’ya 9 beyit eksik kaydedilmiştir.
20a	Mahlas bulun mamak tadır.	Ben muḡibb-i ḡānedānım Vücūdum şadırıdır Şiddîḡ ‘Ömer’dir cismimiñ cānı Deḡil dersem olam zındîḡ	Baḡan ‘Osmân’a kibr ile Ḥudâ’dan bulmasın tevḡîḡ Yezid ibn-i Yezid olsun ‘Alî’yi eyleyen tefrîḡ	Koşm a (2 dörtlü k)		[8’li Hece Ölçüsü]	

20a	Fāsîh	Bu mâtemde olan derd ile hicrāna devā olmaz Bu feryād-ı Hüseyn'dir dağı 'uşşāka nevā olmaz	Faṣîḥā nüh felek yāḳūt [u] rummān ile bir olsa O bir mihr-i 'ālem bir ḳatre ḳānına bahā olmaz	Kasid e (5 beyit)	Mers iye	[.---/.- --/.--- /.---]	
20b	Yūnus	Şūrîde vü şeydā ḳılan Yāruñ cemālidür beni 'Ālemlere rüsvā ḳılan Yāruñ cemālidür beni	Makta dōrtlüğü bulunmamaktadır.	Koşm a (1 dōrtlü k)	İlahi	[8'li Hece Ölçüsü]	Bu şiir mükerrer bir şiidir. Şiir şairin <i>Divan</i> 'ında 9 dōrtlükten oluşmaktadır. <i>Mecmua</i> 'ya ise sadece ilk dōrtlüğü kaydedilmiştir.
20b	Şemse ddîn	Ben bu 'aşḳı bilmez idim bu bir 'aceb sevdā imiş Bir zerre ay [u] güneş bir ḳatresi deryā imiş	Makta beyti bulunmamaktadır.	Gazel (1 beyit)	İlahi	[--./-- ./--./-- --.]	Bu şiir <i>Mecmua</i> 'ya 1 beyit hâlinde kaydedilmiştir. Şairin <i>Divan</i> 'ında bu şiire ait 6 beyit daha vardır. Şiir mecmuaya 5 beyit eksik kaydedilmiştir.
20b	Miskin Yūnus	Ben yūridüm yana yana 'Aşḳ boyadı beni ḳāna Ne 'ākilem ne dīvāne Gel gör beni 'aşḳ neyledi	Makta dōrtlüğü bulunmamaktadır.	Koşm a (1 dōrtlü k)	İlahi	[8'li Hece Ölçüsü]	Bu şiir <i>Mecmua</i> 'ya 1 dōrtlük hâlinde kaydedilmiştir. Şairin <i>Divan</i> 'ında bu şiire

							ait 7 dörtlük daha vardır.
20b	Yûnus	Her dem ‘abā-pûş ile Dürlü derde düş ile Yûnus’ı bî-hûş ile Yâruñ cemâlidür beni	Makta beyti bulunmamaktadır.	Koşma (1 dörtlük)	İlahi	[7’li Hece Ölçüsü]	
20b	Sezâyî	Ey şehîd-i Kerbelâ’ya ağlayan Ağla mâtemdir Muḥarrem’dır bugün Nâr-ı ḥasretle ciğerin dağlayan Ağla mâtemdir Muḥarrem’dır bugün	Ey Sezâyî bilmiş ol şâh-ı Hüseyin’i Cümle sevmekdir anı farz-ı ‘ayn Şekksiz ehlü’l-lâha oldu nûr-ı ‘ayn Ağla mâtemdir Muḥarrem’dır bugün	Murabba‘ (7 dörtlük)	Mersiyeye	[-.--/- .--/-.-]	.
20b	Ġafûrî	Taḥt-gâh etdi vücûdum şehrini sulṭân-ı ‘aşk Dil sarâyında kuruldı bir ‘aceb dîvân-ı ‘aşk	Ey Ġafûrî ermek isteriseñ eğer cânâna Terk-i cân eyle tecellî eylesin cânân-ı ‘aşk	Gazel (5 beyit)	İlahi	[.-.-/-.- -/-.-.-/- .-]	
21a	Kerâm eddîn	Gel meclis-i ‘uşşâka tâ ref‘ ola aḥzânîñ Cür‘ a-i muḥabbet iç mest ola dil [ü] cânîñ	Bu bende Kerâmeddîn her kimse ki eder âyîn Zâtını edip tezyîn tâcî ola devrânîñ	Gazel (3 beyit)	İlahi	[--./--- /--./---]	
21a	Zekâyî	Şehîd-i Kerbelâ’nîñ mâtemi tâ rûz-ı maḥşerd[ir] Dem-i ‘Âl-i ‘abâyı şanma her kına berâberdir Anîñ bir kaṭresi ḥurşîd-i ‘âlem-sûz-ı enverdir Kızıl reng ile şol dem arz-ı Kerbelâ muşavverdir Döşenmiş ḥâk[iñe] ḥûn-ı şehîdân sürḥ-i pisterdir	Ġarîb [ü] bî-kese dâ’im edersîñ luṭf u iḥsânı N’olur bilmem bu ‘âşî mücrimiñ hâl-i perîşânı Şarâb-ı Kevşer’e kıandır taḥassürde kıoma anı Ulaşdır ceddiñe rûz-i cezâda ey keremkârı Zekâyî bende-gân-ı dergehiñden ‘abd-i kemterdir	Muhammes (5 bent)	Mersiyeye	[.---/--- -/----/- --]	

21b	‘Âşık Yûnus	A[ğ]larım ben dün [ü] gün Derd[i] olanlar ağlar Yağsam ‘aşk odına Od da yanar ağlar	Bî-çâre ‘Âşık Yûnus Çün yaralıdır çün bilür Her şehir yarası Gonca açar ağlar	Koşma (5 dörtlük)	İlahi	[11’li Hece Ölçüsü]	
21b	Eşrefoğlu Rûmî	Düşeli ‘ışık[un] [bu] cânım iline Beni düşürdi bu halkun diline	Çalmadı nâm [u] nişânı zerrece Çark olup gitdi ‘aşkı[nı]n seline	Gazel (5 beyit)	İlahi	[.../... /...]	<i>Divan</i> ’da bu şiir toplam 8 beyittir. <i>Mecmua</i> ’ya 3 beyit eksik kaydedilmiştir.
22a	Seyyid Nizâm oğlu	Cemî derdin dermânı Muḥammed Cihât meh [gibi] aña cân Muḥammed	Senin Seyyid Nizâmoglu kuluñdur Hiç âzâd eyleme sultân Muḥammed	Gazel (4 beyit)	Na‘t	[.../... -/...]	<i>Divan</i> ’da bu şiir toplam 5 beyittir. <i>Mecmua</i> ’ya 1 beyit eksik kaydedilmiştir.
22a	Teslim Abdâl	Mürşide varmağa tâlib olursañ İbtidâ insândan rehber isterler Verdiğin ikrâra doğru gelirseñ ‘Ahd ile peymândan rehber isterler	Teslim Abdâl söyler bu hikâyâtı Nefsini bilmeğin gücdür gâyatı Yirmi tokuz hurûf yedi âyeti Okunan Kur‘ân’dan rehber isterler	Koşma (7 dörtlük)	Nutuk	[11’li Hece Ölçüsü]	
22b	Rüşdî	Lisân-ı gaybdan ehl-i dili bâ-şevk-i cân söyler Bilenler Mantıku’t-Ṭayr’ın sözün bî-nihân söyler Diyen bilmez bilen bu nükte[yi] bi’l-imtihân söyler Âyâ sen şanma kim senden bu güftârı ‘ayân söyler Vü yâ terkib olan ‘unşur yâhûd laḥm-ı zebân söyler	Çıkar Rüşdî seriñden bî-tereddüd çeşm-i huffâş Çaraz bilmek ise nağş-ı mezâhir içre nağğâş Çek ayağın alıp bir câm-ı ‘aşk ver cân ile başı <i>Seḳâhüm rabbühüm</i> hamrın içen ‘âşıklar ey nağğâş Erer maḳsûda anlar mekândan lâ-mekân söyler	Muhammes (5 bent)	Nutuk	[.../... -/.../... --]	

22b	Hüsām î	Qatl-i ğam olmaz küşâde dîvânece fikr-i kec Fâ'sbirü e's-şabru'l-cemil eş-şabr miftâhü'l-ferec	Ey Hüsâmî sen daĥı sa'y eyle kûy-i yâre var Fîhi 'uşşâkıñ erâ ye'tüne min killi fe[re]c	Gazel (7 beyit)		[-.--/- --/-.-- /-.-]	<i>Mecmua</i> 'da 7 beyit olan bu şiir <i>Divan</i> 'da 1 beyit eksik olacak şekilde 6 beyit olarak kaydedilmiştir.
23a	Rüşdî	Resm olduñ levh-i dile 'ilm [ü] 'irfânım 'Alî Oldu nâ-peydâ derûn-ı derde dermânım 'Alî Naqd-i heves verip aĥz edeli peymânım 'Alî Ĥalk içinde çağırıp derdim îmânım 'Alî Baş açık abdâlîñ oldu bu gönül cânım 'Alî	Rüşdî naqd-i cân ĥarc edip anı netmek diler Kârbân-ı 'aşk ile 'azm eyleyip yetmek diler Toĥm-ı râzın bâġ-ı vuşlatda dikip bitmek diler Zâtınîñ ġam Ka'be-i ĥalbin ĥarâb etmek diler Qandasîñ ey merd-i merdân şîr-i Yezdân'ım 'Alî	Muha mmes (7 bent)	Mers iye	[-.--/-.- -/-.--/- .-]	
23b	Rüşdî	Aĥmed'le Eĥad olmaz idi fark ede [?] kim Girmese idi evsaţ-ı 'âlemd eġer mîm	Âvârece âheng[?] ile kayd etdi ise dost Ey Rüşdî çî ġam 'afvîñ ki yok lâm ile hem mîm	Gazel (4 beyit)		[--./.-- ./.--./.--]	
23b	Rüşdî	Başmasa mübârek qademiñ rû-yı zemîne Pâk etmezidi kimseyi ĥâk ile teyemmüm	Sen kimsin eyâ Rüşdî [...] derdim ben Hep neş'e-i 'aşkıım pederi mâderi 'ammim	Gazel (5 beyit)	Îlahi	[--./.-- ./.--./.--]	
24a	Rüşdî	Ben küfri bugün mazĥar-ı îmân ile gördüm Bü Cehl gibi kâfiri cânân ile gördüm	Bu vaĥdet-i dil Rüşdî meşâhîr olalıdan Şânî' [yi] heme şan'at-ı 'irfân ile gördüm	Gazel (7 beyit)	Nut uk	[--./.-- ./.--./.--] [?]	
24a	Hüdâyî	İşbu bâzâr-ı fenâ bir sûdu yok sevdâ imiş 'Ârife genc-i qanâ'at <i>kenzün lâ-yefnâ</i> imiş Gör nedir ol kim sözü bir gevher-i yektâ imiş 'Âşıkîñ maqşudu ol maĥbûb-ı bî-hemtâ imiş	'Âlem-i vaĥdetde iken düşdüñ ey dil keşrete Cümle tebdil oldu o zevk [ü] şafâlar miĥnete Ermek isterseñ sipâhî menzil-i qurbete <i>Qâb-ı kavseyn</i> [i] geçip ersen sivâ-yı vaĥdete	Muha mmes (5 bent)	Nut uk	[-.--/-.- -/-.--/- .-]	Bu şiir şairin <i>Divan</i> 'ında bulunmamaktadır.

		Himmeti gāyet bülend maṭlab[1] bālā imiş	Sırr-ı <i>ev ednā</i> Hüdāyī cümleden a‘lā imiş				
24b	Derviş Yûnus	İns [ü] cin cümle bir olmadan Yoğ iken ol vara uğradum geldüm Mi‘râcda Muḥammedle bile idüm Kandîldeki nûra uğradum geldüm	Derviş Yûnus bunca ‘âlimler Toplandılar bir araya geldiler Sen bu ‘ilmi kimden alduñ dediler Şeyhîm Emrem taṭbîke uğradum geldüm	Koşm a (5 dörtlü k)	Nut uk	[11’li Hece Ölçüsü] [?]	Bu şiir ‘ <i>Âşık Yûnus Divanı</i> ve <i>Yûnus Emre Divanı</i> isimli kaynaklarda bulunmamaktadır.
24b	Derviş Yûnus	Gelûñ ey âşıklar gelûñ hû Mevlâ’m hû hû Bu menzil uzağa beñzer hû Mevlâ’m hû hû	Ağlarsañ kendine ağla hû Mevlâ’m hû hû Elden vefâ yoğa beñzer hû Mevlâ’m hû hû	Koşm a (6 beyit)	İlahi	[13’lü hece ölçüsü]	Bu şiir ‘ <i>Âşık Yûnus Divanı</i> ve <i>Yûnus Emre Divanı</i> isimli kaynaklarda bulunmamaktadır. Mahlas makta dörtlüğünden önceki dörtlükte verilmiştir.
25a	Eşref Rûmî	‘Aşkuñ odı ciğercigüm Yağa geldi yağa gider Ġarîb başum bu sevdâyı Çeke geldi çeke gider	‘Âşıklar turur sözinde Cihân görünmez gözine Eşref Rûmî Ḥaḳ yüzine Bağa geldi bağa gider	Koşm a (3 dörtlü k)	İlahi	[8’li Hece Ölçüsü]	<i>Mecmua</i> ’da 3 dörtlük olan bu şiir <i>Divan</i> ’da 1 dörtlük fazla olarak 4 dörtlük olacak şekilde kaydedilmiştir.
25a	Virânî	Saña kimdin diyen kim cān degîlsîñ Bu cism ü cān cāna cānān degîlsîñ	Virânî bende-i âl-i ‘Alî’yseñ Yezîd’îñ fi‘line fermān degîlsîñ	Gazel (8 beyit)	Nut uk	[.--/-- /--/--]	

25b	Bosnev î	Muşhaf-ı ‘ilm-i ledün ihfâya girdi çıkmadı Sırr-ı a‘zam lâ ilâh illâya girdi çıkmadı	Çeşm-i ‘ibretle nazar kııl ‘ârif [ü] dâna iseñ Hikmet-i Hâk Bosnevî eşyâya girdi çıkmadı	Gazel (5 beyit)	Nut uk	[-./-./- -/./-./- .-]	
25b	Bosnev î	Dönmezem kıpsa kıyâmet Muşafâ’dır sevdiğim Hayder-i Kerrâr ‘Alıyyü’l-Murtezâ’dır sevdiğim	Çârdeh ma‘sum-ı pâkiñ çâkeriyim tâ-ebed Bosnevîyem mehdî-i ceyş-i Hudâ’dır sevdiğim	Gazel (9 beyit)		[-./-./- -/./-./- .-]	
26a	Bosnev î	Nâra cânımı yakma rûz-ı su’âlimden şaķın Yere dökme kanımı hâk-i vebâlimden şaķın	Bosnevîyem tâc [u] taht-ı bî-beķâyı bilmem Faķr ile faķr olmuşam bu faķr-ı hâlimden şaķın	Gazel (6 beyit)		[-./-./- -/./-./- .-]	
26a	Şeyh Hulûşî	Sen bizi ta‘n etme şûfî biz bu ‘aşķ divânıyız Añladınsa min ledünni dersiniñ ‘irfânıyız	Dürlü elvândan şoyunduķ biz de bî-rengin olup Şeyh Hulûşî on sekiz biñ ‘âlemiñ elvânıyız	Gazel (6 beyit)	İlahi	[-./-./- -/./-./- .-]	
26a	Fethî	Faķr [u] faķr[a] mazhar ol [ey] dil yürü ihsâna gel Men ‘arefden al da [...] göze[?] gevher-i dürdâna gel	Bunca ‘ilmiñ mebdî’i bir nüktedir çün Fethîyâ Mir’atı bilmek dilerseñ hayyiz-i Qur’âna gel	Gazel (9 beyit)	Nut uk	[-./-./- -/./-./- .-]	
26b	Hayâlî	Cihân-ârâ cihân içindedir arayı bilmezler O mâhiler ki deryâ iç[re]dir deryâyı bilmezler	Hayâlî faķr-ı şâlma çekenler cism-i ‘uryânı Anıñla faķr ederler atlas-ı dîbâyı bilmezler	Gazel (5 beyit)		[./-./- -/./-./- --]	

26b	‘Ārif	Ḳurretü’l-‘ayn-ı ḥabīb-i Kibriyā’sıñ yâ Ḥüseyn Nūr-ı çeşm-i şāh-ı merdān Murtezā’sıñ yâ Ḥüseyn	Ḳıl şefā‘ at ‘Ārif ceddiñ Muḥammed ‘aşkına Ar[ş]a-i maḥşerde maḳbûl-i recāsın yâ Ḥüseyn	Gazel (6 beyit)	Mers iye	[-.--/-. -./-./- .-]	
27a	Şeyḥ Ḥulūşî	‘İlm-i zāhirden görüp ‘irfānlara da‘ vâ oḡur Fāriḡ [ü] āzāde şol ḡufrānlara da‘ vâ oḡur	Şūfî gel sen bir ḡadeḥ nūş eyle ‘aşḡdan göreyim Şeyḥ Ḥulūşî var mı bi[r] efsāne[y]e da‘ vâ oḡur	Gazel (6 beyit)		[-.--/-. -./-./- .-]	
27a	Şeyḥ Ḥulūşî	Düşmeden Ḥaḡ derdine dermān arar şaşkın ḡerîf Ṭutmadan kāmîl yedin burḡān arar şaşkın ḡerîf	Şol kişi dergāḡ-ı eşiḡiñe yüz sürüp ḡāk olmadan Şeyḥ Ḥulūşî nice ol iḡsān arar şaşkın ḡerîf	Gazel (6 beyit)	Nut uk	[-.--/-. -./-./- .-]	
27b	Niyāzî	Ey derde dermān isteyen Yetmez mi der[d] dermān saña Ey rāḡat-ı cān isteyen Ḳurbān olan cāndır saña	Yüzüñ Niyāzî eyle ḡāk Derd ile baḡrıñı çāk Ḳalbüñ sarāyın eyle pāk Şāyed gele sulṫān saña	Mura bba‘ (12 dörtlü k)	Nut uk	[--./-- .-]	
28a	Şeyḥ Ḥulūşî	Tendeki cānımd’arardım ‘aşḡa geldim ibtidā Gizli cānānımda buldum ben de ḡıldım ibtidā	Şeyḥ Ḥulūşî ister idi ḡayl[i] cānından geḡip El-emān etdi bugün kim dilerem sizden recā	Gazel (6 beyit)	Na‘ t	[-.--/-. -./-./- .-]	
28a	Şeyḥ Ḥulūşî	Ey güzeller şāh[ı] dilber ḡüsnüñ üzre Ve’d-ḡuḡā Şadr-ı şafḡıñdan münevver ḡaṫṫ çekildi istivā	Şeyḥ Ḥulūşî kenz-i istiḡrāk içinde menzili Ḳudretinden Ḥaḡḡ[‘ı] işbāt eyleyen sāḡib-livā	Gazel (6 beyit)	İlahi	[-.--/-. -./-./- .-]	

28b	Tevfîk	Ƙapîña gelmişim muhtâc [u] gedâdır yâ Resûlu'llâh Ƙuluñ bî-çâredir çün bî-nevâdır yâ Resûlu'llâh	Bu Tevfîk'e penâh sensiñ şefâ'at yâ Ĥabîbu'llâh Diline çâre mi senden devâdır yâ Resûlu'llâh	Gazel (5 beyit)	Na' t	[.---/-.-- -/---/- --]	
28b	Mısrî	Ĥağ'uñ ƙulların[ı] ba'zı ƙul eyler Anı ƙul eylemez yine ol eyler	Bu söziñ Yûnus'u Mısrî degildir Luğaz bunda mu'ammâsın ol eyler	Kasid e (22 beyit)		[.---/-.-- -/-.--]	
29a	Vehbî	Gel 'uşşâk-ı Ĥağğ Hû diyelim hû Hem sırr-ı muṭlağ Hû diyelim hû	'Uşşâkî'den el-Ĥağğ Gördü maḥal Vehbîyâ ecmel Hû diyelim hû	Koşm a (7 beyit)	İlahi	[5'li Hece Ölçüsü]	
29b	Mahlas bulun mamak tadır.	Nesîm-i luṭf-i yâr ile açıldı verd-i ḥandânım Duḥûl-i ravzadır ƙasdım [...] dāmânım	Ṭarîkimde olan ḥârı muṭaḥhar eyledi Bârî 'Înâyet-kâr Mevlâ'nıñ hemîn luṭfule şādânım	Gazel (2 beyit)	İlahi	[.---/-.-- -/---/- --][?]	
29b	Dervîş Yûnus	'İşkuñ ile 'âşıkılar Yansun yâ Resûla'llâh İçüp 'ışkıñ şarâbun Ƙansıñ yâ Resûla'llâh	Dervîş Yûnus'uñ cânı 'İlm-i şefâ'at kânı 'Âlemlerüñ sulṭânı Sensiñ yâ Resûla'llâh	Koşm a (4 dörtl k)	Na' t	[7'li Hece Ölçüsü]	<i>Divan</i> 'da 6 dörtl k olarak kaydedilen bu şiiir <i>Mecmua</i> 'ya 2 beyit eksik olacak şekilde sadece 4 dörtl k hâlinde kaydedilmiştir.
29b	Mahlas bulun	Erenler şundular bir cām[ı] içdim Olundı luṭf ile 'izzet efendim	Ĥaber almağ degil mümkün o ilden Cemâliñ vaşf olunmaz ƙâl [u] ƙilden	Koşm a	İlahi	[11'li Hece]	

	mamak tadır.	Ki ben derdim oñulmaz derde düşdüm Baña derdi[ñ] imiş devlet efendim	Göründi lâ-mekân sırrı bu dilden Muvaffağdır bugün vuşlat efendim	(5 dörtlü k)		Ölçüsü]	
30a	Zeķâyî	Yâ Rab bu mübtelâ kuluña eyle hidâyet Luţfuñdan ola tesliye-i şabr u selâmet	Eşk ile dîde sâğar-ı pür-ñün olup тұrur Қalb-i Zeķâyî öylece mañzûn olup тұrur	Terci- bend (6 beyit)		[--./-.- ./--./-.-]	<i>Divan</i> 'da 30 beyit olarak kaydedilen bu şiiir <i>Mecmua</i> 'ya 24 beyit eksik olacak şekilde sadece 6 beyit hâlinde kaydedilmiştir.
30a	Vehbî	Ey gönñül gel hüşyârı bul Hüşyâr olandır yâr baña Ben beni bilmem қandayım Hüşyâr olan Loқmân baña	Vehbîyâ kenz-i bendedir Hikmet-i Yezdân қandadır Ma' den-i eşyâ cândadır Tende тұran söyler bana	Koşm a (7 dörtlü k)	Nut uk	[8'li Hece Ölçüsü]	
30b	Vahdet î	Hażret-i fażl-ı ezelden yine rûz-ı ezeli Şûret-i muhkem ile erişip tut eli Қudret ile yoğurup âteş ü bād āb u kili Mesken edelden o dem kendi için cān u dili Kimdir ol kim bileyim derseñ eğer Қul Çelebî Sırr-ı Haқ nūr-ı Muḥammed Esedullāh-ı Velî Vü 'Alî[yyün] vü 'Alî[yyün] vü 'Alî[yyün] vü 'Alî	Vaḥdet-i seyf-i Hudā kâtil-i aşḥāb-ı ceḥīm 'Askeridir ki anıñdır yine Cenābü'n-na' im Mehdî-i devr-i zamān vāķıf-ı esrār-ı qadīm Vaḥdet-i bezm-i rızā içre anlar ki muķīm [?] Cümlesi sırr-ı ezel süḥan-ı Rabbi'l-Kerīm [?] Sırr-ı Haқ nūr-ı Muḥammed Esedu'llāh-ı Velî Vü 'Alî[yyün] vü 'Alî[yyün] vü 'Alî[yyün] vü 'Alî	Müse bba' (5 bent)		[..--/..-- /..--/..-]	<i>Divan</i> 'da 7 bent olarak kaydedilen bu şiiir <i>Mecmua</i> 'ya 2 bent eksik olacak şekilde sadece 5 bent hâlinde kaydedilmiştir
31a	Şeyḥ Ḥulūşî	Ol Ḥasan Ḥażretleri'ne zehr içirdi eşkıyâ Hem Ḥüseyn oldu şusuzluқdan şehid-i Kerbelâ Nice kıydıñ kıymadan ma' şümlara sen bî-vefâ	Şeyḥ Ḥulūşî emr-i Haқḳ'a [anlar] oldılar rızâ Olmayaydı şol haқâret anlar olmazdı beķâ Nice kıydıñ kıymadan ma' şümlara sen bî-vefâ	Muha mes	Mers iye	[.-./-.- -/-.--/- .-]	

		Emr edince kâfir olduñ hiç şübhem yoğdur saña Şad hezārān la‘ net oldu tābi‘ iñe hem saña	Emr edince kâfir olduñ hiç şübhem yoğdur saña Şad hezārān la‘ net oldu tābi‘ iñe hem saña	(5 bent)			
31a	Hayri	Münkir ne bilir du‘ āyı Eyler hemān zināyı Bu fāniye gelen kırar bināyı Gelen gitmekde kime kıaldı bu fānī	Sekiz cennet yedi cehennem Hāğ Yetmiş iki buçuk millet cennet ister muṭlak Hayriyā sen cehenneme bağ Şağın yağmaz ol nār seni	Koşma (4 dōrtlü k)	Nutuk	Vezni tespit edilem edi.	
31b	Hayri	Mübārek Cum‘a gününde Hū diyelim hū ‘ Āşıkların göñlünde Hū diyelim hū	Hayriyā girdi bu yola Dünyādan nefsiñi ıslāğ eyleye Gelin düşün siz de bu yola Hū diyelim hū	Koşma (5 dōrtlü k)	Nutuk	Vezni tespit edilem edi.	
31b	Hayri	Güli koğudum ben koğusu gitmez tenden ‘ Azrā’ıl gelir rüh çıkar sende Ey bülbül ne ararsın gülden Var pervāne gibi āteşe yan sen	Ey Hayriyā pek taşlama münkiri Yeni kırtulduñ sen dağı bildiñ mi Ne söylediğini bildiñ işitdiñ mi İşitmediğini bilmediğini söyleme gel sen	Koşma (3 dōrtlü k)	Nutuk	Vezni tespit edilem edi.	
32a	Cemālī	Ḥudā’nın beyt-i ma‘ nāsı göñüldür Ḥaқиkat ‘arşının a‘ lāsı göñüldür	Görür andan Hāğğ’ı Cemālī [?] Ki mir’āt-ı mücellāsı göñüldür	Nazım şekli tespit edilemedi.	Nutuk	Vezni tespit edilem edi.	

32a	Cemālî	Cümle yüzden görünen cānā cemālîndir seniñ Cümle dilden söylenen sözler de kıālîndir seniñ	Bu Cemālî'niñ alıp 'aqlın[1] şeydā kıtan Göñlünüñ içindeki fikr-i vişālîndir seniñ	Gazel (5 beyit)	İlahi	[-.--/-. -/-.--/ .-]	
32b	Cemālî [?]	Uymuşuz [biz] gerçek ere sâlik-i pîr-perveriz Biz bu yoldan dönmeyiz cān [u] seri terk eyleriz	Zen-i nefsinî veren ma' nâyı nigāhla size Kendiden kendi Cemālî ıoğar ol böyle eriz	Gazel (5 beyit)	Nut uk	[-.--/-. -/-.--/ .-]	Bu şiirin mahlasının Cemālî olup olmadığı kesin değildir. Beyitteki anlam ilişkisine bakıldığında böyle bir ihtimal olduğu düşünülmüştür fakat bu şiir günümüze ulaşmış olan herhangi bir divanı yahut divançesi bulunmayan şairin günümüze ulaşan 17 şiiri arasında yoktur.
32b	Hüsām	Zāt-ı Hakk'ın mazharıyız sırr-ı Sübhān bizdedir Vech-i Hakk'ın mahremiyiz zevk-i Rahmān bizdedir	Cümle ehl-i dilleriñ ser-çeşmesiyiz biz Hüsām Sākî-i 'aşk-ı Hudā'yız āb-ı hayvān bizdedir	Gazel (5 beyit)	Nut uk	[-.--/-. -/-.--/ .-]	

32b	Cemālî	Cānı cānāna veren cānāna eder intisāb Kaṭresin baḥr-ı fenā[?] ‘ummān[a] eder intisāb	Şoḥbet-i ḥayvāndan kendi özin kırtaran Ey Cemālî şoḥbet-i insān[a] eder intisāb	Gazel (5 beyit)	Nut uk	[-.--/-. -/-.--/ .-]	
33a	Niyāzî	Allāh bize luṭf itdi Şükür el-ḥamdüli’llāh Allāh lā ilāhe illa’llāh Hū lā ilāhe illa’llāh	Bağdādî’nün bu sözi Kaḇül eyle Niyāzî Dergāha sürdüm yüzi Şükür el-ḥamdüli’llāh Allāh lā ilāhe illa’llāh Hū lā ilāhe illa’llāh	Koşm a (2 dörtlü k,6 bent)	İlahi	[7’li Hece Ölçüsü]	
33b	Zekāyî	Gel vücūduñ âteş-i ‘aşk-ı Ḥabîbullāh[a] yaḳ Çeşm-i ḳalb[i] ol zîyādan feṭh edip Mevlā’ya yaḳ	Şems-i Ḥaḳ’dan erişip nūr-ı ‘ināyet bir nefes Dilerim ḳalbiñ Zekāyî açıla mişl-i şafaḳ	Gazel (6 beyit)	Na’t	[-.--/-. -/-.--/ .-]	
33b	Hāşimî	Ben muḳīm-i beyt-i Ḥaḳḳ’ım sırr-ı kuṭb-ı ‘ālemim Beyt-i ma’mūr şüretimdir maḫhar-ı tām Ādemim	‘Ālemi dem Ādemi dem Hāşimî-i demd[ir] bu dem Maṭla’ımdır bir bir aḫbāb cümlesinden bir demim	Gazel (8 beyit)	Nut uk	[-.--/ .--/-.-- /-.-]	<i>Divan</i> ’da 9 beyit olarak kaydedilen bu şiir <i>Mecmua</i> ’ya 1 beyit eksik olacak şekilde sadece 8 beyit hâlinde kaydedilmiştir.
34a	Virānî	Ay cemālîñ ḫarf-i bi’smi’l-lāhdır Dest[i] ḳudret ḫikmet-i Allāh’dır	Men Virānî-i derd-mendim ḫāk-i pā-yı Ḥayderim Dilde virdim her zamān ol şāhıdır	Gazel (5 beyit)	Nut uk	[-.--/-. -/-.--]	

34a	Hâşim	Gel vücūduñ içre zâhid mehdî-i cānânı bul Bu vücūdun şehri içre gizli sırdır anı bul	Hâşimā gel ‘ilm-i sırra vâkıf iseñ kıl sükūt Bu vücūduñ şehri içre gel küllî [yevm] şānı bul	Gazel (9 beyit)	Nut uk	[-.--/-.- -/-.--/- .-]	<i>Divan</i> ’da 10 beyit olarak kaydedilen bu şiir <i>Mecmua</i> ’ya 1 beyit eksik olacak şekilde sadece 9 beyit hâlinde kaydedilmiştir.
34b	Hâşim	Hâdişim şūretde ammā kıdret-i mutlak benim Âhirim zâhirde ammā ma’ nide evvel benim	Eylemem bu cānı kırbān çün bedel Hâk’dır baña Sırr-ı Yūsuf Muştafā’yım hem yine Hâşim benim	Gazel (6 beyit)		[---/-.- .-/-.- /-.-]	
34b	Hâşim	Muştafā’nıñ rāhına ‘aşık olan rūhū’l’alā Âl-i evlādına dā’im et şalāt ile şenā	Hâşimā geldi Muharrem zevk ü şevk oldu haram Hānedānıñ hürmetiyeğin ola icrā mā-cerā	Kasid e (31 beyit)		[-.--/-.- -/-.-/- .-]	<i>Divan</i> ’da 52 beyit olarak kaydedilen bu şiir <i>Mecmua</i> ya 21 beyit eksik olacak şekilde sadece 31 beyit hâlinde kaydedilmiştir.
35b	Hulūşî	Menem hamdi bi-hamdi’llāh ki zerdinde bi- ‘abdi’llāh Ezel bezminde şafu’llāh kılındı ‘ārif-i bi’llāh	Hulūşî sen de ‘aşku’llāh dilerseñ bunda meşku’llāh Sülūk ehlinde ehlu’llāh kılar [kalbiñi] Beytu’llāh	Gazel (6 beyit)	Nut uk	[---/-.- -/-.-/- --]	
35b	Hulūşî	Tecellî kıldı Allāh’ım tesellî dilde sırru’llāh Gönül baħrinde evşāfım hüveydā şehridir Allāh	Hulūşî tūt özün şāha gönüller cür’ asından kan Erip destine Kevşer’den şarāb-ı ‘aşkına bir şāh	Gazel (5 beyit)	İlahi	[---/-.- -/-.-/- --]	

36a	Ḥulūṣī	Veliler meclisin şordum şalātu'llāh imiş ihlāş Ḥaқиқatde gönüller içre Beytu'llah imiş ihlāş	Mücerred sırr-ı kenzinden eğer āgāh olam derseñ Ḥulūṣī hiç değıldir faqr-ı faḥru'llāh imiş ihlāş	Gazel (6 beyit)	Nut uk	[.---/-. -/---/- --]	
36a	Ḥulūṣī	İrem bāğ-ı behişt içre oğur bülbülleri Ḥaқ Ḥaқ Bu gülzār [u] bu bostānda gülistān gülleri Ḥaқ Ḥaқ	Ḥulūṣī yārınıñ yārı tutup destiñ eden 'ārī Eğer mürşid eder inkār anı zencir ile çaқ çaқ	Gazel (6 beyit)	Nut uk	[.---/-. -/---/- --]	
36a	Şeyḥ Ḥulūṣī	Boş gelen boş tıldı gitdi tıol[ması] mümkün değıl Ehl-i nefsiñ ḥilesinden gelmesi mümkün değıl	Şeyḥ Ḥulūṣī sırr-ı Ḥaқ gizlice āgāh ol nedir Kerbela'yı bilmiş iken gülmesi mümkün değıl	Gazel (7 beyit)	Nut uk	[.-./-. -/---/- .-]	
36b	Ḥulūṣī	Dilin pāk tıut eliñ bağıla yuvarlaқ ol tıoparlañ gel Ayağıñ çek beliñ pekle tıoparlak ol yuvarlañ gel	Felekler mihriñ[e] kānsın kamu 'ālemlere cānsiñ Ḥulūṣī şem'ine yansın uyañ şems-i kamerleñ gel	Gazel (6 beyit)	Nut uk	[.---/-. -/---/- --]	
36b	Selāmī	Olanlar maḥrem-i sırr-ı serāy-ı lī-ma'a'llāhı Serir-i lā-mekānda giydiler tāc-ı şehin-şāhı	Selāmī ḥırқа-i cismim gönülde re's-i tācımdır Ḥadīş-i faqr-ı faḥr ile tevekkeltü 'ale'llāh	Gazel (6 beyit)	Nut uk	[.---/-. -/---/- --]	
37a	Selāmī	Cām-ı 'aşkı nüş edip sekrān olan añlar bizi 'Aşқ ile bī-hūş [u] ser-gerdān olan añlar bizi	Nam ü neñgi 'ār u nāmūsı ferāmūs eyleyip Ey Selāmī ḥāk ile yeksān olan añlar bizi	Gazel (7 beyit)		[.-./-. -/---/- .-]	

37a	Selāmī	Devā-cūy-ı za‘īfīñ derdiniñ dermānıdır Şerhī Haķīkatde nice dil-ḥaşteniñ Loķman’ıdır Şerhī	Ṭarīkatda mürebbī-i sülūküm rehber [ü] pīrim Selāmī vālidim cism-i naḥīfim cānıdır Şerhī	Gazel (5 beyit)	Nut uk	[.---/-.-- -/---/-. --]	
37a	Selāmī	‘Ömrüm tükendi sehv ile ‘işyān tükenmedi Ṭūl-i emel ile ḡaflet ü nisyān tükenmedi	Biñ tevbe ile dergeh-i Mevlāyı et niyāz Ḥāşā Selāmī raḥmet-i Raḥmān tükenmedi	Gazel (5 beyit)	Nut uk	[--/-.-- ./--/-.--]	
37b	Selāmī	Ḳulluķ et Allāh’a gel ‘ālemde sulṭānlıķ budur Terk [ü] tecrīd ol ‘alāyıkden Süleymān’lıķ budur	Ey Selāmī sümme vechu’llāh’dan olduñsa ḥabīr Ġayrı görme zāhir ü bātında nā-dānlıķ budur	Gazel (7 beyit)	Nut uk	[--/-.-- -/---/-. .-]	
37b	Niyāzī	Ben sanurdum ‘ālem içre baña hīç yār ḳalmadı Ben beni terk eyledüm gördüm ki aḡyār ḳalmadı	Dīn diyānet ‘ādet ü şöhret ḳamu vardı yele Ey Niyāzī n’oldı sende ḳayd-ı dīn-dār ḳalmadı	Gazel (5 beyit)		[--/-.-- ./--/-.-- /-.--]	

BÖLÜM 6

SONUÇ

Klasik Türk edebiyatının en büyük zenginliklerinden biri olan mecmualar oldukça geniş ve çeşitli muhteviyatı ile pek çok disiplin için mühim bir araştırma sahası sunmaktadır. Bu tez çalışmasında da, XX. yy’da derlendiği tahmin edilen tasavvufi bir şiir mecmuasının çeviriyazılı metni oluşturulmuş ve *Mecmua* çeşitli hususlar odağında incelenmiştir. Bunun yanı sıra, *Mecmua*’nın mecmuaların ayrıntılı dökümlerini ortaya koymak amacıyla oluşturulmuş bir proje olan MESTAP’a (Şiir Mecmualarının Sistemik Tasnifi Projesi) göre de tasnifi ortaya konmuştur.

Öncelikle, istinsah tarihine dair herhangi bir bilgi bulunmayan *Mecmua*’nın derlenme tarihine dair bazı tespitlerde bulunmaya çalışılmış ve eserde şiiri bulunan şairler içinde en geç XX. yy Halveti (Cerrahi) şeyhlerinden İbrâhim Fahreddin Şevki’ye (Fahrî) ait 1 şiir mevcut olduğundan *Mecmua*’nın derlenme tarihinin XX. yy yahut daha sonraki bir tarih olduğu düşünülmektedir. Yazı stiline *Mecmua* boyunca hiç değişmemesi *Mecmua*’nın tek bir müstensihin elinden çıktığını ve buna bağlı olarak eserin yazım sürecinin uzun bir zaman dilimine yayılmadığını göstermektedir.

Bunun yanı sıra, *Mecmua*’da yalnızca tarikat mensubu “şeyh şairlerin dinî-tasavvufi şiirlerinin ve çoğunlukla da nutuk ve ilahilerin bulunması çalışmamızı yalnızca mecmua tasnifine değil eserin neden üretildiği ve hedef kitleyi nasıl oluşturduğu sorularına da cevap aramaya yönlendirmiştir. Bu noktada *Mecmua*’nın yine tarikat mensubu bir kimse/şair tarafından tamamen kişisel beğeni esasına göre derlendiği veya *Mecmua*’da çoğunlukla Halvetiye tarikatına mensup şairlere yer

verilmesinden Halvetiye tarikatına ya da tasavvuf yoluna yeni girmiş kişilere rehberlik etmesi açısından oluşturulmuş olduğu düşünülmektedir.

Daha evvel de belirtildiği üzere *Mecmua*'da çoğunlukla, XIV. yüzyılda Ömer el-Halvetî tarafından kurulduğu düşünülen ve İslam dünyasının en itibarlı tarikatlarından biri olan Halvetiye tarikatına mensup şeyh şairlerin şiirleri bulunmaktadır. Öyle ki 45 şairden 25'i Halveti tarikatına mensup şairlerdir. Bu tarikata bağlanmış kişilerin uymakla hükümlü olduğu en önemli şey ise nefsin tüm kötülüklerden ve günahlardan temizlenmesidir. Az yemek, az uyumak kısacası nefsin buyurduğu her şeye mümkün olabildiğince yüz çevirmek gereklidir. (Uludağ, 1197, s. 393) Esere alınmış şiirlerin içeriğine odaklanıldığında da nefse yüz çevirmek ve yaratıcıya dönmek hususunun öne çıktığı görülmektedir. Bu da eserin rehberlik vazifesini yerine getirdiğini göstermektedir.

Mecmua'da şiiri bulunan şairlerin kimlikleri tek tek tespit edilmeye çalışılmış ve hem yaşam öykülerine hem de *Mecmua*'da bulunan şiirleri üzerine yapılan değerlendirmelere geniş bir yer ayrılmıştır. Bunun yanı sıra; şiirler bulundukları diğer kaynaklardaki versiyonları ile karşılaştırılmış ortaya çıkarılan farklılıklar ve kaynak bilgisi dipnotta verilmiştir. *Mecmua*'da şiiri bulunan şairlerin yaşadıkları yüzyıllar, nazım biçimleri, vezin türleri ve kalıpları gibi bilgiler de ayrıntılı bir şekilde gösterilmiştir.

Son bölümde, *Mecmua*'da bulunan şiirlerin MESTAP'a (Şiir Mecmualarının Sistematik Tasnifi Projesi) göre tasnifi ortaya konmuştur. Buna göre eserde bulunan şiirler baştan sona, mahlas, nazım biçimi/türü, vezin ve açıklamalar gibi hususlarda tasnif edilmiş ve bu tasnif ayrıntılı bir tablo hâline getirilmiştir. Mecmualar üzerine yapılan çalışmaların yalnızca çeviriyazılı metnin oluşturulmasına değil *Mecmua*'nın yazılma süreci, bu sürece etki eden faktörler ve eserde şiiri bulunan

şairler yahut şiirler arasındaki ortaklıkların ortaya konması vs gibi hususlara odaklanıldığında ortaya çıkan çalışmaların hem edebiyat, hem edebiyat tarihi hem de pek çok disiplin açısından oldukça önemli kaynaklar olduğu kaçınılmazdır.

UZUN ÖZET (EXTENDED ABSTRACT)

Compilations are the texts which were written by collecting different or the same kind of a text (only verse, only prose or both of them) according to personal choice of a compiler or more than one compiler. This kind of texts one of the richest genres of classical Turkish literature in terms of both content and stylistic features so these texts can be defined as beneficial research fields for plentiful disciplines. In this thesis, the subject of our study is a compilation with OE_YZ_0333 item number which we took from Atatürk Library of İstanbul Metropolitan Municipality. This *Compilation* contains only verses which is about religious and sufistic themes.

In the first chapter, discussions, classifications, and evaluations on the concept and definition of a compilation are presented. Then, in the second chapter which named as “The introduction of *Compilation* and its Analysis” the physical features of the *Compilation* are indicated. Beside the physical ones such as types of poetry and meter, the number of poems and the poets, information about the content of the *Compilation* are also indicated with detailed tables in this chapter.

First of all, when we look at the types of the texts in the *Compilation*, we see that there is no prose in it which consists of 160 poems written by 45 different poets. As it was said before all these poems are about religious and sufistic themes and they were mostly written in the forms of hymn (ilahi) and nutuk which is a type of didactic poem written for teaching new followers of a sect. Beside this, it is seen that the poems were not written in a single meter type, but were written with both type of prosody (aruz) and syllabic meter. Therefore, there are poems which were written in both divan and folk literature in the *Compilation*.

Beside this, in the first chapter of this thesis, some determinations were made on points such as the compilation date of the journal and the identity of the compiler which was not mentioned in the *Compilation*. We estimate that the date of the compilation process is XX. century because there is a poem which was written by İbrâhim Fahreddin Şevki (Fahrî), one of Halveti (Cerrahi) sheikh poets who lived in XX. century at the latest in the *Compilation*. Moreover, the fact that the style of writing never changes throughout the *Compilation* shows that it was created by a single compiler, and accordingly, the writing process of the work did not spread over a long period of time.

In addition to the physical and content features of the *Compilation*, in one of the subtitle of the second chapter which is named as “Some Evaluations on the *Compilation*”, some predictions have been made on the factors affecting the production and consumption process of the *Compilation*. The fact that there are only religious and sufisitic poems which are mostly hymns (ilahiler) and “nutuk” which is a type of didactic poem written for teaching new followers of a sect and written by sheikh poets in the *Compilation* has led our study to seek answers not only to the classification of the *Compilation*, but also to the questions of why it was produced and how it was consumed.

At this point, it is thought that the *Compilation* was compiled by a person or a poet who is a member of a sect which is most probably the sect of Halvetiye because many of poets are the members of this famous cult. This prediction also tells us a lot about the identity of the compiler. Accordingly, when we come to the question of why the *Compilation* was created, the estimation that the compiler is a member of a cult and the fact that there are only hymns and “nutuk” which is a type of didactic poem written for teaching new followers of a sect appear as guides that will lead us

to possible answers. At this point, the compiler may have written the *Compilation* as a guiding and instructive handbook for new entrants to the sect which is most probably the cult of Halvetiye as it was stated before or the path of Islamic sufism. In addition to this, it is thought that the *Compilation* may have been compiled for personal use on the basis of personal aesthetical taste.

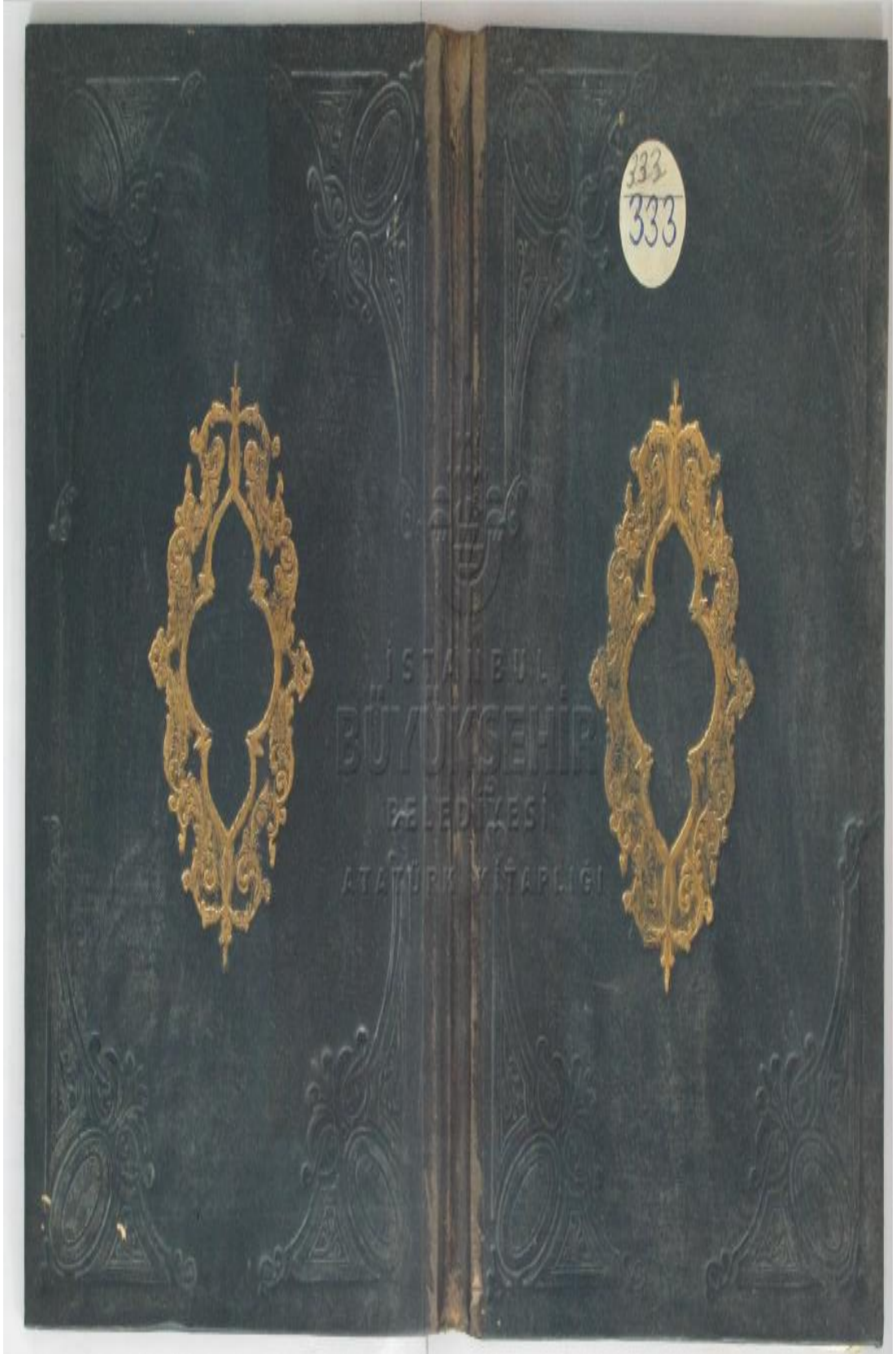
In the third chapter which is named as “Biographies of the Poets and Some Evaluations on Their Poems Which are in the *Compilation*” the identities of the poets have been tried to be determined one by one, and a wide space has been allocated to both their life stories and the evaluations which were made on their poems. And also; in the fourth chapter which was named as “Transcription of *Compilation*” all the poems were compared with their other versions in another sources. The differences which have been seen between the poems and source information were presented in the footnotes in detail.

Finally, in the fifth chapter which was named as “The Classification of the Poems in the *Compilation* According to MESTAP (Systematic Classification of Poetry Compilations Project) the poems in the work have been classified from beginning to end in terms of pseudonyms, form/type of poems, meter and explanations. Accordingly, this classification has been turned into a detailed table.

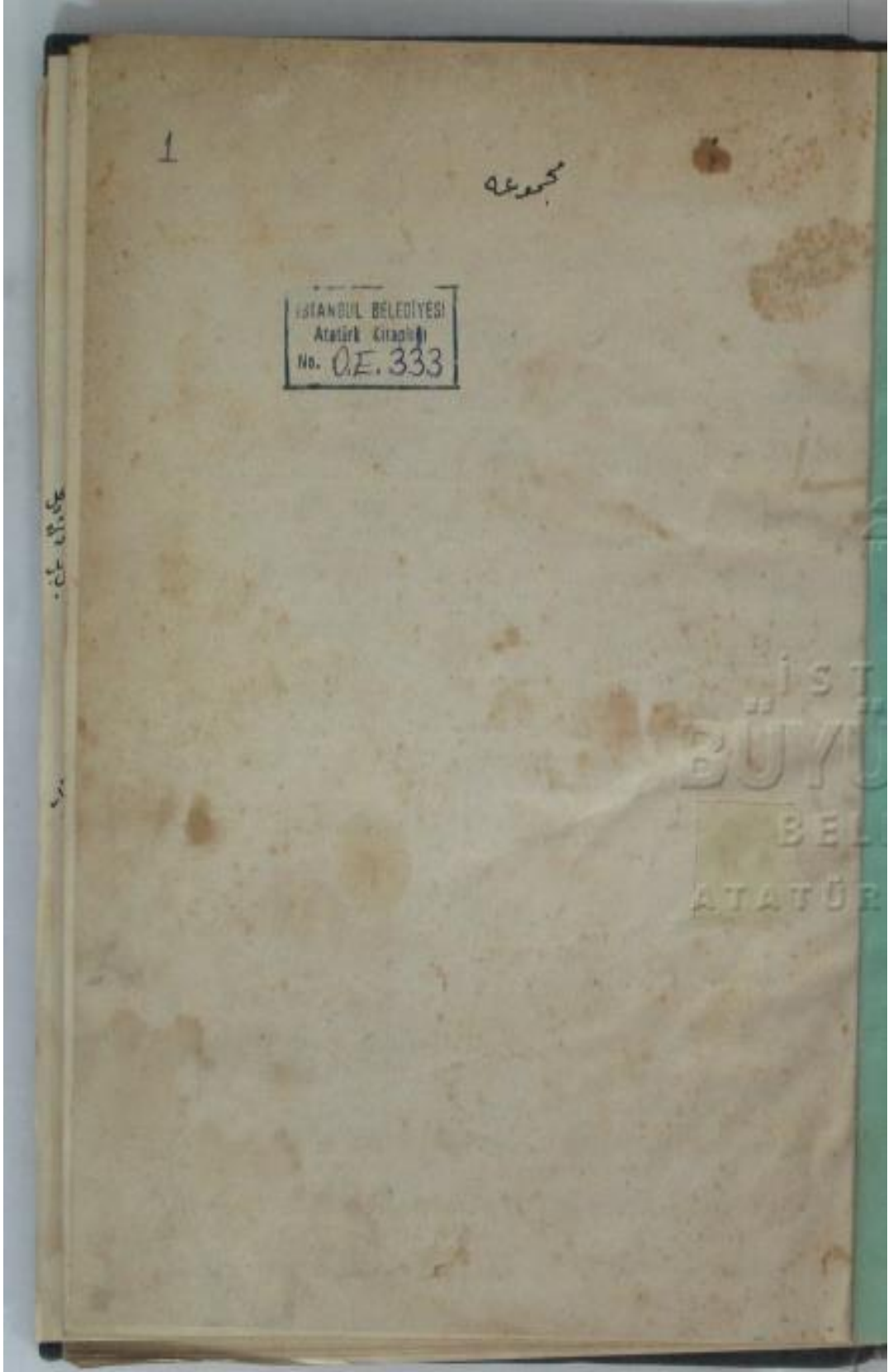
As a matter of fact, it is inevitable that the studies on the compilations will be very important resources in terms of many disciplines when focusing not only on the creation of the translated text, but also on the production and consumption reasons of the compilations, the factors affecting the creation process of the work, the identities of the poets who have texts in the compilations and revealing some partnerships between poems.

EK B

MECMUA NIN TIPKIBASIMI

Fotoğraf 1: *Mecmua*'nın ön ve arka kapağı

Fotoğraf 2: “Mecmū‘ā” yazılı giriş sayfası

معرفة خار فلک کشف بر آیه اولی در و شریک صلیت ایمان اولی
 کو کلی اوجیه مکلیه مرشدی حقیقانه نقی بال اعیانیه دانه کبیرونه اولی
 سرب سالت اولی فلیت سالت اولی شریه کمالت اولی عالمه صلیت اولی
 معرفه خار ایبه کشفی خار ایبه مرشدی انظار ایبه نایب مرشد اولی
 شریه سالت اولی حکمه سالت اولی خدمه کمال اولی مصره خدمه لایه اولی
 فناء و جودیه کیمه خدمه ایبه کیمه معرفه آیه ایبه دایم سکونه اولی
 آدمی جل آدمی نقی حقیق آدمی برلیه آدمی دم دم مطلع شیطانه اولی
 مشیوه حناء کورنه آل عبا چایره زودیه نوری سوری قدر سلیمان اولی

نور حقیقت اگر هاشم ایضا

کافیه قدر نادر مطهر ایمان اولی

معرفة طالعیه عماء بلز قنده در خدمه قول اولیانه سینه معرفه در
 بنه اول بر مرشدی دار اهل احیای سرب کتت نوری جمیع در حناء بلز قنده در
 ایجمیه کتر نفع خدمه سرب لیل در حناء سیر ایبه حیرانه و سه سیرانه معرفه در
 روح دلیه نقشه ایبه نقاشیم محرم دکل حار فیه صورت عرفان معرفه در

دوره ایله و انت و حناء بر می بودهای

حیرانه بر می بودهای معرفه در

Fotoğraf 3: 1b sayfası

برشاره که نیت شد اسحق غور زما انوار هفت آنه سید کوکب
صورتی غم ^{حقیقه} سر کلهای عارفان بر می عشق جبرری بغیان سید کوکب
بحر نوید هوشیه انک بر قلهای بحر زانک **هاسنا** در آن سید کوکب

آنه زانک قور سیدیه سرفه بایر

سکه اسحق غور فرغانه سید کوکب

بوکونه در بای عشق ایچره بنم فخر ^{کله} بنم زنده سوره ایچره بنم زنده کله
بنم زانک ایر بنم فنا اندر فنا بولم بقا اندر بقا بولم بلا زبانه کله
فریفته دالیم عقیده حب حقیقه بنیم اول بحر و حریف بنی حبای کله
کله بار زانک بنی سوری بایلاره به حبیب بولد کوکله بنم سید کله

قور سیر سانه اولی جمال الله جان اولی

دل هاسم زبانه اولی رمید و منور کله

جسم اسباب حقیقه جان اولی ^{کله} عید فیه زن ابده اولی ^{کله} کله
عالم کونه قارک اکلاویه اسرار بنی هر نفر شک نقیبه الوان اولی ^{کله} کله
اعبار زنده عید ابوب مجاری فیم ابوبه عید اعیان زنده کورجه سیرله اولی ^{کله} کله
سیر کوان فکر سیر ابوبه سیریه دخی هر دورم دور ابوبه دورله اولی ^{کله} کله
کل مولود ر مویجه اکلاویه مومنه بنه نفس مشطه کچیه اسله اولی ^{کله} کله
ما فیه ^{کله} مل دیکله هفت کوبه استغفر مار دمه جانده فیه نیرله اولی ^{کله} کله
علم عرفانیه دیر فیر هوشیه عینور ملک فیه نظیره سله اولی ^{کله} کله

Fotoğraf 5: 3a sayfası

خا هر د با الله شهر در ده د و قز بوم زاده
نقطه با د و د و د نید و کده بجزر فقیهه نقل ما و د و د به کجه فزانه اولد اکلر بزی

هاسا لغات اولدیه ره هز غره بار اولدیه

بی زبانه صحت اوله بار اولدیه اکلر بزی

اگر اقراره ابر و کسه کر کرسه اهلر خورن حقیقه خانه دله اول بل و فاسد ضعیف
اولو سب مقدم البت طریقه برور عادت اگر بجزر اکر من اولور دکرل و عاوم ضعیف
کر کده جانبیه هفت او مبداهه محبت او حقیقه دونه ادر جان اهر مع مهم کیف
مقدم خینه بیکه ضایع اوله حقیقه دوام اولدیه او حقیقه شنا اولدیه کر ضعیف

بوسه اولدیه طبعه هکتم معافیه نه حقیقه

هیند نظر فرقیهونه در بطور معوی بر سب

طالعیه فقر و فناء ایلر املر با الله اولدیم فکر دکرل عتقه اکه بنه
لفظ مظهر اوله هدر بار ایلر معیه بنه بی مع الله سرینه و اصل اوله لفظه با

علم و حالی اوله توحیه کونه حالی اوله حقیقه

کوره حقیقه بید حقیقه حقیقه البت قولارخ

علم و تکیه ایلر بیه را فاضله ایه اهره حقیقه ایلر کشف اوله سراجیه
خا هلا اهره د با الله اهره لم بیکه کفر اهره د بولر لری حقیقه

علم و حالی اوله توحیه کونه حالی اوله حقیقه

کوره حقیقه بید حقیقه حقیقه البت قولارخ

حالب

Fotoğraf 6: 3b sayfası

بوم تلخ اولیقه کس حق یو لوس نه کوچه ایچ طاش درغبه یوری طو بوس نه کوچه
 سرن اخفا ایچره نفسیه بلعوبه هغه حقیه مد عوفه نه عوفه زوری طو بوس نه کوچه
 نطقه کلامدر دیندر بدیده حق عیایه **م** نطایده سم نطق طو بوس نه کوچه
 برینه و هشت مشرب اولدر در انسان اولدر حشری جبرانه اولیقه برنری طو بوس نه کوچه
 حق یو کونه کور میده یایه دخی کور میده هبتم فطیه آ جعفریوه یوری یورنه کوچه
 کی حقیه اولدر فیه ییوسه سلطان یورنه برل کیم غا هر فطیه نوری یو لوس نه کوچه

هاسنا یو لوس نه حقیه یسره یسانکده

کیم یو لوس نه باکک ایله مدری طو بوس نه کوچه

کوکل فطیل محبت و نه سید کوکل یو حقیقت آنه سید
 کوکلده بجرعوبه الغیب لاهوت مدی عرفانه فطیه در دانه سید
 کوکل ام الکتاب تنم الفیه محفوه زان حقل خانه سید
 دوزر بر دمع نیک عرشی دکنان کوکل حقل مصدر خانه سید
 کوکلده حد جسی ادره قدس قورعین لعلم خانه سید
 ادره محی محبت سرینه فطیه حیات موت انک دم خانه سید
 کرل ماضی کرل مستقبل هال ازله آخر نجه خانه سید
 جویات سنا که نیت عدمه جویات مرغ و جیل لانه سید

نیلله دلیار بیت معور

یو هاسم جیم نه دیرانه سید

Fotoğraf 8: 4b sayfası

ظهور ظهور آدم رسول کبریا دارند مقدس او پس هر دم رسول کبریا دارند
 عجز تقوا رحمان معبودی قوت جا قبیله فیض حق عطا می رسول کبریا دارند
 نبوت اولاده انوار و انوار اسرار تجلی خدا هر بار رسول کبریا دارند
 صمد حلال ذاکر احمد له در باهر اگر باطله اگر حق هر رسول کبریا دارند
 درمید تقوا رحمان درمید صی اولور ایدمه ظهوری هر ملک انسا نه رسول کبریا دارند
 ظهوری ظهور اسجد کعبه بی بیلی حق قلوبه فیضه حق و ظهوری رسول کبریا دارند

مطالعته بودر هاتم که جد رند الوافتم

نسبه مطالعته رسول کبریا دارند

مطالعته نومه هم طالع کوه زمانه هم زمانه طالع کوه
 انچه ایدر هر طوری اظهار مطالعت ظهور طالع کوه
 بعد فیض فیض ظهور است حقیقت ملک طالع کوه
 کوه طالع طالع ترکیب افراد ایدر بر طره طالع کوه
 قرا فطر طالع طالع ووهی ایدر بیضا طالع طالع کوه

کوه طالع هاتم ترکیب صورت

وجود طالع طالع طالع

نوسه ایدر صبحی حق ناله مسانه شیخ عظم باغچه اول ناله ایدر
 زاهد ایدر صبحی حق ناله مسانه سیر ایدر هر طره باغچه ایدر
 اویس و طوری و طوری ناله رفیق عظم سوره اوله اگر شایان

Fotoğraf 9: 5a sayfası

نزل ابرو چاه چاه غنچه زنده ابرو به زهر جلا
فاب قوسه نه فرشته نه بخت عشاء در
سر و ده تیره جمال جفته بوری بقا
اولی اول مرت جفت طفا و امانا در

هاسا مشور سیه اوره انا لحه سرجی

یوز جوسم زار حقیقه بکدا اول جانه در

مار حقه باغچه جابه نور بفرقت در
قاب منکره شجانه قلبی بفرقت در
بکده سن ابد و حقیقه سرجی کل ادها
بولیه کنیز و حقیقه جلی بفرقت در
کیر کونقه خیرت ایدر حقیقه طاع و طفر
دوبه بند امر ری نطقی بفرقت در
جذب ایدر و حقیقه حاسبه جم یوتما در
ظا هر کافر و ساول کفری بفرقت در
اهل و حقیقه زان حقیقه زانی عمر طبع در
مفرزانه اولی ساری سزکی بفرقت در

بار حقد سوریه احباب سخا به حقیقه

کور ز اول زان حقیقه شمر بفرقت در

بنورم بایر نه سرور کونخ بید سانه اولی
مکر سیر جلال اهل طغیان اولی
زان با کل جوده مکره خدایا جلد در
بدنه حکمت ارم ایچونه سجه ذماید اولی
برنجیه الوان حوله اولی زان سنان
بینه کدن سیر ایچونه کونخ بید سانه اولی
کوسزده هر مقلد اولی بفرقت در
دهنک سربه بدوزده حکم بنیاد اولی
باغ حقیقه دیمه ایدر ادها دره
هر رنج نوزده ایچونه سیر سانه اولی

انیدر دیر هاشم حقه حقدونه کنه

کندر زان جلد در ایچونه بونج صرمانه اولی

در حقیقه

Fotoğraf 10: 5b sayfası

بز خرابان اقصیٰ ز هر جا که جانانه او شتر طن الطور ایوب هر جا که سرمانه او شتر
 ظاهرا و باطنه بود مسکینه به معنانه او کف خضر بنفیر هر جا که سر و پاره او شتر
 نشو انگیل او به دود و نفوس فاسد او شتر نقطه قلبی بایم عجمه انسانه او شتر
 قلب کامل خواهم نمود بقدر تقصیر روح حشمت طبع سلیمه سطر فرغانه او شتر
 اکلیده هنر قیامت قریب کز کزک جنة وجه حق ناظر بر اهل دجانه او شتر
 جام و هدیه هر چه سید نوبه ابله بکند آنه رانم بقدر دهنه هبله او شتر
 تم و دم الله بز صبر بیت معصوم بزم در روح و سید مطافی هر شش رحمانه او شتر

هائما ربنا و عجباً می نشاند کرد و عجب

ظا هر با طهر بر اولی نونه اهل الله او شتر

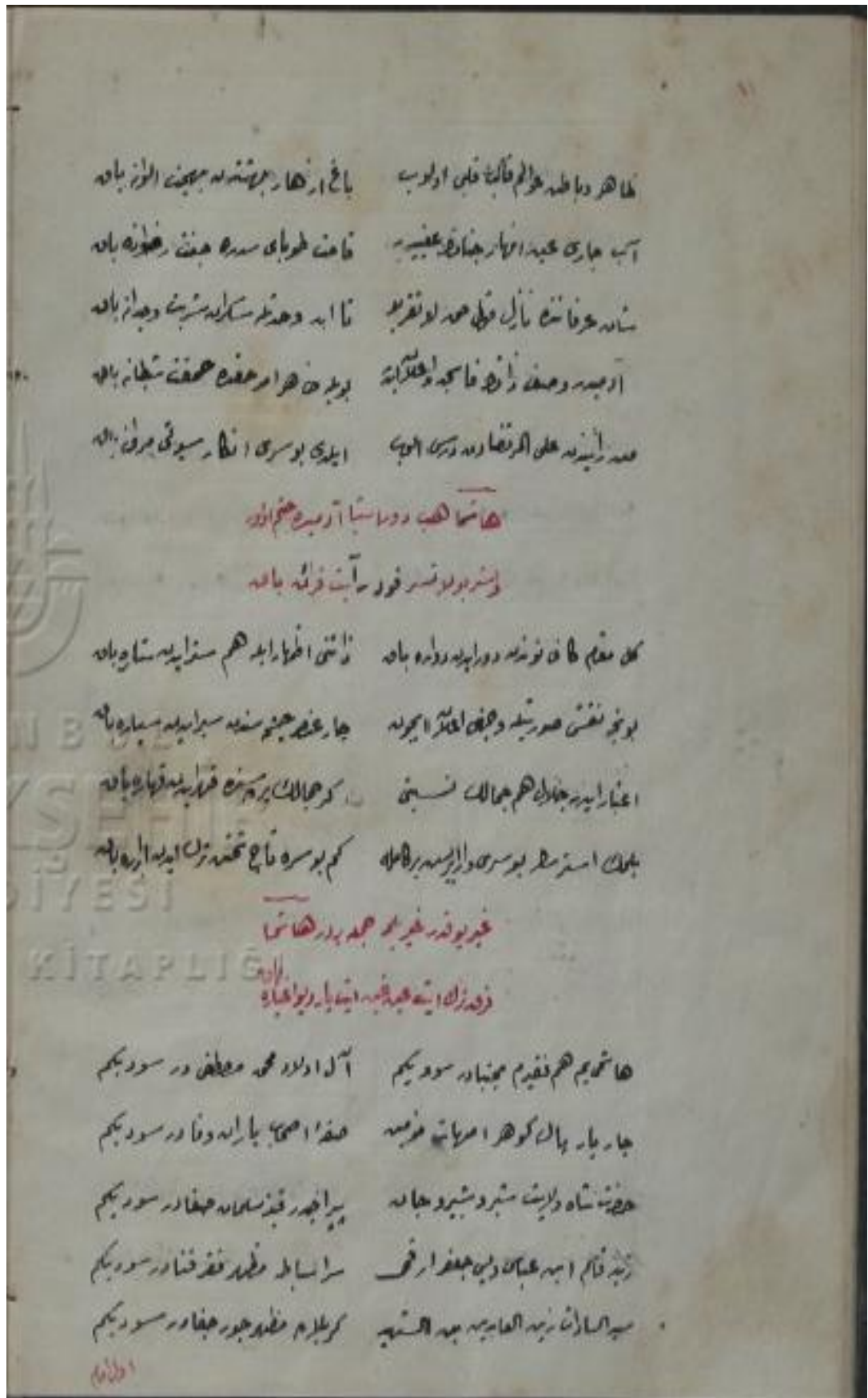
طاهر و نفع در بر آورده و معانی جانانه صفای موطن اعیان جسم حق بنده بطا عالم
 کرمی و حلیه کرمی و فرقه کرمی زود کرمی کرمی نفس کرمی و محنت و ریبه بنده حق اطار
 بجم و عتبه اولوب سرم خوج ابله هر دم سوره صوبت کولم او بکل قیرنه طاهر

اگر اولی اگر آخرا اگر دنیا اگر عجباً

بدر درنده آل بوسه هر سوره بجم از فالله

جسم عارف صف و زنده جانانه و آه با به در عیب با انسانه خورش جانانه باف
 سید ارفه سحابی سوزند کرم و دهم جده استیاء جاع و هدیه ابد باف
 هم دهن سما و زبانه ابله محانه اولوب اسفل الخراب حاکم حکمت برون باف
 منه انجوزی و جبردی هب مظاهرتی عیبه مرآت حاکم صفوت انسانه باف

Fotoğraf 11: 6a sayfası

Fotograf 12: 6b sayfası

اول اعلم الاوليا نوح عليه السلام باقری اول کریم سید الکرم حبیب الله ورسوله
اولیه و آخرتیه و طهر اولی سربیه جعفر الطاهر ولی الاولیا و رسوله
و ظم الغیظ هادی و به منظر اهل نقیه موسی و ظم اعظم الاقطار و رسوله
لانی نور منبج اول قبله ایاب و به کاشف سحابة الرضا و رسوله
منبج المجر مرشد الحق و المود ابیه الامام کرم محمد منبج مقدره رسوله
و قیل حقه ندره نقیه هم غلبه هم ولی علم عرفان منبج حبه عباد رسوله
ملک باطنه شاهه هم حکم اهل فناء هم حقه هم علم صاحب المود رسوله

نیل بالک مظهر و مرصع در هاشم

صیحه صاحب زمانه آل عباد رسوله

در حال باره عالمه در کماله حکم جهان به ایجه اولی باره ایجه آه نقیه
حقیقه قوا استا مرشد اوزره حقه منل غریب اولی من فرق استا به حکم
قو مجود دو عالم از روضه ایدر صد الفرضه الحاله رسوله اولیه حب مظهر حکم
بن هر حق سید ایجه بر غنی موجود در قتی بر کشفه آفاق کیم بیداره حکم

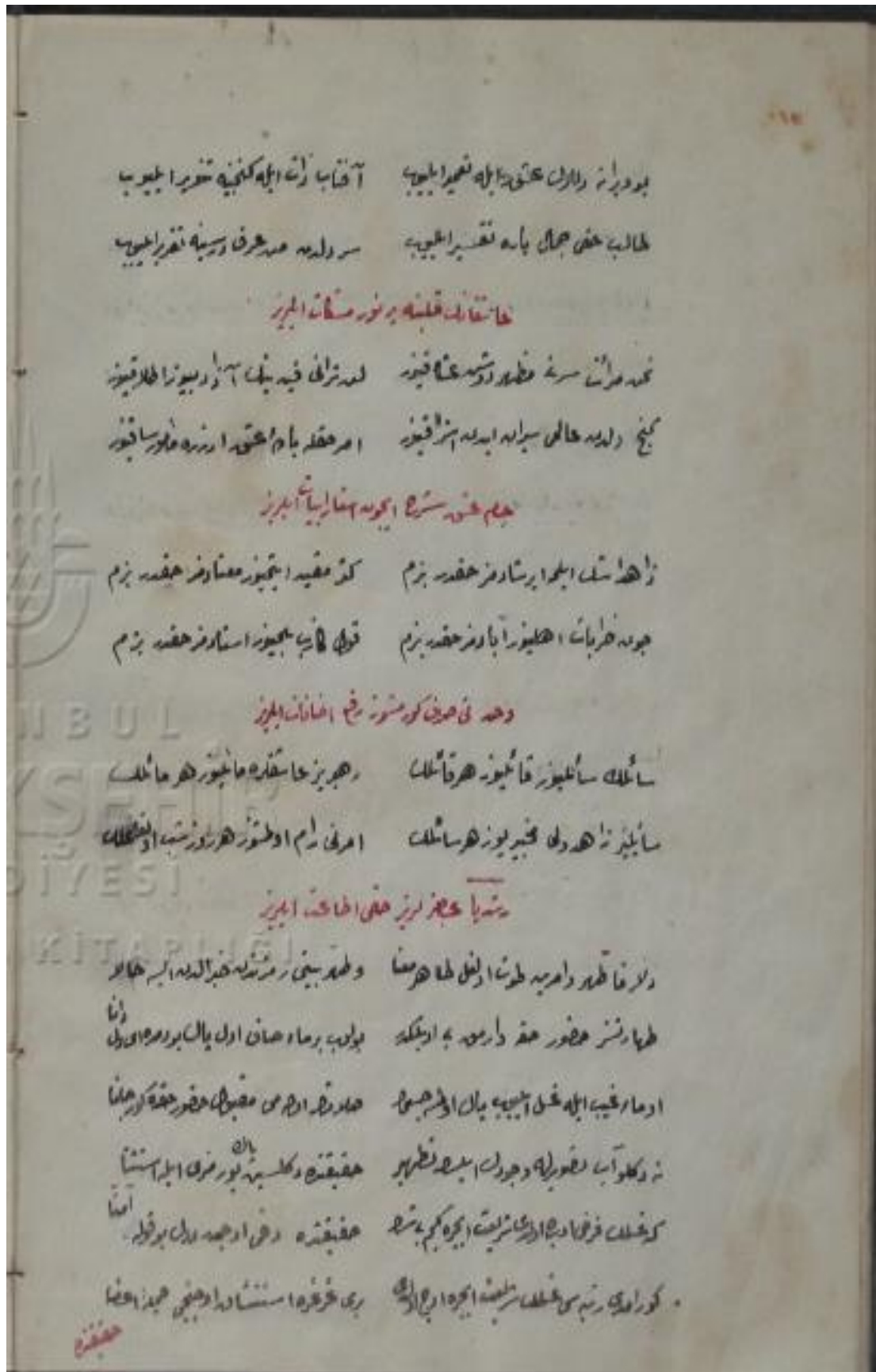
بو عشره ایجه مجرای الهب حقیقه الهام

المعبر و در شاه رسوله یوسف خاوند کماله حکم

بر هفتاد و هفت فیض فخر الیه عالم الیبریز حبسه از طرا ایدر و ایجه خان الیبریز
صیقل عینه ایدر ملک فیل مرآت الیبریز وجه حق عین ایمان الیه استا الیبریز

مکمل در دینه به درجه انکشاف الیبریز

Fotoğraf 13: 7a sayfası

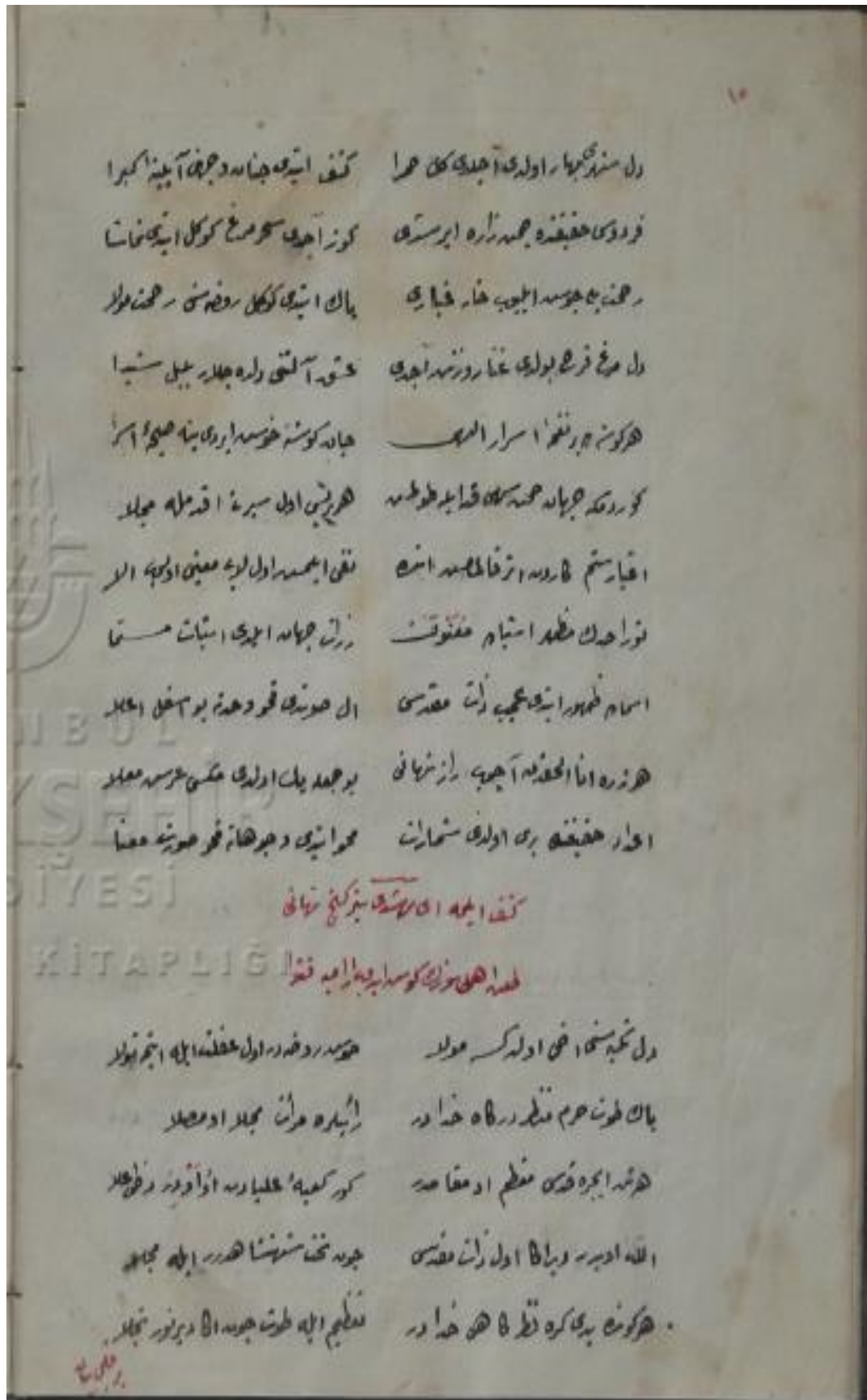
Fotoğraf 14: 7b sayfası

حقیقتی دخی اوج بند دریاک انجمن جسدی بری همه بری فرقه بری محوخی استیا
 رضا هم بر غفلت سستی انی دوی احمد بری نیت بر سه اود برن بال اچلت آبا
 اد جینی کورده مشبه اولی عضو پاک در در غمیس آ بر سندر کرد فالوده ابله دوبا
 بشی کورده اوج کز غم صولیه دبا شنه دو کوی کوی چید مانی که جسد اوزر دخی
 دخی البشی هر عضو کتیا اولی ای مویله طوبوخ قیچ بر شنه اوزره سیفا درها
 حقیقتی دخی انی اولی بر سستی غفلت بری اقرار بری بیعت بری نلم الی کولی
 بری نسیج و تریل سوا بر طرف اچلت بشی اولی یل ارشاد دم مرشد بالاجا
 دخی انجمن دل لوحی پاک انجمن هارینه خولیده بری اولی بود مرده ها هر کدا
 بری خدا هر بری با همه انجمن کل انکار زبانه حقیقتی زکتن مقبول اولی استیا
 دوی میده الله فی قلبی کلمه خیر حقه الله محصو که فی الله یزید الله فوخی استیا
 بود موی فکر ایدیه سلب استی کوی کده ماس بودر قد افلح سری بلور مر شنه اخرا
 اگر هر فرقه پاک اید کفن لیل قیابی سر دقلب اسیم سفر زیارت حوض مولر
 بریده اقرار بریده انکار اید بریدن منافق بریده اماند یزید ذوالجنا حیدر الی در رجب الله
 حقیقتی ما د نوحیه له دینه پاک انجمن کور خدا اید جانشین بر که شد ایزم اچلت
 کوی کل بیت میده الله ما اید در الله نجه ایدیه فکر استی محبه نایا که اولی
 قلب الایقبا ی همه نظر ما هم بر کده کوی استیا حقیقتی بر کوی نفی قلبیه اید ایا

هر مکتوبه عجب شیشه دینه فکر ایدای اید

نمیدانم بر نظری دینه حسد فالد نایا

Fotoğraf 15: 8a sayfası

Fotograf 16: 8b sayfası

بر فلق بیان کعبه بیار دینک سنا هک
بود در بیان انجم خبری و کل اهل

رفت با قریب رستی سخته بدو کوهی

اندک بولور سنی الله بولور کله السور

ایکسرده جام عشق ای کوکله آب حیات اوده
مدام بزمک صفای و کشتای قیفا اوده

آهلیجه کج فقیات سور سوره زود و دونه
نوکسمیه غلی غسمه حق محل مکمل اوده

سفالیم بر بزم خمریه ایچیه وسته اوده
کجلیجه بار هنیله کور و نه و نه اوده

چای بر دم ستمه طبعیه اوله دانه مستنا
اراده عمو اولوب عادت سله بالکل مان

ایر سینه اول بوزه رستی ایچیه بکجه تقیه

ایلیک سینه خورش قلب ایله کوهلوت اوده

بیلیم سوره خونه جانده کوکل اوده
عقلده لم خوسمه لاله لاله

کوکله ی سدا بیه قیغورده آه اوده
جانده ملکن آ باد اوده لاله لاله

بالغ قیفا جاد حق باطلده سحر
کونا سرک آ جاد لاله لاله

حق کوکله سوره دوشقورده بوزه
کوکله خوسمه حقه اوده لاله لاله

در دنده لوده فور ناله عشق جوشقورده
فور قوروده فور ناله لاله لاله

ایله کیل بن جام عشق ایلدونه قام
سوره ییلا و سونه دایم لاله لاله

کبیلیم ایچره بر کسونه دلچیزه
برانه ایچره لاله لاله

سنی سره ایر کورده اولمه جانده دیکورده
جیلرک بیلیرک لاله لاله

جانده شوبنی سوره قورده هفا اوده
هر دینه ایردین لاله لاله

Fotoğraf 17: 9a sayfası

هده ايله برلنده برده همه اولو مشد برده شوکونه ايرسته برده لاله الواله
 بوکونلره نور دهر کونله سرور دهر نه و بيلرسک ايرگور لاله الواله
 راحته ايدر بوجان ديناور ايسه ناک ديه لم بز خوسه آني لاله الواله

الله اوده ايله لم ايمانه بای ايله لم

خوسه درو بيل ايله لم لاله الواله

اقل کونکل جمد خاوندانه ايله اقل جمد خاوندانه
 جمد ده موهور اولور برسر اقل جمد خاوندانه
 کسه ناک کونلین بيقه اقل باي جمد کونل اولور
 دوشمه کونله بر بولور اقل کونله دوشمه
 بالکلر بولور کونلک اقل دوشمه بر کونل
 جمد به عفته عله اولور جمد مایه سن
 خاوندک خنده عفر بولور عفر خنده
 انسا به علم احسانک اقل هر دهر باي
 برده جمع اقلی عکفی کسر اقله نه جمد
 دوشمه کونله بر بولور اقل کونله دوشمه
 هر دهر کونل سن ايله برده کونل اقل
 کونل بر خوسه کونل اقل هر دهر آج

مره اولور ميانه کونل هر دهر اقل و عله

علاه باطله عفته خنده اقله اقله

دنده ايمانده دار ايله خور کونله کونل در دوشمه
 آه کونله مشا فدر عفتیه در دوشمه
 رسالر نور بيلر عفته ايسلر دونه اولور
 عالم خور عفته عفتیه کونل عفته
 دنده ايمانده دار ايله خور کونله کونل در دوشمه
 آه کونله مشا فدر عفتیه در دوشمه
 رسالر نور بيلر عفته ايسلر دونه اولور
 عالم خور عفته عفتیه کونل عفته
 دنده ايمانده دار ايله خور کونله کونل در دوشمه
 آه کونله مشا فدر عفتیه در دوشمه
 رسالر نور بيلر عفته ايسلر دونه اولور
 عالم خور عفته عفتیه کونل عفته

Fotoğraf 18: 9b sayfası

کودکده انجازه کتبیه که او خود است
در سیه پیرانه کور و فرسوده است
والله و بشارت کور و فرسوده است
بر کور که ایند هر فقه حق هندی او بود باقی
چون باد شاه اولی ساقی اسیر و در پیرانه

بویس ایند پیرانه او سینه جانم در بی قیاس

سینه بی و بیک نزد فغانه کور و فرسوده

و چون بافت کور و مغانه بایرول
چنین خفته قمر عماره بایرول الله
و نکرده کور کور سواد خفت روز شب لایم
انچه در روبرو فغانه بایرول الله
فرافک آنچو خشم بادی بانه دیک
و در جسم هر نکه خفته فغانه بایرول الله
در دلفه مانده بنی ملاحر دورا نجه
فون مجرده دار الامانه بایرول الله
و کلام مفر خنیک و خوان ابله
مردم واقف عالم بانه بایرول الله

بیک دره منک سینه جانم در بی قیاس

سینه جانم بیک عالم فغانه بایرول الله

کرمی اولی همه رسالت
انچه در سینه او دره فدم
منازه اول نور نبوت
بر نویسه فقه الارم
جانوب طبع بشارت
کرمی شاه انجبا
خلفه طوری جلالت
کرمی اولی صاحب علم
کرمی علم سینه او دره فغانه
روستایی بار دره ای جمعه

بایرول الله سینه جانم بیک عالم فغانه

سینه جانم بیک عالم فغانه

Fotoğraf 19: 10a sayfası

آدم آدم ایدر سینه اده آدم ایدر
اوله سنجیه عالم کوردیم بر داغ ایدر
داردم ایدر داردم لرحی اده آدم
آیدین اوفوردم باردم بر داغ ایدر
قیده بیوک داغ اوفور سوله ایدر
هرلام سنا فانیل سودم بر داغ ایدر

یونس ادهم کوردیم حلال ایدر ایدر

بن الله ویریه کوردیم بر داغ ایدر

ابا عالمک شاه خیل خیل خیل
کولار بور خیل ماکی خیل خیل خیل
هینه بزوق بار محنه شمش اوبار
ابا ایلر صفه دلد خیل خیل خیل
چکرمه ایدم زیار دلد خیل خیل خیل
ایکیکدیه خیلوب ازار خیل خیل خیل
نوکریه کوز باشی هوانه خیل خیل خیل
هوانه نه خیلوب اهاره خیل خیل خیل

بور کوز قورق جانیه خیل خیل

آجه هسک تقانیه خیل خیل خیل

پاسمه آجه کوردیم لکوره حله میانه خیم
اوه کوردیم کوردیم سینه سینه خیم
استیله خیل بر سونه استیکمه سودیم
خا شفا خیل ویریه جانیه خیم
اوه سکرجه عالمه دیرلده روح ازل
مطمن ایدر بایر آینه قران خیم

ای سلاقی نقاش کوردیم اویز هان

هو مقارنه خیل ادهم حیدر ده مهان

جهانک لوزیه نیت کوشه ایدر
کوشه سینه کوردیم خیل خیل
سینه ایل سوله ایدر
فوق سینه خیل بر کوردیم خیل

Fotoğraf 20: 10b sayfası

ایستاد این حق را ندید ایلمد خدمت نظام القادح عاظم کعبت احمد
 بد عاقله مرده را که بگویم بومر میسبه سخی کور ملک اید حق کور همس برابر
 ذک باغ هجوت مسوولیه برکول رضا بوزن سخن صورت در حیثک ماه انور در

ابا شاه سل رحم این سزا دره مشکور

قبول بفرموده حق خدمت مشکور بیدر در

ارندک صحن اله کبره سی دکل افرایله کلند بومر خاله سی دکل
 اگر ارندک برادره کونه آجوب رید کوره هانی کرک کورهی ما زانه اله سی دکل
 بر بکارک پاشنه بر دخی خوسه لر بوزیل آخه دوریسه کنه طوله سی دکل
 دکه کشی ار او فرید بولده افتبار اولد محلس ویدار اولد صفت رضای دکل

ای افسانه بول حیات اولور بملو بایان

دور و بملو بول حیات ما ج خرد سی دکل

دور و بملو بول حیات ما ج خرد سی دکل
 و بر و بملو بول حیات ما ج خرد سی دکل
 و بر و بملو بول حیات ما ج خرد سی دکل
 و بر و بملو بول حیات ما ج خرد سی دکل
 و بر و بملو بول حیات ما ج خرد سی دکل
 و بر و بملو بول حیات ما ج خرد سی دکل
 و بر و بملو بول حیات ما ج خرد سی دکل
 و بر و بملو بول حیات ما ج خرد سی دکل

سای کلند سربه مطهر اولوب کلند

بوکودره مجده غرقه رهبر اولد

همه مایه بر و بملو بول حیات ما ج خرد سی دکل
 آیت صحن هر دره تقیر اولور

مخلوق در عشقه او طبعه سر بر بد جهان سوله نه دلام و هم در که تن سانه عشقه
 رتبه آریا به عشقه زاهد سن جمه لک شاه ملک مغیره خادم زندان عشقه

ای قهرورق ابرمک اینتره اگر جانانه

تک جانانه ای جان فیه نه جانانه عشقه

بو عشقه بر سر جانانه بر کاه و کناره اولد رلیکم سره قزنده بری جلیقه اولد
 صوره کلام از لبه بریم محم حبیب است شریه لری بالیده ایغده قنار اولد
 باو سوز و غمورک اینجی عشقه او توروکده من لطفات فرشته دوشقه بخار اولد
 خیال مسج با سوزی جانانه اریه لور کورنه لیه بریده نه نیمه باشور کپور هیچ مور اولد

سبک الله سوزده مننه سینه ایچرینه

دلیانه قیام نه سوزده نزار اولد
 نقرات

سبحانه الله سوره الله هرور دره دمانه الله

عشقله جلاله بسنه لطفه ایله عیبه قبل در د کله لور جانانه هسته لطفه ایله عیبه قبل
 عاشقده احسانه ایله در د لیلر لمانه ایله و عیبه لیلر آسانه ایله عیبه قبل
 ای رحمتی رحمانه عالم کوزیه زنده ای او چارده فقهیه جانانه لطفه ایله عیبه قبل
 رحمانه رحیمیه عفرانه عظیمیه به و عیبه کریمیه لطفه ایله عیبه قبل
 عیبه کج یزیم دایم طریقه آخیرم در عیبه بولام لطفه ایله عیبه قبل
 ای در دجه در مسامح قریانه بولنه هانم نم دارده ستم لطفه ایله عیبه قبل

جبار لری یا واینه دیرنه لری آبار است

نوری خورانی شاه دایته لطفه ایله عیبه قبل

Fotoğraf 24: 12b sayfası

ای خاقل او بانه چله ناله او نیمه
ایزق قورقورلور قورقورلور قورقورلور
محمد قورقورلور برنده و کلاه بیاضی و کلاه
عربانه ایلویه یا نورسول ضعیف شد
قیامت فریجه جاندار ادا با نور
پوزن بره ادریش هغه بلو ادر
حسن ایلین سنجاقن الیه
سکیردو بن کیه محشر برینه
در ویش **یوش** کلک قورقورلور
فرصت الیه ایلین نوحه ایلیم

مادی ایلویه قورقورلور و بره ایلیم

آه ایلیم دیوبه آخدر محمد

ای سب الرحمانه ایلوه کلک ایلیم
ایزق ایلیم ایلیم ایلیم ایلیم
آوی خانم کیه سوره
قیصه سبانه اوله ایلیم
قادر کلیم ایلیم ایلیم
بقیه ایلیم ایلیم ایلیم

قنی سبانه کور کلک غمیه

قنی و برینه ایلوه کلک ایلیم

Fotoğraf 25: 13a sayfası

بونجه در درگاه دوشیز جان ورماده استقر
 آرد نور کوشیده گونه ردریند نقصانه استقر
 خاشقه در دی افک بعد ز کمر دو جهان
 لبیک مقصودی کله باغ بسانه استقر
 نعلونه نینونه سرق بارش هر استجوب
 هر بیره ظفر زهر جنت رفوانه استقر
 قنبر تاشه کیم انک سولاسی بوقدر خور افک
 زلفه در اول مروره کینونه شکر سانه استقر
 قنبر جانیه کیم انک در دی اوردی باقده صم
 نایه جانیه در اول بیجانه جانیه استقر
 سول کونک کیم ^{عشق} خوشی نوزده مغر اولده
 خالک نفس طعمده آب حبله استقر

اشرف ارقم سرقه آن نور در دوشیز جانیه استقر

در دایره سورا اولونه طافده غزلانه استقر

ای عجب بلسم ندر یار بر در دك چاره سی
 بونه کوسه آنر زهجه او کفر نور کیم باده
 بیره کونک بار کینه هیچ طیب فخر طایر
 ای عجب داری اوله خلیج بی چاره سی
 چاره سی حیاره لکده نیه بر در دك هلا
 جوده بلز بر جینه در عاشق ک ساره سی
 بقره تاشی کوری تاشی جگر دك دك
 اولشیم عالم ایچده عشق آواره سی
 هر کیم اکلدر بوجورده دایونه اوله طایر دك
 کوسونه آکانه نینونه تعشک اماره سی
 دوش بولده عشق کرفله لر بونجه باده
 دوشه دوشه دوشه دوشه دوشه دوشه باده

اشرف ارقم سرقه سرقه سرقه سرقه سرقه

دوشه سرقه سرقه سرقه سرقه سرقه

الله ربه لم رانم الله کوره لم سید
 بولده طدرالم عالم الله کوره لم سید
 سن صانریفک برده شایه اچله برده
 درماد ایشیه درده الله کوره لم سید

Fotoğraf 26: 13b sayfası

کونتر ادا لم حاتم کیمه اوله لم فانم الله ویه لم ر لم الله کوره لم سید
 کیمه لم ولده آیرله لم انراست نا ازیمه لم یولده الله کوره لم سید
 آدی صافی دله ده سوکوی کوکلده شول خور خور برده الله کوره لم سید
 آدی صافه اونونم کفریم صوره آیم مسکله ارفیم الله کوره لم سید
 بیری بر بیری بیری بر طوخی یوله کنه شولک اشیم طوخی الله کوره لم سید

بریم سنی آتی صافه بوغوش سلطان سینه

صافه خوره آتینه الله کوره لم سید

ایا کولک نوله سلطان خور حبیبه ای افراده طوخر افار کوریم باش طوخر نوره ای افراده
 جانقا بر سیمه کیم کیم جانقا بر سیم ایرمقد کیم آه ایدر سیم یقیر کیم ایرمقد کیم افراده
 قور دود شول قور دود کیم نوله کیم نوله کیم بک قورده حامد کیم ناره حیمه ای افراده
 خور ایوبه حقه ایوبه حقه ایوبه آه افراده حیمه دلقا کیم حسی بر سقه ای افراده

عبد الرحیم طوخر کوریم ایوبه صافه ایوبه

جانقا لوبه باند کیمه حیمه شولک افراده

صفا عه رنه حاشقه افراده شکر کیمه شکره هر الله افراده
 صوفی مست ایوبه صفا ده دولا به باهوز شکر الله بر باده ایوبه افراده

دارضا هر بر مع ایوبه ای حاشی طوخر

نادیم مملکه کشف اوله بر اسری طوخر

درک با خرم حیم حیمه نالانک سنی برفه آیدریم ویری طوخر سینی

Fotoğraf 26: 14a sayfası

بجز سید برین چنانچه آیام انجیوب
سجده بر مطنی رهنه انجواقفاده سید
کشتی کفمانه دژنده دردی آکلر و قه آفتی
نار همرانده خدا جانک سیک

میرکله سید سخی دور اولدو حال بارینه

آقلوده خانه آقلوده بو چشم کرانه سید

باری کورکلده ماسا حوله ناز کر الله ايله
اولدی نور جانله انوار ذکر الله ايله
یاک اوله فلیک ای همم ذکر انجمله صبح شیم
دل درونی طوله غم نکر ذکر الله ايله
اهل طریقه کدیلر ذکر الله هفی بولدی
اسراره اهل اولدی بر آثار ذکر الله ايله
و حین شاییده ایچر بوجله وارلقدی کچر
مرآت فلیک آچار سرار ذکر الله ايله

دیریک کلامه ایله بن واروب جانانه کیردین

هکلی کورک آیل کورده سین دیردی ذکر الله ايله

دردیم آتشی خفقله بانه بایرول الله
دل شغنی و مشکله فانه بایرول الله
سن اوله شمس حقیقت سیک که عالم نیرله
دجورک چنه کوره مظاہیر بایرول الله
ایندیم خفق آب حیره انقش ایتم
سک خفق حیره جانورانه بایرول الله
زلفک آتشی باغیم باقوب آسکیم روللورک
ود چشم انتظارم طوفانه بایرول الله

سرای درد غنای باب لطفک انجا ایلر

دراپک
بلورکیم کورک در الرهانه بایرول الله

اهوال سرانجام بو سینه ایرغیه
رم سکا اجمالی ناخایه ایرغیه
زینت اسمایک چیفه برکونه یوله کیرولک
زده ییلده ایه ایرولله بو صحنه ایرغیه

Fotoğraf 27: 14b sayfası

خوابانه چنانچه چو نه آردی طاقتی در نه تکبیری بر قلعه نایبانه ابرینه
 چو نه قاضی الطیر در نه دلیله الفیقه بر دره و چو نه عباد کور دیک بر حیدر نه ابرینه
 طاقت بر اجسمه انچه راحه بر اجسمه انچه حریف بر اجسمه انچه بر حیدر نه ابرینه
 کوشه اید بر اولی صوفیه اید سر اولی طایفه اید نور اولی بر آینه ابرینه
 یزد ریزه قناد آید هم انی یزد ریزه قناد هم ناز ریزه دیک اید هم بر حاله ابرینه

دنیای نیر غنچه عقیقه نیر صافه

ویری اوله کور آید سن وصله ابرینه

هیچ در دره در حاله محمد چنانچه تن کنی احسانه محمد
 زمین آسمانه اولی اید بیا سنک ایدونه اولی بر ایدونه محمد

سنک سیه زخم اید قولونه

هیچ آید اید اید سیه

حبیب الله چنانچه دکلر وجودی حاله برهانه دکلر
 چنانچه پادشاه اولی دکلر چنانچه پادشاه اولی دکلر
 ادشمن زره اولی دکلر پیر عاقله بر زره اولی

اولی دکلر انی طاقت طهری

فیاض حاله نایبانه دکلر

اولی دکلر سولفوسه فالسوف محمد یوزعش طهری دکلر
 بحرمانه طاهره دکلر اسنک حقی بر اولی اسنک بر اولی

Fotoğraf 28: 15a sayfası

علم او فرمود بملکد ببارك خلق بر طوقه ^{بشکرتك الجوده يا القهار بوسم}

طريقه مکتبه انهي بي جميع ^{او تکریمه} ^{وینکه با اولیای معصومین}

^{اولیای ما در}
دریدار قوله بوسه از تو که سوره

یا یحیی سوره طه طه سوره یا قیوم

قوله سکا الیوه نوله خشنود سخته بوله ^{مکر شده احسانه اوله بارینا بارینا}

سخته کرم سخته عطا

خفته سکت کبره سکت اوله سخته عطا ^{سخته} ^{دینا سکت اخرا سکت بارینا بارینا}

سخته کرم سخته عطا

نفسه بزی اهرله جکته در بوله غمه ^{ایرکوسکا بونه خفته بارینا بارینا}

سخته کرم سخته عطا

ای لاله بزال لم بزل قن سکا الیوه عمل ^{حبهک انشی سید اول بارینا بارینا}

سخته کرم سخته عطا

خفته ^{هله} یا یحیی و عطاک اوله بزر و غمه ^{بیر مرادی یا یحیی بارینا بارینا}

سخته کرم سخته عطا

عجب حبله اولم خفته ادیا لیرت ^{بانوب بر بانه اولم خفته ادیا لیرت}

ادیرد ارضا خفته خفته ادیا لیرت ^{درده در جبار اولم خفته ادیا لیرت}

علم کفنه لیرد و درودم ^{عبد عرفانه اولم خفته ادیا لیرت}

^{سناه خطه ای ایر طوق بر عفت}
^{اولکه سوره اولم خفته ادیا لیرت}

Fotoğraf 29: 15b sayfası

و صفت کن بعضی اولور بایه نیجه شکر ایدلم
 خدمت کنی دولتی اولور بایه نیجه شکر ایدلم
 جوده کلاک ایجا مارا بیلک مطهره ایشاد ایدلم
 هانده دی شاد ایدلم بایه نیجه شکر ایدلم
 آتشم اولوب بجر در باغ اولوسه اگر
 بیدر چشمت بایه نیجه شکر ایدلم
 قلم

ایله کوی به نظر نا کلمه قلمه کیم

دایره شکر رسر شکر بایه نیجه شکر ایدلم

بخشیده ایشده ایمانک بدوخی احلا سیده لاله لاله
 شکر بورد جسته اولور دورخی هرکم دیرسه لاله لاله
 صوفی عطا بایه ایدم باغی برارده کوکهره نیچم لاله
 چله ی میانه کوزینه دینه آفر کلاه لاله لاله
 موصدا کلاک صفت بیلک کیم کیجه کوزدره لاله لاله
 کبار دینه دنیا بیلک کنه کیم هرکم دیرسه لاله لاله
 در ویدم یونس قنق کیم بینه دینه سولیه جده سونه ایله ده

نا قیامه دیک نور ایله بانه

هرکم دیرسه لاله لاله

شربتک سوزری عقیقه سربلقر حقیقتک سربلقر طریقته سربلقر
 صوم صلاعه کنا هکلیجو ایدم ضرب زکر اولنجیه کوکله یاک سبلقر
 سبل کوزیخ دودنه لاله باقه کوره سنا ادرنی حقیقتک کوش لاله غنچه رطلقر

Fotoğraf 30: 16a sayfası

Fotograf 31: 16b sayfası

هر تفره بر خن خن اید کونک کنه به بر خننه ایجه آشنای کونک
کرمه آینه سوره پر نور خنن ها کای مطلقا دنه نو شیا اید کونک

حقا حرم بولور سر خطه بوز ماه

حقا حرمه اید کونک اید کونک

آج کونین دانه باد خن اولد و هرینه نقی
خمن سوره حیا ره آره برده آفتاب
شول سفا هم مهم خن اید ایجه کون
ظره نوسه ایجه خن اید کون

کتب خنانه کلا او تو بر خن اید
کونک خن دانه اولد و هرینه دانه کون

کونک کیم کونک اید کونک

کونک کیم ای نیای خن اید

اولد و کیم اید آه اید اید
کونک کیم اید اید اید

کونک کیم اید اید اید
کونک کیم اید اید اید

کونک کیم اید اید اید
کونک کیم اید اید اید

کونک کیم اید اید اید
کونک کیم اید اید اید

کونک کیم اید اید اید
کونک کیم اید اید اید

کونک کیم اید اید اید
کونک کیم اید اید اید

کونک کیم اید اید اید
کونک کیم اید اید اید

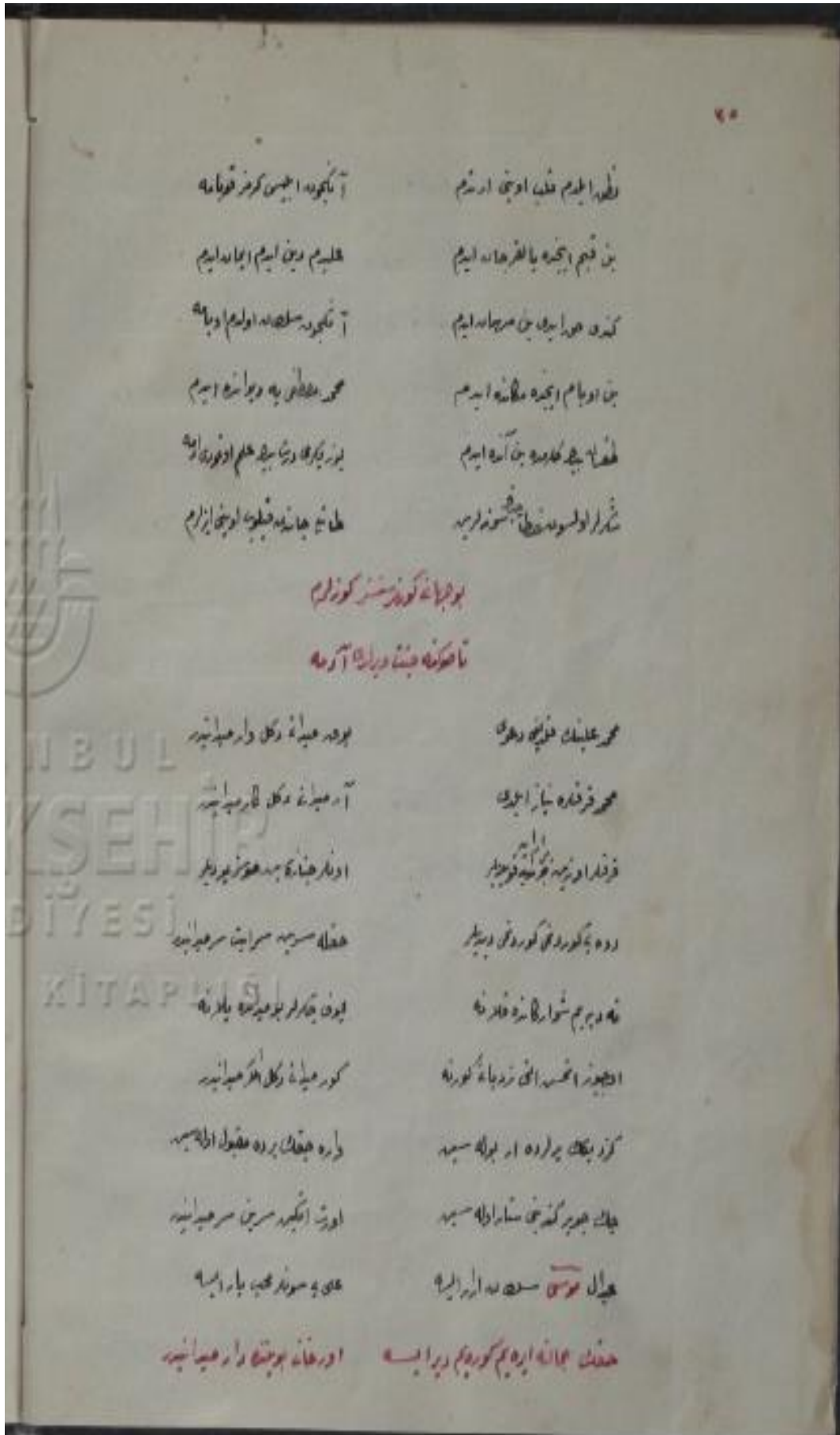
کونک کیم اید اید اید
کونک کیم اید اید اید

کونک کیم اید اید اید
کونک کیم اید اید اید

کونک کیم اید اید اید
کونک کیم اید اید اید

کونک کیم اید اید اید
کونک کیم اید اید اید

کونک کیم اید اید اید
کونک کیم اید اید اید

Fotoğraf 35: 18b sayfası

بوترك كركماندېڭي دوزلر دل الله دېرشم حقه كېد لړ
 كوكل كچه سني طواف اېدلر همك كوسى دوكيلور بېرته
 اول سنا هلك دى سويلور بونج سماده مظهر شمار آچلر
 هرجه اولر بېنه رحمت هلاكلر پېن خلخوز حقه اوچلر
 همك كوسى دوكيلور بونج اول سنا هلك دى سويلور بونج
 بېرته فرماشم نه اولر عتقك مېن بويانك خانه

حقيق پاشه دوشبې دېوانه

مرك كوسى دوكيلور بونج

زار هغايه اېرېشور انوار دكر الله ايله
 حقيق خېله اېرېشور اكشور دكر الله ايله
 دكرى فكر بايقور بر چچ اكبر ايه كور
 قنك مظهر ايه كور عطار دكر الله ايله
 عتقك دكر الله ايله ايرمه حقا اهانته ايتار دكر الله ايله
 دقېر ايله امانه اير قنك ايله عرفانه اير بر بېر پايانته اير ايتار دكر الله ايله
 اجد هر بېر دقېر دقېر اولمه خنده رور طاهر اولور ايتار هو ايتار دكر الله ايله
 كوشنه دقېر بولكېم باقى سعادت بولكېم سري حقيق بولكېم مكر دكر الله ايله

بن باغليانار خنده طاب اولور دقېر

ايرمه قنك دقېر دقېر ايتار دكر الله ايله

Fotoğraf 36: 19a sayfası

سنة كوكلم ريشه اوردی
اول ابلره بركز دوشور
دوشور دیا ایدر بركز دوشور
بر كوده اوله هون چالیه كوشور
فرزاده طوقوش كینه شور كوشور
نقضا شده قور قوشور ایدر غامه
مجاج ايله واروب بین الحرامه
ایسكنه یوزم كوزم سورم
ماسو به مین و لره یوزم
قاپ قوشین معنا سنده طوقوشور
هیب سر اویشوشیه ارم
نوحه ایه ایمم لاه اوله
فرق كینه هفت خال اوله
سرم دهه ایلنه و اهل اوله
آر بر لره آریلن سورم
ای **هیم** دوشور بک ادجوبیه
قانه قانه آتیه هیم ایدجوبیه

معدیه ریشه مچا ایدر ده كجوبیه
هیب دهه سر ایه كجوبیه

دوشور چانه هافیه سوزی عشق
ایدی شیدا چا ایلره عشق
ست اولوب آتیه نا حشر دك
پار الله لوسته ایدر هیمای عشق
شون الف نامه زال ایدر
ولری بفرک اهل نه دك نای عشق
کسه بلور حانی خاشقل
کرجه نیم محکمه دکلر اخفای عشق
کل جمالک ایلر دیرر خاشقل
هوره شیدن ایدر معنای عشق

کوزک نای فراتسونه عفا
یوزلور لور لور لور لور لور

Fotoğraf 37: 19b sayfası

نيسونه

الکوی نيسونه کوکل سنتر قرار ايتير
 اگر دور سونه اگر کيسونه کوکل سنتر قرار ايتير
 جملانه باقاع ريسنه نه محله اوله راحنه
 اولور سونه راحنه جملانه کوکل سنتر قرار ايتير
 بدير اولياغي بوسنه بدير اولور خطا فخر
 ذرافکله بناد جانه کوکل سنتر قرار ايتير
 مراد سنبيره اي مولا راسه خيري بونه املر
 اولور سه مکنی طوطا کوکل سنتر قرار ايتير

جونه نيسونه ياري نيسونه اوله خيره افکار

سونه سونه اونا جاري کوکل سنتر قرار ايتير

قرار ديم بغير هم املرک
 سني اجلاله کلد بدير هم
 سني ساه عالم شايوب
 سني ساه عالم شايوب اوله
 سني ساه عالم شايوب اوله
 سني ساه عالم شايوب اوله

نه افعانه اير جانه دلو

سياه به شفا قدر

به محبه خانه ديم دهر هم
 صدر بدير صدر بدير
 سحر کدر حسرتک جانه دقل
 در کيم اولم نيسونه
 بجان عشاقه کبر بيله
 قدر دهر بوسونه نيسونه

جابه اجه بيلد سونه

قه با الجيه نقر نقر

به خانه اولور به در بيله قهرانه دوا اولور
 بفر باد حسبه در دهن عشاقه نوا اولور
 حسبه ايله حسبه در هم سولک فرقه العيف
 سولک آل داولور استنبه جيه اولور

Fotoğraf 38: 20a sayfası

میلادی در دشت اولی سر سبز و چمنی
سویله نه دلا دره لایم دیکه بیکر رسنه خن

رشته ارباب خن زاهسن بلعدش
شاه ملک مغربی خادم نینه خن

بره لایسه خن اهل خن هوزی
کیم درونش آنک لیم یامار سوزی

اوقوق ایدیک استیله جانانه

نیک جانیه ایله خن ایسوله جانانه

کلا مجلس خنانه نافع اوله خبر ایدیک
چرخه مجنه ایچ منه اوله یانانک

بر مجلس خن کفر اباب الم یلم
سیندی ییچ خنلر بدایه ملک نال

برخه کرام الیه هوسکه ایدر آیه

ناتی ایدر بره تربیه ناتی اوله ورزیک

ناتیک کربدیک خن نازور محشده
دم آل جاپه صنه هوفانه برابر در

انک بر فطیله خن خنیه عالیه اولور در
قرل رنگه شولیم ارصه کربد محشور در

دوشنبه خاله خن شنبه لایه سرخ مشور

اولیه شاه خن کربد خن اقلده
آجلیه سر شنبه چرخه کل کیننه

یروک او بدیک برده اورور کربد خن
آقشون فاتی مطهره ای کردونه

بر جاران قدیمک دم دم دکل یاقوتی

محشور سیاه بوسه اولی خن زرخا
فلک تجیه ایدر ما غله هریل ماه لایه

دکل انش ملک با لایله خنلر با لای
سحاب ارباب دو دشمنیه اوله خن

ناتیک سیر خنلر خنلر خنلر

در اهان ای نور الهی عالمی است خلقی و ملک محضی بکبر و جبر است
 در طعم این درو جانم بر شود در حقیقت ز آب استخوانی شیرینا سر مایه در لطف

شغافه نامی چاک و آنکه ساقی کوثر

غریب بیکه زلم و تو ای بیک لطف احسان نوری بلم یوسفی می بخورده خانه پشانی
 مشرب کوثره خانه خمره قوه آفت اولنده بر جبهه روزه جزاده ای زلفی

دانه بنامه در کبریا که در جگر

آلکم به دونه کوبه در دانه فر آکل باقم عشق اودینه اوره بنه آکل
 بزرگم باریک شبنم اندر بزم کوزلم هر دم بنه باری کوره آکل
 کوره مسدود که دوش بزمی و کوی کیه کوننده قرار ایتر جا خفا آکل
 کوسن بر کوی افریده بنامه ابد و کمال بزمی کورده اوله دوش بزمی و کوی آکل

بیماره عشق و بزمی جوید باریک بزمی

هر کس باریک عشق آکل

دوشه لی بو عشق خانم ابله بنی و دوشه در حلقه و بلیه
 آفتی چشمه فانی با سدر اوله باقم دینوم سلیه
 سوسه باریک شور عاشقانه کور باشی هر کس عشق ابله کورنده بلیه
 اسم سحر آفتی اوغری و بلی کل ابله حور بلی عشق سلیه

فانک نام نشانه زنده

فریده ابله کوی عشق سلیه

Fotoğraf 41: 21b sayfası

جميع دروڭ درمغان محمد جيات مه آلا جان محمد
 زمينه آسمان اولمى بدله سىك ايجوله اولمى كوله محمد
 كنول رامننه قبل شفاعت شول ايجولم دم خوله محمد

سىك سىر نظام اولمى قورلما

هيج آراد اجه سله محمد

مرشده وارمغه طالع اولور سىك ايندا يسانده رهبر ايسر لر
 و بر دىك اقرى طوخى كلور سىك عرينه ايله يمانده رهبر ايسر لر
 محمد عىلىك بوزجه كورمكه اربىك دوتنه طوخمغه
 اوله ايجى امانه برلميه مورمغه اوله ايجى اربىك امانده رهبر ايسر لر
 مرشده سىك سىك سىك سىك كامل اولمى رهبر ايسر لر
 جان قوش خاقنه قوشه اوچار سىك اولمى جانده رهبر ايسر لر
 رهبرك وار ايه اولور سىك انسان رهبرك بوقه ايه اولور سىك حياق
 عرفت كونه آجىلر ميرانه قورلما يمانده رهبر ايسر لر
 شاه مردانه برون قوشه قوشه بولنه كيد بولنه رهبر وده بولنه
 كىك اسر سىك عىك بولنه دجه ايمانده رهبر ايسر لر
 مرقه باغنه كرمك ديار سىك حقيقت كورلما ديمك ديار سىك
 جمالى حفته ايرمه ديار سىك لوجيله يمانده رهبر ايسر لر
 نسيم ايل سويلر بو حكاياى نفسى بىكول كوجره عباياى

Fotoğraf 42: 22a sayfası

بدری لغز هرونی پری آتیم

ادقراده قرینه به همد استر

ساده خدای اهل دی با شوق جانده سولر بلند منظره الطیرك موزده بی میان سولر
 ریمه بلور یلمه بوکته بالرمغانه سولر آبا سید صفه کیم سینه برکفای سولر
 دیا ترکیه اولتر خنده یا خود کیم زیاده سولر بر ایز باک عادی بی بلور خافل دیا
 نه فریم ایلر دخی جیلر ایدم محل یوق وکل حکم قریبه بولنده خفله آلا
 سق کیم سلا جدر دخی مرادی قصه ایدم مولر خا صرله کیسه بر طوله یوزکده ترجمانه
 ابره مرکز کور لطف بیایم طبعه بویکه نه ممکنه بولنده تنوینده سولی منظره نمکده
 نه کله دغری خرمه ایدر سه خوفی بیکه منور کیم یلمه دغری خرمه آلا دیمه
 دکلر حقه خا فدا اوزبه بلور سولر ایز یوب دیمه جیه اولور سه حقیقه
 ایدر دخی دلرها کمالر سه بوقه اگر چه فیضه دغری حقیقه دیا ایه سینه
 حال لول بر عیسه کور یانه حقیقه قری دکلر دغری ایدر هوشه در دخی کور ایدر
 جیفر **دشمن** سرکده بوزده چشم خفاشی غرضه بلورک ایهه نفسه دغری خرمه
 جک ابا غلک آلوب بر جم خوق ویرجانیله خا هم بریم خرمه ایدر خفاشی

ایر سه منقوده آتیم سلا سلا سلا

قق غم اولر کتاره دیوانه کدر کیم فالیر دغری الحیق ایدر مقام افریج
 قق باب اولور دیا ایدر بیکه جانا دیمه من اقی بابا لغز کیم قیه دیم
 وصلت یار ایز ایدر سه عقیق سلاک اولر انه قق عجب ایدر قیه من خرم

Fotoğraf 43: 22b sayfası

اعتبار آنچه سکونده خوانده طعنه
لعم اناسی قد هم ما کانه الذکا لشیخ
بحر حفظ اولی که قلمه سی بحر موی
فیه املجی از حاجت قد حفظ المریج
نقد حامی اولی که نور زده نقیبه انجمنه
جاء برهان جلی ما علی الارضی حرم

ایضا سی سندی سی ای کوی باره قد

فیه حاشیه آریا نومه من کل فحی

رسم اولی که لوح داده علم خوانم علم
اولی که نایب و رونه در ده در مانم علم
نقد هوس و بر دین اخذ ایلی بیانم علم
علمه ای که جا خروید و بر دم ایمانم علم

باشی آجوبه ایضا لک اولی که نور کل حاتم علم

قلم ناره نقطه رسمه خان در کده طوریه
کوز جام لیک کیفتنه حور میانه
بر آریا با لک بزم کده آل ابر کور میانه
بر آریا ذوالقهار نزل القاریه کور میانه

حشم غزل کور لیسند الف مریدانم علم

اولی که دانا جا از ارمه عسکه جوده به حصار
حقیقه الدنه نقد هوس اولی که باشنه نار مار
خود استکماله قدر سرعیدای دسته بار
تکبه سیمه کل نیلکله بار ذوالقهار

بار لک اولی که سندی ایضا حرم علم

شم ابره می جری خمار لوح دانه رسمی
کلاک ذریه لایب اسرار باغچه کسم
کوره دمه منقلع ابدی با بملله ایسی دشمنی
باغی و بر دیو بیج باره ایضا حرم

باغی باره و سینه دو کلمه فایم علم

کوردیم اولی نایب آری میله ارصده حیدر
دست حاشیه ذوالقهار نایب حاوره کسم

عزیزه خورشید سیران دم اندر کیم
بدر کیم خورشید ده باب علقه حیدر کیم

عشق کیم نقد انیدیه ایله کیم

نیمه باب حیدر زنده ال خاطر
شهر علم سربله کورنه آتیه یول بولر

ایچیه باک ایچیه جم رمله طوله صر
جمله حد بایله بری اوکیم قنار صر

دولتله ماره عورام اولور قیسه سلطنت کیم

رشتی نقد جانله خرج ایچیه آتیه نیک بیلر
کار بایله حشقله عزم ایچیه نیک دیر

نعم زارینه باغ و صندره دیکور نیک دیر
زانتک عزم کیم قلیعه حیدر ایچک دیر

قده سیه ایله مرد مرده شیرین کیم

احمرله افه اولور ای فرقه ایله کیم
کیمه ایدک اولور علقه اگریم

دوشوردی حیدر حلقی بار حیدر حیدر
کنف اولور ایچیه نیکه بیلر حیدر

ایچیه کیم ایچیه نیکه شفق
یا شفق حیدر جم نه ایچیه کیم

آدره ایچیه نیکه نیکه دوست
ای **رشتی** جم عزم کیم بیلر

با حیدر حیدر حیدر حیدر
باک ایچیه کیم حیدر حیدر

اسکله حیدر حیدر حیدر
کور حیدر کیم حیدر حیدر

بدر حیدر حیدر حیدر حیدر
یک نسا حیدر حیدر حیدر

دولتله کیم حیدر حیدر حیدر
بدر حیدر حیدر حیدر حیدر

سید کیم با حیدر حیدر حیدر حیدر

حیدر حیدر حیدر حیدر حیدر

Fotoğraf 45: 23b sayfası

به کفک بگویم خطبه ایامه ایله کوردم بو جیل کین کافریه جانانه ایله کوردم
 حکمت ندر اول دار اعنه حقیقه فرعون و اردیه موسی عزاله ایله کوردم
 بودنه ایسمه عهد و طعنه بیده آهر بودنه برجه ربه ایامه ایله کوردم
 هر که ساقیه در طهر و کثره شاهر هر شه ایمره جانانه ایله جانانه کوردم
 در بر خه اولده امطانه ایله مکسه تحفه ایسمه اول ایسمه امطانه کوردم
 عهد کورینه حارثه و طهر رده بر صوفی عفا بعه ایله بر جانانه ایله کوردم

بودنه دلا سکه ساهیه ایله

صانع همه صنف حرافه ایله کوردم

بنجر یازار قمار سوره بومه سوره ایسمه حارثه کین قناخته کینه لریقن ایسمه
 کورده زور او کیم سوره بگوهر کینه ایسمه عشفه مفعوره اول مجوب به ایسمه

همه غایت بند و طعنه باله ایسمه

اله لوبه بایچه دنیایه قبل ایسمه در مار خنده ایله اولونه در و نه آستا
 قلین هبه سوزده پال آیدیه مرد خله کاف لورده قلین عفا سیده کاف لورده

مدح حارثه ساهیه طعن آستا ایسمه

قلمه آلفه در احبار ممراینه ای کورکل تقاضا تندی کجیه محو و جوداینه ای کورکل
 بوز لورده اول قلمه جان سهراینه ای کورکل نور پال حق حقیقه سهراینه ای کورکل

بونه یازره کورینه یازره دلا ایسمه

حقیقه لورده ایله در کینه جان لوردر هبه دنیایه عز مرآت قلمک بیکمه

قلب عالم حضرت محمد راقه کوریدر قیده باقر راقا سر سیه پاک ایدر

هارفک بر مراد حضرت مولانا محمد

عالم و حضرت بیکر و کورک و کورنه جله نبدل اولدک اوزون صفار محنه

ایرک ایدر سیاهن نزل قرینه قاپ قوسیه کجوب ارسه سوله دهنه

سراد دنا هده هده اعلیٰ محمد

انجبه هده برار طرک بود بیکر اولدک اوزون کلام

مدرجه هده به به ایدم قه ییبه کورنه اوزون کلام

اول بار ایلک بارینه هده سوره خلعت آره سینه سکلیم

به به ییبه ییبه ایدم فو قه کورنه اوزون کلام

به به ییبه ییبه ایدم انجبه هده سوره سوره

دین الفراء ایدر سینه ییبه اوزون کلام

مدرجه ایدر کورنه ییبه ایدم سوره ایدر کلام

ییل ایدر کورنه کورنه ایدم ابراهیم ایدر اوزون کلام

در و سینه ییبه ییبه ایدم هده ییبه ییبه ایدر کلام

سوره ییبه ییبه ایدر

شیخ ایدر طیفه اوزون کلام

کلام ایدر طیفه کلام هده هده هده

یوزنل اوزون کلام هده هده هده

Fotoğraf 47: 24b sayfası

نظر قدم شود بیا به هر ملام هر هو

ضمیم بر طوطی بکر ایضا

بر سیمه انکه در ندم ایضا

بر سیمه در ندم ایضا

نیم نوز بیکه و ایتم ایضا

هر یک بر طوطی بکر ایضا

جا خلد در سیمه ^{نوز} ایضا

آخرد ایضا کنده ایضا ایضا

ایضا و فایضا بکر

ایضا

خفتن اوری چیک حکم الله با فکری با فکری

بیل ایضا آه فغانه الله حریف بکر ایضا

خافتن ایضا در سیمه ایضا

ایضا ایضا ایضا ایضا ایضا

سلا بکر ایضا ایضا ایضا ایضا ایضا

کوری کوری اوری ایضا ایضا ایضا

بوری ایضا ایضا ایضا ایضا ایضا

اگر ایضا ایضا ایضا ایضا ایضا

Fotoğraf 48: 25a sayfası

فیل انجمن ابد سن امری خردی بوی دار صاحب ارکانه در کعبه
 علم اولدینه جاسنه سنیا دشت مناهی سکه اهل امانه در کعبه
 علم سن سینه جیافک بازشاهی بی افیو کیم در برهان در کعبه

در پناه آله الهی است

بیتیک فطنه فرمانه در کعبه

مصدق علم لره احفایه کبروی جعفری اعظم لاله الربه کبروی جعفری
 علم الاسما کهن سنوی آرمده در اسم احمد کنز لوقایه کبروی جعفری
 بطه آرمده لطف دل بولری حاجه جازانه تقوا و هم هم بکبروی جعفری
 حامد اقمه سنارنه عبت آل زاهد لوحه نقیر آل معاینه کبروی جعفری

هستم شرفه اهل قبل عایله در ابد است

هکتم سنو سنایه کبروی جعفری

دو قدم قدس قیامت مصطفی در سود بیکم هدیه کار علی المرتضی در سود بیکم
 بنو سیم اولد ایچ سنه در خرابانیم باره یاره فلسفهم مجتهد در سود بیکم
 نطفه نور نوره حسی کریدار جشم پر خورشید سنوید کریدار در سود بیکم
 روضه رفعت شریعه ایللا اولدین پات سید امینک متنا فیم ربه العباد در سود بیکم
 دستخیزیم سیم بنو بیک آله اولدینه اول اعلی باقر لطف عطا در سود بیکم
 نام حیدر ارابه فکر زکرم جعفری جعفریم جعفر عاده سفار در سود بیکم
 شاه نقی دیا نقی در سوره ناجیه بنم تنه جانم علی موسی عطا در سود بیکم

هائیکه در هری جزوه موسی کاظم علیه السلام
پیشانی عجبی صاحب لوا در سوره بیکم

جاریه معصوم با کلمه عا کریم نا ابر

بوسه بوسه صبر و شکیلی خنده سوره بیکم

ناره جان با فقه روز اولیده صافیه
بره در که قانع هائیکه و بالیده صافیه
ابرهیم قطره قطره صوفیه بر رباله
خود چشم غریبه ابرهیم قطره قطره صافیه
سرسر با فقه و جودیم بر نوی انوار عشقه
تبع طاقه قانع جودیم و بالیده صافیه
ابرهیم در طریقه عشقه و طبعه بخون
کوه عشقه بخونیم و بالیده صافیه
زره نا جودیم انوار که کسی آنکه کوزه
عده غریبه زاده و بالیده صافیه

بوسه بوسه نا جودیم و بالیده صافیه

قطره قطره و چشم بر فقه هائیکه صافیه

سوره بیکم قطره قطره و چشم بر فقه هائیکه صافیه
آنگاه در سوره صافیه در سوره هائیکه صافیه
سوره استقامه ملک اولیده و کوزه نا ابر
نبو استقامه و چشم بر فقه هائیکه صافیه
جان به بیگانه هائیکه و کوزه نا ابر
جوش کوزه قطره و چشم هائیکه صافیه
صافیه و چشم اولیده و کوزه نا ابر
آر به ندیم اولیده و کوزه نا ابر
طو طو طو بر فقه و چشم هائیکه صافیه

در لای الوانیه و چشم بر فقه هائیکه صافیه

سینه خونی اولیده و کوزه نا ابر

قطره قطره و چشم اولیده و کوزه نا ابر
صافیه و چشم اولیده و کوزه نا ابر

جود تفت فيه صد روى ندسه طوت قولده باره سوز المسته نوسه ليدوه هسان كل
 كفته بيوده صفيه سحر لري مجنونه كين اول پيانه آرمه سن و صلفه جانام كل
 حورن چر هم ادرينه عاتى كين آسنا فبهده سايه ركر اول سوز كل
 آرمه خيل سحره ادره نصيبه الميس سوزيه جانده دونه هيله انطاري فوا جانده كل
 مار غرورده خنده سوزنه خي كنج اده فقهه سوزيه ابراهيم كين اول سوزيه ميل كستانه كل
 كرسن ادره كين فلك ابره هجرانه ايله باره نه مرهم حله بو كنج نهرانه كل
 حاصل بودر سكا بنيم هاله طوت زاده سنى سنى بولك دبرسك اكل الانسانه كل

بر غنه عالمك مبداء بر نخته در جوده فقها

مر انى بولك دبرسك هيند زانه كل

جهانه آره جهانه اينجه در آرداي بنور او ما هيلو كو و ديا اينجه دره دراي بنور
 خرابان اهله دونه خنده آكه ادره كه بوندر ابد دونه خنسن خودى بنور
 سقوه كود فاده اينجه رانغ ايسر فاسفر كوشنده زره كوروزر فلكده اي بنور
 خيره قدرينه رسته آهني طافويه بوندر آمار لرير موقوفه نرنده باي بنور

خواجه خورشاه جلكر هم خراباي

آنكلم خور ايدر اهلن دينا بنور

فزه العيه عيبه كبريا سيمه با حيمه نوره جشم شاه مراده مرثا سيمه با حيمه
 هم جيك باره زهرا فاطمه حيد النساء اهل ميه نجبا الهيا سيمه با حيمه
 والقي والبل رنك دارك حفته جوده جوشم رات بارشاه اوليا سيمه با حيمه

الهور

Fotoğraf 51: 26b sayfası

اهل محشر دستا حیدر و دنا بجز که کوزه سنی طوز لقمه سبید کریدر سبید جمیع
 هد فخرانه لغت اولسون اول بزرگه خانه بیدر سنی جود نور فیاسید با حیدر

قبل شفا حنا خایه جلد محشر

ارفع محشره مقبول حاسیه با حیدر

عالم طاهرده کورده خندانده دغا اوقور فارخ آله سول خندانده دغا اوقور
 صد خندانده دم اورور نفسیه آله اوقور سز سرده ایجه و سیرانده دغا اوقور
 بس بانوبه قصبه اوکته جلد اوقوبه هر عده جانیه به خندانده دغا اوقور
 خانه بولیده دکنه ایجه برکونکده کجانه هر بون ابدال اولونه خندانده دغا اوقور
 اسم ابراهیم اما ادهم ابراهیم دکن ناجی خنده نیک ابرک سله نده دغا اوقور

جود علی سنی بر قیده نرسیده ابد خنده کوبدم

شیخ خلوص داری برافانده دغا اوقور

دوشمورده حیدر در دینه در خانه ابراهیم خندانده
 ابراهیم بولورون عرایحه کفر ایمانه ایجه کفر ایمانه ایجه ابد ابراهیم خندانده
 عارفک هر یکله اهل بیرون کرک عالم طاهرده خندانده ابراهیم خندانده
 بحر خلق فخر سنی کور ایمانه دغا به جا غلبه سید کون ایمانه ابراهیم خندانده
 جود بوعقیده بر خانیج دوشمورده حیدر در خانه ابراهیم خندانده

سول کنی در کاه استیج بوزد حیدر دغا اوقور

شیخ خلوص نیجه اول امانه ابراهیم خندانده

اهل دره در خانه استیج بخوی در در خانه سکا
 اهل رهنه خانه استیج قربان اوله خانه سکا
 بنما ایدر سگ داره لغجه کیمه کیمه داره لغجه
 محرابه سگ اخیار لغجه بار اولسیر مرهانه سکا
 سرابه بو بولره دهانه قیلم اولمیه بول ایا نه
 عذقه آله داره پالت انجری کوره احسانه سکا
 نوحیه طایفه اورنجی کسم به آجور انجری
 شنج انجری طایفه کورنجی شنجک بزردهانه سکا
 ایدر کئی بول آله مقصود کیم بولور
 بلمه حارن قیر سیمه بوز کوسنره عینانه سکا
 رنیا ایدر عینا ی قور اوله ایلله اولمیه عینا
 دار اوله قور سولای قور مطلب بزر سیمه سکا
 جانیه طایفه قیل باریش ویر خانه بول اولمیه
 بول اوله کیمه داره سیم کیم دار اوله جانانه سکا
 جود کورک هبه هبه اولمیه زهرک قور بول بول اولمیه
 طایفه عینا باغ اولمیه جود خانه بول سکا
 کوجیه قور حظه بول در کاهن هم عینا آله
 عذقه اولمیه قور انجری بول آله سکا

Fotoğraf 53: 27b sayfası

فر لطف بن باغدار بسک شام سحر آغدار بسک

مور کین جاغدار بسک تیز بولور حمانه سکا

بیل اویوبه اونه کور کل کین آجید قور کور

عنه اوردیه جانده کور کور اویور بئر سکا

بیرک نیاید ایلده خا ویرده بئر کین چاک

قلک سربله ایلده یاک

شاید کله سکه نه سکا

سره نه جانده ایلده دم غنجه کلدیم ایل کز جانانده بولورم بک قلدیم ایل

کل کور نه ویرنه ایلده غنجه ایلده ایلده سوار ایلده ایلده طرله قلدی ییبا

جه بئر غنجه ایلده ایلده ایلده ایلده کور کیم ایلده غنجه ایلده طرله قلدی ایلده

طغنی سورده جیغاریک خد ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده

اکی سقاغنه کاهرم ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده

اکی سقاغنه کاهرم ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده

اکی سقاغنه کاهرم ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده

اکی سقاغنه کاهرم ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده

اکی سقاغنه کاهرم ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده

اکی سقاغنه کاهرم ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده

اکی سقاغنه کاهرم ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده

اکی سقاغنه کاهرم ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده

اکی سقاغنه کاهرم ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده ایلده

Fotoğraf 54: 28a sayfası

سبحان قلوبی کثیرا استغفروا بحیرہ غفرلی

فہرستہ حقیقۃ الثبات الطبیعیہ ہیا ہیا ہیا

قَبْرِهِ كَلِمَتِي فَمَا جَعَلَ لِي بَارِئُ اللَّهِ
 قَوْلِكَ يَجْمَعُهُ دَرَجَتُهُ بَارِئُ اللَّهِ
 خَدَّابُ دَوْنَهُ خَيْرٌ سَكَامَةً أَوْ لَوْ
 قَدْ خَلَعْتُ عَنْهُ دَوْنَهُ فَمَا خَلَعْتُ
 أَوْ قَدْ خَلَعْتُ عَنْهُ دَوْنَهُ فَمَا خَلَعْتُ
 بَرِّئْتُ سَكَامَةً أَوْ لَوْ
 بَرِّئْتُ سَكَامَةً أَوْ لَوْ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رَبِّهِ هَامِدٌ فِي حَسْبِهِ وَوَلِيُّهُ بِأَمْرِ اللَّهِ

آه فوک ایلمرجه اول ایلمر	حقنه قوللرجه عطفه قول ایلمر
کجه بان کجه بوجون ایلمر	آلومه قمرنه اولور با اولور ایلمر
کجهک التوشه فاه اولور ایلمر	کجهک باؤزک ایلمر التوشه
کجهک آه قضاوت بول ایلمر	کجه کوله درور داغ جملا
کجهک ایلمه التوشه قضاوت ایلمر	کجهک سود بکجه آ لور التوشه
کجهک استرا لا یار ایل ایلمر	کجهک ضایعده قمرور اولور
کجهک آینه اقلرین بول ایلمر	کجهک بولر ایلمه حیرلر عیال
کجهک آججه طالع بول ایلمر	کجهک طالع بالیه ایلمر آجه
کجهک بولونه وسه باؤزک کل ایلمر	کجهک بول کل بولر بولر
کجهک باؤزک آجه لاه کل ایلمر	کجهک آجه کجهک کجهک باؤزک

Analysis: *Intercept*.gi

Fotoğraf 55: 28b sayfası

ما فیه خود به ترک است تقلید مومنه معبد اتم هویم هر

ما فیه ال حد کرد

و هیما اجماع اتم هویم هر

نیم لطف پاریزه آید در دهنم و خطی روضه در فم بر جبهه راحم

طیغیه اولی عایق طغیان باری

حاجت با مرز حجب طغیانم

خداوند اینه عاشق با نونه با سوره الله اعجب حدتک شریک فانونه با سوره

سول منی سوزده قبل سفاقت آناه مومنه اولی نغره جانیه با سوره الله

سول منی سوزده کنی و بر بولنه با سوره ایکی جمله کنونی شنبه با سوره الله

در و لبه بولنه هاء علم شفق با

عالمک سوره شنبه با سوره الله

ارنگ منید بر جم اجم م اولی لطفه خست اتم

که به دردم او کوثر در دوشم بخلا در و به اجمه اولی اتم

او مومنه و خطک سوزده اولی عریانه اید تقی تزییه بو دور است

بدر لومنه در دینه هر در بر و صانه بود در به جکمه خست اتم

اولی و در دین در دین ایجه مره فدا سوزده بولنه نیمه بیجه

نه کلور ایبر جریله عصبان اوزور منه فولد شفق اتم

و جودیه محرابه احبا اولور منه رعبه دانه جانانه بولور منه

Fotoğraf 57: 29b sayfası

جهان با کماله کور در صوره
سنی اقرار ابدی البتہ اتم
جهان لعل کل حکمہ او ابدیہ
جهانک وصف لولہ فانی فانیہ

کوردی لولہ کماله سوری بود لولہ

موقفہ بود کولہ وصفہ اتم

باید بود بد فرقله ابدی ہذا بیت
لفظیہ اولہ سلبیہ و سلبیہ
رہزہ لولہ اولہم اسیر محبتی
ہمیلہ ابدی بنی محبت کس عبت
مجموعہ نظامی بود و سلبیہ سلبیہ
اندوہ فرقلہ و اتم آتشی حسرت
برکہ بودہ ہا، سلبیہ چارہ سلبیہ
ای ہارہ سارہا سلبیہ ابدی ہا بیت
باب نیارہ ورمی بوزم سورہ کمالہ
لفظیہ کمالہ و لولہ کمالہ ہا بیت

اشک ابدیہ سارہ فرقلہ اولہ لولہ

لفظیہ کمالہ ابدیہ فرقلہ اولہ لولہ

ای کمالہ کل ہذا و لولہ ہذا بیت
سید بنی سیدم قدیم ہذا و لولہ ہذا بیت
کمالہ کل ہذا و لولہ ہذا بیت
کمالہ کل ہذا و لولہ ہذا بیت
کمالہ کل ہذا و لولہ ہذا بیت
کمالہ کل ہذا و لولہ ہذا بیت
کمالہ کل ہذا و لولہ ہذا بیت
کمالہ کل ہذا و لولہ ہذا بیت
کمالہ کل ہذا و لولہ ہذا بیت
کمالہ کل ہذا و لولہ ہذا بیت
کمالہ کل ہذا و لولہ ہذا بیت
کمالہ کل ہذا و لولہ ہذا بیت

Fotoğraf 58: 30a sayfası

خفتن فعل از لوله بنه روزه از لوله حدیث محمد بنده ابرینوبه نون الم
 قدر بنده بخوبی آسمه دیار آب و گل مسکینه ایدلجده اورم کدی ایچره هاندوده
 کدر اولکم طبعم در سبک اگر قول جلیس سرحد نور محمد اسر الله و لح

و علی و علی و علی و علی

کا شق سره سمعه باب طبعم احمد و اصل زنا ازل فل هو الله احمد
 وصفه زنده نزول ایلک الله العزیز لم یلد در صفی کم اگر له کفوا احمد
 بیخ علم لرد و طهر اسرار اید سرحد نور محمد اسر الله و لح

و علی و علی و علی و علی

شاه حسنه ایدر هجده کنز کرم کانه خطا قدس فخر بنده آنک و جوده کلک حقا
 برین شاه شهبازد بری شاه علما برین فری قمر برین شمس علما
 سوزمک عاشق بر در ای اکل حقا سرحد نور محمد اسر الله و لح

و علی و علی و علی و علی

خفته هاب و با فرشتی جلیو قفر جعفر عاشق ایدر شمس شمس علما
 مرسک کالیم ایدر شاه علی و رضا شه نفی ایدر نفی خلد بر اسر حقا
 حدیث نور ازل و اقد سر قه سرحد نور محمد اسر الله و لح

و علی و علی و علی و علی

و حقه سبغ خدا فانی اصحاب صمیم شکر بیکه انکه ربه خدایم
 صید در زمانه و اقد اسرار قیوم و حدیث بریم ضایحه و نازک مبین

Fotoğraf 59: 30b sayfası

همه سحر سر اول صفحه ربنا اکرم سر همه نور محمد اسد الله دلجو

وعلو دعای وعلی

اول همه عقیده زهرا حمزه استغیا هم حسیه اولی هوز لفته شید کرید

بجه قیده قیده مهرده سن یوفا امرایک لاف اولدک هیچ شیم بوز سکا

مهره زاده لفته اولدک نایکله هم سکا

یلمه غن ایکن عالم قوی جید مصلحت یلمه غن فاطمه اولدی علو مرتفع

الف

تسکه ادویه بدایله ای بر بوز سکا اول لبعیه شیطانه دوندونه خفته اولدنه ^{جدا}

الف

قور قیده حفته عفا شینه بد بایک بط ای نه بد کار کور مدغی امر قرانه حله

الف

سبح قلوتی امر حله اولد بایر رضا اولی بی سول عفا شینه انار اولدی بقا

الف

مکر نه یلمه دعا به ایدر هاه ز نایف

بورمانه کلز قور اربنا به کلز کلکده کیم فاک بورمانه

الزغه بور بیا نه لسته بر کونه بند بر شنه اهل آتیه

آلور کیده دم قور فاشنه جود باخویر جا خورده سکا

ای دکر سار جنتی نیله لم جنتی سیر ایله لم

ایچه کرسکه بیالم بیالم نفسی

سزجینه به جیم هه بنه ایچه کرسکه بیالم

هید یا سن جیمه باد

هاتنه باقر اول مار سخی

مبارک هه کرسه هه دیم هه

هاتنه کرسه هه دیم هه

الهم درویشک سزجینه

دینا به هاتنه سزجینه هه دیم هه

هاتنه کرسه هه دیم هه

هاتنه کرسه هه دیم هه

هاتنه کرسه هه دیم هه

هاتنه کرسه هه دیم هه

هاتنه کرسه هه دیم هه

کلمه دوسه سزجینه

هه دیم هه

کونه فو قودم به فو قوسه کرسه

هه دیم هه فو قوسه کرسه

شیخونک باغنه غنچه اول جی کیم
 خونه کلا طایفه سحر و قنده سافیل کیم
 ای مکر کل باغنه بایره کافر کیم
 ای یلدی کیم مکر ایا نه کلا سن
 ای **هیربا** بک طاشله مکر کیم
 بکی فور نولیده سنه یی یلدی کیم

نه سولیدنکی ییلدک ایشته کیم

ایشته یکیمه بلجیکیمه سولیدکل سن

هه دنا جین معناس کولکده
 حقیقه حرسنک اهدک کولکده
 موبده هانه آئینه غلج
 ییل آنا طوره سینای کولکده
 حقیقه درینه خورم اوضه
 بولور ایش که در بکسی کولکده
 اول فال ایله فنج اولمدهای کولکده
 ایل سری معناس کولکده
 خیال فان سیرینه دهر ییل
 او فافک مرغ غنچه کولکده
 سوبام نه که سبب اوله جه
 او بزمک جم صوبای کولکده

کورر آئینه حق جمالی

که مرآت مملکت کولکده

جه بوزده کور بیا نه جانان کولکده
 جه دله سولیدناه سولیدر د فاکلده
 اوده سکرجه عالم اجه نفسه اوضه بونقوش
 جه سی اسما اوضه کاکلده سنک
 هیر حوریت ایش که بوا سکل د خیال
 هیرسی خل شمع زان لور کولکده سنک
 کی موبده کی کافر اولسنک باغنه
 هیر لور زان جان کولکده کولکده سنک

بدره جانك الويه عظمه سيبه

كوكبك اجمه فكره سالكه سه

اوچسور كركهك اره سالك بير برورين بربريدلره دوتجده حياه سرلرك ايلرين

اوخورور برنقده رنه يوز ديش كن چهلين معوق اولورين ديش حال حيه رينه

زاهد دهل اجمه مورخ حياه اولور مره بر حقيقه كنجور ملكه انه كنه لرينه

بزدلقه يوزنه سسه شوره اولور حياه يوز كنجور دوش محليه داره حاله نه بر

زده نفسى ويره معني نه هيله نه

كند يلكهك جماله خورشالي بيدر

زانت حفاك دله يوز سر سجنه بزه ده دره حفاك مور مور دونه دره نه بزه ده

اهل دره داولدرك در ديه بر قيدر ده دوا سر لغانه صاحيوز دره دره نه بزه ده

حفيه حيه اولمش بزه نه دره حياه ايله حياه باسوق قيدر خوريله دهل حياه نه بزه ده

سر قه ايله نيس ايلدي بزه قورور به معارف كنجور اسرار خورانه بزه ده

جده اهل دلك سر سجنه سجنه بزه ده

ساق حقه خور يوز آب حيله بزه ده

حياه حياه نه ويره حياه نه ايله حياه قور سجنه حياه نه ايله حياه

حيه حيه اولور حياه نه حياه نه ايله حياه در كنه يوز يوز سجنه نه ايله حياه

حيله آسا قور حيه نه ايله حياه نه ايله حياه باخ دله اول كنه حياه نه ايله حياه

كوكور حياه نه اولور در حقه اولور در اول در حقه حياه نه ايله حياه

محبته عبادته كنهه اوزيره قورمارنه
آي قمانه محبت انسانه ايدراقتنه
الله بيزه لطفه ايدش شكر الحمد لله

الله لاله الله

الله لاله الله

نعمته خيره ايدش شكر الحمد لله

ايضا

بيدلم نعمتي اوعالم رحمتي
اكاليم حضرتي شكر الحمد لله

ايضا

بروكتيه دار ابدية عرض ديار ابدية
رسوله يار ابدية شكر الحمد لله

ايضا

حرم ابدلم دار عجز قربانه الواسع جانت
قربانه ايمانك شكر الحمد لله

ايضا

محمد ضم باحد شفيع الوفقه فامد
عفك سوكيل دوشكر شكر الحمد لله

ايضا

Fotoğraf 64: 33a sayfası

اول هيك بارى حقه در خانه
سور بر آندى سر الحمد لله

الف

بقدر بر سورى قبل ابد نبارى
در ماه سويم بوى سر الحمد لله

الف

كل وجهك آتى شوه عيبه الله بانه هنر قلب اول ضياده فتح ابدى مبارك
سره ايجره نور در كبر اوانهم بر جرح اول جرحه شوه سبطه كورين ريد رهوه
نورى قوى خانه ابد نوبه راغا ماه قبل ابد انكوشى خانه ايك شانه
مورى سره خياجه ابر در ماه سر اهل حقيقه آندى اليلر سياه
مورانه صبح حاده كى طاهره قهرى حقه قران ازال ابدى ربه الغفر

شوه حقه ابر خيه نوري خيه نوري

KITAPLIĞI

در برم قلمى كتاب آجيد مل شوه

به فقم بن فقم سرفقه عالم بين معور سورقه مظهرم آرم
بر خنده بنه معور بنم و صله با به خدای مع ختم حقه مرم
مالك رفوانه نيزان جنت نوبه خدایا اولد بنفقه خاها ارم م ارم
ننه كتاب ختم بود انا هار و جره جبه صهان مجنه جبه در ره مرم
كان نوبه عوج اماره نوبه حلفت با ناله لولك در برم سره اكرم

نقطه را نند ترکیب اولی استیای حرفی باطنی معروف قلم ظاهر اهرم میهم
میهم اهرم در فم فم الف اهرم چهار کتابه نقطه سیم قلم باره علم

حاله دم آری دم ها سیم دم و سیم

مطلوبه برید اجباب همه سخته بریم

ای حوالک حرف لیسو الله دست فدیة کفنی الله
کیم اکا سیمو استیای پن اهرم لفته اول سطرانه کیم کرا هیه
اوه ستره مع جم هم زلفان بجم حله اولونه مقابله
که بیلر انر به از لطف ابرضا اول مقصودیه سیه

مطلوبه در بریم و در سیم کیم کیم

دیده و بریم هر زمانه اول سیه

کل دجورک ایجه زده و سیه جانان اول بود و در سیه ستره ایجه کرا ستره اول
هم بن اهرم ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره
هم ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره
بود ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره
هم ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره
فیه اهرم ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره
مطلوبه ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره

عالم الخلافه ايردوب حقايدون خجورده قطع زمار اعيون كل كفر به اجماع بول

هاتما كل علم سر و دقت ابرو قبل سكون

بر و جودك سندی ايجره كل شاة لول

عازم خرم	آخرم طاهر اما معنيه اولك منم
معني و معني المعاني سريه معني منم	سند اسير جفا بعد البياض كير و منم
عبد مقرر صغاني اولفق توليا بير	طير افكاره منكر انظار منم
سريه شوق الغمره و حدة فريده اجماله	كفر اجماع ليس سكرت جمله قدر منم
نار نمروده جلد طله خليل سريه	منجيه عقله ناييه آناه منم

ايهم بر جانا قربان جوده يك حصه بكا

سر يوسف و طفق م همينه هه منم

طفق نيك اذه خنجر اولك دفع العلي	آل اولاديه رالم ابن صهرت ايله شيا
هر مرموره كرك نيك عيسه ادله منم	فقه حبه كز بيلدك بار ايله صبح مست
بر فقيهم اهل دينك اذه اولك دهم	جانه دلدك كيم اوقورم بولور البنت قنا
الصدقات اي نوره رانه كبر باخير الودع	والسلام الله كنه فقا نيك مظهر نوري ونا
روح احمديه محبت استبانة عتقه منم	ادعوبله بياغي ترشيع اوردو خالبا
العتق اذ مظهر كل حقيقه و السلام	قول صو شاتع مارل هك انهم لوقنا
العتق اذ بار احمد ام نزهه و السلام	عقنه كبر خيرك جانه و صبحه مفضلنا
العتق اذ صوب هيرك جمله سنه و السلام	هر ريك اهل كسا به اولدور عوده خدا

Fotoğraf 65: 34b sayfası

برندن غنای کسایه ابدی هم در پیوست
بر نازک فلسفه اولی علم همه خواند جدا
هسته رنگ نایب کوز نوسه اوینجی بوند
نسک عینیه کلور کلام معن مقدا
هر کیم استرسه مقام اولی اکارا رسدوم
اهل بیتک اوز دارغیه ایلر فدا
زجهاله الله در بر نکلیم خوسدار
اوقد باندر یکد یاندر حقبله بر نور ابقا

هائما کلامه محرم زوجه و نومه اولی محرم

خانه رنگ حرفی کیمیه اوله اجر ماجر

منم حمد بحر الله که زمره بعد الله
اول بر منج صفات الله خلق عارف بالله
منم آرم صفو الله منم نوری حکیم الله
منم عیسی ده روح الله محمد جبرئیل رب الله
عمر داره سر الله و کتب اول دله الله
ایره کوز بر منج خلق الله اول کیم قیامت الله
نهی ملک مکن الله جباری تعین فتح الله
مکن معارف قطب خورشید الله ملا سقا اهل علم
کوکلا آیه قلب الله ایزد ایزد فطرت
الله ایزد فطرت خورشید الله ایزد فطرت خورشید

ظرفی سنه خنده ابدی و برونه برونه

سلوک اهل الله اهل الله فایز بیکریت الله

تجلی بیدار
جو کلبی الدائم نسبی رنده سر الله
کوکلی برونه اوها تم هر ایزد سر الله
اوشده دارنده مقدر برونه ایزد ایزد
رید دار شیخ کلامه سنه سنه ایزد ایزد
در دغنه رسته لوتوب هسته نوره
مسما اسم استاسه اویانسته فیکر هرگاه
حقیقت حقیقت بین طوافم مومینک فلی
عمر ساهنک اهی بر اهی بر اهی بر اهی
ظرفی لوتون اویانسته کولورده سنه
ایر و ب رسته کوز رده سنه عینه ایزد

Fotoğraf 67: 35b sayfası

دليل مجيب هو دم فخره و عظمه و عظمه و عظمه
 مع اولاد ام الكتاب اولاد ديارم و عظمه و عظمه
 همه بر دره و عظمه اولاد ديارم و عظمه و عظمه
 كراما كانيه آتیه كنایه هم فخری با عظمه
 مردم عاقل معتم اولاد عفا را عظمه

عظمه سر فخره و عظمه و عظمه و عظمه

عظمه و عظمه و عظمه و عظمه

ابرم باغ برشته عجمه و عظمه و عظمه و عظمه
 دینم عاقل عظمه و عظمه و عظمه و عظمه
 بر عظمه و عظمه و عظمه و عظمه
 برالدی عظمه و عظمه و عظمه و عظمه
 عظمه و عظمه و عظمه و عظمه
 عظمه و عظمه و عظمه و عظمه

عظمه و عظمه و عظمه و عظمه

عظمه و عظمه و عظمه و عظمه

برسد عظمه و عظمه و عظمه و عظمه
 عظمه و عظمه و عظمه و عظمه
 عظمه و عظمه و عظمه و عظمه

هاتر جوت طاهره ایشانه طاهره
 باق حقیقه وار اولمه برکات آل الله
 جوده برشتن بار اولمه قیل مارنده کیم

شیخ خدیو سرحد کریم آقا اولمه

کریم الله محمد اجمعه کوش محمد علی

دیده پاک لوت الله بعد بر اولمه طاهره
 هزاره کیم کیم دوشونه قنار طاهره
 حیفار فلیکوره قنار الله طاهره
 سکا لدریم کیم سکا نه بابا بونه طاهره
 بقا کور در فلیقه لوت الله طاهره

فکر مدینه کاسک قور الله طاهره

خدیو شمس باقونه ایشانه طاهره

اولد کورم سرای بیج الله
 یقانه مصباح طبع نور شکات
 دجورک طهرین جای علق الله
 الله بر علم مده لدره مده رسیه

سرای خرقه جسم کورده ایشانه

خدیو فخره لوت الله طاهره

Fotoğraf 69: 36b sayfası

جام خلق نوزاد ایدوب سکرله اوللا آکهری
حقیقه سهرسون سکررله اوللا آکهری
فل دختله فلی مرثیه مجلد الموب
وجه رازیه کوروب خیرله اوللا آکهری
مار حقیقه رعادیم خیریه بریانه ایدوب
اشک جسی در دوتله آل فانه اوللا آکهری
جیه هب سارنه هر خیره ایدل و سول
زک تجریر اویجه خیرانه اوللا آکهری
نور زکرله نور المیبه رنجانه سجه
وجه عالی جذبه رحمانه اوللا آکهری
آسانه در کونک بوز سوروبه شیم و سول
یرینه قولعه اینه سکرله اوللا آکهری

غم دوشه عار دنیا دوشه ذوقه این

ای سلاطین خاکله بک اوللا آکهری

رواجیه ضعیف در دوتله در مایه سهری
حقیقه یورلمنه نه لغایه سهری
فولر بولدر ایدر سکرله فلی انور فیلد
ویلیتیه آسانله شیشه سهری
مجسمه کوه ایدر ایدر ایدر ایدر
موز کتله کتله کتله کتله
هر ایدر ایدر ایدر ایدر ایدر
معارف کتله کتله کتله کتله

طریقه مرید سلوکیم رهیم

سلوک و الهم هم یحکم جانیه

هرم نکرده سیدیه خیرانه نکرده
فلر ایدر ایدر ایدر ایدر
در باد صیفیه کزیه کشتی و جود
بادهرای فیلد فیلد فیلد
کجه کجه واد آیدر در معیارونه سینه
هم الیه علی سجه هر جانه نکرده
دوشه آیدر ایدر ایدر ایدر ایدر
کجه کجه کجه کجه کجه

چند نوبه اینه درله مولک اینه جانیه

جاش سکرله رحمت رحمانه نکرده

قولوعیته اللهی کل عالمه طالع بود
زک بنی اول عید نه سیمای بود
جیشی قهار سولی کور دله به جی
ملکت نه تهرانیله خاقان بود
برج دله کبر الله دیک دیوباسم بحر
خیره دوجانه آگاه اول ملکها بود
الک ایسه برکات دوق دیمه کمر
اهل توحید آه نه دایسته عین بود
کفت کمرک سخی اول ایوب و عید
باعه حقیق فخریه انسا بود
سیف نقر دایه قلی ایست سزانی
سرمد اورد نه خرد اول ملکان بود

ای مدح هم وجهه المیده اول کس خدی
عینی کور مرطاهرو المیده ناز بود

بد صانور دم عالم بحره بکاجیم با قالدی
بنی زک الیم کور دمه اعیان قالدی
جده ایاده کور دیم خانی واکلدی یوقه
هکیمانه اولی عالم سمدی هج خا قالدی
کیم کور زار واقعه ایوب الیددی دل
بازم نولدی کسلی آه اید زار قالدی
کیدی کرت کلدی وده سا اولی خلوت دوشنه
هکیمانه اولی صمد عالم شهر دایه قالدی

دیده دایسته عارنه و سمدت فووار دی
ای یازی نولدی سنج فیه زار قالدی

Aufler - Lalepazı
1379
İstanbul

Fotoğraf 71: 37b sayfası

KAYNAKÇA

- Akkaya, H. (2015, Şubat 5). *Nûrî, Abdülahad*. Aralık 11, 2021 tarihinde Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/Nûrî-abdulahad> adresinden alındı.
- Akkaya, H. (2015, Şubat 5). *Şemsî/Şemseddin Sivâsî*. Aralık 5, 2021 tarihinde Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/semsi-semseddin-sivasi> adresinden alındı.
- Aksoyak, İ. H. (2013, Aralık 28). *Gafûrî/Şeyh Mahmûd Gafûrî Efendi*. Aralık 3, 2021 tarihinde Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gafuri-seyh-Mahmûd-gafuri-efendi> adresinden alındı.
- Aksoyak, İ. H. (2014, Haziran 24). *Fethî/ Bolbolcuzâde-Bülbülcüzâde Şeyh Abdülkerim Efendi*. Aralık 10, 2021 tarihinde Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fethi-bolbolcuzade-seyh-abdulkerim> adresinden alındı.
- Aksoyak, İ. H. (2015, Şubat 13). *Merkezî/ Şeyh Mûsâ Merkez Muslihuddin Efendi*. Aralık 10, 2021 tarihinde Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/merkezi-seyh-Mûsâ-merkez-muslihiddin> adresinden alındı.
- Aksoy, H. (2010). *Şemseddin Sivâsî*. İçinde, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (Cilt 38, s. 523-526). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Albayrak, N. (2013). *Virânî. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Cilt 43, s. 109-110). İçinde Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Alkan, S. (1993) *Şeyh Mustafâ Zekâyî Efendi'nin Hayatı, Edebî Kişiliği, Dîvânı (İnceleme- Tenkidli Metin)*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Erzurum: Atatürk Üniversitesi

- Arslan, M. (2014, Aralık 26). *Ârif, Kethüdazâde Hacı Mehmed Ârif Efendi*. Aralık 10, 2021 tarihinde Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/arif-kethudazade-haci-mehmed-arif> adresinden alındı.
- Aşkar, M. (2007). *Niyâzî-i Mısri*. İçinde, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (Cilt 33, s. 166-169). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Ayan, H. (1997) Bir şiir mecmuasında Ahmet Yesevi. İçinde, *Turkish Studies/Türkoloji Araştırmaları Dergisi* (Cilt 3, s. 379). Ankara.
- Aydemir, Y. (2007): Metin neşrinde mecmuaların rolü ve karşılaşılan problemler. İçinde, *Turkish Studies/Türkoloji Araştırmaları Dergisi Tunca Kortantamer Özel Sayısı* (Cilt 2/3, s.123-137). Ankara.
- Aydoğmuş, Y. E. (2010) *Abdürrahim Tırşî ve Dîvânı*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bursa: Uludağ Üniversitesi.
- Azamat, N. (2000). *İbrâhîm Gülşenî*. İçinde. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (Cilt 21, s. 301-304). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Azamat, N. (1995). *Fahredin Efendi*. İçinde. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (Cilt 12, s. 83-84). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Baş, M. Ş. (2013) *Ömer Hulûsî ve Dîvân'ı (inceleme-metin)* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Bayraktar, N. (1993) *Atatürk Kitaplığı Osman Ergin Yazmaları Alfabetik Kataloğu I*. İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü.
- Bayraktar, Z. (2015, Şubat 17). *Vahdetî Baba*. Aralık 10, 2021 tarihinde Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vahdeti-baba> adresinden alındı.

Bilgin, A. A. (2000). *Ümmî Sinan Dîvânı (İnceleme-Metin)*. Ankara: MEB Yayınları.

Bilgin, A. A. (2009). *İbrahim Ümmî Sinan*. İçinde, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (Cilt 37, s. 240-241). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Bilgin, A. A. (2012). *Ümmî Sinan*. İçinde, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (Cilt 42, s. 310-311). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Bilgin A. A. (2017) *Ümmî Sinan Dîvânı*. Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.

Ceyhan, A. (2013, Eylül, 9). *Alî Dede, Bosnevî*. Aralık 10, 2021 tarihinde Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/Alî-dede-bosnevi> adresinden alındı.

Ceyhan, A. (2014, Eylül 30). *Fethî/ Alî Osmân Beyzâde Fethî Mehmed Alî Efendi*. Aralık 10, 2021 tarihinde Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fethi-Alî-Osmân-beyzade-fethi-mehmed> adresinden alındı.

Coşkun, A. O (2001). *Abdülehad Nûrî Dîvânı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Çakır, M. (2014, Eylül 6). *Selâmî / Şeyh Selâmî Alî Efendi*. Aralık 10, 2021 tarihinde Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/selami-seyh-selami-Alî-efendi> adresinden alındı.

Duran, H. (2015, Haziran 22). *Abdâl Mûsâ*. Aralık 10, 2021 tarihinde Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü: <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/Abdâl-Mûsâ> adresinden alındı.

Eren, H. (2015, Şubat 2). *Hüdâyî, Azîz Mahmûd*. Aralık 10, 2021 tarihinde Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hudayi-aziz-Mahmûd> adresinden alındı.

Erdoğan, M. (2014, Kasım 5). *Şâkir, Mehmed Şâkir, İstanbullu*. Aralık 10, 2021 tarihinde Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sakir-mehmed-sakir-istanbullu> adresinden alındı.

Ergun, S. N. (1936). *Türk Şairleri C. 1*. İstanbul: Suhulet Kütüphanesi.

Ergun, S. N. (1936) *Türk Şairleri Cilt III*. İstanbul: Suhulet Basımevi.

Ergun S. N. (1956) *Hatâyî Dîvânı-Şah İsmâîl Safevî edebî hayatı ve nefesleri*. İstanbul: İstanbul Maarif Kitaphanesi.

Fatsa, M. (Tarih yok.). *Giresun yöresinin manevi mimarı Şeyh Kerâmeddîn ve Tekkesi*. İçinde, Karadeniz İncelemeleri Dergisi (Cilt Bilgisi yok, s.47-56)

Güneş, M. (1994). *Eşrefoğlu Rûmî ve Dîvânı (inceleme-metin)*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Malatya: İnönü Üniversitesi.

Gündüz, İ. (1995). *M. Sâdık Vicdânî b. Mustafa Ebu Rıdvan: Tarikatler ve silsileleri (Tomâr-ı Turûk-ı ‘Aliyye)*. İstanbul: Enderun Kitabevi.

Gündüz, T. (2010). Şah İsmâîl. İçinde, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*(Cilt 38, s. 253-255). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Gürbüz, M. (2012). Şiir mecmuaları üzerine bir tasnif denemesi. H. Aynur, M. Çakır, H. Koncu, S. S. Kuru, &A. E. Özyıldırım (Dü) içinde, *Eski Türk edebiyatı çalışmaları VII: Mecmua: Osmanlı edebiyatının kırkambarı* (s. 97-113). İstanbul: Turkuaz Yayınları.

Güzel, A. (1999). *Abdâl Mûsâ Velâyetnâmesi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

İnce, A. (2005). *Sâlim Efendi Tezkiretü'ş-Şuarâ*. Ankara: AKM Yayınları.

Karaca, M. (2014, Aralık, 18). *Akşemseddîn/ Şemseddîn Mehmed*. Aralık 10, 2021 tarihinde Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/aksemseddin-semseddin-mehmed> adresinden alındı.

Karagözlü, V. (2014, Aralık 27). *Hayâlî Bey, Hayâlî, Mehmed Hayâlî Bey, Bekar Memî*. Aralık 10, 2021 tarihinde Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayAlî-bey-hayAlî-mehmed-hayAlî> adresinden alındı.

Kasım, N. (1974). *Niyazî Dîvânı – Niyazî-i Mısrî'nin hayatı ve şiirleri*. İstanbul: Maarif Matbaası/ Kitaphanesi.

Kayacan M. (2002) *Haşim Baba ve Divânı inceleme-metin*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Isparta: Süleymân Demirel Üniversitesi.

Kayya, S. (2001) *Selâmî Dîvânı'nın transkripsiyonlu metni* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi.

Kesik, B. (2014, Mayıs 8). *Abdussamed, Himmet-zâde Şeyh Abdussamed Efendi b. Şeyh Abdullah Efendi b. Himmet Efendi*. Aralık 10, 2021 tarihinde Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/abdussamed-himmetzade-seyh-abdussamed> adresinden alındı.

Kılıç, A. (2012). Mecmua tasnifine dâir. H. Aynur, M. Çakır, H. Koncu, S. S. Kuru, & A. E. Özyıldırım (Dü) içinde, Eski Türk edebiyatı çalışmaları VII: Mecmua: Osmanlı edebiyatının kırkambarı (s. 75-96). İstanbul: Turkuaz Yayınları.

- Kılıç, F. (2014, Şubat 22). *Adlî /Şeyh Hasan Adlullah Efendi*. Aralık 10, 2021 tarihinde Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü: <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/adli-seyh-hasan-adlullah-efendi> adresinden alındı.
- Köksal, M. F. (2012). Metin Neşrinin Ana Esasları. İçinde, *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*. (Cilt 31, s. 179-209) Ankara.
- Köksal, M. F. (2012). Şiir mecmualarının önemi ve “Mecmuaların Sistematiik Tasnifi Projesi” (MESTAP). H. Aynur, M. Çakır, H. Koncu, S. S. Kuru, &A. E. Özyıldırım (Dü) içinde, *Eski Türk edebiyatı çalışmaları VII: Mecmua: Osmanlı edebiyatının kırkambarı* (s. 409-431). İstanbul: Turkuaz Yayınları.
- Köksal, M. F. (2017). Metin neşrinde aparat birliğine doğru: öneriler. M. F. Köksal içinde, *Eski Türk edebiyatında tenkit ve teori* (s. 89-110). İstanbul: Kesit Yayınları.
- Köprülü, M. F. (2012) *Edebiyat tarihinde usûl*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Kurnaz, C. (1998). Hayâlî Bey. İçinde, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*(Cilt 17, s. 5-7). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Kut, G. (1986). Mecmua. E. Erverdi, M. Kutlu, & İ. Kara (Dü) içinde, *Türk dili ve edebiyatı ansiklopedisi* (Cilt VI, s. 170-174). İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Levend, A. S. (2014) *Türk Edebiyatı Tarihi*. (s.166-167). İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Menteş S. (2019). *İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı OE_YZ_0561 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuasının Transkripsiyonlu Metni ve MESTAP’a göre tasnifi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Kırşehir: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi.
- Namlı, A. (2001). *İsmâîl Hakkı Bursevî (Hayatı, eserleri, tarikat anlayışı)*. İstanbul: İnsan Yayınları.

Narinç, S. (1966). Raif Yelkenci ile bir konuşma. İçinde, *Türk Yurdu Dergisi*. (Cilt bilgisi yok. / s.180-309) İstanbul: (Yayınevi bilgisi yok.)

Odunkıran, F. Ş. *Mustafa Selâmî Efendi'nin Mevlid-i Şerîf'i: İnceleme, transkripsiyonlu metin, diliçi çeviri ve tıpkıbasım*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.

Oğuz, M. Ö. (2011). Çok mekânlı ve/veya çok mezarlı anlatı jahramanları: Yûnus Emre. İçinde, *Millî Folklor Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi*. (Cilt 12, s.5-11) Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

Okumuş, S. (2013, Eylül, 11). *Hevâî (Üsküfî) Muhammed Bosnevî*. Aralık 10, 2021 tarihinde Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hevai-uskufi-muhammed-bosnevi> adresinden alındı.

Özdemir, C. (1996) *Seyyid Nizâmoğlu Dîvânı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi.

Özenç, Y. (2008) *Şeyh Hüsâmeddîn-i Uşşâkî Dîvânı transkripsiyonlu metin*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Özmen, İ. (1998) *Alevî-Bektaşî şiirleri antolojisi- 13.-14.-15. yüzyıl*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Özmen, İ. (2002). *Teslim Abdâl hayatı ve şiirleri*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Öztürk, A. (2003). *16. yüzyıl Halveti şiirinde din ve tasavvuf*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi.

Öztürk, Y. (2006). *17. yüzyıl şairlerinden Dimetokali Vahdetî'nin Dîvânı'nın tenkidli metni*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Özuygun, A. R. (1999). *Hasan Sezâyî'nin hayatı, edebî kişiliği, eserleri, dîvânının tenkitli metni ve incelemesi*. (Yayımlanmış Doktora Tezi) Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Pehlivan, G. (2013, Eylül 9). *Hüsâmî, Ahmed*. Aralık 10, 2021 tarihinde Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/husami-ahmed> adresinden alındı.

Sami, Ş. (1989). *Kâmûs-ı Türkî*. (s.1293). İstanbul: Enderun Kitabevi.

Sarioğlu, L. (2014, Haziran, 13). *Cemâl-i Halvetî*. Aralık 10, 2021 tarihinde Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cemAlî-halveti> adresinden alındı.

Tanıdır G. (2002) *Dîvân-ı Vuslâtî (İnceleme-Tenkidli Metin-İndeks)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.

Tapsız M. (1995) *Bolulu Himmet Dîvânı-Manzûm Tarikatnâme Âdâb-ı Hurde-i Tarikat*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi.

Tarlan, A. N. (1945). *Hayâlî Bey Dîvânı*. İstanbul: Burhaneddin Erenler Matbaası.

Tarlan, A. N. (1946). Eski Mecmualar Arasında. İçinde, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*. (Cilt 1/2, s.137) İstanbul.

Tatçı, M./ Yıldız M. (2005). *Azîz Mahmûd Hüdâyî Dîvân-ı İlâhîyât (Tıpkıbasım-Çeviriyazı)*. İstanbul: Üsküdar Belediye Başkanlığı.

Tatçı M. (2008). *Âşık Yûnus*. İstanbul: H Yayınları.

Tatçı M. (2008). *Yûnus Emre Dîvânı Tenkitli Metin*. İstanbul: H Yayınları.

- Tatcı, M. (2013). Yûnus Emre. İçinde, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*(Cilt 43, s. 600-606). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Terzioğlu, D. (2012). Mecmua-i Şeyh Mısri: On yedinci yüzyıl ortalarında Anadolu'da bir Dervîş sülukunu tamalarken neler okuyup yazdı?. H. Aynur, M. Çakır, H. Koncu, S. S. Kuru, & A. E. Özyıldırım (Dü) içinde, *Eski Türk edebiyatı çalışmaları VII: Mecmua: Osmanlı edebiyatının kırkambarı* (s. 291-321). İstanbul: Turkuaz Yayınları.
- Turan, F. A (2014, Kâsım 11). *Tîrsî, Abdürrahîm*. Aralık 10, 2021 tarihinde Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü: <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/tirsi-abdurrahim> adresinden alındı.
- Ulu, Y. S. (2014, Ağustos 13). *Vîrânî*. Aralık 10, 2021 tarihinde Türk Edebiyatı İsimler <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/virani-mdbir> adresinden alındı.
- Uludağ, S. (1997). Halvetiyye. İçinde, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Cilt 15, s. 393-395). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Uzun, M. İ. (2003). Mecmua. İçinde, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Cilt 28, s. 265-268). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Ünal, M. (2014, Temmuz, 6). *Bosnevî, Abdullah Rumî*. Aralık 10, 2021 tarihinde Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/bosnevi-abdullah-rumi> adresinden alındı.
- Ünal, M. (2014, Kâsım 6). *Fasîh/ Ahmed Fasîh Dede*. Aralık 10, 2021 tarihinde Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fasih-ahmed-fasih-dede> adresinden alındı.
- Ünver, İ. (1993). Çevriyazıda yazım birliği üzerine öneriler. *Türkoloji Dergisi*, XI(1), 51-89.
- Vaktidolu A. A. A. (1998) *Vîrânî Dîvânı ve Risalesi (Buyruğu)*. İstanbul: Can Yayınları.

Vassaf O. H. (2011) *Osmânzâde Hüseyin Vassaf Sefîne-i Evliyâ IV. Cilt. – Hzl. Akkuş M./ Yılmaz A.* İstanbul: Kitabevi Yayınları.

Yalçinkaya M. A. (2008) *Bandırmalızâde Hâşim Baba Dîvânı.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bursa. Uludağ Üniversitesi.

Yavuz F./ Özmen İ. (1972) *Bursalı Mehmed Tâhir Efendi- Osmanlı müellifleri.* İstanbul: Meral Yayınevi.

Yılmaz, H. K. (1991). *Aziz Mahmud Hüdâyi.* İçinde, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (Cilt 4, s. 338-340). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Yöntem, A. C. (1996). *Edebiyat tedkiklerinde mecmuaların rolü.* A. Sevgi, M. Özcan (Haz.) içinde, *Prof. Alî Canip Yöntem'in eski Türk edebiyatı üzerine makaleleri* (s. 487). İstanbul: Sözler Yayınları.